

การพัฒนาเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายในเพื่อประกันคุณภาพภายใน
ของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

A DEVELOPMENT OF CRITERIA FOR INTERNAL QUALITY ASSURANCE
IN PRIVATE VOCATIONAL SCHOOLS ON BASIC EDUCATION

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย

สภามหาบัณฑิต

พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2545

ISBN 974-648-920-8

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

การพัฒนาเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายใน
ของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

A DEVELOPMENT OF CRITERIA FOR INTERNAL QUALITY ASSURANCE
IN PRIVATE VOCATIONAL SCHOOLS ON BASIC EDUCATION

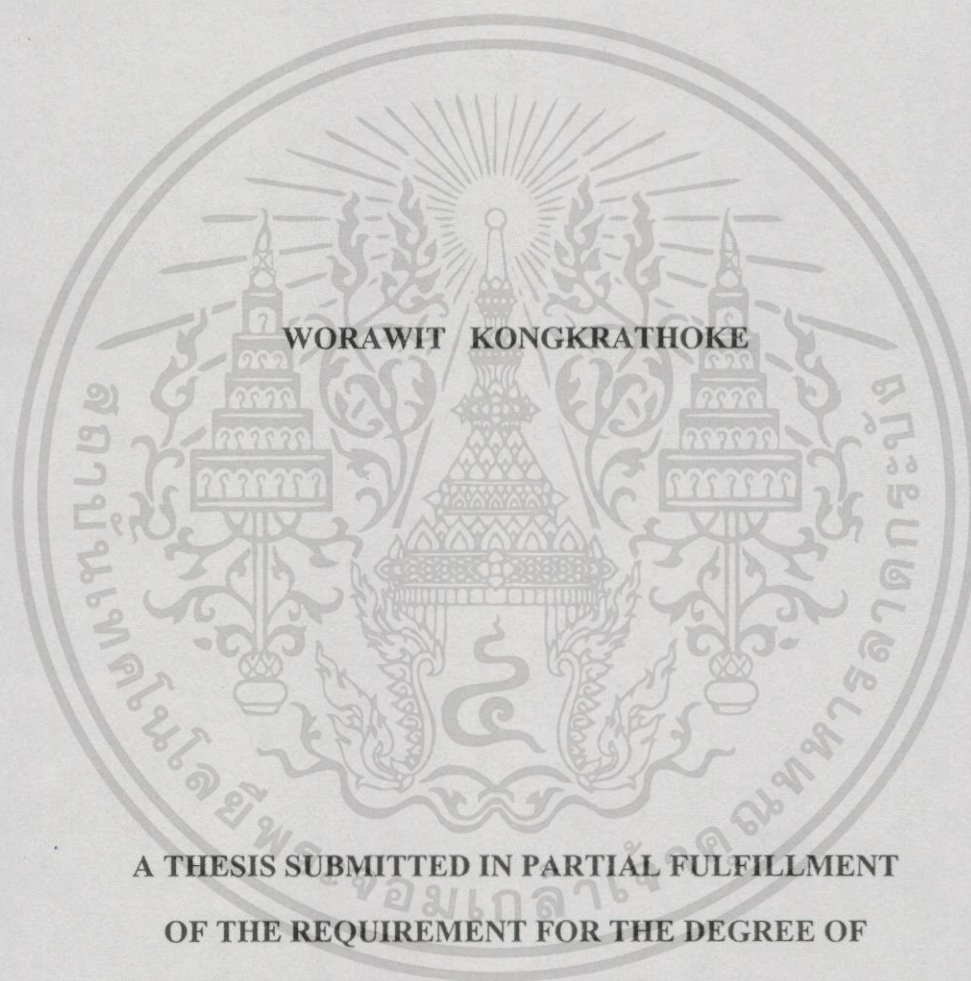
เลขหมู่.....
เลขทะเบียน 47472
วัน, เดือน, ปี 18 ส.ค. 2548

b.....
i.....

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
พ.ศ. 2545
ISBN 974-648-920-8

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

**A DEVELOPMENT OF CRITERIA FOR INTERNAL QUALITY ASSURANCE
IN PRIVATE VOCATIONAL SCHOOLS ON BASIC EDUCATION**

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF
MASTER OF INDUSTRIAL EDUCATION IN
VOCATIONAL CURRICULUM AND INSTRUCTION
SCHOOL OF GRADUATE STUDIES**

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

2002

ISBN 974-648-920-8

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

COPYRIGHT 2002

SCHOOL OF GRADUATE STUDIES

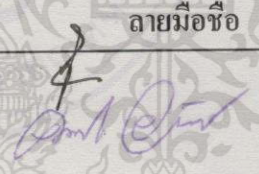
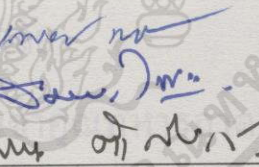
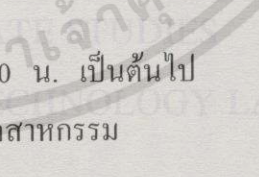
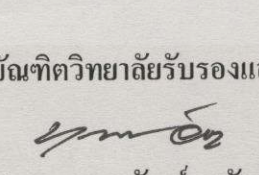
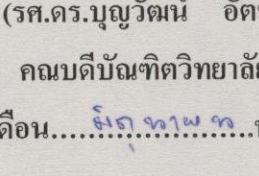
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ใบรับรองวิทยานิพนธ์

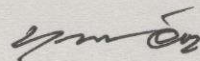
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การพัฒนาเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายใน
ของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
A DEVELOPMENT OF CRITERIA FOR INTERNAL QUALITY
ASSURANCE IN PRIVATE VOCATIONAL SCHOOLS ON BASIC
EDUCATION

ชื่อนักศึกษา นายวรวิทย์ กองกระโทก
รหัสประจำตัว 43064729
ปริญญา ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต
สาขาวิชา หลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ดร. ผดุงชัย ภูพัฒน์
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม ดร. คมสร วงษ์รักษา

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์		ลายมือชื่อ
ดร. ผดุงชัย	ภูพัฒน์	
ดร. คมสร	วงษ์รักษา	
ผศ. ดร. เลิศลักษณ์	กลั่นหอม	
รศ. ดร. สมพร	ไชยะ	
ผศ. ดร. อานาจ	ตั้งเจริญชัย	

วัน/เดือน/ปี ที่สอบ 21 พฤษภาคม 2545 เวลา 15.00 น. เป็นต้นไป
สถานที่สอบ ณ ห้องเรียนปริญญาเอก คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

(รศ.ดร.บุญวัฒน์ อัดชู)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....๑๗.....เดือน.....พฤษภาคม.....พ.ศ.....๒๕๔๕.....

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การพัฒนาเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการ
ประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

นักศึกษา

นายวรวิทย์ กองกระโทก

รหัสประจำตัว

43064729

ปริญญา

ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต

สาขาวิชา

หลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา

พ.ศ.

2545

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

ดร.ผดุงชัย ภูพัฒน์

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม

ดร.คมสร วงษ์รักษา

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เฉพาะเกณฑ์การประเมินคุณภาพด้านผู้เรียน โดยการประยุกต์ใช้เทคนิคเดลฟายช่วยในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา จำนวน 21 คน จากการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญแบบลูกโซ่ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ และค่าฐานนิยม

ผลการวิจัยพบว่า

เกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่พัฒนาจากการประยุกต์ใช้เทคนิคเดลฟาย มีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินได้ทุกรายการ

Thesis Title	A Development of Criteria for Internal Quality Assurance in Private Vocational Schools on Basic Education
Student	Mr. Worawit Kongkrathoke
Student ID	43064729
Degree	Master of Industrial Education
Programme	Vocational Curriculum and Instruction
Year	2002
Thesis Advisor	Dr. Phadungchai Pupat
Thesis Co-Advisor	Dr. Komsorn Wongraksa

ABSTRACT

The purposes of this research was to develop the criteria for internal quality assurance in private vocational schools on basic education : specific on student standard. The research methodology was applied the delphi technique. The samples of this research consisted of 21 specialist in academic or expert on education whose have the experience in quality and standard evaluation, which used were by Snowball sampling. The instrument used was a questionnaire in which the specialist identified internal quality assurance criteria in private vocational schools on basic education. The data was analyzed by median, inter-quate and mode.

The result of this research was as follow :

The criteria for internal quality assurance in private vocational schools on basic education were appropriated and applied for evaluation.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์จาก ดร.ผดุงชัย ภูพัฒน์ อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และ ดร.คมสร วงษ์รักษา อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำให้ความช่วยเหลือ และช่วยตรวจสอบ แก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตลอดจนการปรับปรุงข้อบกพร่องต่าง ๆ จนวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้อย่างสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ รศ.ดร. สมพร ไชยะ ผศ.ดร. เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม และ ผศ.ดร. อำนาจ ตั้งเจริญชัย คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำในการแก้ไขข้อบกพร่องเพื่อช่วยให้วิทยานิพนธ์นี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ตลอดจนข้อคิดต่าง ๆ อันก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้า และเป็นแนวทางในการจัดทำวิทยานิพนธ์จนประสบความสำเร็จ

ขอกราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ที่ได้ให้ความกรุณาในการตอบแบบสอบถาม รวมทั้งคำแนะนำ ข้อคิด และข้อเสนอแนะต่าง ๆ อันมีค่าและมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อวิทยานิพนธ์และผู้วิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ ท่านผู้อำนวยการ ท่านผู้รับใบอนุญาต และ ร.อ.นพ.ศรัณย์ อินทกุล รองผู้อำนวยการและผู้จัดการ โรงเรียนเทคโนโลยีชนะพลชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ นครราชสีมา ที่ได้ให้ความกรุณาสนับสนุนทุนการศึกษาและส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาแก่ผู้วิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อนิตพล กองกระโทก คุณแม่เสริม กองกระโทก และพี่ ๆ ทุกคน ผู้เป็นที่รักและเคารพยิ่ง ที่ได้ให้กำลังใจ ให้การสนับสนุน และให้ความช่วยเหลือแก่ผู้วิจัยทุกด้านตลอดมา

ขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ที่สนับสนุนทุนสำหรับการทำวิทยานิพนธ์

ขอขอบคุณ คุณปรีชา กัตพงษ์ นักวิชาการเงินและบัญชี องค์กรตลาดเพื่อเกษตรกร รวมทั้งคุณวิภา เชื้อกำลังแรง และคุณศิริวรรณ ฉายศิริ เจ้าหน้าที่งานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง และบุคคลที่ผู้วิจัยไม่ได้กล่าวไว้ในที่นี้ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ แก่ผู้วิจัย

คุณค่าและประโยชน์ใด ๆ ที่เป็นผลจากวิทยานิพนธ์นี้ ผู้วิจัยขอบอบแต่ คุณพ่อ คุณแม่ และครู-อาจารย์ ทุกท่าน ด้วยความเคารพยิ่ง

รววิทย์ กองกระโทก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และ III อ่างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	II
กิตติกรรมประกาศ.....	III
สารบัญ.....	IV
สารบัญตาราง.....	VI
สารบัญภาพ.....	IX
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
1.3 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	5
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	6
1.5 ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิจัย.....	7
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย.....	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
2.1 การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน.....	9
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพอาชีวศึกษา.....	47
2.3 การประกันคุณภาพและการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา.....	61
2.4 เกณฑ์การประเมิน.....	72
2.5 เกณฑ์การประเมินคุณภาพสถานศึกษาสำหรับการประเมินภายนอก ระดับการศึกษาระดับพื้นฐาน.....	100
2.6 เทคนิคเดลฟาย.....	107
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	117
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	125
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	127
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	128
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	130

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	131
3.5 สูตรสถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	133
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	136
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	159
5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	159
5.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	159
5.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	160
5.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	160
5.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	160
5.6 สรุปผลการวิจัย.....	161
5.7 อภิปรายผลการวิจัย.....	163
5.8 ข้อเสนอแนะ.....	165
บรรณานุกรม.....	167
ภาคผนวก.....	173
ภาคผนวก ก.....	174
ภาคผนวก ข.....	178
ภาคผนวก ค.....	183
ภาคผนวก ง.....	186
ภาคผนวก จ.....	199
ภาคผนวก ฉ.....	204
ภาคผนวก ช.....	208
ภาคผนวก ซ.....	212
ภาคผนวก ฌ.....	215
ประวัติผู้เขียน.....	238

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 การกำหนดกรอบการประเมิน.....	28
2.2 ตัวอย่างแนวทางการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	31
2.3 ตัวอย่างการวิเคราะห์จุดเด่น/จุดที่ต้องปรับปรุงเพื่อจัดทำโครงการส่งเสริม/แก้ไข.....	35
2.4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประเมินผลภายในของสถานศึกษา.....	42
2.5 ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการประเมินผลภายในของสถานศึกษา.....	46
2.6 ตัวอย่างเกณฑ์การประเมินในภาพรวมของทักษะการเขียน.....	77
2.7 ตัวอย่างเกณฑ์การประเมินแบบแยกส่วนของการเขียนเชิงสร้างสรรค์.....	78
2.8 ตัวอย่างมาตรวัดคุณลักษณะเฉพาะในการประเมินองค์ประกอบของสิ่งที่ต้องการประเมิน.....	87
2.9 เกณฑ์การประเมินมาตรฐานเกี่ยวกับผู้เรียน.....	105
2.10 เกณฑ์การประเมินมาตรฐานเกี่ยวกับครู.....	105
2.11 เกณฑ์การประเมินมาตรฐานเกี่ยวกับผู้บริหาร.....	105
2.12 การลดลงของความคลาดเคลื่อนของจำนวนผู้เข้าร่วม โครงการ.....	114
4.1 แสดงค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์จากคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อเกณฑ์การประเมินรอบที่ 1 : มาตรฐานที่ 1.....	138
4.2 แสดงค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์จากคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อเกณฑ์การประเมินรอบที่ 1 : มาตรฐานที่ 4.....	139
4.3 แสดงค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์จากคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อเกณฑ์การประเมินรอบที่ 1 : มาตรฐานที่ 5.....	140
4.4 แสดงค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์จากคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อเกณฑ์การประเมินรอบที่ 1 : มาตรฐานที่ 6.....	141
4.5 แสดงค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์จากคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อเกณฑ์การประเมินรอบที่ 1 : มาตรฐานที่ 9.....	142
4.6 แสดงค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์จากคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อเกณฑ์การประเมินรอบที่ 1 : มาตรฐานที่ 10.....	143
4.7 แสดงค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์จากคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อเกณฑ์การประเมินรอบที่ 1 : มาตรฐานที่ 12.....	144

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.8 แสดงค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ และค่าฐานนิยมจากคะแนน ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อเกณฑ์การประเมินรอบที่ 2 : มาตรฐานที่ 1	145
4.9 แสดงค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ และค่าฐานนิยมจากคะแนน ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อเกณฑ์การประเมินรอบที่ 2 : มาตรฐานที่ 4	146
4.10 แสดงค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ และค่าฐานนิยมจากคะแนน ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อเกณฑ์การประเมินรอบที่ 2 : มาตรฐานที่ 5	147
4.11 แสดงค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ และค่าฐานนิยมจากคะแนน ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อเกณฑ์การประเมินรอบที่ 2 : มาตรฐานที่ 6	148
4.12 แสดงค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ และค่าฐานนิยมจากคะแนน ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อเกณฑ์การประเมินรอบที่ 2 : มาตรฐานที่ 9	149
4.13 แสดงค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ และค่าฐานนิยมจากคะแนน ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อเกณฑ์การประเมินรอบที่ 2 : มาตรฐานที่ 10	150
4.14 แสดงค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ และค่าฐานนิยมจากคะแนน ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อเกณฑ์การประเมินรอบที่ 2 : มาตรฐานที่ 12	151
4.15 แสดงค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ค่าฐานนิยม ค่าสัมบูรณ์ของ ผลต่างระหว่างค่ามัธยฐานกับค่าฐานนิยม และผลการพัฒนาเกณฑ์การประเมิน โดยการประยุกต์ใช้เทคนิคเดลฟายจากคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ต่อเกณฑ์การประเมิน : มาตรฐานที่ 1	152
4.16 แสดงค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ค่าฐานนิยม ค่าสัมบูรณ์ของ ผลต่างระหว่างค่ามัธยฐานกับค่าฐานนิยม และผลการพัฒนาเกณฑ์การประเมิน โดยการประยุกต์ใช้เทคนิคเดลฟายจากคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ต่อเกณฑ์การประเมิน : มาตรฐานที่ 4	153
4.17 แสดงค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ค่าฐานนิยม ค่าสัมบูรณ์ของ ผลต่างระหว่างค่ามัธยฐานกับค่าฐานนิยม และผลการพัฒนาเกณฑ์การประเมิน โดยการประยุกต์ใช้เทคนิคเดลฟายจากคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ต่อเกณฑ์การประเมิน : มาตรฐานที่ 5	154

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.18 แสดงค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ค่าฐานนิยม ค่าสัมบูรณ์ของ ผลต่างระหว่างค่ามัธยฐานกับค่าฐานนิยม และผลการพัฒนาเกณฑ์การประเมิน โดยการประยุกต์ใช้เทคนิคเดลฟายจากคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ต่อเกณฑ์การประเมิน : มาตรฐานที่ 6	155
4.19 แสดงค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ค่าฐานนิยม ค่าสัมบูรณ์ของ ผลต่างระหว่างค่ามัธยฐานกับค่าฐานนิยม และผลการพัฒนาเกณฑ์การประเมิน โดยการประยุกต์ใช้เทคนิคเดลฟายจากคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ต่อเกณฑ์การประเมิน : มาตรฐานที่ 9	156
4.20 แสดงค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ค่าฐานนิยม ค่าสัมบูรณ์ของ ผลต่างระหว่างค่ามัธยฐานกับค่าฐานนิยม และผลการพัฒนาเกณฑ์การประเมิน โดยการประยุกต์ใช้เทคนิคเดลฟายจากคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ต่อเกณฑ์การประเมิน : มาตรฐานที่ 10	157
4.21 แสดงค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ค่าฐานนิยม ค่าสัมบูรณ์ของ ผลต่างระหว่างค่ามัธยฐานกับค่าฐานนิยม และผลการพัฒนาเกณฑ์การประเมิน โดยการประยุกต์ใช้เทคนิคเดลฟายจากคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ต่อเกณฑ์การประเมิน : มาตรฐานที่ 12	158

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1	13
2.2	18
2.3	22
2.4	23
2.5	24
2.6	27
2.7	29
2.8	32
2.9	39
2.10	40
2.11	50
2.12	54
2.13	55
2.14	56
2.15	58
2.16	63
2.17	70
2.18	82
3.1	126
3.2	128

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรมจริยธรรม รวมทั้งวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต เพื่อให้สามารถปรับตัวและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและเหมาะสม สอดคล้องกับสภาวะความเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการเมืองของประเทศ ดังนั้นการที่จะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ดังกล่าว โดยการพัฒนาตนเองไปพร้อมกับความเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ย่อมจำเป็นต้องอาศัยการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพเป็นสำคัญ คุณภาพของการศึกษาจึงถือได้ว่าเป็นหัวใจสำคัญในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคนให้มีคุณธรรมและคุณภาพในด้านต่าง ๆ เต็มตามศักยภาพ อันเป็นพื้นฐานและเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนในทุก ๆ ด้าน เพื่อให้ประเทศสามารถพึ่งตนเอง ร่วมมือและแข่งขันกับประเทศต่าง ๆ ได้อย่างมีศักดิ์ศรีในสังคมโลก การพัฒนาคุณภาพการศึกษาจึงเป็นงานสำคัญที่ต้องดำเนินการอยู่เสมอ โดยการพัฒนาคุณภาพการศึกษานั้นต้องมีการพัฒนาอย่างเป็นระบบ มีความต่อเนื่องและมีการตรวจวัดระดับคุณภาพทางการศึกษาอยู่เป็นระยะ ๆ เพื่อค้นหาปัญหาและกำหนดทิศทางการพัฒนาให้นำไปสู่ความก้าวหน้าทางการศึกษา และการพัฒนาประเทศต่อไป (เข้มทอง - ศิริแสงเลิศ. 2540 : 1)

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการศึกษาที่จะนำไปสู่การพัฒนาตนเองของมนุษย์ คนที่ได้รับการศึกษาอย่างเหมาะสมก็คือ คนที่สามารถใช้ชีวิตได้อย่างเหมาะสม ใช้ชีวิตได้อย่างถูกต้อง สามารถเข้าใจตนเอง และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ปัจจุบันเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในกระแสโลกาภิวัตน์ ซึ่งเป็นยุคข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศ และเทคโนโลยี การจัดการศึกษาจึงต้องเปลี่ยนไปตามกระแสของการเปลี่ยนแปลงนั้น เพื่อผลิตคนที่มีคุณภาพและสามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8 โดยมีจุดเน้นที่การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นหลัก ผู้ที่อยู่ในวงการศึกษาดูโดยเฉพาะผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญกับเรื่องนี้เป็นอย่างมาก ทั้งนี้เพราะมนุษย์ก็คือผลผลิตอันเกิดจากการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ผลผลิตที่ได้คือผู้เรียน สังคมจะเชื่อมั่นได้อย่างไรว่าโรงเรียนจะผลิตผู้เรียนที่มีความรู้ความสามารถ มีลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนด และตามความคาดหวังของสังคม หรือจะเชื่อถือได้เพียงใดว่าปัจจัยและกระบวนการในการจัดการศึกษามีมาตรฐานใกล้เคียงกัน ซึ่ง สบว ลักษณะ (อ๋างโน ปันดคา เจียรกุล และคณะ. 2541 : 9)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ได้กล่าวไว้ว่า คุณภาพของนักเรียนนอกจากมีปัญหาในเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแล้ว ยังมีปัญหาในเรื่องอื่น ๆ อีก เช่น

1. ผู้จบการศึกษาระดับชั้นพื้นฐาน ยังไม่มีคุณภาพที่สังคมพอใจและไม่สนองต่อความต้องการของสังคม
2. ยังไม่มีมาตรฐานกลางที่โรงเรียนพึงมี พึงประสงค์ และพึงผลิต
3. ขาดความเข้มงวดในมาตรฐานความรู้ ความสามารถและคุณธรรม จริยธรรม
4. ขาดมาตรการที่จะกำกับติดตามให้โรงเรียนดำเนินการอย่างจริงจัง

ความต้องการคุณภาพการศึกษามีมาทุกยุคทุกสมัยนับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน บุคคลในวงการศึกษาก็ได้แสวงหาวิธีการต่าง ๆ ที่จะทำให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนบรรลุถึงคุณภาพตามวัตถุประสงค์ทางการศึกษาที่ตั้งไว้ เช่น การฝึกอบรมครู การปรับปรุงหลักสูตรและการเรียนการสอน การตั้งเกณฑ์มาตรฐานด้านอาคารสถานที่ ห้องเรียน ห้องประกอบ วัสดุครุภัณฑ์และการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ วิธีการเหล่านี้เป็นการควบคุมคุณภาพเฉพาะด้าน และละเลยความสัมพันธ์ของส่วนต่าง ๆ ที่ประกอบรวมกันเป็นสถานศึกษา คุณภาพของโรงเรียนและคุณภาพของนักเรียนจึงบรรลุถึงมาตรฐานที่ตั้งไว้เพียงบางส่วน และเมื่อพิจารณาถึงสภาพการจัดการศึกษาของประเทศในปัจจุบันจะพบว่าวิกฤตการณ์ทางการศึกษาที่สำคัญคือ เรื่องของคุณภาพการศึกษาในด้านต่าง ๆ ซึ่งการศึกษาของไทยด้อยกว่าเกือบทุกประเทศ แม้แต่ประเทศด้อยพัฒนาอย่างเวียดนาม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544) [Online]

จากความสำคัญของการจัดการศึกษาและคุณภาพการศึกษาดังกล่าว รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยจึงได้กำหนดให้มีพระราชบัญญัติการศึกษา คือ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ขึ้น โดยมีสาระที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจน (หมวด 6) เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ซึ่งกำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก โดยให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544) [Online]

แผนพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระยะที่ 9 (พ.ศ. 2545 – 2549) ซึ่งอยู่ในระหว่างรอการพิจารณาอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี มีกรอบแนวคิดในการจัดทำแผนภายใต้การศึกษารอบที่ 9 ที่เกี่ยวข้องอันประกอบด้วย แนวทางการพัฒนา ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พ.ศ. 2540 (มาตรา 43 มาตรา 73 และมาตรา 81) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แนวพระราชดำริ “เศรษฐกิจพอเพียง” แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 และแผนการศึกษา ศาสนา ศิลปและวัฒนธรรมแห่งชาติ รวมทั้งการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและแนวโน้มทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง และสิ่งแวดล้อม จากกรอบแนวคิดต่าง ๆ จึงนำมาสู่การกำหนดเป็นยุทธศาสตร์การดำเนินงานภายใต้แผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (ระยะที่ 9) รวม 9 ยุทธศาสตร์ โดยยุทธศาสตร์ที่ 8 เป็นเรื่องเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษาของสถานศึกษาทุกสังกัดมีคุณภาพ มาตรฐานที่ทัดเทียมกัน โดยมุ่งจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา รับรองมาตรฐานคุณภาพ วางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษายึดหลักการบริหารจัดการที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน และใช้แผนยุทธศาสตร์เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา (ต่อศักดิ์ ประศาสนศิลป์. 2544 : 36-39)

โรงเรียนเอกชนเป็นอีกองค์กรหนึ่งที่มีส่วนในการจัดการศึกษาของประเทศมาตั้งแต่ต้น ตั้งแต่สมัยสุโขทัย และทางภาครัฐบาลเองก็มีนโยบายสนับสนุนมาทุกยุคทุกสมัยที่ผ่านมาจนกระทั่งปัจจุบัน จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 5 ว่าด้วยการบริหารและการจัดการศึกษา ส่วนที่ 3 ที่เกี่ยวกับการบริหารและการจัดการศึกษาของเอกชน มาตรา 43 ระบุไว้ว่า “การบริหารและการจัดการศึกษาของเอกชนให้มีความเป็นอิสระ โดยมีกรกำกับ ติดตาม ประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาจากรัฐ และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเช่นเดียวกับสถานศึกษาของรัฐ” ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ได้ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาเอกชน เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติดังกล่าว โดยในหมวด 6 เรื่อง “มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา” มีหลักการคือ “สถานศึกษาเอกชนที่จัดการศึกษาด้านการอาชีวศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษา ให้มีการประกันคุณภาพมาตรฐานเช่นเดียวกับมาตรฐานของสถานศึกษาที่จัดโดยรัฐ” และ “การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเอกชนทุกประเภท ทุกระดับการศึกษา ให้เป็นบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานต้นสังกัดกับสถานศึกษาเอกชนในการร่วมกันพัฒนา” (กรมอาชีวศึกษา. 2542 : 22-23 ; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2544) [Online]

โดยกำหนดรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2544) [Online]

1. สถานศึกษาเอกชนต้องจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพ
2. ให้สถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายใน เป็นผู้ทำหน้าที่ในการดำเนินงาน ติดตาม ตรวจสอบคุณภาพมาตรฐานของสถานศึกษาเอกชน จากบุคคลภายในสถานศึกษานั้น และ/หรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษาเอกชนได้วางกรอบไว้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ให้สถานศึกษาเอกชนได้รับการประเมินภายนอก จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นองค์กรมหาชนที่ได้กำหนดไว้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ตามแนวทางเดียวกับสถานศึกษาของรัฐ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนเป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่มีหน้าที่กำกับดูแลการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนที่จัดการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ซึ่งรวมทั้งโรงเรียนเอกชนที่เปิดสอนอาชีวศึกษา คือ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง โดยอาศัยหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นโดยกรมอาชีวศึกษาและสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ปัจจุบันมีโรงเรียนเอกชนที่เปิดสอนอาชีวศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าวมีจำนวนทั้งสิ้น 367 แห่ง ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนได้ใช้ระบบการประกันคุณภาพและการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา เป็นกลไกในการกระตุ้นและส่งเสริมให้โรงเรียนเอกชนพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับในระดับสากล โดยยึดหลักของการให้อิสระในการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานของตนเองอย่างมีเสรีภาพทางวิชาการ แต่ให้สอดคล้องกับหลักการและนโยบายที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนกำหนด และเอื้อต่อการตรวจสอบจากภายนอก ซึ่งโรงเรียนจะต้องให้การศึกษามีคุณภาพและมีมาตรฐานแก่ประชาชนผู้แสวงหาการศึกษาเพื่อพัฒนาตนเอง พัฒนาคุณภาพชีวิต และพัฒนาอาชีพ โรงเรียนจะต้องสร้างความมั่นใจ เชื่อถือ ศรัทธาแก่ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน สังคม และประเทศชาติ แนวทางหนึ่งในการแสดงออกซึ่งความมั่นใจ เชื่อถือต่อผู้รับบริการการศึกษาก็คือ การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ซึ่งเมื่อโรงเรียนได้มีการพัฒนาตนเองตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาแล้ว ก็จะทำให้โรงเรียนเกิดความมั่นใจต่อการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาขององค์กรภายนอกได้ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2544 : 309-310)

ในการส่งเสริมให้โรงเรียนเอกชนได้พัฒนาตนเองเพื่อประกันคุณภาพการศึกษานั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนได้มีนโยบายและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน คือ กำหนดองค์ประกอบ/ปัจจัยของโรงเรียนที่มีคุณภาพดี (ปัจจัย 7) รวมทั้งรายละเอียดต่างๆ ได้แก่ เกณฑ์ และตัวชี้คุณภาพ เพื่อให้โรงเรียนใช้เป็นกรอบในการประกันคุณภาพร่วมกับปัจจัยพื้นฐานอื่นๆ ตามสภาพแวดล้อมของแต่ละแห่ง และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินเพื่อให้การรับรองมาตรฐานสำหรับโรงเรียนเอกชนเอง และกำหนดรูปแบบหรือระบบการประกันคุณภาพและการรับรองมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนเอกชน โดยประกาศเป็นนโยบายและแนวปฏิบัติ พร้อมทั้งแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อตรวจสอบและรับรองคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนขึ้น โดยมีการจัดพิมพ์คู่มือปฏิบัติงาน เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ รวมทั้งอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เข้าใจและปฏิบัติตามนโยบายและแนวปฏิบัติที่กำหนดขึ้น ซึ่งเริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2541 โรงเรียน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกชนที่เปิดสอนอาชีวศึกษาได้เกิดการเคลื่อนไหวสนองรับนโยบายและแนวทางที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนประกาศ โดยสิ้นปีงบประมาณ พ.ศ. 2543 มีโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนแล้วเป็นจำนวน 65 โรงเรียน (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2544 : 315)

จากความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น เกี่ยวกับความต้องการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ความสำคัญ และความจำเป็นในการประกันคุณภาพการศึกษา ผู้วิจัยจึงมีความต้องการที่จะพัฒนาเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน โดยการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษา การดำเนินงานเกี่ยวกับการประเมินและประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน รวมทั้งมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบแรก ระดับการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้พัฒนาและกำหนดขึ้นเพื่อใช้เป็นกรอบในการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาตามแนวทางที่ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ทั้งนี้เพื่อนำมาวิเคราะห์และพัฒนาโดยอาศัยการประยุกต์ใช้เทคนิคเดลฟาย ซึ่งผู้วิจัยเชื่อว่าจะได้เกณฑ์การประเมินที่ถูกต้องเหมาะสม อันเป็นเกณฑ์มาตรฐานที่สถานศึกษาสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการประเมินตนเองเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการประกันคุณภาพภายใน โดยมีความสอดคล้องและใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมในการรองรับการประเมินจากภายนอกได้

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนาเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน เกี่ยวกับมาตรฐานด้านผู้เรียน

1.3 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบแรก ระดับการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติร่วมกับหน่วยงานและกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องได้พัฒนาขึ้นเพื่อใช้เป็นกรอบในการประเมินคุณภาพภายนอก และเป็นแนวทางให้หน่วยงานและสถานศึกษามุ่งพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ โดยมีเนื้อหาสาระที่สอดคล้องกับความมุ่งหมายและหลักการ รวมทั้งแนวทางในการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งได้รับอนุมัติในหลักการจากมติของคณะรัฐมนตรีแล้วในการประชุมเมื่อวันที่ 4 มกราคม 2543 และวันที่ 25 มกราคม 2543 โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นองค์การมหาชนเป็นผู้ทำหน้าที่ในการประเมินสถานศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ในการแข่งขันเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อผู้ใดเห็นประโยชน์หรือเห็นว่าการคัดลอกหรือเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาตจะถือว่าผิดกฎหมายและต้องแจ้งถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แต่ละแห่ง ตามที่ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ โดยนำมาตรฐานด้านผู้เรียน ซึ่งมีทั้งหมด 7 มาตรฐาน 22 ตัวบ่งชี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543ก : 6) มาเป็นกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

มาตรฐานด้านผู้เรียน มี 7 มาตรฐาน ได้แก่

- มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์
- มาตรฐานที่ 4 มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์
- มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร
- มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
- มาตรฐานที่ 9 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต
- มาตรฐานที่ 10 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี
- มาตรฐานที่ 12 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา

โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับตัวบ่งชี้ในแต่ละมาตรฐานตามที่แสดงไว้ในภาคผนวก ก

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1.4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ครอบคลุมประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ประชากร คือ ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ซึ่งได้แก่ นักวิชาการ หรือผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ หรือมีประสบการณ์สูงเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา จำนวน 21 คน ซึ่งได้มาจากการคัดเลือกตามวิธีการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญแบบ Snowball Sampling

1.4.2 ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ เหน้การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เกี่ยวกับมาตรฐานด้านผู้เรียน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.5 ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิจัย

1. งานวิจัยนี้ มุ่งพัฒนาเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เฉพาะเกณฑ์การประเมินคุณภาพเกี่ยวกับผู้เรียน ตามมาตรฐานด้านผู้เรียนของมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบแรกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีจำนวน 7 มาตรฐาน 22 ตัวบ่งชี้

2. ในการพัฒนาเกณฑ์การประเมินมาตรฐานเกี่ยวกับผู้เรียนนั้น ผู้วิจัยอาศัยแนวคิดเกี่ยวกับเกณฑ์การให้คะแนน จาก “Rubric for the Evaluation of School Improvement Plans” ของ Crone-Koshel and Tashakkori. (อ้างใน บุญชู ชลชัยเชียร. 2544 : 7) และแนวคิดเกี่ยวกับเกณฑ์การประเมินมาตรฐานเกี่ยวกับคุณภาพของบุคคล จาก “แนวคิดการตัดสินระดับสัมฤทธิ์ผล (achievement) ของการดำเนินงาน” ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2544 : 4-5) เป็นแนวทางในการพัฒนาเกณฑ์การประเมิน โดยมีลักษณะดังนี้ คือ

- 1) เป็นเกณฑ์การประเมินในภาพรวม (Holistic Rubric) ตามตัวบ่งชี้ของมาตรฐานด้านผู้เรียน จำนวน 22 ตัวบ่งชี้
- 2) เป็นเกณฑ์การประเมิน 4 ระดับ คือ 1, 2, 3 และ 4

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อความเข้าใจที่ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย จึงกำหนดความหมายของคำต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้ คือ

1. การประกันคุณภาพภายใน หมายถึง การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายใน โดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นเอง หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น

2. เกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายใน หมายถึง เกณฑ์ที่สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของตนเอง เพื่อประกันคุณภาพการศึกษาภายใน และเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการประเมินจากภายนอก

3. มาตรฐานการศึกษา หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพ ที่พึงประสงค์ และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง และเพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพทางการศึกษาตามองค์ประกอบทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ มาตรฐานด้านผู้เรียน มาตรฐานด้านกระบวนการ และมาตรฐานด้านปัจจัย

4. มาตรฐานด้านผู้เรียน หมายถึง มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก สำหรับระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เน้นพัฒนาการด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคม โดยมุ่งให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีความสามารถตามศักยภาพ และมีความสุข

5. การพัฒนาเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษา หมายถึง การสร้างเกณฑ์มาตรฐาน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการประเมินตนเองของสถานศึกษา

6. โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา หมายถึง สถานศึกษาเอกชนที่จัดการเรียนการสอนด้านอาชีวศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาอาชีวศึกษา ในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 โดยอยู่ในกำกับดูแลของกองโรงเรียนเอกชน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

7. การศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง การศึกษาซึ่งจัดไม่น้อยกว่าสิบสองปีก่อนระดับอุดมศึกษา

8. ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง นักวิชาการหรือผู้ทรงคุณวุฒิที่มีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่งหรืออย่างน้อย 1 ข้อ ดังนี้

8.1 เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีความเชี่ยวชาญหรือมีประสบการณ์สูงเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ซึ่งมีวุฒิตั้งแต่ระดับปริญญาโทขึ้นไปทางการศึกษา

8.2 เป็นนักวิชาการ หรือผู้ทรงคุณวุฒิที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ในหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ตั้งแต่ระดับ 7 ขึ้นไป

8.3 เป็นนักวิชาการ หรือผู้ทรงคุณวุฒิที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา หรือผู้เชี่ยวชาญทางด้านมาตรฐานการศึกษาในสังกัดกรมอาชีวศึกษาหรือในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ตั้งแต่ระดับ 7 ขึ้นไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีรายละเอียดตามลำดับ ดังนี้

- 2.1 การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพอาชีวศึกษา
- 2.3 การประกันคุณภาพและการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา
- 2.4 เกณฑ์การประเมิน
- 2.5 เกณฑ์การประเมินคุณภาพสถานศึกษาสำหรับการประเมินภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 2.6 เทคนิคเดลฟาย
- 2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

2.1.1 ความจำเป็นของการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 6 ว่าด้วยมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 47 ระบุไว้ว่า “ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก” และในมาตรา 48 ที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระบุไว้ว่า “ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก” โดยมีสาระสำคัญที่สรุปได้ว่าสถานศึกษาทุกแห่งต้องดำเนินการประเมินตนเองทุกปี โดยการดำเนินการเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารงานตามปกติ และต้องเปิดเผยผลการดำเนินงานของตนเองต่อสาธารณชน พร้อมทั้งจะถูกรตรวจสอบจากคณะกรรมการประเมินผลภายนอกในทุก 5 ปีด้วย โดยบุคลากรภายในสถานศึกษา ตลอดจน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องมีส่วนร่วมในการประเมินผล และทำการพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด เพื่อพัฒนาคุณภาพและเป็นการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาก่อนรับการประเมินผลภายนอกต่อไป (กรมอาชีวศึกษา. 2542 : 24-25 ; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543ก : 28-29)

การประกันคุณภาพภายในเป็นการควบคุมและตรวจสอบโดยตัวเอง จะทำให้สถานศึกษามีระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ มีการทำงานที่เป้าหมายและแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน โดยในการดำเนินการตามแผนเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายนั้น จะต้องมีการประเมินคุณภาพภายในหรือการประเมินตนเอง เพื่อตรวจสอบและพัฒนาปรับปรุงให้เป็นไปตามเป้าหมายอยู่ตลอดเวลา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543ข : 3)

2.1.2 หลักการสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543ข : 11) กล่าวว่า หลักการสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา ได้แก่

1. จุดมุ่งหมายของการประกันคุณภาพภายใน คือ การที่สถานศึกษาร่วมกันพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา ไม่ใช่การจับผิดหรือทำให้บุคลากรเสียหาย โดยเป้าหมายที่สำคัญอยู่ที่การพัฒนาคุณภาพให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน
2. การที่จะดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายตามข้อ 1 นั้น ต้องทำให้การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการและการทำงานของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ไม่ใช่เป็นกระบวนการที่แยกส่วนมาจากการดำเนินงานตามปกติของสถานศึกษา โดยสถานศึกษาจะต้องวางแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการที่มีเป้าหมายชัดเจน ทำตามแผน ตรวจสอบประเมินผล และพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบ มีความโปร่งใส และมีจิตสำนึกในการพัฒนาคุณภาพการทำงาน
3. การประกันคุณภาพเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู-อาจารย์ และบุคลากรอื่น ๆ ในสถานศึกษา โดยในการดำเนินงานจะต้องให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้เรียน ชุมชน เขตพื้นที่ หรือหน่วยงานที่กำกับดูแลเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายวางแผน ติดตามประเมินผล พัฒนาปรับปรุง ช่วยกันคิดช่วยกันทำ ช่วยกันผลักดันให้สถานศึกษามีคุณภาพ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่ดีมีคุณภาพ เป็นไปตามความต้องการของผู้ปกครอง สังคม และประเทศชาติ

2.1.3 แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543ข : 6) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษาภายในเป็นสิ่งที่สถานศึกษาทุกแห่งจะต้องปฏิบัติ เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ

สถานศึกษา และเพื่อให้เป็นไปตามสาระในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 สถานศึกษาควรดำเนินการให้ครอบคลุมแนวทางหลักดังต่อไปนี้

1. สถานศึกษาจะต้องดำเนินการประกันคุณภาพภายในเป็นประจำทุกปี โดยควรเริ่มดำเนินการตั้งแต่ปีการศึกษา 2543

2. ให้ถือว่าการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร การศึกษาที่สถานศึกษาทุกแห่งต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง อันประกอบ ด้วยการวางแผนการ ดำเนินงาน การประเมินผลและการปรับปรุงการดำเนินงาน โดยสถานศึกษาต้องจัดทำแผน พัฒนาการศึกษที่สอดคล้องกับความมุ่งหมายและหลักการ ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติการ ศึกษาแห่งชาติ มาตรฐานการศึกษา และเป้าหมาย/ปรัชญา/ธรรมนุญสถานศึกษา กำหนดระยะเวลา ในการดำเนินงานที่ชัดเจน ติดตามประเมินผลการทำงานของตนเองอย่างต่อเนื่องและนำผลการ ประเมินมาใช้ปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

3. การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในทุกชั้นตอน ควรเน้นการประสานงาน และการมีส่วนร่วมของทุกกลุ่มทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ บุคลากรภายในสถานศึกษา กรรมการ สถานศึกษา ผู้ปกครอง บุคลากรของหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ในชุมชน และเขตพื้นที่การศึกษา และภูมิภาค เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการที่ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามมาตรา 8 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

4. สถานศึกษาควรจัดทำรายงานผลการประกันคุณภาพภายในให้เรียบร้อย ก่อนเริ่ม ปีการศึกษาใหม่ของทุกปี โดยแสดงผลการประเมินคุณภาพการศึกษา แนวทางหรือแผนงานในการ ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาในปีการศึกษาต่อไป แล้วเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หรือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามที่กระทรวงกำหนด และสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ การศึกษา ตลอดจนสาธารณชน โดยจัดทำรายงานโดยสรุปปีประกาศไว้ที่สถานศึกษา แจงให้ ผู้ปกครอง และเผยแพร่ต่อสาธารณชนได้รับทราบ รวมทั้งมีรายงานที่มีรายละเอียดครบถ้วนพร้อม ที่จะให้ผู้สนใจขอคูได้ตลอดเวลา

จากแนวทางดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การดำเนินการเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา ภายใน ควรมีการศึกษาขั้นตอนการดำเนินงานตามแนวความคิดหลักดังต่อไปนี้

1. แนวคิดตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา
2. แนวคิดตามระบบการบริหาร

1. แนวคิดตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

ปนัดดา เจียรกุล และคณะ (2541 : 14) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการประกันคุณภาพ การศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544ข : 7-8) ที่ได้เสนอ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แนวทางเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา ว่าต้องประกอบด้วย การดำเนินงานตามองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. การควบคุมคุณภาพ (Quality Control) เป็นการกำหนดมาตรฐานคุณภาพ และการพัฒนาสถานศึกษาให้เข้าสู่มาตรฐาน ประกอบด้วย

1.1 การกำหนดมาตรฐาน ด้านผลผลิต ปัจจัย และกระบวนการ

1.2 การพัฒนาเข้าสู่มาตรฐาน หมายถึง การพัฒนาปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งเสริมการจัด การศึกษาของสถานศึกษา

2. การตรวจสอบคุณภาพ (Quality Audit) เป็นการตรวจสอบ ติดตามผลการดำเนินงาน ให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด ประกอบด้วย

2.1 การประเมินความก้าวหน้าของการจัดการศึกษา

2.2 การติดตามและตรวจสอบจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.3 การปรับปรุงคุณภาพสถานศึกษาที่มีคุณภาพไม่ถึงเกณฑ์มาตรฐานของหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง

3. การประเมินคุณภาพ (Quality Assessment) เป็นการประเมินคุณภาพของสถานศึกษา โดยหน่วยงานที่กำกับดูแลในเขตพื้นที่ และหน่วยงานต้นสังกัดในส่วนกลาง ประกอบด้วย

3.1 การทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

3.2 การประเมินเพื่อรองรับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

3.3 การประเมินผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในภาพรวมหรือการประเมินคุณภาพ การศึกษา

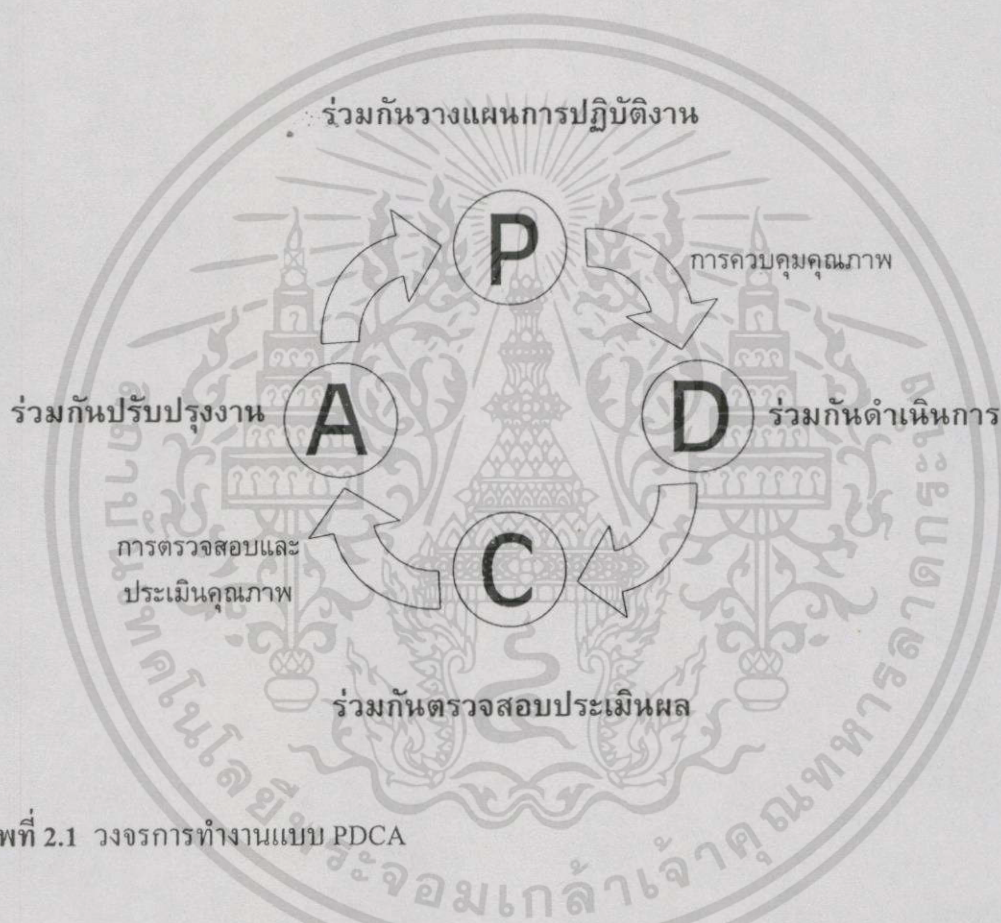
2. แนวคิดตามหลักการบริหาร

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543ข : 8-9) กล่าวว่า การประกันคุณภาพ การศึกษาภายในตามหลักการบริหารนั้น เป็นกระบวนการบริหารจัดการเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานที่ต้องการ หลักการและกระบวนการบริหาร เป็นสิ่งที่ใช้ในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ โดยผู้บริหารและครูในสถานศึกษาร่วมกันกำหนด เป้าหมายที่ชัดเจน ต้องช่วยกันคิด และช่วยกันวางแผน (Plan) ว่าจะต้องทำอย่างไร แล้วช่วยกันทำ (Do) ช่วยกันตรวจสอบ (Check) และพัฒนาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง (Action) เพื่อให้การทำงาน ได้ผลและมีคุณภาพดีบรรลุตามเป้าหมายทางการศึกษาที่กำหนด โดยการทำงานร่วมกันเป็นทีมของ บุคลากรภายในสถานศึกษา การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาจึงเป็นกระบวนการที่บุคลากร ทุกฝ่ายในสถานศึกษาร่วมกันวางแผน กำหนดเป้าหมายและวิธีการ ลงมือทำตามแผนในทุกขั้นตอน มีการบันทึกข้อมูลเพื่อร่วมกันตรวจสอบผลงาน หาจุดเด่นและจุดที่ต้องปรับปรุง แล้วจึงร่วมกัน ปรับปรุงแผนงานนั้น ๆ โดยมีมุ่งหวังให้มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสถานศึกษาที่เน้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คุณภาพของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ แนวคิดของการทำงานที่เป็นระบบเช่นนี้จะช่วยสร้างความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันภายในสถานศึกษา เกิดความรู้สึกร่วมกันเป็นงานปกติ เป็นการมองตนเองและประเมินตนเอง ซึ่งทำให้สถานศึกษามีฐานข้อมูลที่มั่นคงเป็นจริง พร้อมต่อการตรวจสอบจากหน่วยงานภายนอก

ถ้าพิจารณาแนวคิดเกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพที่ประกอบด้วย การควบคุมและการตรวจสอบคุณภาพ กับหลักการบริหารที่เป็นระบบครบวงจร (PDCA) ซึ่งประกอบด้วย การร่วมกันวางแผนวางแผนการปฏิบัติงาน ร่วมกันดำเนินการตามแผน ร่วมกันตรวจสอบประเมินผล และนำผลการประเมินมาร่วมกันปรับปรุงงาน จะเห็นว่ามีคุณสมบัติคล้องกัน ดังนี้

ภาพที่ 2.1 วงจรการทำงานแบบ PDCA

จากแผนภาพข้างต้น การควบคุมคุณภาพ และการตรวจสอบคุณภาพก็คือ กระบวนการบริหารเพื่อพัฒนาคุณภาพตามหลักการบริหารนั่นเอง โดยการควบคุมคุณภาพ (Quality Control) คือการที่สถานศึกษาร่วมกันวางแผนการปฏิบัติงาน และดำเนินการตามแผน เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามเป้าหมายและมาตรฐานการศึกษา ส่วนการตรวจสอบคุณภาพ (Quality Audit) คือการที่สถานศึกษาต้องร่วมกันตรวจสอบประเมินผลเพื่อพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้เป็นไปตามเป้าหมายและมาตรฐานการศึกษา เมื่อสถานศึกษามีการตรวจสอบตนเองแล้วหน่วยงานในเขตพื้นที่หน่วยงานต้นสังกัดก็เข้ามาช่วยติดตาม และประเมินคุณภาพ (Quality Assessment) เพื่อให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาปรับปรุงสถานศึกษา ซึ่งจะทำให้สถานศึกษามีความอุ่นใจและเกิดความตื่นตัวในการพัฒนาคุณภาพอยู่เสมอ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะโดยวิธีใด ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2544 : 293-301) ยังได้เสนอแนวคิดหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอุดมศึกษา ไว้ดังนี้

ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การประกันคุณภาพการศึกษาภายในเป็นกระบวนการบริหารจัดการและจัดการของสถานศึกษา เพื่อให้คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเป็นที่ประจักษ์ เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับทุกฝ่ายว่า การจัดการศึกษาของสถานศึกษามีคุณภาพมาตรฐานที่ต้องการ ในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในต้องคำนึงอยู่เสมอว่า การประกันคุณภาพการศึกษาภายในเป็นงานที่ดำเนินการโดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในสถานศึกษา ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพ ที่ดำเนินการไปอย่างต่อเนื่องตามวงจรการบริหารงาน คือ ร่วมกันวางแผน (Plan) ร่วมกันปฏิบัติงานตามแผน (Do) ร่วมกันตรวจสอบ (Check) และร่วมกันปรับปรุง (Act) และต้องมีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา เพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับตรวจสอบประเมินผล และประกันคุณภาพของสถานศึกษา ซึ่งเป็นมาตรฐานที่เขียนในรูปของความคาดหวังที่สถานศึกษาจะต้องบรรลุถึง ซึ่งหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในที่กระทรวงศึกษาธิการจะประกาศใช้ตามมาตรา 47 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 โดยสังเขป มีดังนี้

1. มีการจัดระบบบริหารเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นการกำหนดให้มีกลไกรับผิดชอบดูแลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษาโดยตรงและชัดเจน ซึ่งอาจจะกำหนดในรูปของคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเป็นการเฉพาะ และสถานศึกษาควรจัดองค์กรรองรับทุกระดับ เช่น มีคณะทำงานประกันคุณภาพระดับแผนกวิชา/ประเภทวิชา ระดับหลักสูตร และระดับสถาบัน
2. มีการจัดระบบสารสนเทศ ซึ่งระบบสารสนเทศเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับกระบวนการทำงานประกันคุณภาพการศึกษา เนื่องจากต้องมีการตัดสินใจในทุกระดับที่ต้องอาศัยข้อมูลและสารสนเทศเป็นแนวทาง เช่น การตัดสินใจในเรื่องการกำหนดเป้าหมายของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลผลการเรียนรู้/ผลการปฏิบัติงานในปัจจุบันและอดีตของผู้เรียนรายคน รายกลุ่ม รวมทั้งความต้องการในอนาคตของผู้เรียนและการกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อสนองเป้าหมายจำเป็นที่จะต้องอาศัยข้อมูลในการเลือกยุทธศาสตร์ต่างๆ ด้วยเช่นกัน
3. มีการพัฒนามาตรฐานการศึกษา ซึ่งสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้กำหนดมาตรฐานระดับสถานศึกษา รวมทั้งตัวบ่งชี้คุณภาพ ให้ครอบคลุมสาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ เช่น มาตรฐานวิชาชีพและมาตรฐานการดำเนินงาน การบริหารจัดการ โดยให้สอดคล้อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับครูใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กับมาตรฐานการศึกษาระดับชาติ/สังกัด ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นเป้าหมายของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบและประเมินผล และเทียบเคียงกับการประเมินจากภายนอก

4. มีการจัดทำแผนเพื่อพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา (Plan) เป็นขั้นตอนแรกของการพัฒนาเข้าสู่มาตรฐาน ในแผนจะต้องมีการกำหนดเป้าหมายและทิศทางในการพัฒนาสถานศึกษา ไปสู่เป้าหมายในช่วงระยะเวลาที่กำหนด เช่น ภายใน 3-5 ปี สำหรับระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการกำหนดหลักเกณฑ์เฉพาะเกี่ยวกับการจัดทำแผน ซึ่งเรียกว่า แผนปรับปรุงคุณภาพสถานศึกษา (School Improvement Plan) ไว้ 7 ประการ ดังนี้

4.1 เป็นแผนยุทธศาสตร์ที่ใช้ข้อมูลจากการวิเคราะห์ปัญหา สภาพความจำเป็นอย่างเป็นระบบและมีแผนปฏิบัติการประจำปีรองรับ

4.2 กำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และสภาพความสำเร็จของการพัฒนาไว้ อย่างต่อเนื่องชัดเจนและเป็นรูปธรรม

4.3 กำหนดวิธีดำเนินงานที่มีหลักฐานทางทฤษฎีหรือผลการวิจัย หรือข้อมูลเชิงประจักษ์ที่อ้างอิงได้ ให้ครอบคลุมการพัฒนาด้านการจัดประสบการณ์เรียนรู้ กระบวนการเรียนรู การส่งเสริมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการพัฒนาบุคลากรและการบริหารจัดการเพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้

4.4 กำหนดแหล่งวิทยากรภายนอกที่ให้การสนับสนุนทางวิชาการ

4.5 กำหนดบทบาทหน้าที่ให้บุคลากรของสถานศึกษาทุกคน รวมทั้งผู้เรียน ให้ร่วมรับผิดชอบและดำเนินงานตามที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.6 กำหนดบทบาทหน้าที่และแนวทางให้บิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคลากรในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

4.7 กำหนดการจัดงบประมาณ และการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

5. การดำเนินงานตามแผน (Do) เป็นขั้นตอนของการปฏิบัติงานตามภาระงาน แผนงาน โครงการกิจกรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผน ในขั้นนี้จึงต้องมีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี มีการส่งเสริมสนับสนุนและจัดสรรทรัพยากรเพื่อการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี รวมทั้งการกำกับติดตามและนิเทศการดำเนินงานต่าง ๆ

6. ตรวจสอบและทบทวนคุณภาพ (Check) เป็นขั้นตอนของการประเมินคุณภาพภายใน โดยสถานศึกษา เพื่อรายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในขั้นตอนนี้สถานศึกษาจะต้องวางกรอบ และกำหนดเครื่องมือ เก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล แปลความ สรุปผลการประเมินและเขียนรายงานเป็นรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี เพื่อเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ พร้อมทั้งเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด และสาธารณชน และในขั้นตอนนี้ก็ต้องเป็นการดำเนินงานต่อเนื่องทุกปี

7. การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน (Act) เป็นขั้นตอนของการนำผลการตรวจสอบ การทบทวนและการประเมิน ไปใช้ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของผู้บริหารและบุคลากร ใช้ในการวางแผน และใช้จัดทำเป็นสารสนเทศเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ไปได้ต่อไป

ระดับอุดมศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน หมายถึง การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบ คุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาภายใน โดยบุคลากรของสถาบันเอง หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถาบันนั้น เพื่อให้มั่นใจว่าสถาบันอุดมศึกษาได้ ดำเนินการตามภารกิจหลักอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานที่ต้องการ

โดยการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในมีหลักเกณฑ์และวิธีการ ดังนี้

1. มีการจัดองค์กรและกลไกรองรับงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับสถาบัน ระดับคณะวิชา ระดับภาควิชา แผนกวิชาหรือหน่วยงานที่เทียบเท่า ให้มีบทบาทหน้าที่ในการ กำหนดแนวทางดำเนินงาน จัดทำคู่มือการควบคุมคุณภาพ เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ การตรวจสอบติดตามผล

2. พัฒนาระบบในการประกันคุณภาพภายใน ที่เหมาะสมกับลักษณะของสถาบันของตน และเป็นระบบที่สามารถตรวจสอบและรับรองมาตรฐานโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานการประเมิน คุณภาพการศึกษา

3. กำหนดองค์ประกอบในการดำเนินงาน โดยคำนึงถึงองค์ประกอบหลักของสถาบัน อุดมศึกษา ดังนี้

3.1 วัตถุประสงค์ ปรัชญา พันธกิจ และเป้าหมายของสถาบัน คณะวิชา ภาควิชา

3.2 การดำเนินงานตามภารกิจหลักของสถาบัน ได้แก่ การผลิตบัณฑิต รวมถึง การเรียนการสอน และกิจกรรมพัฒนานักศึกษา การวิจัย การบริการทางวิชาการ การทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนภารกิจอื่น ๆ อันเป็นพันธกิจเฉพาะของสถาบัน

3.3 กระบวนการบริหาร ได้แก่ การบริหารและการจัดการ การเงินและงบประมาณ ระบบและกลไกการประกันคุณภาพ

3.4 สัมฤทธิ์ผลหรือการบรรลุวัตถุประสงค์ตามภารกิจนั้น ๆ

4. จัดทำคู่มือหรือแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพ เพื่อให้หน่วยงานทั้งภายในและ ภายนอกได้ทราบถึงหลักและวิธีการปฏิบัติงานในแต่ละด้าน ซึ่งครอบคลุมองค์ประกอบในการ ดำเนินงาน ตลอดจนระบบและกลไกในการประกันคุณภาพตามองค์ประกอบ

5. กำหนดให้หน่วยงานภายในจัดทำรายงานการศึกษาตนเอง (Self-Study Report) โดย ให้ครอบคลุมการดำเนินงานตามองค์ประกอบต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ เพื่อรองรับการตรวจสอบและ ประเมินผลทั้งภายในและภายนอก

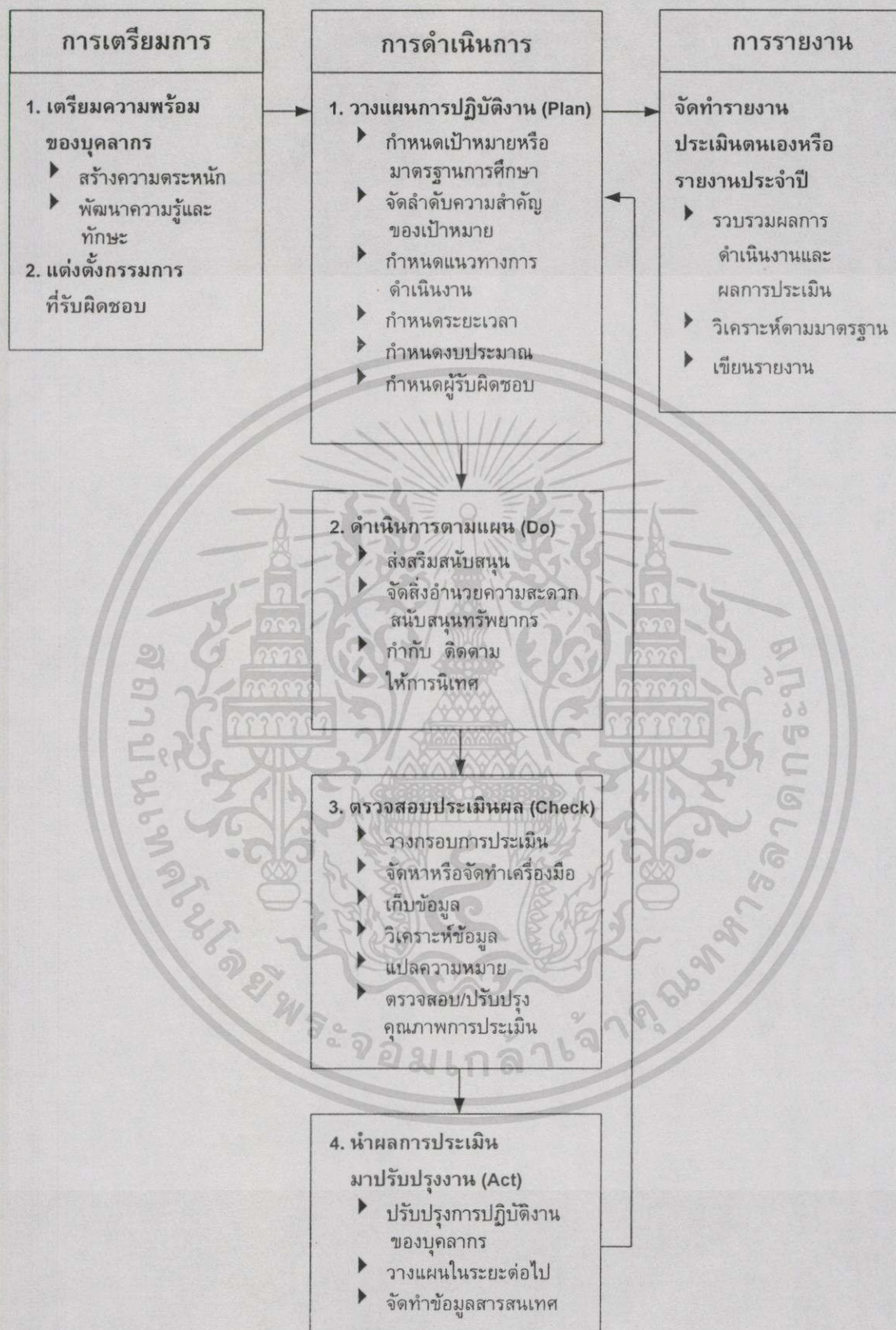
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1.4 การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543ช : 12-49) กล่าวถึงขั้นตอนในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน โดยผู้วิจัยนำเสนอเฉพาะประเด็นสำคัญ ดังนี้

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเป็นเรื่องเดียวกับระบบการบริหารงานอย่างมีคุณภาพ หรือวงจร PDCA การประกันคุณภาพการศึกษาภายในจึงเป็นระบบที่ผสมผสานอยู่ในกระบวนการบริหารและการจัดการหรือกระบวนการในการทำงานตามปกติของสถานศึกษา โดยการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารและการทำงานนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความตระหนัก เข้ามามีส่วนร่วม สนับสนุน และร่วมคิดร่วมทำ รวมทั้งต้องมีการทำงานร่วมกันเป็นทีมโดยบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ซึ่งต้องได้รับการเตรียมความพร้อมให้มองเห็นคุณค่า และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน และดำเนินการอย่างต่อเนื่องร่วมกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา โดยมีการติดตามและกำกับดูแลอย่างเป็นระบบ ซึ่งในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโดยคำนึงถึงเงื่อนไขข้างต้นควรมีการเตรียมการเพื่อสร้างความพร้อมให้แก่บุคลากร และจัดให้มีกลไกในการดำเนินงานในเรื่องดังกล่าว หลังจากนั้นบุคลากรในสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องจึงร่วมกันวางแผน ร่วมกันปฏิบัติ ร่วมกันตรวจสอบ และร่วมกันปรับปรุง โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน และแนวทางการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. การเตรียมการก่อนการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
2. การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
3. การจัดทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี

ภาพที่ 2.2 ขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. การเตรียมการก่อนดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

การพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารและการจัดการเรียนการสอน ควรมีการเตรียมการในเรื่องต่าง ๆ โดยการเตรียมการที่มีความสำคัญมากที่สุดคือการเตรียมความพร้อมของบุคลากรและการแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงาน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การเตรียมความพร้อมของบุคลากร

ปัญหาสำคัญในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา คือ การที่บุคลากรในสถานศึกษายังเข้าใจไม่ชัดเจนว่าการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ก็คือการบริหารคุณภาพที่เป็นส่วนหนึ่งของการทำงานตามปกติ และเป็นงานที่ต้องทำอยู่แล้ว จึงทำให้รู้สึกว่าเป็นการเพิ่มภาระนอกจากนั้น บุคลากรในสถานศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่คุ้นกับการเน้นคุณภาพและวิธีการทำงานที่มีการตรวจสอบ บางครั้งจึงเกิดการต่อต้าน จึงจำเป็นที่จะต้องสร้างความตระหนักและพัฒนาความรู้ความเข้าใจให้กับบุคลากรเป็นอันดับแรก โดยอาจดำเนินการดังนี้

1.1 การสร้างความตระหนักถึงคุณค่าของการประกันคุณภาพภายใน และการทำงานเป็นทีม การประกันคุณภาพภายในเป็นเรื่องที่บุคลากรในสถานศึกษาทุกคนต้องร่วมกันทำเป็นทีม จึงจำเป็นที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องปลูกจิตสำนึก และสร้างความตระหนักให้บุคลากรทุกฝ่ายมองเห็นคุณค่า และมีความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกันเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในถ้าบุคลากรยังมีความเข้าใจแตกต่างกันไปคนละทิศ คนละทาง และไม่มีทัศนคติที่ดี การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาก็จะทำให้สำเร็จได้ยาก ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นที่ต้องปรับความคิดของบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับเดียวกันก่อน โดยรูปแบบที่ควรใช้ ได้แก่

(1) สถานศึกษาที่มีบุคคลแกนนำซึ่งมีความพร้อมในด้านความรู้ ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ควรจัดประชุมเพื่อสร้างความตระหนักให้บุคลากรเห็นคุณค่าของการประกันคุณภาพภายใน โดยใช้วิทยากรของสถานศึกษาเอง เพื่อแสดงให้เห็นถึงศักยภาพของครูที่เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง และศักยภาพของสถานศึกษาที่สามารถพึ่งตนเองได้ อันเป็นปรัชญาของการประเมินแนวใหม่ ที่ต้องการให้บุคลากรภายในเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาตนเอง

(2) ในกรณีมีการมอบหมายให้บุคลากรที่เป็นแกนนำ มีบทบาทในการชี้แจงและทำความเข้าใจกับเพื่อนร่วมงานด้วยตนเองไม่ประสบความสำเร็จ ก็จำเป็นต้องจัดหาวิทยากรมืออาชีพที่มีคุณภาพหรือฝีมือมาช่วย โน้มน้ำความคิดของผู้เกี่ยวข้องให้พร้อมจะดำเนินการประกันคุณภาพด้วยใจ ดังกรณีตัวอย่างของสถานศึกษานำร่อง ซึ่งพบว่าการใช้ยุทธวิธีปลูกจิตสำนึกด้วยการเชิญวิทยากรมืออาชีพมาพูดให้บุคลากรทุกคนรับทราบพร้อมกัน ทำให้บุคลากรในสถานศึกษาที่แต่เดิมไม่ค่อยมีความก้าวหน้าในการดำเนินงานเกิดการตื่นตัว และลุกขึ้นมาเริ่มงานทันที

(3) การชี้แจงทำความเข้าใจ ไม่ว่าจะดำเนินการโดยบุคลากรภายในหรือวิทยากรมืออาชีพจากภายนอก ควรให้บุคลากรทุกคนในสถานศึกษาได้มีโอกาสเข้าร่วมประชุมรับทราบ เอกสารเป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกร์เชิงงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่จนเกิดการคัดค้านไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พร้อมกัน ไม่ควรชี้แจงเฉพาะแกนนำหรือคณะทำงานเฉพาะกลุ่ม เพื่อให้ทุกคนมีโอกาสได้ทราบความจำเป็นของการประกันคุณภาพภายในอย่างทั่วถึง และร่วมมือร่วมใจในการดำเนินการต่อไป

1.2 การพัฒนาความรู้และทักษะเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน บุคลากรส่วนใหญ่ยังเข้าใจวิธีการประกันคุณภาพภายในค่อนข้างน้อย และยังไม่รู้ว่าจะดำเนินการอย่างไรในแต่ละขั้นตอนรวมทั้งยังขาดทักษะในการประเมินตนเอง จึงควรฝึกอบรมให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถดำเนินการประกันคุณภาพได้โดยรูปแบบที่ควรใช้ คือ

(1) การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยให้ทุกคนได้เข้าร่วมประชุม หากสามารถหาบุคลากรที่มีความสามารถจะเป็นแกนนำได้ ก็ควรมอบหมายให้แกนนำเป็นผู้รับผิดชอบจัดการในเรื่องนี้

(2) ในการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการนั้น ควรแบ่งเป็นช่วง ๆ ตามกิจกรรมที่จะดำเนินการในแต่ละช่วง ดังนี้

ช่วงแรก เน้นเนื้อหาเกี่ยวกับภาพรวมของระบบการประกันคุณภาพภายใน กระบวนการบริหารงานคุณภาพ แล้วเริ่มเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาและแผนปฏิบัติการในแต่ละปี ต่อจากนั้นก็ให้ร่วมกันปฏิบัติจริงในการวางแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการ

ช่วงที่ 2 เน้นเนื้อหาเกี่ยวกับการกำหนดกรอบ และวางแผนการประเมิน การสร้างเครื่องมือการประเมิน ต่อจากนั้นก็ดำเนินการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ตามกรอบและแผนการประเมิน

ช่วงที่ 3 เน้นเนื้อหาเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูล และการนำเสนอผลการประเมิน และการเขียนรายงานผลการประเมินตนเอง (Self - Study Report) โดยการจัดประชุมปฏิบัติการหลังจากที่บุคลากรมีการปฏิบัติงาน และมีการประเมินตนเองตามแผนไปแล้วระยะหนึ่ง

2. การแต่งตั้งคณะกรรมการ

ถึงแม้ว่าการประกันคุณภาพภายในจะเป็นภารกิจของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา แต่ในการดำเนินงานจำเป็นจะต้องมีผู้รับผิดชอบในการประสาน กำกับ ดูแล ช่วยเหลือ สนับสนุนให้ทุกฝ่ายทำงานร่วมกัน และเชื่อมโยงกันเป็นทีม โดยผู้ที่มีส่วนรับผิดชอบที่สำคัญ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งควรดำเนินการร่วมกับบุคลากรหลักที่ได้รับมอบหมาย ในรูปของคณะกรรมการหรือคณะทำงาน โดยคณะกรรมการหรือคณะทำงานดังกล่าว อาจไม่จำเป็นต้องตั้งขึ้นมาใหม่ ถ้าสถานศึกษามีกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาในด้านต่าง ๆ อยู่แล้ว ก็ให้กรรมการเหล่านี้รับผิดชอบเป็นกรรมการประกันคุณภาพในด้านต่าง ๆ ได้เลย แล้วให้ผู้ที่เกี่ยวข้องจากทุกฝ่ายหรือทุกระดับที่ปฏิบัติงานตามปกติเข้าร่วม เพราะการประกันคุณภาพภายในมีเป้าหมายเพื่อปรับปรุงการทำงานปัจจุบันให้ดีขึ้น ผู้ดำเนินการจึงต้องเป็นผู้ที่คุ้นเคยกับงานที่ตนเองทำ ไม่ใช่มอบหมายให้คนที่ไม่เกี่ยวข้องกับงานนั้น ๆ มาดำเนินการ ในกรณีที่สถานศึกษายังไม่มีกรรมการใด ๆ เลย ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการ โดยมอบหมายให้บุคลากรเข้าร่วมเป็นกรรมการ เพื่อเอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งมอบไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนุญาตให้เข้าไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ช่วยกันจัดทำแผน ดำเนินการพัฒนา และประเมินคุณภาพ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานที่รับผิดชอบ ตามภารกิจของตน

การตั้งคณะกรรมการ ควรพิจารณาตามแผนภูมิโครงสร้างการบริหาร ฝ่ายที่รับผิดชอบ งานใดควรอยู่ในคณะกรรมการที่รับผิดชอบการพัฒนาและประเมินคุณภาพที่เกี่ยวข้องกับงานนั้น เช่น ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ อาจารย์ประจำชั้น และอาจารย์ประจำวิชา ควรเป็นกรรมการ ที่รับผิดชอบการประกันคุณภาพด้านการเรียนการสอน ด้านครูและนักเรียน ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ฝ่ายบริหารและอาจารย์ฝ่ายบริหาร ควรเป็นกรรมการที่รับผิดชอบการประกันคุณภาพเกี่ยวกับ กระบวนการบริหารและเกี่ยวกับผู้ที่ทำงานด้านการบริหารจัดการเป็นต้น และมีคณะกรรมการกลาง ซึ่งประกอบด้วย ผู้แทนของกรรมการคณะต่าง ๆ เพื่อประสานและรับผิดชอบในภาพรวมทั้งหมด

การมีคณะกรรมการตามโครงสร้างการบริหาร และการให้บุคลากรรับผิดชอบในส่วนที่ เกี่ยวข้องกับงานในภารกิจของตนเอง จะทำให้ระบบการประกันคุณภาพภายในหล่อหลอมเข้ากับ การทำงานตามภารกิจของบุคลากร ซึ่งจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพและมีความเชื่อมโยงกันในการ พัฒนาคุณภาพด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านบุคลากร ด้านกระบวนการ และด้านผู้เรียน อันจะ ก่อให้เกิดการพัฒนาครบด้านครบทุกด้าน

2. การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

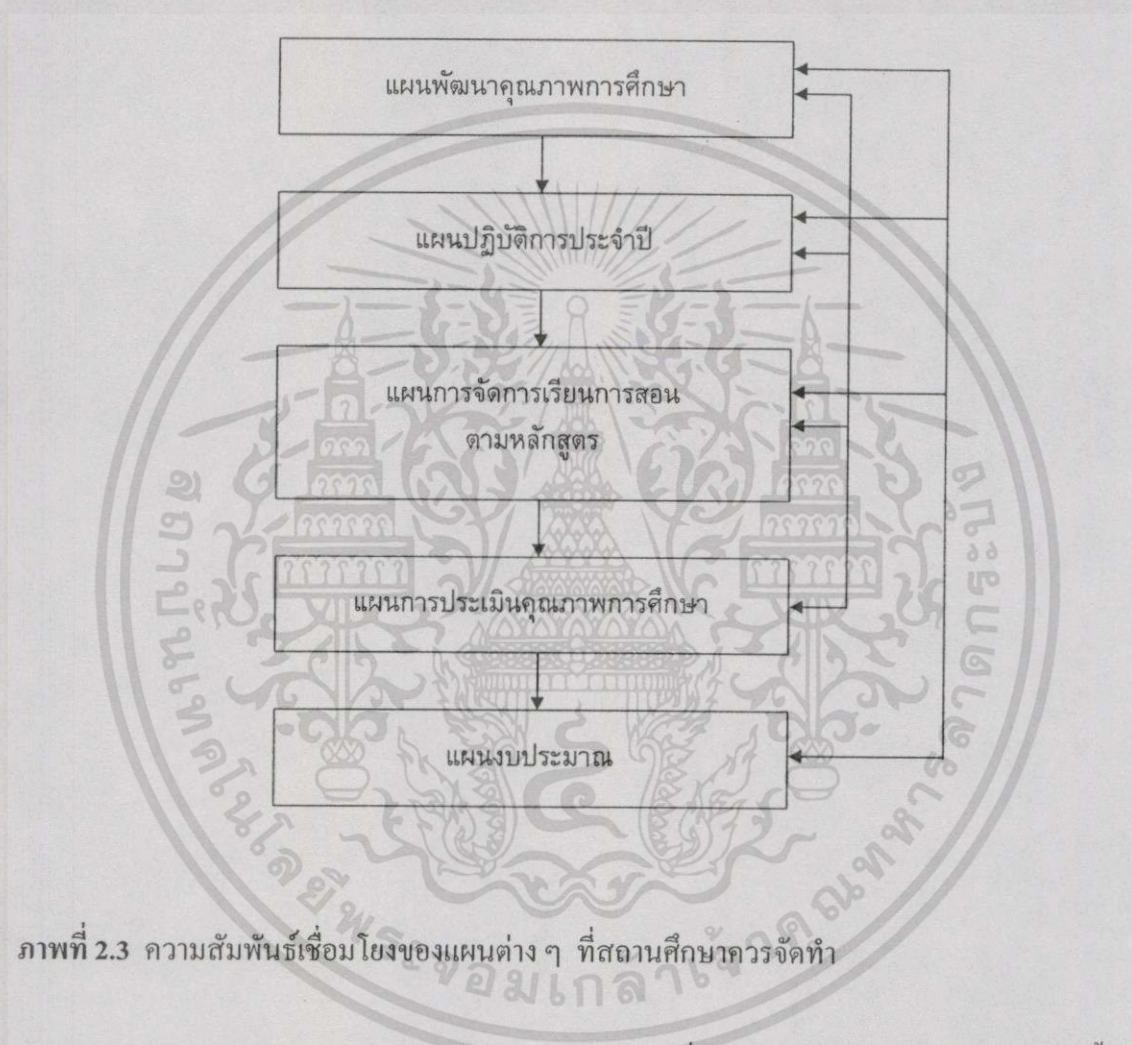
การดำเนินการประกันคุณภาพภายในจะประกอบด้วยขั้นตอนหลัก 4 ขั้นตอน คือ การ วางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบประเมินผล และการพัฒนาปรับปรุง ซึ่งทุกฝ่ายจะต้อง ดำเนินการร่วมกันในทุกขั้นตอน โดยมีรายละเอียดแต่ละขั้นตอน ดังนี้

1. การวางแผน

การวางแผนเป็นการคิดเตรียมการไว้ล่วงหน้า เพื่อจะทำงานให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ในการวางแผนจะต้องมีการกำหนดเป้าหมาย แนวทางการดำเนินงาน ผู้รับผิดชอบงาน ระยะเวลา และทรัพยากรที่จะต้องใช้ เพื่อทำงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่ต้องการ

สำหรับสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น จะต้องมีการจัดทำธรรมนูญสถานศึกษา หรือแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งเป็นข้อตกลงร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับ ผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชนและหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อใช้ เป็นแผนแม่บทสำหรับกำหนดทิศทางในการพัฒนาสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายภายในระยะเวลาที่ กำหนด เช่น 3 – 5 ปี รายละเอียดในการจัดทำธรรมนูญสถานศึกษา ควรศึกษาเพิ่มเติมจากเอกสาร การประกันคุณภาพการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัดต่าง ๆ

เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สถานศึกษาควรมีการจัดทำแผนต่าง ๆ คือ แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี แผนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรและสอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษา แผนการประเมินคุณภาพการศึกษา แผนงบประมาณ ทั้งรายรับและรายจ่ายของสถานศึกษา ซึ่งแผนต่าง ๆ มีความเชื่อมโยงกัน ดังที่แสดงไว้ในภาพที่ 2.3

ภาพที่ 2.3 ความสัมพันธ์เชื่อมโยงของแผนต่าง ๆ ที่สถานศึกษาควรจัดทำ

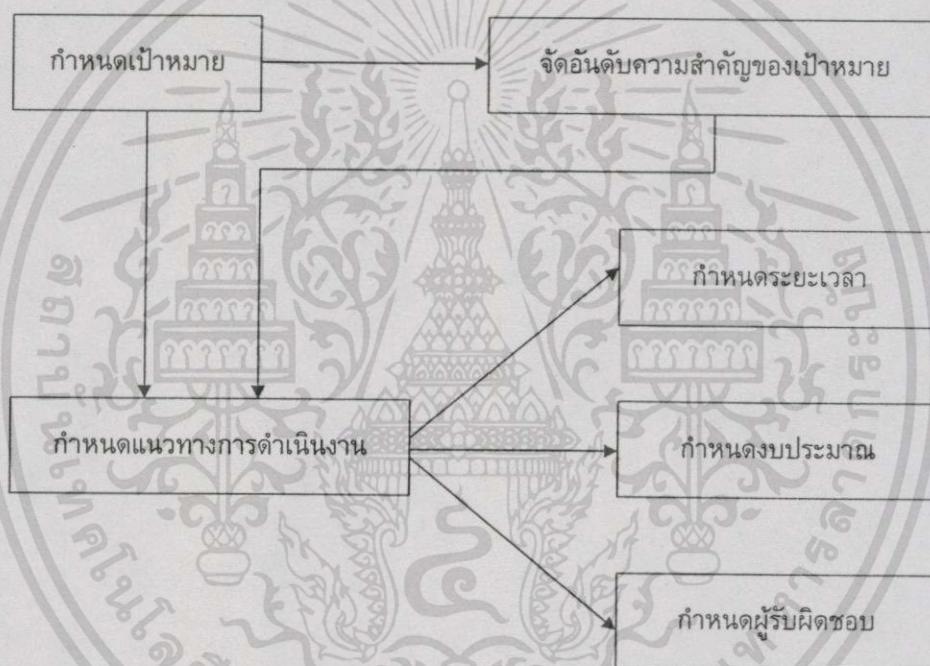
แผนต่าง ๆ ดังกล่าว แม้จะมีหลายแผน แต่ที่จริงแล้วเป็นแผนใหญ่แผนเดียวเท่านั้น เพราะแผนต่าง ๆ มีความเชื่อมโยงต่อกันโดยตลอด กล่าวคือ แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นแผนระยะยาวที่ครอบคลุมเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานั้น ๆ จากแผนระยะยาวดังกล่าวนำมากำหนดเป็นแผนปฏิบัติการประจำปี ซึ่งเป็นแผนระยะสั้นว่า ภายใน 1 ปี สถานศึกษามีเป้าหมายจะดำเนินการเรื่องใดและโดยวิธีใด แล้วจัดทำแผนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรและให้สอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษาตามที่กำหนดไว้

ในการจัดทำแผนต่าง ๆ นั้น ควรวางแผนการประเมินผลไปพร้อมกันด้วยเพื่อใช้กำกับตรวจสอบการปฏิบัติงานว่าเป็นไปตามแผนเพียงใด โดยมีการตั้งเป้าหมายว่าจะประเมินเรื่องใด ใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิธีการ รูปแบบอย่างไรในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล แผนการประเมินผลที่ดีควรสอดคล้องเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานตามปกติในชีวิตประจำวันของผู้บริหาร ครูและผู้เรียน นอกจากนี้ควรต้องคิดงบประมาณที่จำเป็นต้องใช้ในการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของแผน จัดทำเป็นแผนงบประมาณ ทั้งรายรับและรายจ่ายของสถานศึกษา

ขั้นตอนการวางแผน ในการวางแผนใด ๆ ก็ตาม จะมีขั้นตอนการวางแผนที่สำคัญ คือ การกำหนดเป้าหมาย การจัดอันดับความสำคัญของเป้าหมาย การกำหนดแนวทางการดำเนินงาน การกำหนดระยะเวลาการดำเนินการ การกำหนดผู้รับผิดชอบหรือผู้ดำเนินการ และการกำหนดงบประมาณที่จะใช้ ดังแสดงไว้ในภาพที่ 2.4

ภาพที่ 2.4 ขั้นตอนการวางแผน

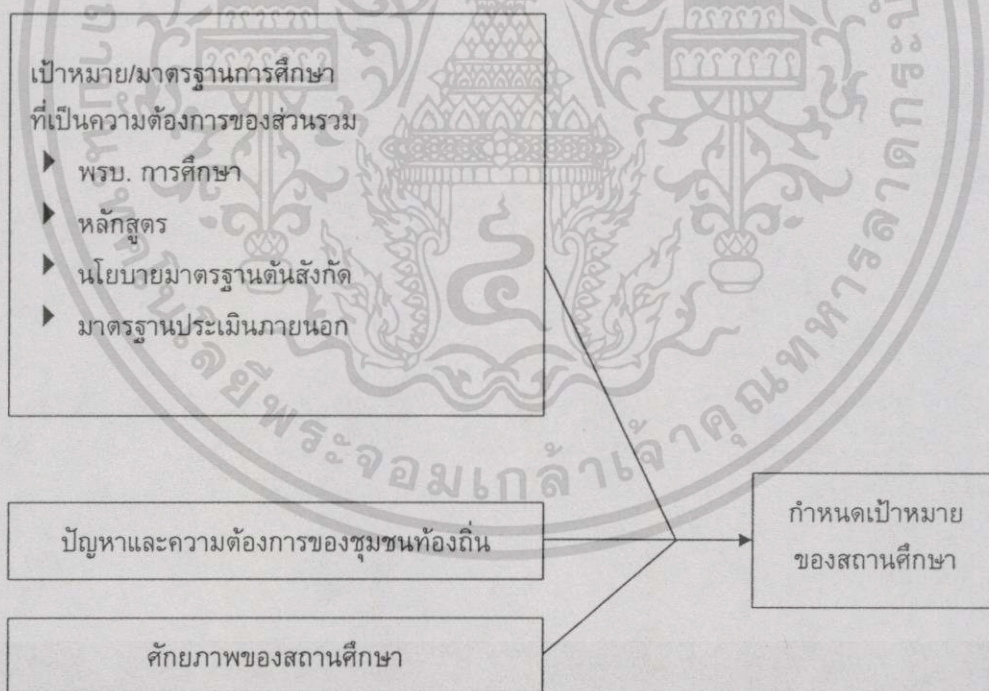
1.1 การกำหนดเป้าหมาย การวางแผนควรจะเริ่มจากการกำหนดเป้าหมาย ที่แสดงถึงคุณลักษณะหรือคุณภาพที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา ซึ่งควรจะระบุให้ชัดเจนในธรรมนูญสถานศึกษา และใช้เป็นหลักหรือทิศทางในการดำเนินงานของสถานศึกษา หลังจากนั้นก็จัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาและแผนปฏิบัติการ ให้เป็นไปตามเป้าหมายหรือมาตรฐานการศึกษา ซึ่งควรครอบคลุมคุณลักษณะหรือคุณสมบัติของผู้เรียนที่พึงประสงค์ การบริหารจัดการ หลักสูตรและการเรียนการสอน ทรัพยากร สภาพแวดล้อม การประเมินผล การกำกับตรวจสอบและการรายงาน ซึ่งการกำหนดเป้าหมาย อาจทำได้โดยมีวิธีการ ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(1) ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลก่อนการวางแผน ข้อมูลต่าง ๆ ที่ควรศึกษาวิเคราะห์ คือ เป้าหมายหรือมาตรฐานการศึกษาหลักที่เป็นความต้องการส่วนรวมของสังคม สภาพเศรษฐกิจ สังคมของท้องถิ่นและชุมชน และข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาที่แสดงภาพของสถานศึกษาตามความเป็นจริง

(2) วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา โดยการวิเคราะห์เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของข้อมูลต่าง ๆ และสังเคราะห์เพื่อประสานความต้องการของฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งความต้องการส่วนรวม ส่วนท้องถิ่น และสถานศึกษา จะช่วยให้สถานศึกษามีความเข้าใจสามารถวางแผนและทำงานได้ง่ายขึ้น เพราะหากสามารถกำหนดเป้าหมายหลักที่เป็นความต้องการร่วมกันของฝ่ายต่าง ๆ ได้แล้ว ก็จะสามารถนำผลที่ได้จากการดำเนินการตามเป้าหมายนั้น ไปใช้ในการรายงานหรือตอบสนองความต้องการของหน่วยงาน หรือฝ่ายต่าง ๆ ได้พร้อมกัน

ในส่วนที่มีความแตกต่างกัน แต่สถานศึกษาและชุมชนเห็นว่าเป็นเรื่องที่ทำเป็นหรือเป็นเรื่องที่ต้องการ ก็อาจเพิ่มเป็นเป้าหมายที่ต้องการมุ่งเน้นเป็นพิเศษเฉพาะของสถานศึกษานั้นได้

ภาพที่ 2.5 การกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับครูใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.2 การจัดอันดับความสำคัญของเป้าหมาย การจัดอันดับความสำคัญของเป้าหมาย จะช่วยให้การวางแผนมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะสถานศึกษาจะได้ทราบว่าเป้าหมายต่าง ๆ ที่ต้องการนั้น เป้าหมายใดสำคัญมากน้อยกว่ากันเพียงใด เพื่อกำหนดกิจกรรม บุคลากร ทรัพยากร และช่วงระยะเวลาที่จะดำเนินการในการพัฒนาเป้าหมายนั้น ๆ ให้เหมาะสม สถานศึกษาบางแห่งที่ไม่ได้ตั้งเป้าหมายเพิ่มเติมนอกเหนือจากเป้าหมายหรือมาตรฐานของต้นสังกัดและมาตรฐานประเมินภายนอก ซึ่งเป็นมาตรฐานหลักที่ต้องทำอยู่แล้ว อาจไม่เห็นความจำเป็นของการจัดอันดับความสำคัญ ก็อาจจะข้ามขั้นตอนนี้ไปก็ได้ แต่สำหรับสถานศึกษาที่มีความต้องการเฉพาะของชุมชนท้องถิ่นและของสถานศึกษาเพิ่มขึ้นหลายเป้าหมาย สถานศึกษาบางแห่งที่มีบุคลากรและทรัพยากรจำกัด อาจใช้การจัดอันดับความสำคัญเป็นเทคนิคที่ช่วยตัดสินใจให้การทำงานมีประสิทธิภาพ โดยอาจมุ่งดำเนินการบางเป้าหมายหลักก่อน แต่เป็นพื้นฐานที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาเป้าหมายอื่นตามมาพร้อมกันไปด้วย เป็นต้น

การจัดอันดับความสำคัญอาจทำได้โดยตั้งประเด็นเพื่อพิจารณา เช่น การพิจารณาจากความต้องการของส่วนรวมระดับประเทศ ความจำเป็นเร่งด่วน ความต้องการของท้องถิ่นและสถานศึกษา ศักยภาพของสถานศึกษาในการพัฒนาเป้าหมายนั้น แล้วให้ค่าน้ำหนักหรือความสำคัญเป็นคะแนน ประเด็นเพื่อพิจารณาและการให้ค่าน้ำหนักหรือความสำคัญเป็นคะแนนนั้น โดยอาจปรับเปลี่ยนเพิ่มขึ้นหรือลดลงได้ตามความเหมาะสม เพื่อให้สามารถจัดอันดับความสำคัญได้ชัดเจนและตรงตามความเป็นจริงให้มากที่สุด

เมื่อคณะกรรมการหรือคณะทำงานร่วมกันพิจารณาให้คะแนนในแต่ละประเด็นแล้วรวมคะแนน คะแนนรวมที่ได้จะช่วยในการจัดอันดับความสำคัญของเป้าหมายให้ชัดเจนขึ้น แต่อาจจะนำเหตุผลอื่นมาพิจารณาประกอบในการจัดอันดับด้วย เช่น เป้าหมายที่ได้คะแนนรวมสูงเพราะเป็นความต้องการส่วนรวมของประเทศและเป็นเรื่องเร่งด่วน แต่เมื่อพิจารณาศักยภาพของสถานศึกษาตามเป้าหมายหรือมาตรฐานนั้น พบว่า มีมาตรฐานในเรื่องดังกล่าวคืออยู่แล้ว เพียงแค่รักษาไว้อย่าให้ตกต่ำกว่าเดิม ก็อาจปรับอันดับความสำคัญโดยนำเป้าหมายอื่นที่ได้คะแนนใกล้เคียงกัน แต่เป็นเป้าหมายที่มีจุดที่ต้องพัฒนามาก มาเป็นเป้าหมายที่มีอันดับความสำคัญมากกว่าได้

1.3 กำหนดแนวทางการดำเนินงานหรือวิธีปฏิบัติงาน การกำหนดแนวทางหรือวิธีปฏิบัติงาน คือการนำเป้าหมายที่มีลักษณะเป็นความคิดเชิงนามธรรม มาทำให้เป็นรูปธรรมในทางปฏิบัติ โดยคิดโครงการหรือกิจกรรมที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ รวมทั้งกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จหรือตัวชี้วัดที่มีความชัดเจนด้วย การคิดโครงการหรือกิจกรรมนั้น ไม่จำเป็นต้องคิดโครงการให้ได้จำนวนมาก หรือไม่จำเป็นว่าทุกเป้าหมายจะต้องมีโครงการเฉพาะของเป้าหมายนั้น ในทางปฏิบัติจริง หากสามารถคิดโครงการที่ทำให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการได้สำเร็จ และเป้าหมายนั้นเอื้อต่อการพัฒนาเป้าหมายอื่นต่อไปได้ ก็อาจขยายโครงการนั้น โดยจัดกิจกรรมในโครงการนั้นเพิ่ม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายอื่น ๆ ต่อไปได้ด้วย เป็นการทำงานแบบบูรณาการ ซึ่งจะเป็นการคิด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับครูใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงการที่ดีและมีประโยชน์เชื่อมโยงกัน อีกหนึ่งไม่เป็นการสร้างงานให้บุคลากรมากจนเกินไป โดยเฉพาะบุคลากรในสถานศึกษาขนาดเล็ก และยังทำให้สามารถระดมคนและทรัพยากรเพื่อมุ่งดำเนินการในเรื่องที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างเต็มที่ คิดว่าจะกระจายคนและทรัพยากรไปทำโครงการเล็ก ๆ น้อย ๆ มากมาย

1.4 การกำหนดระยะเวลา ในการทำแผนนั้นควรมีการกำหนดระยะเวลาที่เหมาะสม สำหรับการดำเนินงานของโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ในแผนด้วย การกำหนดระยะเวลาจะช่วยให้การทำงานมีประสิทธิภาพเพราะผู้ปฏิบัติจะได้ทราบว่าจะต้องดำเนินการให้เสร็จเมื่อไร ต้องเร่งดำเนินการก่อน หรืออาจรอได้ และยังเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร หรือผู้ที่มีหน้าที่กำกับดูแลจะได้ติดตามงานได้ว่า มีความก้าวหน้าตามแผนเพียงใด

1.5 การกำหนดงบประมาณ ควรคิดงบประมาณที่ต้องใช้ในการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ รวมทั้งค่าตอบแทน และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่จำเป็นในการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ตามแผนอย่างรอบคอบและให้เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนมากที่สุด โดยคำนึงถึงความพอเพียงและความเหมาะสมระหว่างรายรับ-รายจ่าย เพื่อให้สามารถดำเนินงานได้บรรลุตามเป้าหมาย โดยมีการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่า

1.6 การกำหนดผู้รับผิดชอบ การกำหนดผู้รับผิดชอบที่เหมาะสมในการดำเนินการแต่ละขั้นตอน หรือในกิจกรรมและโครงการต่าง ๆ เป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้แผนดังกล่าวสามารถดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงควรกำหนดไว้ในแผนให้ชัดเจนว่าเรื่องใดจะเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของใครบ้าง

2. การปฏิบัติตามแผน

เมื่อสถานศึกษาได้วางแผนการปฏิบัติงานเสร็จเรียบร้อยแล้ว บุคลากรก็ร่วมกันดำเนินการตามแผนที่จัดทำไว้ โดยในระหว่างการดำเนินงานต้องมีการเรียนรู้เพิ่มเติมตลอดเวลา และควรจะมีมุ่งเน้นประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นสำคัญ ในระหว่างการปฏิบัติงานผู้บริหารต้องกำกับและติดตามว่าเป็นไปตามเป้าหมายหรือแผนที่กำหนดไว้ หรือมีปัญหาใด ๆ หรือไม่ นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรทุกคนทำงานอย่างมีความสุข จัดตั้งอำนาจความสะดวก สนับสนุนทรัพยากรเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ กำกับ ติดตาม (Monitoring) ทั้งระดับรายบุคคล รายกลุ่ม รายหมวด/ฝ่าย เพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้มีการดำเนินงานตามแผน รวมทั้งการนิเทศเพื่อให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในเรื่องการจัดการเรียนการสอน การประเมินตนเอง และทักษะในด้านต่าง ๆ โดยผู้บริหารอาจให้การนิเทศเอง หรือเชิญวิทยากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญแต่ละด้านมาให้การนิเทศ หรือส่งบุคลากรไปฝึกอบรม

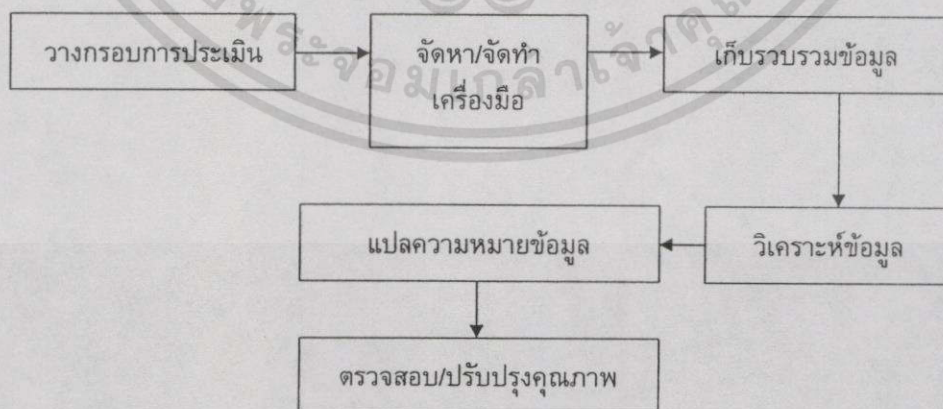
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. การตรวจสอบประเมินผล

การประเมินผล เป็นกลไกสำคัญที่จะกระตุ้นให้เกิดการพัฒนา เพราะจะทำให้ได้ข้อมูลย้อนกลับ ที่จะสะท้อนให้เห็นถึงการดำเนินงานที่ผ่านมาว่าบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้เพียงใด ต้องปรับปรุงแก้ไขในเรื่องใดบ้าง ผู้บริหารและครูที่เข้าใจระบบการประกันคุณภาพอย่างถูกต้อง จะตระหนักถึงความสำคัญของการประเมินผล ไม่กลัวการประเมินผล โดยเฉพาะการประเมินตนเอง ซึ่งเป็นการประเมินที่มุ่งเพื่อการพัฒนาไม่ใช่การตัดสินถูก-ผิด ไม่ใช่การประเมินเพื่อประเมิน และไม่ใช่ว่าเรื่องที่ทำยาก ไม่ต้องคิดเครื่องมือหรือแบบประเมินมากมาย แต่เป็นการประเมินในงานที่ทำอยู่เป็นประจำ เครื่องมือที่ใช้ อาจเป็นสิ่งที่มียู่แล้วโดยไม่ต้องสร้างขึ้นใหม่ เช่น สถิติที่เป็นข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของฝ่ายบริหาร ผลงานหรือการบ้าน ตลอดจนการทดสอบย่อยของผู้เรียนในชั้นเรียน ซึ่งเป็นข้อมูลที่มีอยู่แล้วเพียงแต่จัดเก็บให้เป็นระบบมากขึ้นเท่านั้น

ในระหว่างที่สถานศึกษาดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ ควรมีการตรวจสอบประเมินผลเป็นระยะ ๆ เพื่อพิจารณาว่า การดำเนินการเป็นไปในทิศทางที่จะนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายหรือมาตรฐาน และตัวบ่งชี้ที่กำหนดในแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการหรือไม่ เพียงใด มีจุดอ่อนจุดแข็งประการใด มีส่วนใดที่จะต้องปรับปรุงเพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่กำหนดมากที่สุด และเมื่อสิ้นภาคเรียนหรือสิ้นปีการศึกษาจะต้องมีการประเมินสรุปรวม เพื่อนำผลมาพิจารณาแก้ไข ปรับปรุงการดำเนินการในระยะต่อไป

จากการสรุปสังเคราะห์กิจกรรมการตรวจสอบประเมินผลภายในตามแนวคิดพื้นฐานของการประเมินที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Base Evaluation) พบว่า กิจกรรมที่ต้องดำเนินการประกอบด้วย การวางแผนการประเมิน การจัดหา/จัดทำเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การแปลความหมาย และตรวจสอบ/ปรับปรุงคุณภาพการประเมิน ดังภาพที่ 2.6

ภาพที่ 2.6 กิจกรรมการตรวจสอบประเมินผลภายใน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โดยมีรายละเอียดในการดำเนินงาน ดังนี้

3.1 การวางกรอบการประเมิน คณะกรรมการควรประชุมร่วมกันกับผู้เกี่ยวข้องในการวางกรอบการประเมิน เพื่อกำหนดแนวทางในการประเมินว่า จะประเมินอะไร ใครเป็นผู้ประเมิน และมีรูปแบบในการประเมินเป็นอย่างไร โดยในการกำหนดกรอบการประเมินอาจจะพิจารณาประเด็นต่าง ๆ ดังตารางที่ 2.1

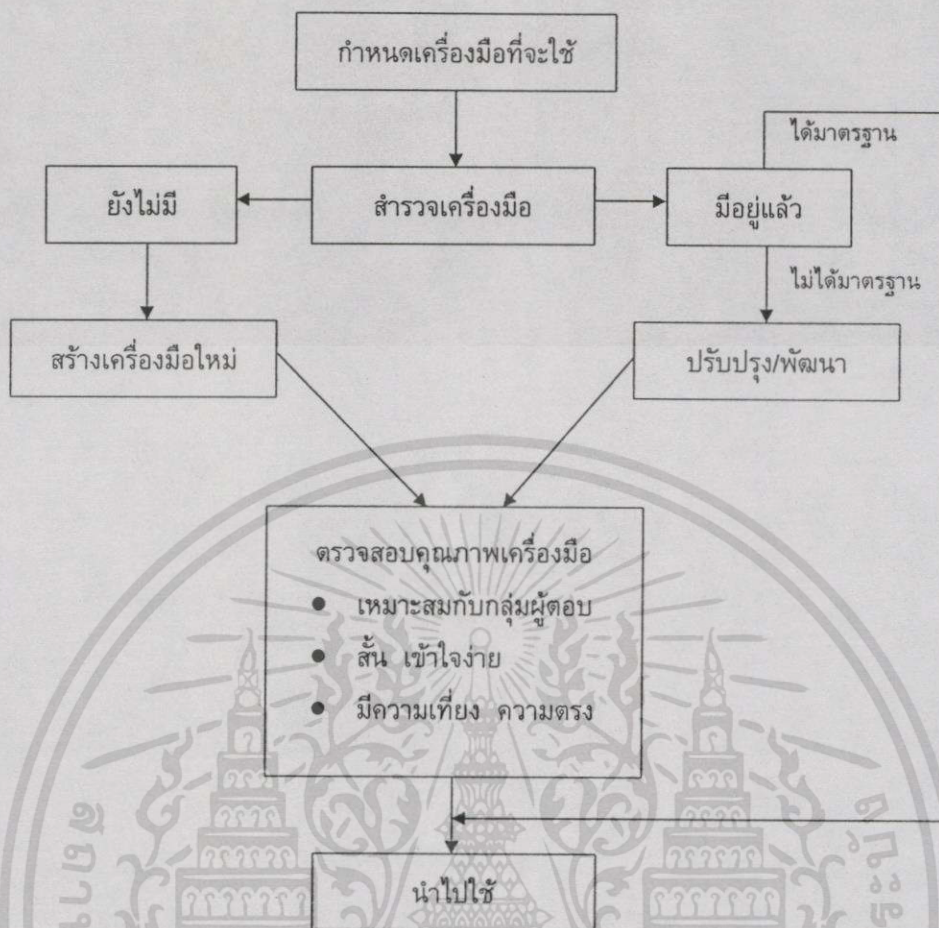
ตารางที่ 2.1 การกำหนดกรอบการประเมิน

เป้าหมาย/ มาตรฐาน	ตัวบ่งชี้	เครื่องมือ	แหล่งข้อมูล/ ผู้ให้ข้อมูล	การ วิเคราะห์ ข้อมูล	เกณฑ์ การ ประเมิน	ช่วงเวลา ที่ ประเมิน	ผู้รับผิดชอบ ประเมิน

กรอบการประเมินควรจะต้องเชื่อมโยงกับเป้าหมายคุณภาพหรือมาตรฐานการศึกษาที่ระบุในแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการ เพื่อกำหนดว่าควรประเมินอะไร เรื่องใดมีอะไรเป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จของการดำเนินงานตามเป้าหมาย ต่อจากนั้นจึงพิจารณาต่อไปว่า ตัวบ่งชี้เหล่านั้นจะต้องใช้ข้อมูลอะไร แล้วสำรวจว่าสถานศึกษามีข้อมูลนั้นแล้วหรือยัง จะนำมาใช้ได้หรือไม่ ถ้ามีข้อมูลอยู่แล้ว เช่น ข้อมูลน้ำหนัก ส่วนสูงที่ใช้วัดสุขภาพทางกายของผู้เรียน ก็ไม่ต้องเก็บข้อมูลใหม่ ถ้ายังไม่มีข้อมูล หรือมีแต่เป็นข้อมูลที่ล้าสมัย ก็ต้องเก็บใหม่ โดยพิจารณาว่าข้อมูลที่ต้องการนั้นจะใช้เครื่องมือชนิดใด จะเก็บข้อมูลจากใคร จะวิเคราะห์ข้อมูลอย่างไร รวมทั้งการกำหนดเกณฑ์การประเมิน ช่วงเวลาและผู้รับผิดชอบในการประเมิน เพื่อสะดวกในการกำกับติดตามงานของคณะกรรมการและผู้บริหาร

3.2 การจัดหา/จัดทำเครื่องมือ คณะกรรมการควรประชุมร่วมกับผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดเครื่องมือที่จะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลว่าจะใช้เครื่องมือชนิดใด หลังจากนั้นจึงจัดหา/จัดทำเครื่องมือโดยมีขั้นตอน ดังภาพที่ 2.7

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.7 การจัดหา/จัดทำเครื่องมือ

การประเมินผลภายในอาจใช้เครื่องมือได้หลากหลาย การกำหนดเครื่องมือที่จะใช้ต้องให้เหมาะสมกับลักษณะของตัวบ่งชี้ที่จะวัด เช่น ถ้าวัดเรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาวิชา ก็อาจใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นเครื่องมือหลัก และใช้เครื่องมืออื่น ๆ ประกอบ เช่น การพิจารณาผลงานของผู้เรียน การตั้งคำถามในห้องเรียน การสังเกตพฤติกรรม แต่ถ้าวัดความคิดเห็น ความรู้สึก เจตคติ คุณธรรม อาจจะใช้การสัมภาษณ์ การสังเกตพฤติกรรมเป็นหลัก โดยจัดทำเป็นแบบบันทึกพฤติกรรมของผู้เรียน หรือใช้แบบทดสอบทางจิตวิทยาในการวัด เป็นต้น

เครื่องมือที่กำหนดสำหรับใช้ในการเก็บข้อมูลนั้น ไม่จำเป็นต้องจัดทำใหม่ทั้งหมด ให้สำรวจดูว่ามีเครื่องมือดังกล่าวแล้วหรือยัง ถ้ามีอยู่แล้วและเป็นเครื่องมือที่ได้มาตรฐาน เช่น ถ้ามีข้อสอบมาตรฐานที่วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก็สามารถนำไปใช้ได้เลย แต่ถ้ายังไม่ได้มาตรฐาน ก็ต้องพัฒนาและปรับปรุงให้มีคุณภาพ โดยการนำไปทดลองและปรับปรุงก่อนนำไปใช้จริง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในกรณีที่เครื่องมือวัดเรื่องเดียวกันมีหลายชุด เพราะมีหลายคนทำ ก็ร่วมกันนำเครื่องมือเหล่านั้นมาปรับปรุง/พัฒนาให้เป็นเครื่องมือชุดเดียวกัน แล้วนำไปใช้ร่วมกัน ไม่ใช่ว่าต่างคนต่างมีเครื่องมือที่ใช้กัน ไปคนละทิศคนละทาง

ในกรณีที่สถานศึกษาสำรวจแล้วพบว่ายังไม่มีเครื่องมือ จำเป็นต้องสร้างเครื่องมือใหม่ แล้วจึงนำเครื่องมือที่สร้างขึ้น ไปทดลองใช้ และนำผลมาปรับปรุงก่อนใช้จริง

การสร้างและปรับปรุงเครื่องมือ จะต้องคำนึงถึงความสามารถในการวัดได้ตรงกับสิ่งที่ต้องการวัด โดยอาจนำเครื่องมือไปทดลองใช้ แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ว่า ได้ผลตรงกับความเป็นจริงตามการสังเกตของครูหรือไม่ นอกจากนั้นควรพิจารณาความเหมาะสมที่จะใช้เครื่องมือ นั้นกับกลุ่มคนที่ จะเก็บรวบรวมข้อมูล เช่น ถ้าเป็นเด็กเล็กไม่สามารถเขียนตอบคำถามยาว ๆ ได้ ก็ควรใช้วิธีพูดคุยตั้งคำถามง่าย ๆ สั้น ๆ หรือถ้าเก็บข้อมูลจากผู้ปกครอง ก็ควรดูระดับการศึกษา และประเด็นที่จะถามในเครื่องมือด้วย เพื่อสร้างเครื่องมือให้เหมาะสม ถ้าผู้ตอบเป็นกลุ่มที่อ่านหนังสือได้ก็อาจใช้แบบสอบถามที่เข้าใจง่าย ไม่ใช้ภาษาวิชาการ ถ้าเป็นกลุ่มที่อ่านหนังสือไม่ได้ก็ต้องใช้วิธีการสัมภาษณ์ เป็นต้น นอกจากนั้นประเด็นคำถามควรเป็นเรื่องที่ผู้ปกครองมีส่วนเกี่ยวข้อง และสามารถให้ข้อมูลได้

เครื่องมือที่ใช้ต้องง่ายในการตอบ ไม่รบกวนเวลาและไม่เป็นภาระกับผู้ให้ข้อมูล ต้องพยายามหลอมรวมเครื่องมือให้สามารถวัดสิ่งที่เกี่ยวข้องกันด้วยเครื่องมือชุดเดียวกัน ถ้าหากเป็นข้อคำถามก็พยายามใช้ข้อคำถามให้น้อยเท่าที่จำเป็น การใช้เครื่องมือมากเกินไปอาจจะทำให้เกิดปัญหาผู้ให้ข้อมูลไม่อยากตอบ และเป็นการเพิ่มภาระให้ผู้เก็บข้อมูล

นอกจากนั้น ควรคำนึงอยู่เสมอว่า ผลงานของผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็นการเขียนเรียงความ ภาพวาด ตลอดจนการแสดงออก การโต้ตอบ พฤติกรรมของเด็ก เป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นความสามารถและพัฒนาการของผู้เรียน ได้เป็นอย่างดี ควรใช้สิ่งเหล่านี้ให้เป็นประโยชน์ต่อการประเมิน โดยเครื่องมือที่สำคัญก็คือตัวครูผู้สอน ซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับผู้เรียน ครูควรจะเป็นคนช่างสังเกต รู้จักผู้เรียนทุกคน และรู้จักวิเคราะห์พฤติกรรม และผลงานของผู้เรียนให้เชื่อมโยงกับเป้าหมายคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาได้ตลอดเวลา โดยครูควรมีเครื่องมือ เช่น แบบสังเกต แบบบันทึกพฤติกรรม ในการวิเคราะห์ผลงานหรือพัฒนาการของผู้เรียน เพื่อช่วยการสังเกตและการวิเคราะห์

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล อาจพิจารณาจากประเด็นและแนวทางการเก็บข้อมูลดังตัวอย่างในตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 ตัวอย่างแนวทางการเก็บรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูล	ใช้ข้อมูลที่สถานศึกษามีอยู่แล้ว เก็บข้อมูลใหม่ (ถ้ายังไม่มีข้อมูลที่ต้องการ) เก็บจากหลาย ๆ แหล่ง เพื่อตรวจสอบความน่าเชื่อถือ
ช่วงเวลาที่เก็บข้อมูล	เก็บตามเวลาที่สอดคล้องกับการทำงานตามปกติ - ข้อมูลที่เก็บได้ตลอดเวลา เช่น พฤติกรรมของผู้เรียน - ข้อมูลที่เก็บเป็นระยะ ๆ เช่น น้ำหนัก ส่วนสูง เก็บภาคเรียน ละครั้ง หรืออาชีพและรายได้ของผู้ปกครอง เก็บปีละครั้ง ในช่วงเวลาเดียวกัน ไม่ควรระดมเก็บข้อมูลทุกอย่างพร้อมกัน จำนวนมาก
ความครอบคลุมของ กลุ่มเป้าหมาย	ข้อมูลเพื่อพัฒนาปรับปรุงเป็นรายบุคคล ต้องเก็บข้อมูลทุกคน ข้อมูลภาพรวมของสถานศึกษาหรือข้อมูลจากผู้ปกครองชุมชน เก็บจากกลุ่มตัวอย่าง

ในการเก็บข้อมูลนั้น หากข้อมูลใดมีอยู่แล้วในสถานศึกษาไม่ควรจัดเก็บใหม่ ให้นำข้อมูลที่มีอยู่แล้วมาประมวลผล วิเคราะห์ แล้วนำไปใช้ได้เลย เช่น คะแนนสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก็ใช้ผลการสอบปลายภาคเรียนซึ่งจะช่วยลดภาระงานได้

สถานศึกษาควรวางแผนการจัดเก็บข้อมูลให้สอดคล้องกับการทำงานปกติของสถานศึกษาให้มากที่สุด เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ และรายได้ของผู้ปกครอง อาจให้ผู้ปกครองกรอกแบบสอบถามในวันที่เชิญมาประชุม หรือ น้ำหนักและส่วนสูง ก็ให้ครูประจำชั้นหรือครูพลศึกษาจัดเก็บ เป็นต้น สิ่งที่ไม่ควรทำคือ ระดมเก็บข้อมูลทุกอย่างในช่วงเวลาเดียวกันจำนวนมาก จนเป็นภาระของผู้เก็บข้อมูลและผู้ให้ข้อมูล

การเก็บข้อมูลในส่วนที่ครูสังเกตพฤติกรรมและวิเคราะห์ผลงานของเด็กตามแบบสังเกตพฤติกรรม ครูทุกคนสามารถทำได้ตลอดเวลา และในระหว่างที่สังเกตและวิเคราะห์ก็บันทึกข้อมูลไปได้เรื่อย ๆ โดยอาจจะสรุปเพื่อรายงานข้อมูลตามระยะเวลาที่ตกลงหรือที่กำหนดในแผนร่วมกัน เมื่อพบสิ่งที่เป็นจุดอ่อนหรือเป็นปัญหาของผู้เรียน จะได้ปรับปรุงแก้ไขและให้การช่วยเหลือได้ทันที ทั้งนี้ครูที่สอนผู้เรียนกลุ่มเดียวกันควรพบปะแลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อหาทางแก้ไขและช่วยเหลือผู้เรียนร่วมกัน

ส่วนการเก็บข้อมูลจากแบบทดสอบ แบบสอบถาม หรือการสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการกับผู้ให้ข้อมูลกลุ่มต่าง ๆ นั้น คณะกรรมการจะต้องร่วมกันพิจารณาและวางแผนอย่างดี เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง เชื่อถือได้ เก็บได้เร็ว ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

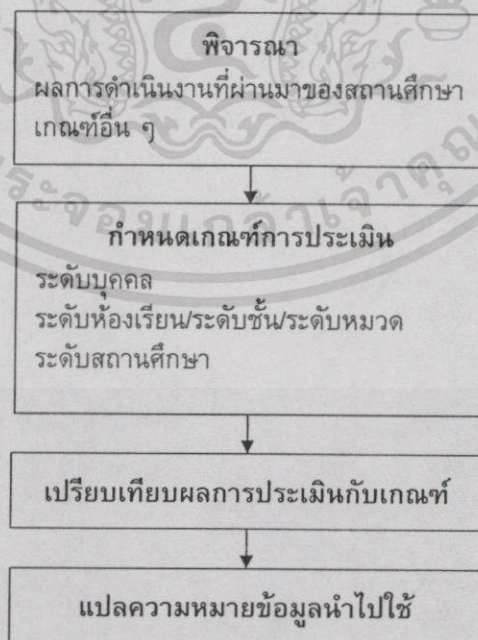
การเก็บข้อมูลหากเป็นไปได้ควรเก็บจากหลาย ๆ แหล่ง เพื่อเป็นการตรวจสอบความน่าเชื่อถือได้ของข้อมูล และทำให้ได้สารสนเทศในมุมมองต่าง ๆ แหล่งข้อมูล/ผู้ให้ข้อมูลอาจเป็นผู้บริหาร ครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง เช่นในการประเมินพฤติกรรมของผู้เรียน ก็สามารถเก็บข้อมูลจากครู และผู้ปกครอง เพื่อดูความสอดคล้องของข้อมูล

การจัดเก็บข้อมูลจะครอบคลุมกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพียงใด ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการประเมิน ถ้าต้องการประเมินเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สะท้อนคุณภาพของผู้เรียนหรือครู เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาปรับปรุงเป็นรายบุคคล ก็ควรเก็บข้อมูลของทุกคนแล้วประเมินเป็นรายบุคคล แต่ถ้าต้องการประเมินในภาพรวม หรือเก็บข้อมูลจากผู้ปกครองหรือชุมชน ในเรื่องเกี่ยวกับการบริหาร การจัดการเรียนการสอนทั่ว ๆ ไป ก็สามารถใช้วิธีสุ่มตัวอย่างได้

อนึ่ง สถานศึกษาควรวางระบบการเก็บข้อมูลให้ค้ำทั้งข้อมูลที่มีอยู่แล้วและข้อมูลที่เก็บใหม่ เพื่อง่ายต่อการนำมาใช้ การเก็บข้อมูลอาจยุ่งยากในปีแรก ๆ แต่ปีต่อ ๆ ไปจะสะดวกขึ้น

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิเคราะห์ข้อมูลของสถานศึกษานั้น ผู้รับผิดชอบควรร่วมกันพิจารณากรอบการวิเคราะห์ว่าข้อมูลแต่ละประเด็นจะวิเคราะห์ในระดับใด ระดับบุคคล ระดับห้องเรียน หรือระดับภาพรวมของสถานศึกษา ใครเป็นผู้วิเคราะห์ วิเคราะห์ในช่วงเวลาใด เพื่อจะได้นำผลมาใช้

3.5 การแปลความหมาย ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์จะนำมาใช้ประโยชน์ได้ก็ต่อเมื่อสถานศึกษาได้แปลความหมายของข้อมูล โดยมีการเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด ดังขั้นตอนที่นำเสนอในภาพที่ 2.8

ภาพที่ 2.8 ขั้นตอนการแปลความหมาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ของงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ก่อนที่คณะกรรมการจะแปลความหมายของผลการประเมิน จะต้องกำหนดเกณฑ์ในการตัดสิน โดยคณะกรรมการจะต้องร่วมกันกำหนดให้เหมาะสมกับสภาพบริบทของสถานศึกษา ด้วยการพิจารณาข้อมูลผลการดำเนินการที่ผ่านมาของสถานศึกษาประกอบกับเกณฑ์ของที่อื่นว่าเป็นอย่างไร เพื่อกำหนดเกณฑ์ในการตัดสิน และเนื่องจากการประเมินตนเองเป็นการประเมินเพื่อพัฒนา ดังนั้นเกณฑ์การประเมินควรจะดูพัฒนาการของสถานศึกษาด้วย ในช่วงแรกอาจจะกำหนดเกณฑ์ที่คิดว่าสถานศึกษาสามารถทำได้ไปก่อน เพื่อให้มีกำลังใจในการทำงาน แล้วค่อย ๆ ปรับให้สูงขึ้น

การกำหนดเกณฑ์การประเมินตนเองของสถานศึกษานั้น กำหนดเป็นระดับ ๆ ได้แก่ เกณฑ์ระดับบุคคล เกณฑ์ระดับห้องเรียน/ระดับชั้น/ระดับหมวดวิชา และเกณฑ์ระดับสถานศึกษา ตัวอย่างเช่น

- เกณฑ์ระดับบุคคล อาจกำหนดว่า ผู้เรียนจะต้องสอบได้คะแนนร้อยละ 50 จึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์
- เกณฑ์ระดับห้องเรียน/ระดับชั้น/ระดับหมวดวิชา/ระดับสถานศึกษา อาจกำหนดว่า ผู้เรียนมากกว่าร้อยละ 80 ได้คะแนนผ่านเกณฑ์ ถือว่าอยู่ในระดับ ดี ผู้เรียน ร้อยละ 70-80 ได้คะแนนผ่านเกณฑ์ ถือว่าอยู่ในระดับ พอใช้ ผู้เรียนน้อยกว่าร้อยละ 70 ได้คะแนนผ่านเกณฑ์ ถือว่าอยู่ในระดับ ต้องปรับปรุง

เมื่อสถานศึกษาได้กำหนดเกณฑ์การตัดสินผลการประเมินแล้ว สถานศึกษาก็สามารถแปลความหมายของข้อมูลได้ว่าเรื่องใดมีผลการประเมินเป็นอย่างไร

3.6 การตรวจสอบ/ปรับปรุงคุณภาพการประเมิน เมื่อสถานศึกษาได้ดำเนินการประเมินตามแผนที่กำหนดไว้แล้ว ก็จะต้องมีการตรวจสอบกระบวนการและผลการประเมินว่า มีความเหมาะสม ถูกต้องและน่าเชื่อถือเพียงใด ซึ่งผู้เกี่ยวข้องควรมีการประชุมร่วมกันเป็นระยะ ๆ โดยผู้บริหารควรมีการติดตามตรวจสอบในระหว่างการนิเทศ และประชุมร่วมกับคณะกรรมการ เพื่อให้คำปรึกษาแนะนำในการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการประเมินคุณภาพให้มีประสิทธิภาพ มีความถูกต้องและเชื่อถือได้

4. การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน

เมื่อบุคลากรแต่ละคนแต่ละฝ่ายมีการประเมินผลเสร็จเรียบร้อยแล้ว จะส่งผลการประเมินให้กับคณะกรรมการที่รับผิดชอบซึ่งจะต้องรวบรวมผลการประเมินมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ แปลผลในภาพรวมทั้งหมด แล้วนำเสนอผลการประเมินต่อผู้เกี่ยวข้อง เช่น ครูประจำชั้น ครูประจำวิชา หัวหน้าหมวด ผู้บริหาร เพื่อนำผลไปใช้ในการพัฒนางานของตนเองต่อไป

การเผยแพร่ผลการประเมิน อาจใช้วิธีจัดประชุมครูภายในสถานศึกษา จัดบอร์ดหรือจัดทำรายงานผลการประเมินฉบับย่อแจกบุคลากร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลการประเมินสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของผู้บริหาร และบุคลากร และใช้ในการวางแผนต่อไป รวมทั้งจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ได้

4.1 การปรับปรุงการปฏิบัติงานของผู้บริหารและบุคลากร ในระหว่างการดำเนินงาน และมีการตรวจสอบประเมินผลทั้งในระดับรายบุคคล ระดับชั้น หรือระดับหมวดวิชา ผู้บริหาร และบุคลากรสามารถนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงการทำงานของตนเอง และปรับปรุงแผนการดำเนินงานได้เลย เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนและเป้าหมายที่กำหนดไว้

4.2 การวางแผนในระยะต่อไป การนำผลการประเมินไปใช้จัดทำแผนในภาคเรียน หรือปีการศึกษาต่อไป ควรมีการวิเคราะห์จุดเด่น และจุดที่ต้องปรับปรุงของสถานศึกษา หาสาเหตุของปัญหาและแนวทางแก้ไข โดยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อนำไปพัฒนาและปรับปรุงการจัดการศึกษาของสถานศึกษาต่อไป

วิธีการวิเคราะห์จุดเด่นและจุดที่ต้องปรับปรุงสามารถทำได้ง่าย ๆ โดยเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ ผลต่างที่เกิดขึ้นจะสะท้อนสิ่งที่จะต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุง เมื่อทราบจุดที่ต้องปรับปรุงของสถานศึกษาแล้ว จะต้องนำมาร่วมกันวิเคราะห์หาสาเหตุเพื่อป้องกัน และแก้ไขปรับปรุง หลังจากนั้นจึงระดมความคิดจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องมาช่วยกันหาวิธีแก้ปัญหา

ผลการประเมินอาจชี้จุดที่สถานศึกษาต้องทำการปรับปรุงหลายประการ ซึ่งสถานศึกษาไม่สามารถแก้ไขปัญหาลำนั้นได้พร้อมกัน ต้องกำหนดลำดับความสำคัญว่าปัญหาอะไรจำเป็นต้องพัฒนาก่อน เพื่อนำมาวางแผนแก้ไขปรับปรุงแผนปฏิบัติงาน และจัดทำโครงการหรือกิจกรรม ในภาคเรียนหรือปีการศึกษาต่อไป

ตัวอย่างของสถานศึกษานำร่องแห่งหนึ่ง เมื่อทราบผลการประเมินแล้วพบว่า มีตัวบ่งชี้ บางข้อผ่านเกณฑ์ บางข้อไม่ผ่านเกณฑ์ จึงนำผลการประเมินไปวิเคราะห์จุดเด่น จุดที่ต้องปรับปรุง หาสาเหตุ และแนวทางแก้ไข รวมทั้งจัดทำโครงการเพื่อส่งเสริมจุดเด่นและปรับปรุงจุดที่ยังไม่บรรลุเป้าหมาย โดยโครงการหนึ่งอาจส่งเสริมหรือปรับปรุงจุดเด่น/จุดที่ต้องปรับปรุงเพียงจุดเดียว หรือหลายจุดก็ได้ ดังตัวอย่างตามตารางที่ 2.3

ตารางที่ 2.3 ตัวอย่างการวิเคราะห์จุดเด่น/จุดที่ต้องปรับปรุงเพื่อจัดทำโครงการส่งเสริม/แก้ไข

จุดเด่น	แนวทางส่งเสริม	โครงการ
1. ผู้เรียนรักการอ่าน สามารถใช้ห้องสมุด แหล่งความรู้ และสื่อต่าง ๆ ทั้งในและนอกสถานศึกษา	1. ปรับปรุงหนังสือ ให้มีจำนวนมากขึ้นและทันสมัย 2. ใช้สื่อเทคโนโลยีในการสืบค้นหนังสือ 3. มีระบบการค้นคว้าทั้งภายในและภายนอก	1. โครงการปฐมนิเทศการใช้ห้องสมุดและสื่อเทคโนโลยีเพื่อสืบค้นข้อมูล
2. มีการนำแผนไปปฏิบัติโดยใช้ข้อมูล 3. มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล เปรียบเทียบกับเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง	1. จัดทำข้อมูลสารสนเทศ 2. ใช้ข้อมูลในการจัดทำแผน 3. นิเทศ ติดตามการดำเนินงานเป็นประจำ และกำหนดผู้รับผิดชอบ 4. ประเมินผลการทำงานเสนอผู้บริหารและเจ้าของโครงการเพื่อปรับปรุง	1. โครงการเผยแพร่นโยบายสู่การปฏิบัติ 2. โครงการอบรมการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์
4. ครูมีความรู้ความสามารถในการพัฒนาหลักสูตร จัดทำแผนการสอนที่มีเนื้อหาสาระและกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	1. ให้ความรู้แก่ครู 2. ให้ครูส่งแผนการสอนก่อนการเรียนการสอนทุกภาคการศึกษา	1. โครงการพัฒนาการจัดทำแผนและวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.3 (ต่อ)

จุดที่ต้องปรับปรุง	สาเหตุ	แนวทางแก้ไข/โครงการ
1. ผู้เรียนขาดการปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม และไม่ได้มีส่วนอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้วยความสมัครใจ 2. ผู้เรียนขาดการรักและร่วมพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง 3. ผู้เรียนขาดการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า	1. การอบรมสั่งสอนมีน้อย 2. ไม่มีโอกาสที่จะเข้าไปร่วมพัฒนา 3. ไม่เห็นความสำคัญ	1. โครงการรักถิ่น รักษ์- ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม - ฝึกอบรมและส่งเสริมการปรับพฤติกรรมเพื่อสังคม - จัดกิจกรรมร่วมกันทำให้โลกเป็นสีเขียว - ร่วมพัฒนาทรัพยากร
4. ขาดการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสถานศึกษาต่อชุมชนอย่างสม่ำเสมอ 5. ผู้ปกครองและชุมชนไม่ได้เข้ามามีบทบาทในการพัฒนาการศึกษา	1. ขาดบุคลากรที่มีความสามารถในการประชาสัมพันธ์ 2. ขาดทรัพยากรในการดำเนินการ 3. ขาดการวางแผนที่ดี	1. ฝึกอบรมบุคลากร 2. ร่วมกันวางแผนประชาสัมพันธ์ให้สอดคล้องกับกระบวนการทำงานของสถานศึกษา
6. ขาดความสามารถในการประเมินผลและการนำผลการประเมินไปใช้	1. ขาดความรู้ 2. ขาดหน่วยงานที่รับผิดชอบ 3. ภาระการสอนและภาระงานมีมากทำให้ไม่มีเวลาพอ	1. ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการและร่วมกันวางแผนการประเมินผลให้มีประสิทธิภาพ และผสมผสานอยู่ในการจัดการเรียนการสอนและการทำงาน 2. ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการจัดทำแผนสะสมงาน 3. จัดทำโครงการวิเคราะห์ข้อสอบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.3 การจัดทำข้อมูลสารสนเทศ ถ้าสถานศึกษานำผลที่ได้จากการประเมินมาพัฒนาเป็นข้อมูลสารสนเทศที่สามารถใช้ได้สะดวก รวดเร็ว และเป็นปัจจุบัน ก็จะเป็นประโยชน์ในการบริหารงาน และประกอบการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งเมื่อหน่วยงานภายนอกเข้ามาประเมินสถานศึกษาก็พร้อมที่จะนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศที่ผู้ประเมินต้องการได้ง่ายขึ้นในทุก ๆ ด้าน

การดำเนินงานประเมินผลของสถานศึกษาไม่ได้สิ้นสุดเพียงแค่ทำการประเมินตนเองเพียงครั้งเดียวแล้วหยุดเลย แต่ต้องทำตลอดเวลา ผลการประเมินที่จัดทำเสร็จแล้วถือเป็นข้อมูลที่แสดงถึงสภาพการดำเนินงานในขณะนั้น ซึ่งต้องมีการตรวจสอบใหม่ว่าการดำเนินงานในช่วงต่อไปสอดคล้องกับเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาของสถานศึกษาอย่างไร การพัฒนาปรับปรุงตนเองจึงต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องไม่มีที่สิ้นสุด

3. การจัดทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี

เมื่อสถานศึกษาได้ดำเนินการตามแผนและมีการประเมินผลภายในเสร็จเรียบร้อยแล้ว ในช่วงปลายปีการศึกษาจะต้องจัดทำรายงานการประเมินตนเอง หรือรายงานประจำปี เพื่อเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องทุกกลุ่ม ได้รับทราบ ไม่ว่าจะเป็นบุคลากรภายในสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน หรือหน่วยงานต้นสังกัด และผู้ประเมินภายนอก เพื่อแสดงความรับผิดชอบในการจัดการศึกษา และพร้อมที่จะรับการประเมินจากภายนอก โดยการรวบรวมผลการดำเนินงานและผลการประเมิน วิเคราะห์และสังเคราะห์จำแนกตามมาตรฐานการศึกษา และเขียนรายงานผลการประเมิน

การรายงานผลการประเมินและเนื้อหาสาระที่ต้องการสื่อสารควรมี 2 แบบ ขึ้นอยู่กับกลุ่มผู้รับข้อมูล แบบแรกเป็นการรายงานที่มีรายละเอียดครบถ้วน เน้นในเชิงวิชาการเพื่อใช้สำหรับรายงานหน่วยงานต้นสังกัดและผู้ประเมินภายนอก ส่วนแบบที่สองเป็นการรายงานสรุปเพื่อเผยแพร่ให้กับกลุ่มผู้ปกครองและชุมชน โดยนำเสนอในลักษณะการบรรยายใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย และมีความยาวไม่มาก ซึ่งจะทำให้ผู้ปกครองรับรู้ข้อมูลของสถานศึกษาได้มากขึ้น

เนื้อหาสาระที่นำเสนอในรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปีควรมีหัวข้อดังนี้

1. ข้อมูลสภาพทั่วไปของสถานศึกษา เช่น ประวัติและความเป็นมาของสถานศึกษา สถานที่ตั้ง สังกัด รูปแบบ/หลักสูตรการจัดการเรียนการสอน โครงสร้างการบริหารงาน ข้อมูลผู้บริหารและบุคลากร จำนวนผู้เรียน งบประมาณ รวมทั้งข้อมูลสภาพชุมชน อาชีพและรายได้ของผู้ปกครอง
2. วิสัยทัศน์ เป้าหมายหรือมาตรฐาน และแผนงานของสถานศึกษา
3. ผลการประเมินตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ โดยในแต่ละตัวบ่งชี้ควรรายงานเกี่ยวกับเป้าหมาย การดำเนินงานให้บรรลุตามเป้าหมาย และผลการดำเนินงาน และอาจนำเสนอข้อมูล/หลักฐานสนับสนุนผลการดำเนินงานนั้น ๆ ด้วยก็ได้ นอกจากนี้ในแต่ละมาตรฐานควรนำเสนอจุดเด่น จุดที่ต้องปรับปรุง และแนวทางแก้ไขด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. สรุปผลการประเมินของมาตรฐานแต่ละด้าน คือ ด้านผู้เรียน ด้านกระบวนการและด้านปัจจัย โดยในแต่ละด้านควรบอกถึงจุดเด่น เงื่อนไขที่ทำให้สำเร็จ จุดที่ต้องปรับปรุง สาเหตุและแนวทางแก้ไขปรับปรุงด้วย

5. ภาคผนวก อาจมีการรายงานเกี่ยวกับวิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผล หากเป็นที่ต้องการของหน่วยงานต้นสังกัด

คณะผู้จัดทำรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปีควรเป็นแกนนำหรือผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับวิธีการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลพอสมควร ซึ่งจะทำได้ไปเรื่อย ๆ ก่อนสิ้นปีการศึกษา ไม่จำเป็นต้องรอให้ถึงสิ้นปีการศึกษา เพราะจะทำให้จัดทำรายงานไม่ทันกำหนดเวลาที่จะต้องส่งหน่วยงานต้นสังกัด และเผยแพร่ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

2.1.5 ลักษณะการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในที่ดี

เช่น แก้วยศ (อ้างใน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2544 : 297) กล่าวถึงลักษณะของการประเมินคุณภาพภายในที่ดี ไว้ดังนี้

1. เน้นประสิทธิผลของการดำเนินงานตามแนวทางที่กำหนด โดยพิจารณาจากนโยบาย แผนงาน และโครงการของสถานศึกษา
2. ค้นหาองค์ประกอบแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อสถานศึกษา และนำไปสู่การกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ กล่าวคือ ให้ได้องค์ประกอบที่เป็นบริบท และองค์ประกอบที่เป็นสถานการณ์
3. มีการกำหนดระยะเวลาหรือขั้นตอนของความสำเร็จ และกระบวนการกำกับติดตาม เพื่อให้ทราบวันเวลาที่สถานศึกษารบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายแต่ละข้อ
4. แสดงให้เห็นว่ามีกระบวนการที่ดี และมีระบบในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลที่เหมาะสม
5. ใช้ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนเป็นฐาน ในการประเมินคุณภาพของกระบวนการ หลักสูตรและการเรียนการสอน
6. ให้ข้อเสนอแนะที่นำไปสู่การปฏิบัติที่ชัดเจนบนรากฐานของข้อค้นพบ
7. นำข้อค้นพบที่ได้ในรายงานการประเมินตนเองไปใช้ในการวางแผน และการประเมินคุณภาพภายในรอบต่อไป

2.1.6 รูปแบบการประเมินผลภายในเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543ค : 52-56) ได้ทำการวิจัยและพัฒนา ระบบการประเมินผลภายในของสถานศึกษา โดยได้เสนอรูปแบบของการประเมินผลภายในเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน จากแนวคิดและทฤษฎีของนักการศึกษาเกี่ยวกับการประเมินทางการศึกษา ดังนี้

1. รูปแบบการประเมิน CIPP

เป็นรูปแบบการประเมินตามแนวคิดของ Stufflebeam ที่ได้จากการวิเคราะห์กระบวนการตัดสินใจของผู้บริหาร โดยจำแนกประเภทของการตัดสินใจออกเป็น 4 ชั้น แต่ละชั้นอาศัยข้อมูลที่ใช้ในการตัดสินใจไม่เหมือนกัน

		ประเภทของการตัดสินใจและการประเมิน	
		สิ่งที่มุ่งหวัง	สิ่งที่เกิดขึ้นจริง
ผล	การตัดสินใจขั้นการวางแผน (Planning Decision) เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ ได้ข้อมูลจากการประเมินบริบท (Context Evaluation)	การตัดสินใจขั้นทบทวน (Recycling Decision) เพื่อตัดสินใจขนาดโครงการ ได้ข้อมูลจากการประเมินผลผลิต (Product Evaluation)	
	วิธีการ	การตัดสินใจขั้นกำหนดโครงสร้างแผนงาน (Structuring Decision) เพื่อออกแบบกระบวนการ ได้ข้อมูลจากการประเมินปัจจัยป้อน (Input Evaluation)	การตัดสินใจขั้นการปฏิบัติการ (Implementing Decision) เพื่อนำไปปฏิบัติและปรับแผน ได้ข้อมูลจากการประเมินกระบวนการ (Product Evaluation)

ภาพที่ 2.9 ประเภทของการตัดสินใจตามรูปแบบการประเมิน CIPP

ในกระบวนการทำงาน ผู้บริหารต้องอาศัยการตัดสินใจซึ่งจำแนกได้เป็น 4 ประเภท คือ

1. การตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผน (Planning Decisions) ซึ่งต้องอาศัยข้อมูลที่ช่วยเป็นแนวทางในการกำหนดวัตถุประสงค์ของการทำงานอันเป็นเป้าหมายที่ต้องการจะบรรลุผล ข้อมูลเพื่อรองรับการตัดสินใจในขั้นตอนนี้ได้จากการประเมินบริบท (Context Evaluation)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

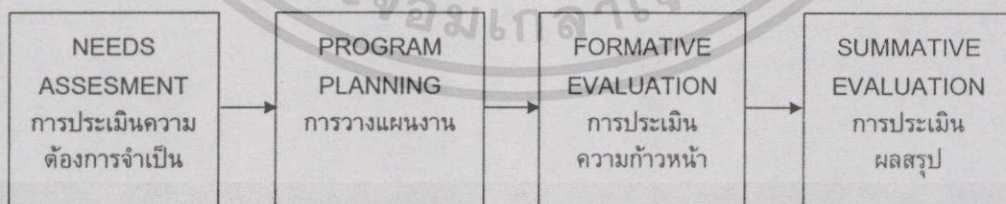
2. การตัดสินใจเกี่ยวกับการกำหนดโครงสร้างของการทำงาน (Structuring Decisions) ซึ่งต้องอาศัยข้อมูลช่วยในการกำหนดแนวทางที่จะเลือกยุทธวิธีต่าง ๆ ในการดำเนินงานและการกำหนดปัจจัยป้อนในการทำงาน การตัดสินใจประเภทนี้เป็นการกำหนดวิธีการที่มุ่งหวังจะให้เกิดข้อมูลที่เพื่อรองรับการตัดสินใจในขั้นตอนนี้ได้จากการประเมินปัจจัย (Input Evaluation)

3. การตัดสินใจเกี่ยวกับการนำไปปฏิบัติจริง (Implementation Decisions) ซึ่งต้องอาศัยข้อมูลที่ช่วยในการกำหนดแนวทางในการปฏิบัติจริง การควบคุมและการปรับแผนการทำงาน ให้บรรลุเป้าหมาย ข้อมูลเพื่อรองรับการตัดสินใจในขั้นตอนนี้ได้จากการประเมินกระบวนการ (Process Evaluation)

4. การตัดสินใจเกี่ยวกับผลที่ได้รับ เพื่อทบทวนกระบวนการทำงานใหม่ (Recycling Decisions) ซึ่งต้องอาศัยข้อมูลที่ช่วยในการตัดสินใจว่าจะยกเลิก ปรับขยายหรือสานต่อการทำงาน โดยเทียบผลที่ได้รับกับเป้าหมายที่กำหนด ข้อมูลเพื่อรองรับการตัดสินใจในขั้นตอนนี้ได้จากการประเมินผลผลิต (Product Evaluation)

2. รูปแบบการประเมิน CSE

แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการประเมิน CSE (Center for the Study of Evaluation) ได้รับการพัฒนาโดย Alkin และคณะ มีหลักการที่คล้ายคลึงกับรูปแบบการประเมิน CIPP โดยการประเมินผลเริ่มต้นจากการสำรวจความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสถานศึกษา (Needs Assessment) จากนั้นจึงวางแผนและออกแบบกระบวนการดำเนินงานเพื่อตอบสนองความต้องการจำเป็นนั้น (Program Planning) และนำแผนงานนั้นไปสู่การปฏิบัติจริง โดยมีการติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินงานและปรับปรุงแก้ไขให้การดำเนินงานเป็นไปตามที่กำหนดแต่แรก ซึ่งเรียกว่าเป็นการประเมินผลความก้าวหน้า (Formative Evaluation) หลังจากสิ้นสุดการทำงานก็ทำการสรุปผลทั้งหมดที่ได้จากการวิจัยโดยเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่กำหนด (Summative Evaluation)

ภาพที่ 2.10 ขั้นตอนการดำเนินงานตามรูปแบบการประเมิน CSE

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. การประเมินแบบมีส่วนร่วม และการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ

การประเมินแบบมีส่วนร่วม (Participatory Evaluation) คือ การทำงานร่วมกันระหว่างนักประเมินอาชีพ (นักประเมินภายนอก) กับบุคลากรภายในหน่วยงาน (นักประเมินภายใน) ในการประเมินการดำเนินงานของหน่วยงาน

การประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ (Empowerment Evaluation) เป็นการประเมินแบบมีส่วนร่วมที่นักประเมินอาชีพ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นนักวิชาการ หรือนักวิจัยในสถาบันอุดมศึกษาเข้าไปมีส่วนร่วมในการประเมินของบุคลากรในหน่วยงานต่าง ๆ ก่อนข้างน้อย เพียงแต่จะทำหน้าที่เป็นผู้ชี้แนะ (coach) หรือผู้อำนวยความสะดวก (facilitator) ทั้งนี้แล้วแต่ศักยภาพของบุคลากรภายในว่าต้องการความช่วยเหลือในระดับใด อำนาจการตัดสินใจในการประเมินอยู่ในมือของผู้ปฏิบัติ

Fetterman กล่าวว่า การประเมินแบบเสริมพลังอำนาจเป็นการใช้มโนทัศน์ของการประเมิน เทคนิคการประเมิน และข้อค้นพบจากการประเมิน ไปกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาปรับปรุงการกำกับตนเองโดยใช้ทั้งวิธีการเชิงปริมาณและคุณภาพ เป็นกระบวนการที่กระทำเพื่อช่วยกระตุ้นให้กลุ่มบุคคลต่าง ๆ ช่วยตนเองและพัฒนาตนเองโดยใช้วิธีการประเมินตนเอง และสะท้อนผลแก่ตนเอง กลุ่มคนที่เกี่ยวข้องในการทำงานประกอบด้วยบุคลากรภายในซึ่งทำการประเมินผลด้วยตนเอง

การประเมินแบบเสริมพลังอำนาจเป็นกระบวนการที่ทำเพื่อหาคำจริงเกี่ยวกับตนเอง ไม่ใช่การหลอกตนเอง เป็นกระบวนการประชาธิปไตยที่เปิดโอกาสให้ทุกคนมีสิทธิและโอกาสในการมีส่วนร่วมในการนำเสนอความต้องการของตนเอง การวางแผนการทำงาน และการประเมินการปฏิบัติ

Coupal และ Simoneau ได้เสนอกรอบการประเมินแบบมีส่วนร่วม ซึ่งคล้ายกับที่ Fetterman เสนอ โดยเฉพาะขั้นของการพัฒนาบุคลากร ว่าการประเมินแบบมีส่วนร่วมควรมีการดำเนินการ 4 ขั้นตอน คือ ขั้นการวางแผน ขั้นการฝึกอบรมผู้เข้าร่วมในการประเมิน ขั้นการประเมิน และขั้นการรวบรวมผลสะท้อนกลับและการเผยแพร่ผล โดยการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของผลการประเมิน และย้ำว่าอันตรายของความพยายามที่จะทำให้เกิดการทำงานแบบมีส่วนร่วมคือการให้ความรู้ด้านการประเมินแก่กลุ่มบุคคลที่ยังไม่มีจิตสำนึกในการประเมินผลการดำเนินงาน และคุณภาพของการทำงานแบบมีส่วนร่วมในแต่ละหน่วยงานอาจแตกต่างกัน หากหน่วยงานมีบุคลากรที่มีประสบการณ์และมีความชำนาญในการประเมินก็สามารถทำการประเมินได้โดยไม่ต้องอาศัยนักประเมินหรือผู้เชี่ยวชาญภายนอก

2.1.7 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประเมินผลภายในของสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543ค : 91-97) ได้เสนอปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการประเมินผลภายในของสถานศึกษา จากแนวคิดและทฤษฎีของนักการศึกษาเกี่ยวกับการประเมินทางการศึกษา โดยผู้วิจัยนำเสนอในรูปตาราง ดังนี้

ตารางที่ 2.4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประเมินผลภายในของสถานศึกษา

ผู้ศึกษา	ปัจจัย	รายละเอียด
Stufflebeam และคณะ	มาตรฐานการประเมิน	<ol style="list-style-type: none"> 1. มาตรฐานด้านประโยชน์จากการประเมิน คือ ผลการประเมินต้องให้ข้อมูลตรงตามที่ใช้ผลการ ประเมินอยากรู้ (เช่น ครู อาจารย์ ผู้บริหาร ผู้ปกครอง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง) และนำไปใช้ในการพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงาน ได้จริง 2. มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ คือ วิธีการที่ใช้ในการประเมินจะต้องมีความเป็นไปได้ในทางการปฏิบัติจริง ประหยัด คุ่มค่า และเหมาะสม 3. มาตรฐานด้านความเหมาะสม คือ วิธีการที่ใช้ในการประเมินต้องไม่ส่งผลกระทบต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายกับผู้ให้ข้อมูล 4. มาตรฐานด้านความถูกต้อง คือ วิธีการที่ใช้ในการประเมินต้องมีความถูกต้องให้ข้อมูลที่เชื่อถือได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.4 (ต่อ)

ผู้ศึกษา	ปัจจัย	รายละเอียด
Wise และคณะ	คุณสมบัติที่ดีของการประเมิน	<ol style="list-style-type: none"> 1. เป็นกระบวนการที่ใช้วิธีที่เชื่อถือได้ (reliable) คือ ให้ผลที่คงเส้นคงวา 2. มีประสิทธิผล (effective) คือ ผลที่ได้มีความถูกต้อง 3. มีประสิทธิภาพ (efficient) คือ การใช้ทรัพยากรในการประเมิน ได้แก่ เวลา งบประมาณ การฝึกอบรม สื่ออุปกรณ์ และกระบวนการที่ทำให้มั่นใจในผลที่ต้องการ
	องค์ประกอบของความสำเร็จในการประเมิน (elements of success)	<ol style="list-style-type: none"> 1. การประเมินต้องระบุได้ถึงความต้องการจำเป็น (needs) มาตรฐาน (Standards) และปกติวิสัย (norms) 2. กระบวนการต้องสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่กำหนด 3. โรงเรียนให้การสนับสนุนด้านเวลา และทรัพยากรที่ใช้ในการประเมิน 4. ใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้ผลการประเมินเชื่อถือได้ ถูกต้องและคุ้มค่า 5. ครูอาจารย์ต้องเกี่ยวข้องในการพัฒนากระบวนการประเมินผล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.4 (ต่อ)

ผู้ศึกษา	ปัจจัย	รายละเอียด
Stufflebeam	ระบบการประเมิน โรงเรียน	<ol style="list-style-type: none"> 1. แผนการประเมิน กระบวนการประเมิน รายงานการประเมิน ต้องได้มาตรฐานของการประเมิน คือ อรรถประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้อง 2. สถานศึกษาต้องถูกตรวจสอบตามหลักของการให้บริการที่เป็นประชาธิปไตย การพัฒนาความเป็นพลเมืองดีของสังคม และให้โอกาสเท่าเทียมกัน 3. สถานศึกษาต้องถูกประเมินทั้งคุณค่าภายใน (กระบวนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ) และคุณค่าภายนอก (สนองความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้อง) 4. การประเมินครู บุคลากร ต้องมีความชัดเจน โปร่งใสและเกี่ยวข้องกับบทบาทและหน้าที่ที่แท้จริงของบุคลากรเหล่านั้น 5. การประเมินต้องบ่งบอกถึงระดับคุณภาพของการศึกษาเพื่อแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม 6. การประเมินต้องให้ข้อมูลที่น่าไปสู่การปรับปรุง 7. การประเมินต้องให้ข้อมูลที่เป็นทั้งการประเมินความก้าวหน้าและการประเมินผลสรุป 8. การประเมินต้องสนับสนุนให้เกิดการสะท้อนตนเอง 9. มีการประเมินบริบท (ความต้องการจำเป็น โอกาส ปัญหาในหน่วยงาน) เพื่อนำไปสู่การกำหนดพันธกิจ เป้าหมาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.4 (ต่อ)

ผู้ศึกษา	ปัจจัย	รายละเอียด
		<ol style="list-style-type: none"> 10. มีการประเมินปัจจัย (แผนงานและแนวทางดำเนินงาน) 11. มีการประเมินกระบวนการ (กิจกรรมการดำเนินงาน) เพื่อให้ได้ข้อมูลป้อนกลับที่ช่วยในการปรับปรุงการดำเนินงาน 12. มีการประเมินผลผลิต (ผลงานตามที่กำหนด) 13. การประเมินมีการสื่อสารระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดคำถามประเมิน เกณฑ์การประเมิน ผลการประเมิน เพื่อนำไปสู่การยอมรับและเกิดการใช้ผลการประเมิน 14. การประเมินต้องเน้นการใช้พหุวิธี หรือการวัดผลผลิตหลายแบบ ทั้งวิธีการเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ 15. การประเมินต้องมีการประเมินชั้นการประเมินเพื่อบ่งบอกถึงคุณค่าของการประเมิน (meta evaluation)
ทัศนีย์ สหวัฒนา	ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำให้โรงเรียนมีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความเป็นผู้นำเข้มแข็งของครูใหญ่ 2. การจัดการอย่างจริงจังของบุคลากรระดับสูง 3. ความชัดเจนของแผนปฏิบัติงาน 4. ความตั้งใจจริงของครูในการปรับปรุงข้อบกพร่อง 5. การสื่อสารที่ดีระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครอง 6. ความสำเร็จในการแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน 7. การพัฒนาแผนสำหรับหลักสูตรแห่งชาติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.4 (ต่อ)

ผู้ศึกษา	ปัจจัย	รายละเอียด
		8. การบริหารจัดการด้านการเงินอย่างมีประสิทธิภาพ
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ	สรุป ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการประเมินผลภายใน	1. ผู้บริหาร 2. ความสามารถของบุคลากรภายใน 3. การร่วมกันทำงานเป็นทีม 4. ทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินการ 5. เวลาที่ใช้ในการประเมิน

ตารางที่ 2.5 ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการประเมินผลภายในของสถานศึกษา

ผู้ศึกษา	ปัจจัย	รายละเอียด
สำนักงานมาตรฐานการศึกษา (OFSTED) ประเทศอังกฤษ	อุปสรรคความก้าวหน้าของโรงเรียน	1. ผู้นำไม่มีประสิทธิภาพ 2. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรภายในไม่ดี 3. แผนปฏิบัติงานไม่มีคุณภาพ 4. การขาดการสนับสนุนช่วยเหลือ 5. การถูกตรวจสอบมากเกินไปจากหน่วยงานระดับท้องถิ่น 6. ข้อเสนอในการปรับปรุงหรือปิดโรงเรียน
Sanders	ปัญหาในการประเมินผลภายใน (โรงเรียนขนาดเล็ก)	1. ประสบการณ์ในการประเมิน ครู อาจารย์ ขาดการฝึกอบรมด้านการประเมินผล 2. ข้อจำกัดในเรื่องเวลาที่ใช้ในการประเมินที่เป็นทางการ (formal evaluation) 3. ทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินงานมีน้อยมาก หรือไม่มีเลย ไม่ว่าจะเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน หรืองบประมาณในการประเมิน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพอาชีวศึกษา

จุดมุ่งหมายของการอาชีวศึกษา เป็นจุดมุ่งหมายเดียวกันกับการจัดการศึกษาโดยทั่วไปที่ เน้นการพัฒนาบุคคลใน 4 ด้าน อย่างสมดุลและกลมกลืนกัน คือ ด้านสติปัญญา ด้านจิตใจ ด้านร่างกาย และด้านสังคม โดยเน้นความรู้และทักษะทางวิชาชีพ ซึ่งการศึกษาวิชาชีพเป็น การศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้และทักษะทางวิชาชีพ ให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ ได้ทั้งในการประกอบอาชีพอิสระและรับจ้าง รวมทั้งสามารถดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพได้ อย่างเหมาะสม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2535 : 14)

การอาชีวศึกษาในประเทศไทย มีหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบในกระทรวงศึกษาธิการ อยู่ 2 หน่วยงาน คือ กรมอาชีวศึกษา และสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล (เดิมคือวิทยาลัยเทคโนโลยี และอาชีวศึกษา) ซึ่งวัตถุประสงค์ของทั้ง 2 หน่วยงาน ในการผลิตผู้สำเร็จการศึกษาลักษณะที่คล้ายกัน คือ ให้มีความรู้และทักษะทางวิชาชีพ มีความสามารถและความชำนาญเฉพาะสาขา และยังเน้น ให้ผู้เรียนพัฒนาทัศนคติที่ดีและมีคุณธรรมควบคู่กันไป จากจุดมุ่งหมายดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า โรงเรียนมีภารกิจในการเสริมสร้าง และฝึกอบรมนักเรียนให้มีความรู้ มีเหตุผล มีคุณธรรม ทั้งยัง ต้องมีทักษะสำหรับการประกอบอาชีพ โดยมีทางเลือกในการศึกษาอย่างหลากหลายตามความ ต้องการและความถนัด ซึ่งเป็นการพัฒนานักเรียนตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรใน 4 ด้าน คือ ความรู้ ทักษะ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และสุขภาพร่างกาย ดังนั้นโรงเรียนที่สามารถสร้างและ พัฒนาให้เกิดคุณลักษณะที่ต้องการเหล่านี้ให้แก่ นักเรียนได้ในระดับสูง ต้องเป็นโรงเรียนที่มีการ บริหารจัดการในทางต่าง ๆ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงจะเกิดประสิทธิผลในตัวผู้เรียนได้ตาม จุดมุ่งหมาย (เข็มทอง สิริแสงเลิศ. 2540 : 50-51)

2.2.1 แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพอาชีวศึกษา

ความหมายของคุณภาพอาชีวศึกษา

คุณภาพการศึกษา ถือเป็นคุณสมบัติที่บ่งชี้ถึงประสิทธิภาพและถือเป็นเป้าหมายสำคัญใน การจัดการศึกษา ได้มีผู้ให้ทัศนะเกี่ยวกับความหมายของคุณภาพการศึกษาไว้ดังนี้

สมศักดิ์ สินธุระเวช (อ้างใน ศักดิ์ชาย เพชรช่วย. 2541 : 25) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับ คุณภาพการศึกษาไว้ว่า คุณภาพการศึกษาหมายถึง การที่ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะต่าง ๆ ครบถ้วน ตามความคาดหวังของหลักสูตร

ศักดิ์ชาย เพชรช่วย (2541 : 26) กล่าวว่า คุณภาพการศึกษา หมายถึง การที่ผู้เรียนเกิด คุณลักษณะต่าง ๆ ครบถ้วนตามความคาดหวังของหลักสูตรที่สถาบันการศึกษากำหนดไว้และเป็น ที่ยอมรับของสังคม โดยสถาบันการศึกษาได้ดำเนินงานตามปรัชญา พันธกิจ และวัตถุประสงค์มี ความสอดคล้องกับนโยบายของสถาบันที่กำหนดไว้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้บัญญัติความหมายของการศึกษา (มาตรา 4) ไว้ว่า “การศึกษา หมายความว่า กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคล และสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมสังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต” โดยการจัดการศึกษาต้องเป็นไป เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (มาตรา 6) โดยอาชีวศึกษาเป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียน ได้พัฒนาความรู้และทักษะวิชาชีพให้สามารถนำไป ใช้ประโยชน์ได้ ทั้งในการประกอบอาชีพอิสระและรับจ้าง รวมทั้งสามารถดำเนินชีวิตและ ประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสม ดังนั้น คุณภาพอาชีวศึกษาจึงควรมีความหมายว่า ผลผลิตด้าน วิชาชีพที่มีความเจริญงอกงาม มีคุณลักษณะหรือคุณสมบัติตามที่หลักสูตรอาชีวศึกษากำหนดไว้ รวมทั้งสอดคล้องกับความต้องการของสังคมหรือผู้ใช้ผลผลิตนั้น (กรมอาชีวศึกษา. 2542 : 2-5 ; มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2544 : 277)

องค์ประกอบของคุณภาพอาชีวศึกษา

องค์ประกอบของคุณภาพการศึกษา หมายถึงองค์ประกอบและปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อ คุณภาพของการศึกษาอันเป็นเป้าหมายสำคัญในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาทุกแห่ง กรมวิชาการ (2539 : 6) โดยสำนักงานทดสอบทางการศึกษา ได้จำแนกองค์ประกอบของ คุณภาพการศึกษาไว้ 3 ด้าน ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านปัจจัยความพร้อม ได้แก่ สภาพความพร้อมของผู้เรียน ครู ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ หลักสูตร และเอกสารประกอบหลักสูตร สื่อการเรียนการสอน อาคารสถานที่ ผู้ปกครอง ชุมชน และกฎ ระเบียบ คำสั่ง แนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง
2. องค์ประกอบด้านกระบวนการ ได้แก่ การบริหารการจัดการทางวิชาการ การบริหาร งานธุรการ การเงิน วัสดุครุภัณฑ์ องค์กร บุคลากร อาคารสถานที่ กิจกรรมนักเรียน และความ สัมพันธ์กับชุมชน การจัดการเรียนการสอน การนิเทศและการติดตามกำกับดูแลและประเมินผล
3. องค์ประกอบด้านผลผลิต ได้แก่ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักสูตร และสังคมคาดหวังในด้านความรู้ ความสามารถ และกระบวนการ คุณธรรม จริยธรรม สุขภาพ อนามัย เทคโนโลยี รักการทำงาน ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ราบรื่น เป็นประชาธิปไตยในระบอบ พระมหากษัตริย์เป็นประมุข มีความเป็นไทยและดำรงชีวิตได้อย่างเป็นสุข

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จรวยพร ธรณินทร์ (2539 : 19-20) ได้แบ่งองค์ประกอบของคุณภาพการศึกษาออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

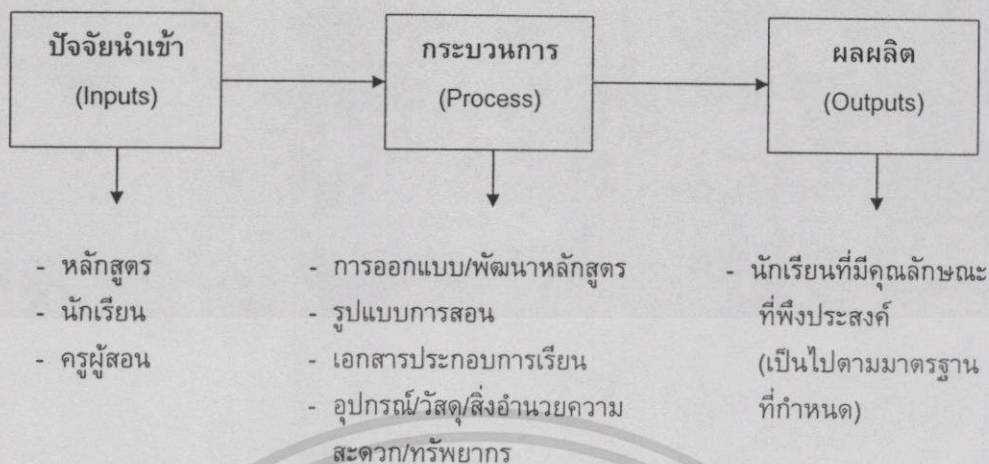
1. คุณภาพของระบบการบริหารจัดการของสถาบัน (Quality Management) โดยจะต้องครอบคลุมเรื่องต่อไปนี้ คือ มีแผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนางาน และใช้กระบวนการวางแผนที่มีประสิทธิภาพ จัดระบบการตรวจสอบบัญชี มีระบบการประเมินผลงานที่ดี ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ และสร้างผู้นำ มีการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาบุคลากร ผู้ปกครองและชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วม พัฒนา มีการบำรุงรักษาอาคาร,สนาม และจัดอุปกรณ์ที่ดี

2. คุณภาพในการบริการและการจัดการศึกษา (Quality Service and Progress) ประกอบด้วยสิ่งต่อไปนี้ คือ มีหลักสูตรที่เหมาะสมในการพัฒนาผู้เรียน และการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน มีการประเมินผลความก้าวหน้าของการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับพัฒนาการของผู้เรียน ครูมีความรู้ความสามารถทุ่มเทการทำงานโดยมีจรรยาบรรณวิชาชีพ จัดกิจกรรมสำหรับผู้เรียน กิจกรรมผู้ปกครองและชุมชน

3. คุณภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้บริหารและครูกับผู้เรียน ซึ่งคุณภาพในด้านความสัมพันธ์ ควรให้ความสำคัญต่อครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง และองค์กรท้องถิ่น

4. คุณภาพของผู้เรียนและความพึงพอใจของผู้รับบริการ (Quality Outcome) โดยควรครอบคลุมเรื่องต่อไปนี้ คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้ปกครองมีความพึงพอใจและยอมรับชื่อเสียงของสถาบัน ครูมีบทบาทสนับสนุนในการเรียนรู้ของผู้เรียน จัดสภาพแวดล้อมที่ดี ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ การให้เวลาและเอาใจใส่ผู้เรียน ครูทุ่มเทเวลาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เรียนรู้เต็มศักยภาพ ผู้เรียนได้รับบริการทางสุขภาพที่เหมาะสม มีการรายงานผล และมีการทดสอบความสามารถผู้เรียน

ปนัดดา เกียรติกุล และคณะ (2541 : 23-24) กล่าวว่า คุณภาพการศึกษานั้นจะประกอบด้วย คุณภาพของสถานศึกษา คุณภาพของผู้สอน/การเรียนการสอน และคุณภาพของผู้เรียน โดยแสดงองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีผลต่อคุณภาพการศึกษาตามระบบของปัจจัยนำเข้า (Inputs) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Outputs) ดังภาพที่ 2.11

ภาพที่ 2.11 องค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีผลต่อคุณภาพการศึกษาตามระบบของปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2542ก : 2) กำหนดองค์ประกอบของคุณภาพการศึกษาเพื่อใช้เป็นกรอบในการพัฒนา การประกันคุณภาพ และการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน เป็น 7 ปัจจัย ดังนี้

1. ปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน
2. หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน
3. บุคลากร
4. ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน
5. การจัดการ การบริหาร
6. กิจกรรมนักเรียน นักศึกษา
7. สัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน

ทบวงมหาวิทยาลัย (อ้างใน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2544 : 279) ได้จำแนกองค์ประกอบของคุณภาพเพื่อใช้เป็นแนวทางในการตรวจสอบคุณภาพเป็น 9 ด้าน ดังนี้

1. ปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์ และแผนการดำเนินงาน
2. การเรียนการสอน
3. กิจกรรมการพัฒนานิสิตนักศึกษา
4. การวิจัย
5. การบริการวิชาการแก่สังคม
6. การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7. การบริหารและการจัดการ
8. การเงินงบประมาณ
9. ระบบและกลไกการประกันคุณภาพ

กรมอาชีวศึกษา (2544 : 6) ได้กำหนดองค์ประกอบของการจัดอาชีวศึกษา ซึ่งครอบคลุม การควบคุมคุณภาพของและประเมินคุณภาพตามหลักสากล และมาตรฐานวิชาชีพในการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ทั้งด้านผลผลิต ด้านกระบวนการ และด้านปัจจัย โดยยึดแนวทางปฏิบัติงาน ตามแผนปฏิบัติการบริหารสถานศึกษา ดังต่อไปนี้

1. ปรัชญาและจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาแต่ละแห่ง
2. หลักสูตรการศึกษา
3. ครู – อาจารย์
4. สื่อการศึกษาและเทคนิคการสอน
5. วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องจักรสำหรับการเรียนการสอน
6. สภาพแวดล้อม แหล่งการเรียนรู้ และกิจกรรมนักเรียน นักศึกษา
7. การวัดผลการเรียนรู้ทางวิชาชีพให้เป็นมาตรฐาน
8. การบริหารและการจัดการ
9. องค์ประกอบอื่น ๆ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2544 : 278-279) กล่าวว่า องค์ประกอบของคุณภาพอาชีวศึกษา หมายความว่า ความถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่บ่งบอกหรือมีผลต่อคุณภาพของการจัดการอาชีวศึกษา และการจัดการศึกษาในระบบของสถานศึกษาเป็นการทำงานเชิงระบบที่มีปัจจัยนำเข้า (input) เช่น ผู้เรียน ผู้สอน บุคลากร และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ มีกระบวนการ (process) ที่เป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวป้อนต่าง ๆ ให้เกิดกระบวนการทำงาน เช่น การจัดการเรียนการสอนและการบริหารงานด้านอื่น ๆ ภายในสถานศึกษาเพื่อนำไปสู่เป้าหมายของสถานศึกษา และมีผลผลิต (output) เช่น การเรียนรู้ หรือพัฒนาการต่าง ๆ และทักษะฝีมือในสาขาวิชาชีพที่เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน เป็นต้น ดังนั้นคุณภาพอาชีวศึกษาน่าจะต้องประกอบด้วยคุณภาพด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ซึ่งหน่วยงานทางการศึกษาส่วนใหญ่ก็จะจำแนกรายละเอียดขององค์ประกอบของคุณภาพเป็น 3 ด้าน ดังกล่าว

จากจุดมุ่งหมายของการอาชีวศึกษา รวมทั้งองค์ประกอบของคุณภาพการศึกษาดังกล่าวข้างต้น พอที่จะสรุปได้ว่า องค์ประกอบของคุณภาพอาชีวศึกษา ประกอบด้วย

1. คุณภาพด้านปัจจัยนำเข้า (Inputs) ได้แก่ คุณภาพของครูผู้สอน คุณภาพของทรัพยากรต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอน และคุณภาพของหลักสูตรทางการอาชีวศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. คุณภาพด้านกระบวนการ (Process) ได้แก่ คุณภาพของระบบการบริหารจัดการ และคุณภาพของกิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนในด้านต่าง ๆ ตามจุดมุ่งหมายของการอาชีวศึกษา

3. คุณภาพด้านผลผลิต (Outputs) ได้แก่ คุณภาพของผู้เรียนที่เกิดขึ้นตามจุดมุ่งหมาย และคุณลักษณะต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ของการอาชีวศึกษา

2.2.2 หลักการและแนวนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพอาชีวศึกษา

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช (2544 : 306-307) กล่าวถึงหลักการและแนวนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพอาชีวศึกษา เพื่อให้การจัดการอาชีวศึกษามีคุณภาพและมาตรฐานตามที่กำหนดโดยสามารถตอบสนองความต้องการของปัจเจกบุคคลและสังคมสอดคล้องกับหลักการและจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาทางอาชีวศึกษา สรุปได้ดังนี้

หลักการในการพัฒนาคุณภาพอาชีวศึกษา

1. เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา (Child-Centered Development) โดยการส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ การจัดการศึกษาต้องให้ความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม และกระบวนการเรียนรู้ อำนวยถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และสอดคล้องกับความถนัดและความสนใจของผู้เรียน
2. พัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ โดยการสร้างวิสัยทัศน์ แนวทาง และเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพร่วมกันในหน่วยงาน
3. การมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษา โดยสถานศึกษาเป็นผู้ดำเนินการในการพัฒนาผู้เรียน ส่วนชุมชนและสังคมเป็นผู้มีส่วนร่วมในการพัฒนา
4. การแสดงความรับผิดชอบต่อตรวจสอบได้ของสถานศึกษาต่อผู้เรียน โดยการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรฐานที่กำหนด มีการติดตาม ปรับปรุงพัฒนา และรายงานผลต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง คือ ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม

แนวนโยบายการพัฒนาคุณภาพอาชีวศึกษา

1. พัฒนาให้มีระบบและกลไกในการพัฒนาคุณภาพอาชีวศึกษาเพื่อเป็นการยกระดับและรักษามาตรฐานของผู้สำเร็จอาชีวศึกษาและของสถานศึกษา โดยสถานศึกษาจัดระบบในการควบคุม ตรวจสอบและประเมินคุณภาพภายในของตนเอง มีการติดตาม ตรวจสอบและประเมินคุณภาพจากภายนอกโดยหน่วยงานต้นสังกัด
2. ส่งเสริมและให้ความสำคัญในการจัดระบบคุณภาพ เพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนา และปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาด้านต่าง ๆ ให้สถานศึกษาในสังกัดมีมาตรฐานที่ใกล้เคียงกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. กำหนดมาตรฐานอาชีวศึกษาด้านผู้เรียน ด้านบริการ ด้านการบริหารจัดการเพื่อเป็นกรอบการพัฒนาคุณภาพอาชีวศึกษาของสถานศึกษา

4. กำหนดรูปแบบ วิธีการ และขั้นตอนในการดำเนินงาน เพื่อเป็นแนวทางให้สถานศึกษาดำเนินการ โดยสถานศึกษาแต่ละแห่งนำไปปรับปรุงพัฒนาเพิ่มเติม ให้เหมาะสมกับศักยภาพของตน

5. สนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือ ระหว่างสถานศึกษาประเภทต่าง ๆ ในสังกัดและกับหน่วยงานการศึกษาทุกระดับในการพัฒนาคุณภาพเพื่อการประกันคุณภาพอาชีวศึกษา

6. ให้มีการรายงาน เผยแพร่ และประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

2.2.3 กระบวนการหลักในการประกันคุณภาพอาชีวศึกษา

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรมาธิราช (2544 : 292) ได้กล่าวถึงกระบวนการหลักของระบบการประกันคุณภาพอาชีวศึกษาว่า กระบวนการประกันคุณภาพอาชีวศึกษาประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ ซึ่งสอดคล้องกับ ปันดคา เจียรกุล และคณะ (2541 : 14-16) สรุปได้ดังนี้

1. การควบคุมคุณภาพการศึกษา (Quality Control) คือ กระบวนการหรือแนวปฏิบัติที่นำการศึกษาเข้าสู่คุณภาพ ประกอบด้วย

1.1 การกำหนดมาตรฐานการศึกษา (ตัวชี้คุณภาพ และเกณฑ์การประเมิน)

1.2 การพัฒนาเข้าสู่มาตรฐาน หมายถึง การจัดทำพัฒนาปัจจัยทางการศึกษาต่าง ๆ ได้แก่ การพัฒนาครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารทางการศึกษาและการสนับสนุนปัจจัยที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

2. การตรวจสอบคุณภาพการศึกษา (Quality Auditing) คือกระบวนการหรือแนวปฏิบัติในการดำเนินงานเพื่อปรับปรุงคุณภาพการศึกษา ได้แก่ การประเมินความก้าวหน้าของการจัดการศึกษา และจัดทำรายงานของสถานศึกษาต่อประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การติดตามและการตรวจสอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการปรับปรุงคุณภาพของสถานศึกษาที่มีคุณภาพไม่ถึงเกณฑ์มาตรฐาน

3. การประเมินคุณภาพการศึกษา (Quality Assessment) คือ กระบวนการหรือแนวในการปฏิบัติเพื่อตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนด แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

3.1 การประเมินเพื่อทบทวนคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอง หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัด ซึ่งถือเป็นการประเมินคุณภาพภายใน

3.2 การประเมินเพื่อรับรองมาตรฐานการศึกษา โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งถือเป็นการประเมินคุณภาพภายนอก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

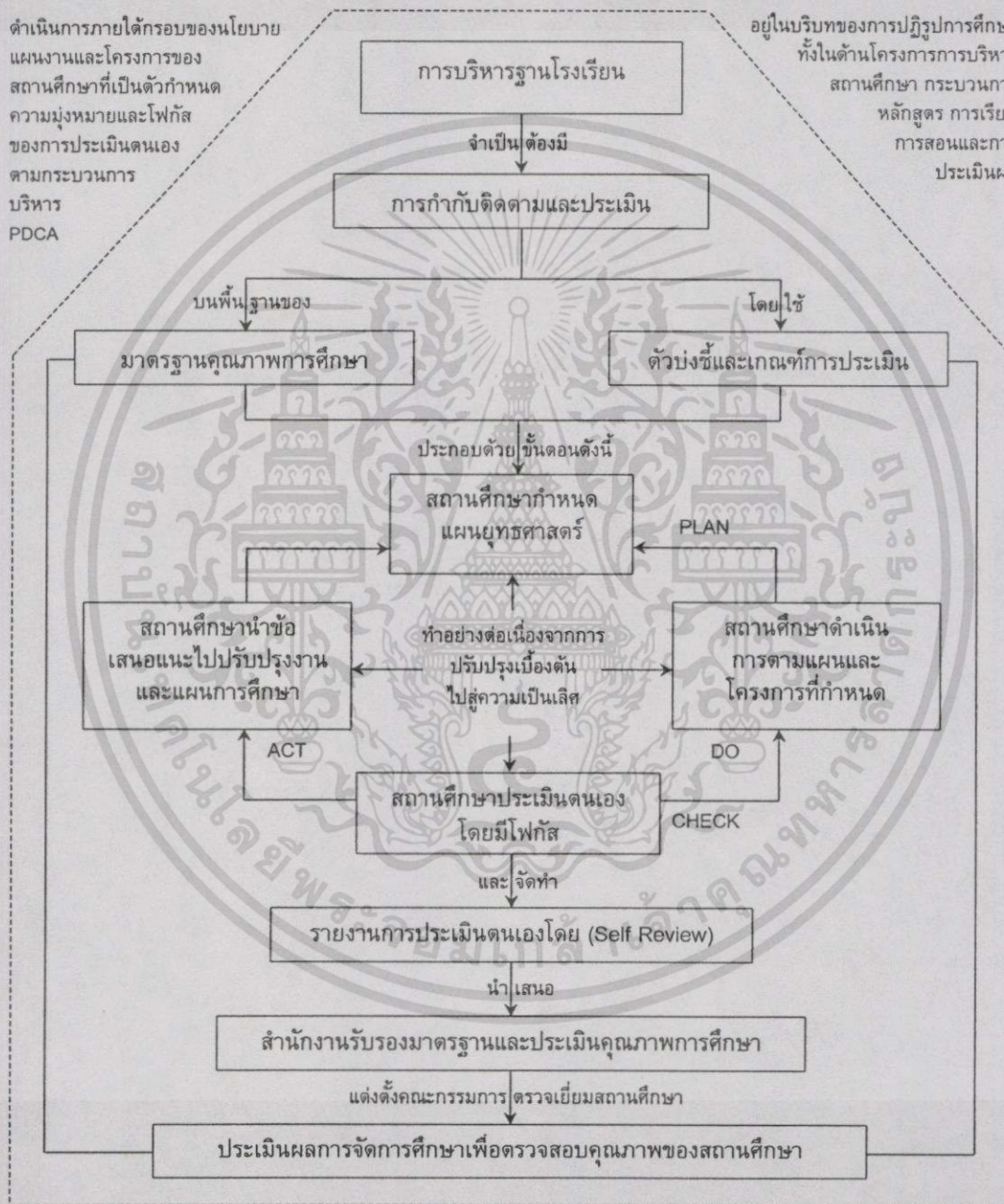
องค์ประกอบทั้ง 3 ประการ จะมีความสัมพันธ์และส่งผลซึ่งกันและกัน กระบวนการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาสามารถดำเนินการทั้งในระหว่างกิจกรรมการควบคุมคุณภาพการศึกษา และในกิจกรรมการประเมินคุณภาพการศึกษา โดยความสัมพันธ์ขององค์ประกอบในการประกันคุณภาพการศึกษา แสดงดังภาพที่ 2.12

การประกันคุณภาพการศึกษา	การดำเนินงาน	กิจกรรมหลัก	งานโครงการที่สำคัญ
การประกันคุณภาพการศึกษา	การควบคุมคุณภาพ	การกำหนดมาตรฐาน	จัดทำมาตรฐานการศึกษาด้านปัจจัยด้านกระบวนการและด้านผลผลิต
		การพัฒนาเข้าสู่มาตรฐาน	พัฒนาครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษา และศึกษานิเทศก์เข้าสู่มาตรฐานวิชาชีพ
		การประเมินความก้าวหน้ารายงานของสถานศึกษา	สนับสนุนปัจจัยที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
		การตรวจสอบและตรวจสอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ประเมินความก้าวหน้า จัดทำรายงานต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชาชน
	การตรวจสอบคุณภาพ	การปรับปรุงคุณภาพที่ไม่ถึงเกณฑ์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	กำหนดมาตรฐานการปรับปรุงคุณภาพสถานศึกษาที่ไม่ถึงเกณฑ์
		การประเมินคุณภาพ	การประเมินภายในเพื่อประกันมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
	การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อรับรองมาตรฐานการศึกษา		ประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อรับรองมาตรฐานการศึกษา
	ประเมินภายนอกเพื่อรับรองมาตรฐานการศึกษา		เฝ้าระวังคุณภาพของสถานศึกษาที่ผ่านการประเมิน
			ออกใบรับรองให้แก่สถานศึกษาที่ผ่านการประเมิน

ภาพที่ 2.12 การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

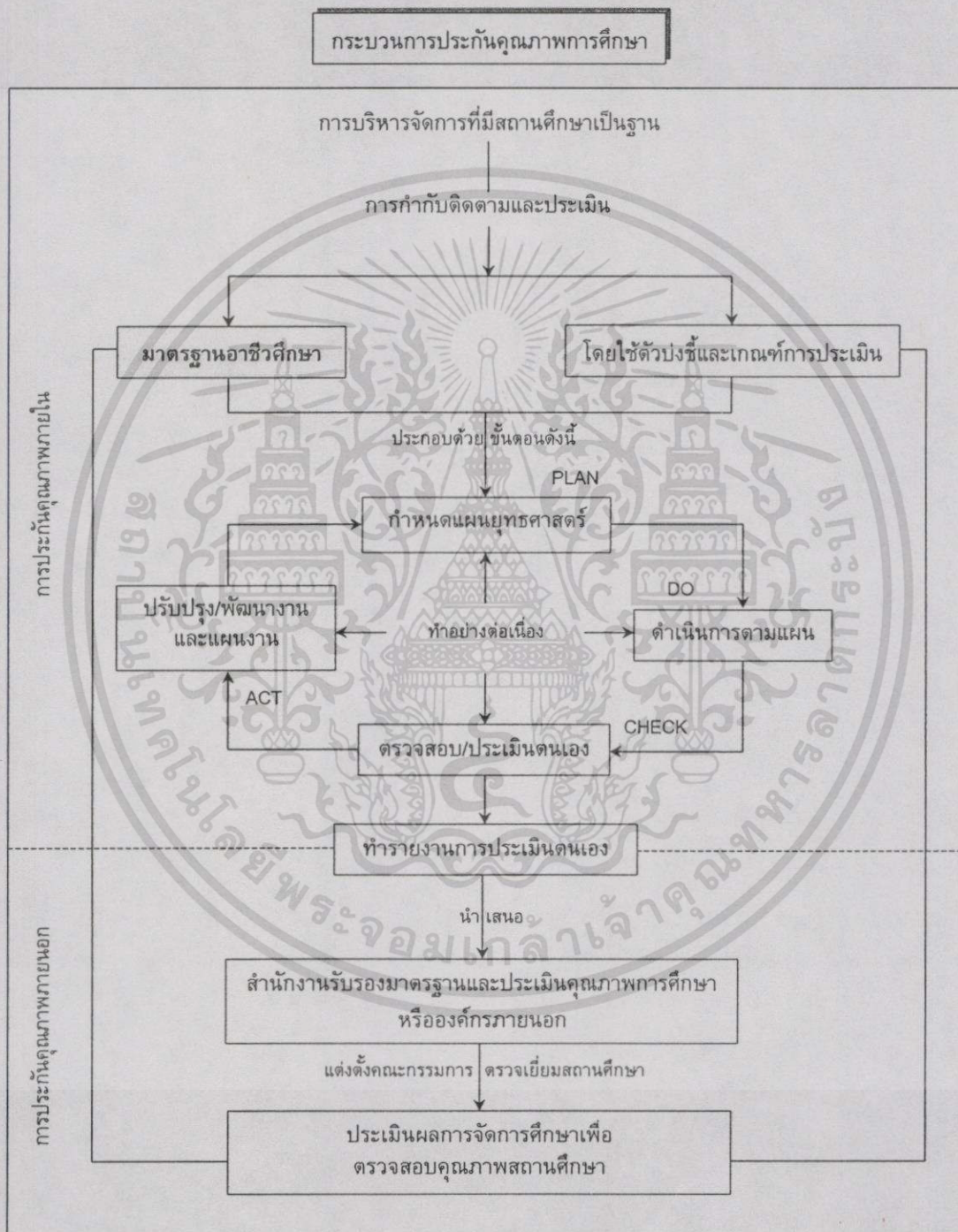
เซ็น แก้วยศ (อ้างใน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2544 : 300) ได้สรุปความสัมพันธ์ของกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งระบบ เพื่อชี้ให้เห็นว่าระบบการประกันคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะระบบการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษา ที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ดังภาพที่ 2.13

ภาพที่ 2.13 กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2544 : 303) ได้สรุปความสัมพันธ์ของ กระบวนการประกันคุณภาพอาชีวศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดเช่นเดียวกันกับกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาข้างต้น ดังภาพที่ 2.14

ภาพที่ 2.14 กระบวนการประกันคุณภาพอาชีวศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.4 รูปแบบการประกันคุณภาพอาชีวศึกษา

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2544 : 309-317) ได้เสนอรูปแบบการประกันคุณภาพ การศึกษาของหน่วยงานและสถาบันการศึกษาที่จัดการศึกษาประเภทอาชีวศึกษา ได้แก่ การประกัน คุณภาพและการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของ โรงเรียนเอกชนโดยสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาเอกชน การประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล และ การประเมินคุณภาพภายในเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา สรุปได้ดังนี้

1. การประกันคุณภาพและการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนโดย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) หน่วยงานหนึ่งของกระทรวงศึกษาธิการ ที่มีหน้าที่ดูแลการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนที่จัดการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ซึ่งรวม ถึงโรงเรียนเอกชนที่เปิดสอนอาชีวศึกษาทั้งระดับมัธยมและอุดมศึกษาคือ หลักสูตรประกาศนียบัตร วิชาชีพ ประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง โดยอาศัยหลักสูตรที่ พัฒนาโดยกรมอาชีวศึกษาและสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ปัจจุบันมีโรงเรียนเอกชนที่เปิดสอน อาชีวศึกษาตามหลักสูตรที่กล่าวถึงจำนวนรวมทั้งประเทศ 367 แห่ง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ได้ใช้ระบบการประกันคุณภาพและการรับรอง มาตรฐานการศึกษาเป็นกลไกในการกระตุ้นและส่งเสริม ให้โรงเรียนเอกชนพัฒนาคุณภาพให้ได้ มาตรฐานเป็นที่ยอมรับในระดับสากล โดยยึดหลักการของการให้อิสระให้การพัฒนาแนวทางการ ดำเนินงานของตนเองอย่างมีเสรีภาพทางวิชาการ (Academic Freedom) แต่ให้สอดคล้องกับหลักการ และนโยบายที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนกำหนด และเอื้อต่อการตรวจสอบจาก ภายนอก โดยมีแนวในการปฏิบัติดังนี้

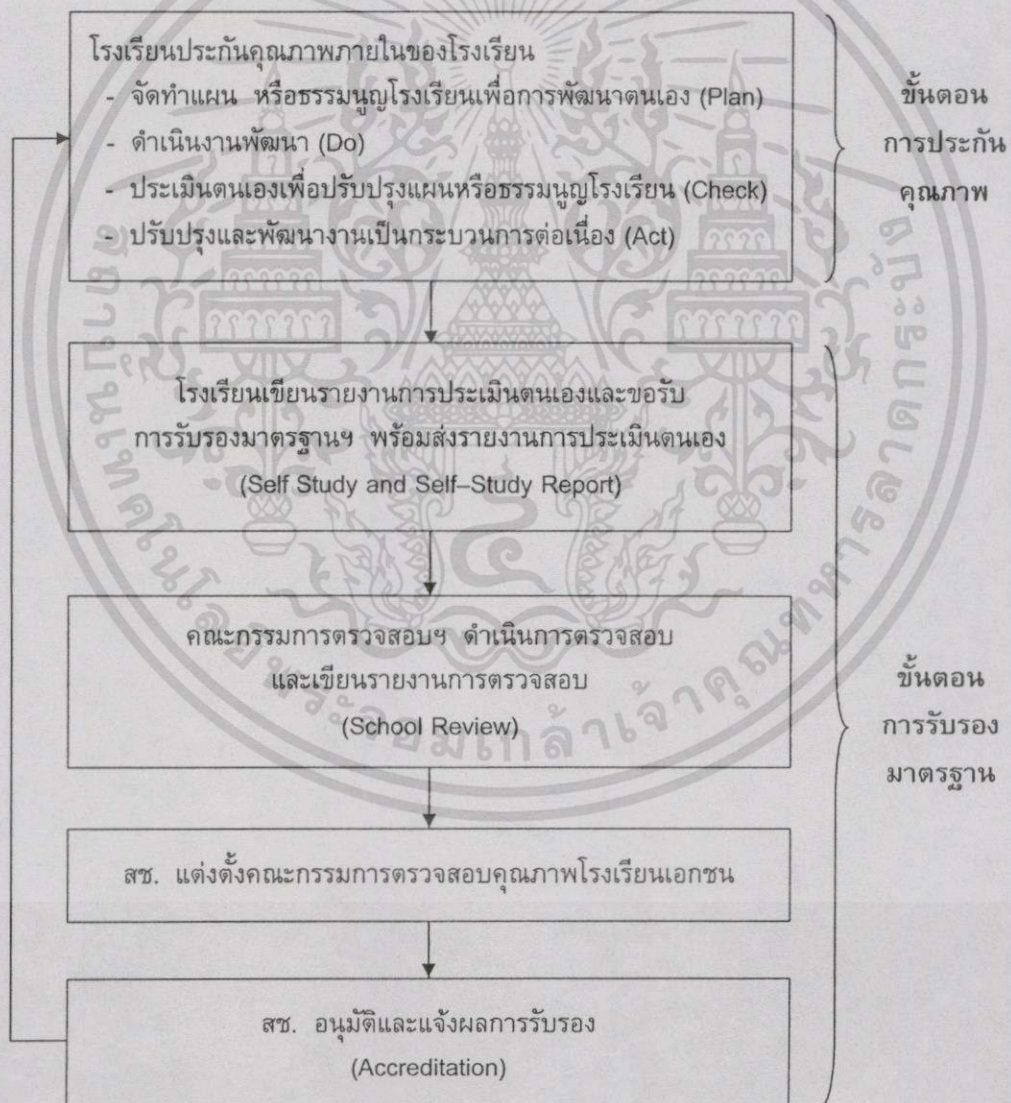
1. กำหนดองค์ประกอบ/ปัจจัยของโรงเรียนที่มีคุณภาพดี รวมทั้งรายละเอียดประกอบ ต่าง ๆ ได้แก่ เกณฑ์ และตัวชี้คุณภาพ เพื่อให้โรงเรียนใช้เป็นกรอบในการประกันคุณภาพร่วมกับ ปัจจัยพื้นฐานอื่น ๆ ที่โรงเรียนอยู่ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ให้เป็นเกณฑ์ ประเมินเพื่อให้การรับรองมาตรฐานของโรงเรียน
2. กำหนดรูปแบบหรือระบบการประกันคุณภาพและการรับรองมาตรฐานการศึกษาของ โรงเรียนเอกชน พร้อมจัดทำคู่มือปฏิบัติงาน เพื่อให้โรงเรียนใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน
3. ประกาศนโยบายและแนวปฏิบัติ พร้อมทั้งพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องรวมทั้งโรงเรียน เอกชนให้เข้าใจนโยบายและแนวปฏิบัติที่กำหนดขึ้น

4. รับผิดชอบดำเนินงานของขั้นตอนการรับรองมาตรฐานตามแนวทางที่กำหนด เช่น แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบคุณภาพ โรงเรียนเอกชน และคณะอนุกรรมการรับรองมาตรฐานการศึกษาเอกชน

5. ดูแลสนับสนุนให้โรงเรียนสามารถดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของตนเอง ให้สอดคล้องกับแนวทางของระบบที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนกำหนด

6. เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานประกันคุณภาพ และการรับรองมาตรฐานการศึกษา

ซึ่งระบบการประกันคุณภาพและการรับรองมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนเอกชนนั้น ประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ดังภาพที่ 2.15

ภาพที่ 2.15 ระบบการประกันคุณภาพและการรับรองมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนเอกชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โดยมีหลักเกณฑ์และวิธีการ ดังนี้

1. โรงเรียนเขียนรายงานการประเมินตนเองและสมัครขอรับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา
2. คณะกรรมการตรวจสอบคุณภาพโรงเรียนเอกชนดำเนินการตรวจสอบ และเขียนรายงานการตรวจสอบ
3. คณะอนุกรรมการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาเอกชนศึกษาและพิจารณารายงานการตรวจสอบเพื่อวินิจฉัยให้การรับรองมาตรฐานฯ และเสนอแนะผลต่อสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน การให้การรับรองมาตรฐานฯ ให้เป็นระยะเวลา 5 ปี
4. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนพิจารณาอนุมัติผล ออกหนังสือหรือหลักฐานและแจ้งผลการให้การรับรองมาตรฐานฯ
5. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนหรือคณะบุคคลที่ได้รับมอบหมายดำเนินการติดตามผลการรับรองมาตรฐาน

2. การประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลเป็นสถาบันอาชีวศึกษาระดับอุดมศึกษา ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งดำเนินการด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 และเลือกใช้ระบบมาตรฐานคุณภาพ ISO 9000 มาเป็นเครื่องมือในการจัดระบบและการจัดการศึกษา โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการโดยสรุป ดังนี้

1. กำหนดนโยบายคุณภาพของสถาบัน
2. จัดระบบการจัดการศึกษา โดยกำหนดจัดทำเอกสารเพื่อการปฏิบัติ 3 ระดับ คือ คู่มือคุณภาพ คู่มือขั้นตอนการปฏิบัติงาน และคู่มือวิธีการทำงาน
3. นำไปปฏิบัติในพื้นที่ คือ วิทยาเขตของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โดยขั้นแรก กำหนดให้วิทยาเขตนนทบุรีเป็นผู้นำร่องในการปฏิบัติ
4. การตรวจสอบทบทวนและปรับปรุงคุณภาพ โดยจัดทำเครื่องมือเพื่อกำกับตรวจสอบ กำหนดการตรวจสอบภายใน (Internal Audit) โดยถือเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการ อบรมผู้ตรวจสอบภายในของสถาบัน ทบทวนการปฏิบัติงาน
5. ประเมินเพื่อรับรองคุณภาพ โดยยื่นขอรับรองกับสถาบันรับรองมาตรฐาน ไอ เอส โอ จากสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมซึ่งเป็นผู้รับรอง
6. รักษาและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละแห่ง (วิทยาเขต) ดีขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. การประเมินคุณภาพภายใน เพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัด กรมอาชีวศึกษา

สถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาที่เปิดสอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และ/หรือระดับอุดมศึกษา คือ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) หลักสูตรประกาศนียบัตรครูเทคนิคชั้นสูง (ปทส.) ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ในปัจจุบันการดำเนินงานเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาจึงยังใช้กรอบการประเมินคุณภาพภายใน เริ่มตั้งแต่ปีการศึกษา 2524 จนถึงปีการศึกษา 2541 กรมอาชีวศึกษา โดยหน่วยศึกษานิเทศก์เป็นผู้รับผิดชอบในการจัดทำเครื่องมือประเมิน และดำเนินการเรื่องการประเมินและคัดเลือกสถานศึกษาเพื่อประกาศเกียรติคุณในลักษณะของสถานศึกษาดีเด่น สถานศึกษาเร่งรัดพัฒนา โดยกรอบของการประเมิน คือ ผลของการปฏิบัติงานของฝ่ายต่าง ๆ แผนกวิชาและงานตามแผนภูมิโครงสร้างการบริหารของกรมอาชีวศึกษา และตั้งแต่ปีการศึกษา 2542 เป็นต้นมา ได้มีการปรับเครื่องมือประเมินเพื่อเตรียมการให้สถานศึกษาพัฒนาเข้าสู่มาตรฐาน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 โดยกำหนดเป็นมาตรฐานการศึกษาออกเป็น 3 ส่วน คือ

1. มาตรฐานตามนโยบาย พิจารณาผลการดำเนินงานตามนโยบายที่กรมอาชีวศึกษาและกระทรวงศึกษาธิการสั่งการ เช่น โรงเรียนสีขาว การจัดการศึกษาระบบทวิภาคี การสร้างรายได้ การประดิษฐ์คิดค้นนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ เป็นต้น

2. มาตรฐานทั่วไป โดยพิจารณาผลการดำเนินงานตามกรอบมาตรฐานเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก : ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ใน 3 ด้าน คือ มาตรฐานด้านผู้เรียน มาตรฐานด้านกระบวนการ และมาตรฐานด้านปัจจัย

3. มาตรฐานประเภทวิชาชีพ โดยพิจารณาเน้นหนักการดำเนินงาน การบริหารจัดการของแผนกวิชาชีพ ตามประเภทวิชาเพื่อนำไปสู่มาตรฐานอาชีวศึกษาในระดับสาขาวิชา

นอกจากกรอบการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาของตนเข้าสู่การประกันคุณภาพตามที่กรมอาชีวศึกษากำหนดแล้ว สถานศึกษาหลายแห่งได้พัฒนาเพื่อเข้าสู่มาตรฐานสากล โดยใช้ระบบมาตรฐานคุณภาพ ISO 9000 โดยมีสถานศึกษาหลายแห่งที่ได้รับการรับรองมาตรฐานแล้ว เช่น วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุราษฎร์ธานี วิทยาลัยอาชีวศึกษานครสวรรค์ วิทยาลัยเทคนิคสกลนคร วิทยาลัยเทคนิคนครปฐม เป็นต้น และมีสถานศึกษาอีกหลายแห่งที่กำลังดำเนินการในเรื่องดังกล่าว

2.3 การประกันคุณภาพและการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน อาชีวศึกษา

2.3.1 ความหมายของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา

โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา หมายถึง การจัดการเรียนการสอนด้านอาชีพโดยเอกชนจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 เป็นการจัดการเรียนการสอนในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี การดำเนินงานของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาจะอยู่ในกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กองโรงเรียนอาชีวศึกษา ซึ่งมีหน้าที่และความรับผิดชอบให้คำปรึกษาแนะนำ กำกับ ดูแลการบริหารงาน การดำเนินกิจการของโรงเรียน ให้เป็นไปตามกฎหมายระเบียบ และนโยบายการจัดการศึกษาของรัฐ กำหนดเกณฑ์มาตรฐานด้านอาคารสถานที่ อุปกรณ์และบุคลากร ส่งเสริมให้โรงเรียนพัฒนาแนวการจัดการศึกษา ให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีมาตรฐานสูงขึ้น พัฒนาผู้บริหารและครู เพื่อเสริมความรู้ ความสามารถ และทักษะการปฏิบัติงานในหน้าที่ รวมทั้งสนับสนุนให้โรงเรียนจัดสวัสดิการต่าง ๆ ให้แก่ผู้บริหาร ครู-อาจารย์ และนักเรียน พิจารณาดำเนินการประสานงานการดำเนินงานของโรงเรียน ครู-อาจารย์และนักเรียนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2541ค : 70)

2.3.2 แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพและการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา

ความหมายของการประกันคุณภาพและการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2541ค : 4-5) กล่าวถึงการประกันคุณภาพและการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน ไว้ดังนี้

การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การให้ความมั่นใจแก่ผู้รับบริการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่า โรงเรียนเอกชนมีแนวทางจัดและพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจนและสอดคล้องกับหลักการ นโยบายและจุดเน้นของแผนการศึกษาของรัฐ และโรงเรียนได้ปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าวอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อคุณภาพการศึกษาที่ดีของผู้เรียนแต่ละคนและทุกคน โดยการประกันคุณภาพการศึกษาตามความหมายข้างต้นจะบรรลุผลสำเร็จได้นั้น โรงเรียนจะต้องเป็นผู้ควบคุมและให้การประกันคุณภาพการศึกษาของตนเอง

การรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา หมายถึง การยืนยันผลโดยหน่วยงานภายนอกจากรายงานผลการตรวจสอบคุณภาพว่า โรงเรียนสามารถจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ ได้มาตรฐานตามเกณฑ์ที่กำหนด

จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์การประกันคุณภาพและการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2541ก : 5-6) กล่าวถึงการประกันคุณภาพและการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน โดยมีจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์สรุปได้ดังนี้

จุดมุ่งหมาย

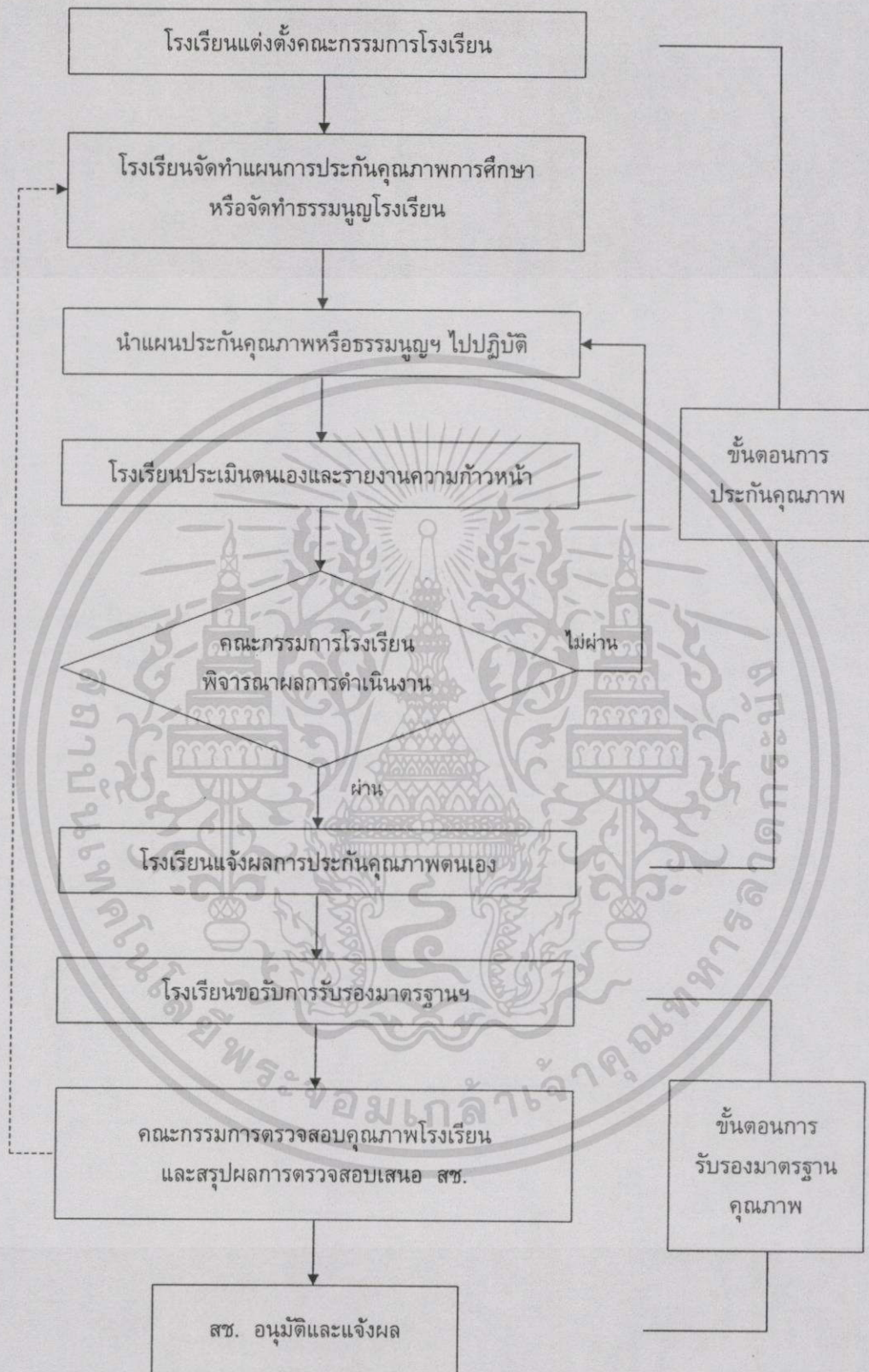
1. เพื่อกระตุ้นให้โรงเรียนเอกชนได้พัฒนาตนเองถึงระดับมาตรฐานการศึกษาที่นำมาใช้เพื่อการประกันคุณภาพการจัดการศึกษาในเรื่องนั้น ๆ อย่างต่อเนื่อง
2. เพื่อให้สาธารณชน ผู้ทรงคุณวุฒิ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน ได้รับทราบ เกิดความเชื่อถือ มั่นใจต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมความเป็นเลิศของการศึกษาเอกชนทุกระดับทุกประเภท
2. เพื่อเป็นการกระตุ้นและสร้างความมั่นใจแก่โรงเรียนเอกชน ในการสร้างระบบการควบคุมคุณภาพภายใน โรงเรียน และรับการตรวจสอบคุณภาพจากภายนอก
3. เพื่อสร้างความมั่นใจในเรื่องคุณภาพการศึกษาให้กับบุคคล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่าโรงเรียนเอกชนเป็นสถานศึกษาที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน
4. เพื่อยกระดับมาตรฐานคุณภาพการศึกษาเอกชนให้เป็นที่ยอมรับทั่วไป

ขั้นตอนและวิธีการการประกันคุณภาพและการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2541ก : 6-8) ได้เสนอขั้นตอน และวิธีการในการประกันคุณภาพและการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน ดังแสดงในภาพที่ 2.16

ภาพที่ 2.16 ขั้นตอนและวิธีการการประกันคุณภาพและการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของ

โรงเรียนเอกชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หลักเกณฑ์และเงื่อนไขเบื้องต้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2541ก : 8-9) กล่าวถึงหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเบื้องต้นของการประกันคุณภาพและการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน ไว้ดังนี้

1. การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ควรประกันคุณภาพทั้งโรงเรียน (ทุกระดับการศึกษา/หลักสูตรที่โรงเรียนเปิดสอน) และครอบคลุมปัจจัยหลักที่จะส่งผลต่อคุณภาพ ดังนี้

1. ปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน
2. หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน
3. บุคลากร
4. ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน
5. การจัดการ การบริหาร
6. กิจกรรมนักเรียน/นักศึกษา
7. สัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน

2. การรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ซึ่งในระยะต้นสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนจะเป็นผู้ให้การรับรอง และจะให้การรับรองเป็นระดับการศึกษาสำหรับประเภทสามัญศึกษา เป็นหลักสูตร ประเภทวิชาและสาขาวิชาสำหรับประเภทอาชีวศึกษา และเป็นหลักสูตรสำหรับการศึกษานอกระบบโรงเรียน และให้การรับรองเป็นระยะเวลา (จำนวนปี) ขึ้นอยู่กับผลการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของ โรงเรียนตามเกณฑ์ที่สำนักงานกำหนด

3. โรงเรียนที่เข้าสู่โครงการประกันคุณภาพการศึกษาหรือมีผลการประกันคุณภาพตนเองแล้วและหรือได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาแล้วจะได้รับสิทธิประโยชน์ที่ทางราชการพึงจัดให้มากขึ้น เช่น การรับการอุดหนุนเป็นพิเศษ การรับการสนับสนุนในรูปของเงินกู้ยืมเพื่อพัฒนาสถานศึกษาและเงินกองทุนกู้ยืมอื่น ๆ ตลอดจนการได้รับการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โรงเรียนให้ประชาชนได้รับทราบทั่วไป

2.3.3 แนวดำเนินการเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนเอกชน

แนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนได้กำหนดแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนเอกชนขึ้น ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2541ก : 14-15)

1. สำนักงานจะพัฒนาระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาขึ้น เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการรักษามาตรฐานของโรงเรียนเอกชน โดยกำหนดหลักการให้แต่ละโรงเรียนมีระบบการควบคุมคุณภาพการศึกษาขึ้นในโรงเรียน และให้มีการพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติการกิจของ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โรงเรียนในทุก ๆ ด้านอย่างต่อเนื่องบนพื้นฐานของควมมีเสริภาพทางวิชาการ แต่ยังคงเื้อต่อการตรวจสอบจากสังคมภายนอก

2. สำนักงานจะชักชวนให้โรงเรียนเอกชนร่วมมือดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา โดยการพัฒนาตนเองตามปัจจัยหลักที่มีผลต่อคุณภาพการศึกษาให้ถึงระดับเกณฑ์เบื้องต้น ที่ได้เสนอแนะ แต่ทั้งนี้โรงเรียนควรต้องจัดให้มีระบบการตรวจสอบและการประเมินตนเองขึ้นเป็นการภายใน

3. สำนักงานได้กำหนดรูปแบบและวิธีการการประกันคุณภาพขึ้นเพื่อเป็นแนวดำเนินการของโรงเรียน แต่โรงเรียนสามารถพัฒนารูปแบบหรือวิธีการเพิ่มเติมให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ของแต่ละโรงได้

4. เพื่อให้การประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนเอกชนได้รับการยอมรับจากสังคมอย่างกว้างขวาง เมื่อโรงเรียนใดดำเนินการประเมินตนเองจนแน่ใจว่าโรงเรียนมีคุณภาพ คือผ่านเกณฑ์ของปัจจัยหลักทั้งเจ็ดประการที่เสนอแนะแล้ว โรงเรียนอาจขอรับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาต่อไป

5. สำนักงานจะประสาน สนับสนุนให้เกิดความร่วมมือในการมีส่วนร่วมของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนในกิจกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ตลอดจนนำข้อมูลข่าวสาร ผลการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมาเผยแพร่ต่อสังคมภายนอกโรงเรียน ให้รับทราบถึงมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนมีหน้าที่รับผิดชอบจัดทำเอกสารคู่มือ/แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพขึ้น เพื่อให้โรงเรียนเอกชนใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ส่วนโรงเรียนเอกชนเองควรจัดให้มีคณะบุคคลหรือคณะกรรมการในโรงเรียนรับผิดชอบระบบการประกันคุณภาพ หรือระบบการควบคุมคุณภาพการศึกษาขึ้นในโรงเรียนเป็นการเฉพาะ เพื่อทำหน้าที่กำกับ ดูแล พัฒนาปรับปรุง ติดตามการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างใกล้ชิด เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่า การจัดการศึกษาของโรงเรียนมีคุณภาพปรากฏเป็นรูปธรรม และควรให้ความสำคัญต่อการประกันคุณภาพหรือควบคุมคุณภาพของปัจจัยหลักอย่างน้อย 7 ประการ ที่มีผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเบื้องต้น นอกจากนี้โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้บุคคล องค์กรภายนอก เช่น คณะกรรมการโรงเรียนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการควบคุมคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนอันจะเป็นการประกันการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียน และควรเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของโรงเรียนเกี่ยวกับระบบ วิธีการ และสัมฤทธิ์ผลของการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนแก่สาธารณชนเป็นระยะ ๆ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2541ก : 16-17)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แนวปฏิบัติของโรงเรียนโดยสรุป มีดังนี้ (คณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2541ก : 25-26)

1. รวบรวม ศึกษา วิเคราะห์ผลการดำเนินงานของแผนปฏิบัติงานแต่ละปีและผลการดำเนินงานอื่น ๆ ตามปรัชญา เป้าหมายและจุดเน้นของโรงเรียน
2. เปรียบเทียบผลการดำเนินงานกับความคาดหวัง/สภาพความสำเร็จ ที่กำหนดไว้ในธรรมนูญโรงเรียน และเปรียบเทียบกับเกณฑ์และตัวชี้คุณภาพที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนกำหนด
3. สรุปสภาพความสำเร็จว่าบรรลุผลอะไร เพียงใด พร้อมปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ของแต่ละเป้าหมาย/จุดเน้นในการพัฒนา ตลอดจนระบุข้อเสนอแนะหรือแนวทางพัฒนาสำหรับปีต่อไป
4. เขียนรายงานความก้าวหน้าประจำปีของโรงเรียน (School Annual Report) และเสนอคณะกรรมการโรงเรียนเพื่อพิจารณา
5. เผยแพร่/ประชาสัมพันธ์รายงานประจำปีต่อคณะกรรมการ โรงเรียน/คณะกรรมการ อำนวยการโรงเรียน ผู้ปกครอง สาธารณชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และนำผลไปใช้เพื่อปรับปรุงการทำงานของโรงเรียนต่อไป

การแจ้งผลการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

การแจ้งผลการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเป็นความรับผิดชอบของโรงเรียนต่อผู้เรียน ผู้ปกครอง สาธารณชนและสังคมโดยรวมว่าโรงเรียนได้ดำเนินงานทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า เป็นการให้ความมั่นใจแก่ทุก ๆ ฝ่าย เพื่อสร้างศรัทธาในคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนด้วย การแจ้งผลการประกันคุณภาพทำได้โดยการจัดทำสรุปรายงานความก้าวหน้าและผลการทำงานต่าง ๆ ของโรงเรียน แล้วแจ้งหรือเผยแพร่ต่อกลุ่มเป้าหมายผู้รับบริการของโรงเรียน ได้แก่ นักเรียน/ผู้ปกครอง ชุมชน สาธารณชน รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (จังหวัด/สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเขตการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน) ซึ่งการแจ้งผลการประกันคุณภาพจะกระทำได้เมื่อคณะกรรมการโรงเรียนให้ความเห็นชอบแล้วว่าการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนก้าวหน้า และบรรลุผลสำเร็จตามแผนหรือธรรมนูญโรงเรียน โรงเรียนสามารถดำเนินการตามข้อเสนอแนะของผลการประเมินคุณภาพภายในสามารถจัดการกับปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงานต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งมีแนวทางปรับปรุงพัฒนาให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป โดยโรงเรียนควรมีผลการดำเนินงานตามเป้าหมายของธรรมนูญโรงเรียน (มีรายงานประจำปี) อย่างน้อย 3 ปี จึงแจ้งผลการประกันคุณภาพตนเอง และดำเนินการขอรับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2541ก : 26)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การขอรับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนจะให้การรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนเป็นระดับการศึกษาสำหรับประเภทสามัญศึกษา เป็นหลักสูตร ประเภทวิชาและสาขาวิชาสำหรับประเภทอาชีวศึกษา และเป็นหลักสูตรสำหรับการศึกษานอกระบบ โดยมีขั้นตอนดำเนินงานหลักดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2541ก : 27-28)

1. การขอรับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา เป็นการแสดงความประสงค์ของโรงเรียนว่ามีความพร้อมจะให้มีการตรวจสอบคุณภาพจากภายนอก หลังจากที่โรงเรียนได้แจ้งผลการประกันคุณภาพของตนเองแล้ว

2. การตรวจสอบคุณภาพจากภายนอกเป็นการประเมินจากบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกโรงเรียน เพื่อศึกษาจุดเด่นและข้อจำกัดของโรงเรียนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและนำเสนอแนวทางสำคัญให้โรงเรียนนำไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดการพัฒนาต่อไป หรือให้รักษามาตรฐานคุณภาพไม่ให้ลดลง

3. การให้การรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา จะเป็นการพิจารณารายงานผลการตรวจสอบคุณภาพจากภายนอกและสรุปผลเพื่อยืนยันว่าโรงเรียนได้ดำเนินงานและมีผลการจัดการศึกษาระดับ/หลักสูตร/ประเภทวิชา/สาขาวิชา นั้น ๆ อย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนจะเป็นผู้อนุมัติผลและแจ้งให้โรงเรียนทราบ

ในการขอรับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา จึงให้โรงเรียนดำเนินการ ดังนี้

1. ส่งหนังสือแจ้งขอรับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา โดยระบุว่าขอในระดับการศึกษา/หลักสูตร/ประเภทวิชา/สาขาวิชาใด พร้อมแนบเอกสารต่อไปนี้

- 1.1 แผนการประกันคุณภาพ/ธรรมนูญโรงเรียน
- 1.2 รายงานความก้าวหน้าประจำปี
- 1.3 หลักฐานการแจ้งผลการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน (สรุปรายงานความก้าวหน้าและผลการทำงานของโรงเรียน)

2. เตรียมความพร้อมเพื่อรับการตรวจสอบจากภายนอก เช่น การเตรียมความพร้อมของหลักฐาน/เอกสารต่าง ๆ เตรียมบุคลากรผู้เป็นแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เตรียมสถานที่ปฏิบัติงานสำหรับคณะกรรมการตรวจสอบ และประสานงานเพื่อนัดหมายวัน เวลาปฏิบัติงานตรวจสอบ เป็นต้น

3. เตรียมคณะทำงาน/คณะกรรมการ โรงเรียน/คณะกรรมการอำนวยการ โรงเรียน เข้าร่วมรับฟังรายงานการตรวจสอบเบื้องต้นของคณะกรรมการตรวจสอบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การพัฒนาและปรับปรุงตนเองอย่างต่อเนื่อง

การพัฒนาและปรับปรุงตนเองอย่างต่อเนื่องเป็นขั้นตอนการทำงานเพื่อยกระดับมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้สูงขึ้นหรืออย่างน้อยเป็นการรักษาระดับคุณภาพของโรงเรียนมิให้ลดลง การพัฒนาและปรับปรุงตนเองของโรงเรียนจึงต้องอาศัยข้อมูลจากการประเมินตนเองและการตรวจสอบคุณภาพจากภายนอกเป็นหลัก ฉะนั้น แนวทางการดำเนินงานในเรื่องนี้ควรประกอบด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2541ก : 28-29)

1. ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากผลการประเมินตนเอง และผลการตรวจสอบคุณภาพจากภายนอก รวมทั้งทบทวนธรรมนูญโรงเรียนและข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2. กำหนดเป้าหมายการพัฒนาและปรับปรุง

3. ดำเนินงานพัฒนาและปรับปรุงตามเป้าหมายที่กำหนด

4. ติดตามและประเมินผลการพัฒนาและปรับปรุง

2.3.4 การตรวจสอบเชิงพัฒนาคุณภาพโรงเรียนเพื่อการรับรองมาตรฐาน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

การตรวจสอบเชิงพัฒนาคุณภาพโรงเรียน (School Review) ในระบบการประกันคุณภาพและการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน เป็นกิจกรรมแรกที่สำคัญของขั้นตอนการรับรองมาตรฐานคุณภาพ มุ่งเน้นหลักการกระตุ้นให้โรงเรียนเอกชนมีการพัฒนาตนเองอย่างเป็นกระบวนการต่อเนื่อง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนจึงกำหนดให้มีบุคคลจากภายนอกโรงเรียนเข้าไปศึกษาสภาพ และผลการดำเนินงานการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อดูประสิทธิภาพและประสิทธิผล และเสนอแนะแนวทางปรับปรุงแก้ไขให้แก่สถานศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมาย ขอบข่ายของการตรวจสอบ รูปแบบและขั้นตอนการดำเนินงานการตรวจสอบ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2542ก : 5-15)

จุดมุ่งหมาย

1) ศึกษาจุดเด่นและข้อจำกัดของโรงเรียนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และยกระดับมาตรฐานคุณภาพของผู้เรียนให้สูงขึ้น

2) เพื่อให้ผลการตรวจสอบเป็นข้อมูลที่จะให้ผู้ปกครองและประชาชนรับทราบถึงผลการดำเนินงานของโรงเรียน

3) ให้กระบวนการตรวจสอบ ข้อมูลเสนอแนะต่าง ๆ เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนที่จะนำไปกำหนดทิศทางของยุทธศาสตร์ในการวางแผนพัฒนาโรงเรียนต่อไป หรือรักษาระดับมาตรฐานคุณภาพไม่ให้ลดลง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนคาดหวัง มีความหมายครอบคลุมถึงการที่โรงเรียนสามารถจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะหรือ คุณสมบัติตามที่หลักสูตรของการศึกษานั้น ๆ กำหนดไว้ รวมทั้งมีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคมหรือผู้ใช้ผลผลิตนั้น ๆ เพื่อให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนบรรลุผลตามที่คาดหวังตาม นิยามข้างต้น สำนักงานได้กำหนดปัจจัย เกณฑ์คุณภาพและตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษาให้โรงเรียน เอกชน อาชีวศึกษา ได้พัฒนาสู่การได้รับการรับรองมาตรฐานดังรายละเอียดที่แสดงในภาคผนวก ข

ขอบข่ายของการตรวจสอบ

การตรวจสอบคุณภาพตามหลักการและจุดมุ่งหมายที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา เอกชนกำหนดข้างต้น จะครอบคลุมการตรวจสอบทั้งสภาพและผลการดำเนินงานจัดการศึกษา ของโรงเรียน ซึ่งจำแนกเป็น 4 ขอบข่าย ได้แก่

1. ลักษณะสำคัญเบื้องต้นของโรงเรียน : เป็นการตรวจสอบข้อมูลคุณลักษณะสำคัญของ โรงเรียน นักเรียน และพื้นที่บริการ เช่น จุดมุ่งหมายหลักและความเป็นมาของโรงเรียน แผน พัฒนาของโรงเรียน จำนวนและลักษณะของนักเรียนที่เข้าเรียนในโรงเรียน รวมทั้งลักษณะสำคัญ ๆ ของชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่หรือของพื้นที่บริการ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะเป็นข้อมูลพื้นฐานหรือภูมิหลัง สำหรับการรายงานและประเมินผลการตรวจสอบ

2. คุณภาพของผู้เรียนที่เกิดขึ้นจริง : เป็นการตรวจสอบ สัมฤทธิ์ผลของผู้เรียนรายบุคคล และรายกลุ่ม ว่ามีพัฒนาการ/เกิดการเรียนรู้เพิ่มพูนขึ้นทุกปีอย่างต่อเนื่องและเหมาะสมกับวัย/เพศ/ ภูมิหลัง/ความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียนเพียงใด และผู้เรียนในชั้นตัวประโยค/ผู้จบหลักสูตร มี คุณลักษณะหรือคุณสมบัติตามที่หลักสูตรนั้น ๆ กำหนดไว้เพียงใด สอดคล้องกับความต้องการของ สังคมหรือผู้ใช้ผลผลิตนั้นเพียงใด หัวข้อการตรวจสอบประกอบด้วย เกณฑ์และตัวชี้คุณภาพใน ปัจจัยที่ 7 สัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน

3. คุณภาพของบริการที่จัดให้แก่ผู้เรียนในโรงเรียน : เป็นการตรวจสอบเกี่ยวกับกระบวนการ จัดการเรียนการสอน และการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรมและ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้แก่ผู้เรียนว่ามีคุณภาพเพียงใด เหมาะสม และสอดคล้องกับวัยและ ความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริงหรือไม่เพียงใด หัวข้อการตรวจสอบประกอบด้วยเกณฑ์และ ตัวชี้คุณภาพของปัจจัยที่ 2 หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน และปัจจัยที่ 6 กิจการนักเรียน/ นักศึกษา

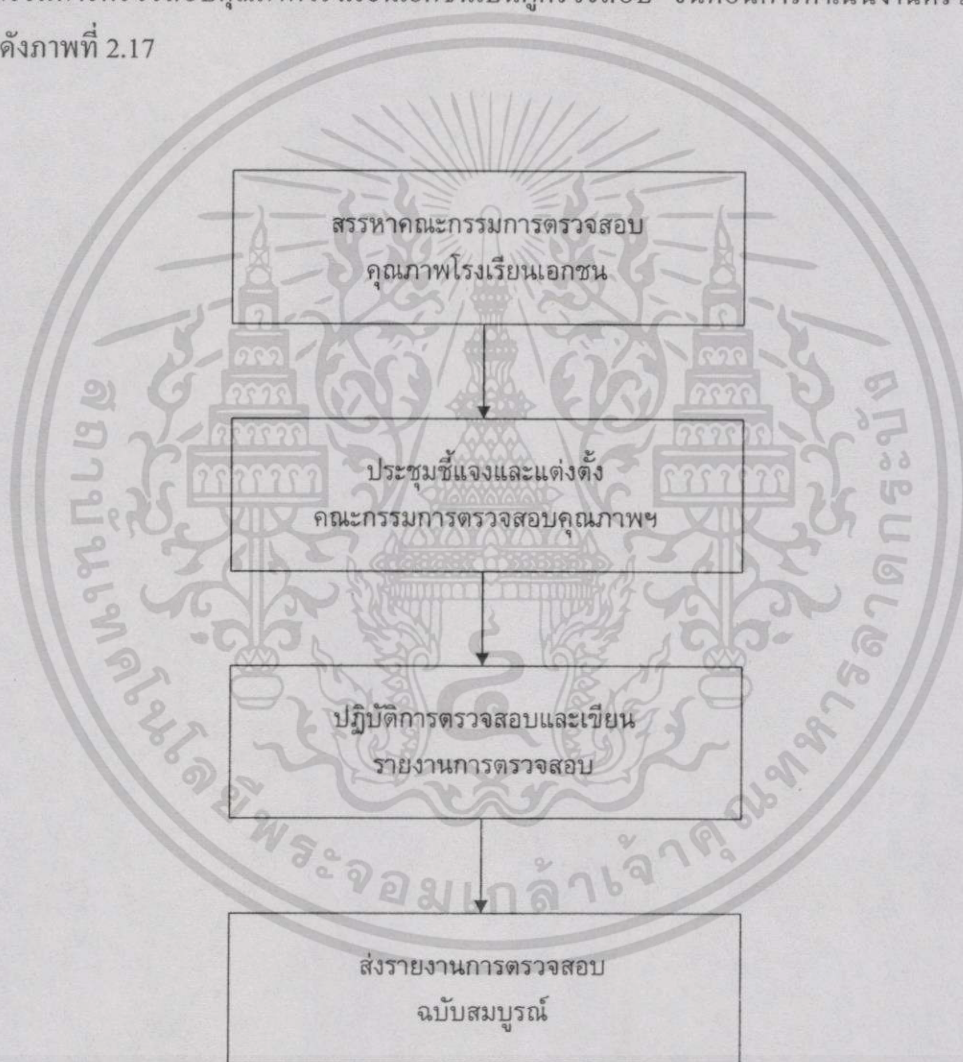
4. ประสิทธิภาพของการจัดการและการบริหาร : เป็นการตรวจสอบเกี่ยวกับระบบในการ จัดการและการบริหารองค์กรและทรัพยากร เพื่อการเรียนการสอนว่าสามารถสร้างเสริม/ส่งผลต่อ คุณภาพของบริการที่โรงเรียนจัดและระดับคุณภาพของผู้เรียนที่เกิดขึ้นจริง เพียงใด หัวข้อในการ ตรวจสอบประกอบด้วยเกณฑ์และตัวชี้คุณภาพของปัจจัยที่ 1 ปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัจจัยที่ 3 บุคลากร ปัจจัยที่ 4 ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน และปัจจัยที่ 5 การจัดการ การบริหาร

รูปแบบและขั้นตอนการดำเนินงานตรวจสอบ

การตรวจสอบเชิงพัฒนาคุณภาพ โรงเรียนเพื่อการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนจะใช้รูปแบบการประเมินผลภายนอก โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนเป็นผู้กำหนดสาระสำคัญและแนวการตรวจสอบ และให้มีคณะบุคคลจากภายนอกโรงเรียนเรียกว่า คณะกรรมการตรวจสอบคุณภาพโรงเรียนเอกชนเป็นผู้ตรวจสอบ ขั้นตอนการดำเนินงานตรวจสอบ แสดงดังภาพที่ 2.17

ภาพที่ 2.17 ขั้นตอนการดำเนินงานตรวจสอบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิจกรรมสำคัญของแต่ละขั้นตอนสรุปได้ดังนี้

1. การสรรหากรรมการตรวจสอบคุณภาพ โรงเรียนเอกชน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนทำการสรรหาผู้ทรงคุณวุฒิจากบุคคล 3 กลุ่ม
ได้แก่

- 1) กลุ่มผู้แทนสมาคมทางการศึกษาเอกชน
- 2) กลุ่มข้าราชการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และ
- 3) กลุ่มบุคคลภายนอก

โดยส่วนกลาง สำนักงานร่วมกับสมาคมทางการศึกษาเอกชนที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ดำเนินการ
ในส่วนภูมิภาคสำนักงานขอความร่วมมือจากสำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เขต
การศึกษาทั้ง 12 เขต และสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดทุกจังหวัดให้พิจารณาเสนอรายชื่อบุคคล
ตามคุณสมบัติที่กำหนด

2. การประชุมชี้แจงและแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบคุณภาพ โรงเรียนเอกชน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนจะเป็นผู้จัดประชุมชี้แจงเพื่อทำความเข้าใจเรื่อง
ต่าง ๆ เกี่ยวกับการดำเนินงานตรวจสอบให้แก่คณะกรรมการตรวจสอบคุณภาพ โรงเรียนเอกชน
ทุกคนก่อนแต่งตั้งและมอบหมายหน้าที่ รวมทั้งกำหนดโรงเรียนที่จะให้คณะกรรมการแต่ละคณะ
ไปตรวจสอบ

3. การปฏิบัติการตรวจสอบและเขียนรายงานการตรวจสอบ

คณะกรรมการตรวจสอบคุณภาพ โรงเรียนเอกชนคณะละ 4 - 7 คน ดำเนินการตรวจสอบ
โรงเรียนที่ได้รับมอบหมายโรงละประมาณ 3 วัน พร้อมทั้งเขียนรายงานการตรวจสอบฉบับสมบูรณ์
ตามขอบข่ายและแนวที่สำนักงานกำหนด ให้โรงเรียนจัดพิมพ์ให้เสร็จเรียบร้อยเพื่อคณะกรรมการ
ตรวจสอบคุณภาพและผู้บริหารโรงเรียนลงนาม จำนวน 5 ชุด

4. การส่งรายงานการตรวจสอบฉบับสมบูรณ์

ให้กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการตรวจสอบคุณภาพ โรงเรียนเอกชนแต่ละคณะ
เป็นผู้จัดส่งรายงานการตรวจสอบฉบับสมบูรณ์ที่คณะกรรมการตรวจสอบคุณภาพ และโรงเรียน
ลงนามเรียบร้อยแล้ว จำนวน 4 ชุด ให้แก่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนและมอบให้
โรงเรียน 1 ชุด (สำนักงานจะเสนอรายงานต่อคณะกรรมการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา
เอกชนเพื่อพิจารณาการให้การรับรองมาตรฐานต่อไป)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4 เกณฑ์การประเมิน

ในการประเมินสิ่งต่าง ๆ แม้แต่การประเมินทางการศึกษาหรือการประเมินคุณภาพการศึกษานั้น “เกณฑ์” ถือเป็นสิ่งที่จำเป็นและมีความสำคัญอย่างยิ่งที่ใช้ในการตัดสินคุณค่าของสิ่งที่ต้องการประเมิน

สมคิด พรหมจ้อย (2534 : 49) ได้กล่าวไว้ว่า การเลือกเกณฑ์เพื่อตัดสินคุณค่าของสิ่งที่ต้องการประเมินนับเป็นงานที่ยากที่สุดของการประเมินทางการศึกษา เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินนั้นจะต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับสิ่งที่จะประเมินโดยเฉพาะ และถือเป็นหน้าที่ของนักประเมินที่จะต้องหาเกณฑ์ที่มีความเที่ยงตรงและสมเหตุสมผลให้ได้ ไม่ว่าเกณฑ์นั้นจะกำหนดโดยนักประเมินเองหรือเอามาจากผู้อื่นก็ตาม

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2541 : 80) กล่าวว่า ในการประเมินสิ่งต่าง ๆ สิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งก็คือ เกณฑ์หรือสิ่งที่เราใช้ตัดสินคุณภาพของผลลัพธ์หรือส่วนประกอบ (Performance) ซึ่งอาจแสดงในรูปแบบของพฤติกรรมที่เรายอมรับ

ผดุงชัย ภูพัฒน์ (2544 : 1) กล่าวถึงหลักการวัดและประเมินผล สรุปได้ว่า ในการประเมินสิ่งใด ๆ นั้น นอกจากผู้ประเมินต้องมีคุณธรรมและต้องประเมินให้ยุติธรรมแล้ว เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินต้องชัดเจนและครอบคลุมสิ่งที่ต้องการประเมิน

Cohen *et.al.* (อ้างใน อุทุมพร จามรมาน. 2544 : 31) กล่าวว่า เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินต้องมีความสอดคล้องกับสิ่งที่ประเมิน มีความเที่ยงและไม่ลำเอียง และการที่เกณฑ์จะมีลักษณะดังกล่าวนี้ได้จำเป็นจะต้องมีการพัฒนาเกณฑ์

2.4.1 ความหมายของเกณฑ์

เกณฑ์ ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Criteria หรือ Criterion มีผู้ให้ความหมายไว้ ดังนี้ เอนก ศิลปนิลมาตย์ (2530 : 6) ได้กล่าวไว้ว่า เกณฑ์ คือข้อกำหนดที่ใช้วัดคุณภาพ โดยอยู่ในรูปข้อกำหนดประมาณค่าของสิ่งต่าง ๆ ว่ามีหรือไม่มี และมากน้อยเพียงใด

กุลชติ เจริญกุล (2535 : 7) ได้ให้ความหมายของเกณฑ์ไว้ว่า เกณฑ์ คือระดับคุณภาพของพฤติกรรมการปฏิบัติงาน และระดับคุณภาพของงาน

ศิริชัย กาญจนวาที (2537 : 68) ให้ความหมายของเกณฑ์ไว้ว่า เกณฑ์ หมายถึง ระดับหรือมาตรฐานที่ถือว่าเป็นความสำเร็จของการดำเนินงานหรือผลการดำเนินงาน เกณฑ์จึงเป็นตัวตัดสินคุณภาพของการปฏิบัติหรือผลที่ได้รับ เกณฑ์อาจได้มาจากมาตรฐานทางวิชาชีพ มาตรฐานการกระทำ หรือระดับความคาดหวังที่พึงประสงค์ของกลุ่มผู้เกี่ยวข้องต่าง ๆ เช่น มาตรฐานที่กำหนดโดยผู้เชี่ยวชาญ ความต้องการที่แท้จริงของผู้รับบริการ ค่านิยมของสังคม เป็นต้น

พัลวิ จริตธรรม (2538 : 12) ให้ความหมายของเกณฑ์ไว้ว่า เกณฑ์ หมายถึง ข้อกำหนดที่ใช้เป็นในการตัดสินคุณภาพหรือพฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่ต้องการวัด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อุทุมพร จามรมาน (2544 : 32) ได้สรุปความหมายของเกณฑ์ไว้ว่า เกณฑ์ หมายถึง ตัวเปรียบเทียบผลการดำเนินงานเพื่อตัดสินใจ/ตัดสินใจ เป็นความคาดหวังว่า คน/กลุ่มคนจะทำอะไร ได้จนถึงระดับที่กำหนด เกณฑ์อาจเป็นค่า/ตัวเลข/คุณลักษณะ และอาจมีหลายระดับได้

จากความหมายของเกณฑ์ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น พอที่จะกล่าวสรุปได้ว่า เกณฑ์ คือ เครื่องมือที่กำหนดขึ้นใช้ในการประเมินเพื่อวัดระดับคุณภาพของสิ่งต่าง ๆ และถือเป็นเป้าหมายของการดำเนินงานในลักษณะต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุถึงระดับคุณภาพที่ต้องการ

2.4.2 ลักษณะของเกณฑ์

พัลลวี จริตธรรม (2538 : 17) กล่าวว่า เกณฑ์ในการวัดและประเมินผลจะมีส่วนประกอบที่สำคัญอยู่ 4 ส่วน คือ

1. ลักษณะการปฏิบัติงานที่เป็นเป้าหมาย (target performance)
2. เกณฑ์สำหรับการปฏิบัติงาน (performance criteria)
3. เกณฑ์การให้คะแนน (scoring criteria)
4. มาตรฐาน (standard)

เกณฑ์การประเมินนั้นว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการประเมินผลทางการศึกษา และเกณฑ์ที่ดีจะต้องมีลักษณะสำคัญทั้ง 4 ส่วน ครบถ้วนและชัดเจน

2.4.3 ประเภทของเกณฑ์

เกณฑ์นั้นสามารถแบ่งได้หลายประเภทขึ้นอยู่กับลักษณะของเทคนิคและวิธีการในการแบ่ง

พัลลวี จริตธรรม (2538 : 13-16) ได้รวบรวมเทคนิควิธีการแบ่งประเภทของเกณฑ์ตามลักษณะต่าง ๆ ของนักวัดและประเมินผลทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวม 8 แบบ ดังนี้

1. การแบ่งประเภทของเกณฑ์ตามข้อตกลงเบื้องต้น แบ่งได้ 2 ประเภท คือ เกณฑ์สถานะ (state) และเกณฑ์ช่วงต่อเนื่อง (continuum) การแบ่งประเภทเกณฑ์วิธีนี้ใช้ในการประเมินสมรรถภาพหรือความสามารถ เกณฑ์สถานะของความสามารถมีข้อตกลงเบื้องต้นที่ว่า ผู้ที่มีความรอบรู้ หรือผู้ที่มีสมรรถภาพที่สมบูรณ์ต้องตอบข้อสอบได้ถูกต้องทุกข้อ นั่นคือคะแนนผลการสอบได้ 100 % แต่ตามสภาพความเป็นจริงผู้ที่มีความรอบรู้หรือผู้ที่มีสมรรถภาพที่สมบูรณ์ อาจตอบข้อสอบได้ถูกต้องไม่ครบทุกข้อก็ได้ เนื่องจากมีความคลาดเคลื่อน (error) ดังนั้นจึงควรนำค่าความคลาดเคลื่อนมาพิจารณาในการกำหนดเกณฑ์ด้วย เกณฑ์ช่วงต่อเนื่องของความสามารถมีข้อตกลงเบื้องต้นว่า ผู้ที่มีความรอบรู้หรือผู้ที่มีสมรรถภาพที่สมบูรณ์ประกอบด้วยผู้ที่มีความสามารถแตกต่างกันเป็นหลายระดับต่อเนื่องกัน โดยพิจารณาความแตกต่างของระดับความสามารถในการปฏิบัติของผู้ที่มีความรอบรู้หรือผู้ที่มีสมรรถภาพที่สมบูรณ์ เช่น ผู้มีความรอบรู้มาก ผู้มีความรอบรู้ปานกลาง ผู้มีความรอบรู้น้อย และผู้ที่ไม่มีความรอบรู้เลย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. การแบ่งประเภทของเกณฑ์ตามวิธีการพัฒนาเกณฑ์ แบ่งได้ 2 ประเภท คือ เกณฑ์การตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ (judgmental-empirical) กับเกณฑ์การนำข้อมูลเชิงประจักษ์มาตัดสินใจ (empirical- judgmental) เกณฑ์การตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ หมายถึง การตัดสินใจโดยบุคคลคนเดียวหรือการตัดสินใจโดยบุคคลหลายคนก็ได้ โดยการนำข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการปฏิบัติมาเป็นตัวชี้แนะในการตัดสินใจ ซึ่งความยุ่งยากของการตัดสินใจโดยวิธีนี้ก็คือ การตัดสินใจอาจมีความคลุมเครือ ผู้ตัดสินใจไม่เป็นอิสระ หรือการถกเถียงปัญหาโดยกลุ่มบุคคล ดังนั้นวิธีการที่ดีคือการประนีประนอมระหว่างการใช้ข้อมูลในการตัดสินใจกับการให้ผู้ตัดสินใจเป็นผู้ตัดสินใจเอง ส่วนเกณฑ์การนำข้อมูลเชิงประจักษ์มาตัดสินใจ หมายถึง การตัดสินใจที่ใช้กลุ่มผู้สอบกลุ่มเดียว หรือกลุ่มผู้สอบหลายกลุ่มก็ได้ แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบมาวิเคราะห์หาค่าสถิติ จากนั้นก็นำข้อมูลต่าง ๆ ที่กล่าวมาทั้งหมดมาปรับเป็นเกณฑ์การตัดสินใจ

3. การแบ่งประเภทของเกณฑ์ตามกระบวนการกำหนดมาตรฐาน แบ่งได้ 2 ประเภท คือ เกณฑ์ที่มีการกำหนดมาตรฐาน (setting standard) กับเกณฑ์ที่มีการปรับมาตรฐาน (adjusting standard) เกณฑ์ที่มีการกำหนดมาตรฐาน หมายถึง เกณฑ์ที่กำหนดขึ้นมาจากผลการสอบมาวิเคราะห์หาค่าสถิติ ส่วนเกณฑ์ที่มีการปรับมาตรฐาน หมายถึง เกณฑ์ที่นำค่าที่ได้จากการกำหนดมาตรฐานมาปรับใหม่ เพราะว่าค่าที่ได้จากการกำหนดมาตรฐานเป็นค่าที่ได้มาโดยประมาณและอาจมีความคลาดเคลื่อน จึงควรนำมาปรับใหม่ให้เหมาะสม

4. การแบ่งประเภทของเกณฑ์ตามระดับคะแนนที่เป็นมาตรฐาน แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ เกณฑ์ที่มีมาตรฐานระดับคะแนนเดียว (single level standard) กับเกณฑ์ที่มีมาตรฐานหลายระดับคะแนน (multiple level standard) เกณฑ์ที่มีมาตรฐานระดับคะแนนเดียว หมายถึง การกำหนดคะแนนที่ใช้ในการตัดสินใจเพียงระดับเดียว เช่น ได้หรือตก ผ่านหรือไม่ผ่าน ส่วนเกณฑ์ที่มีมาตรฐานหลายระดับคะแนน หมายถึง การกำหนดคะแนนที่ใช้ในการตัดสินใจหลายระดับ เช่น A,B,C,D และ E หรือ ดีมาก ดี ปานกลาง และต้องแก้ไข เป็นต้น

5. การแบ่งประเภทของเกณฑ์ตามลักษณะของเกณฑ์ แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ เกณฑ์สัมพัทธ์ (Relative Criteria) กับเกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criteria) เกณฑ์สัมพัทธ์ หมายถึง เกณฑ์ที่พัฒนามาจากการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถของนักเรียนในกลุ่มเดียวกันหรือต่างกลุ่มกัน ว่านักเรียนมีความสามารถอยู่ในระดับใดของกลุ่มนั้น ๆ ส่วนเกณฑ์สัมบูรณ์ หมายถึง เกณฑ์ที่พัฒนามาจากการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถของนักเรียนกับคะแนนที่กำหนดไว้ว่านักเรียนน่าจะมีความสามารถอยู่ในระดับใด เช่น ผ่านหรือไม่ผ่าน ครอบรู้หรือไม่ครอบรู้ หรืออยู่ในระดับดีมาก ดี ปานกลาง และต้องแก้ไข เป็นต้น

6. การแบ่งประเภทของเกณฑ์ตามลักษณะของการตัดสิน แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ เกณฑ์อัตนัย (Subjective Criteria) กับเกณฑ์ปรนัย (Objective Criteria) เกณฑ์อัตนัย หมายถึง เกณฑ์ที่มีการกำหนดเป็นแบบสรุปรวม (Holistic Criteria) โดยผู้ตัดสินมีอิสระในการกำหนดเกณฑ์เองหรือเป็นการกำหนดเกณฑ์ไว้อย่างกว้าง ๆ ไม่เฉพาะเจาะจง ซึ่งแบบนี้ผู้ตัดสินจะใช้ความรู้สึกส่วนตัวในการตัดสินได้มาก ส่วนเกณฑ์ปรนัย หมายถึง เกณฑ์ที่มีการกำหนดคะแนนที่ชัดเจนแน่นอนตายตัวและมีการกำหนดไว้ล่วงหน้า ซึ่งการกำหนดเกณฑ์แบบนี้ไม่ว่าผู้ตัดสินจะเป็นใคร ผลการตัดสินที่ได้จะตรงกัน

7. การแบ่งประเภทของเกณฑ์ตามรายละเอียดของสิ่งที่ปฏิบัติในการตัดสิน แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ เกณฑ์รูปธรรม กับเกณฑ์นามธรรม เกณฑ์รูปธรรม หมายถึง กฎเกณฑ์กติกาที่มีลักษณะทางกายภาพในการตัดสิน เช่น ข้อกำหนดของผู้จัดประกวด การแบ่งรอบในการตัดสิน การวางกติกาในการให้คะแนน ส่วนเกณฑ์นามธรรม หมายถึง ข้อกำหนดที่เป็นคุณลักษณะในการตัดสิน เช่น การมีคุณธรรม มีความเป็นกลาง มีความรอบรู้ มีทักษะประสบการณ์ที่ก้าวหน้า

8. การแบ่งประเภทของเกณฑ์ตามมาตราที่ใช้ในการกำหนดการให้คะแนน แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ เกณฑ์เชิงปริมาณ (Quantitative Criteria) กับเกณฑ์เชิงคุณภาพ (Qualitative Criteria) เกณฑ์เชิงปริมาณ หมายถึง เกณฑ์ที่กำหนดว่าได้คะแนนเท่าใดจึงจะได้รับรางวัล เช่น คะแนนที่มากที่สุดจะได้รับรางวัลที่ 1 คะแนนที่รองลงมาจะได้รับรางวัลที่ 2 เป็นต้น ส่วนเกณฑ์เชิงคุณภาพ หมายถึง เกณฑ์ที่ไม่มีผลบังคับโดยตรง เป็นข้อตกลงที่ร่วมกันพิจารณากำหนดขึ้นเพื่อนำไปใช้เฉพาะการ เช่น การกำหนดเกณฑ์ในการตัดสินการประกวดศิลปะเด็ก ซึ่งประกอบด้วยเกณฑ์ด้านต่าง ๆ ดังนี้ เกณฑ์ในการพิจารณาด้านอายุ เกณฑ์ในการพิจารณาด้านสีวัสดุ เกณฑ์ในการพิจารณาด้านเนื้อหาสาระ และเกณฑ์ในการพิจารณาด้านการแสดงออก

ศิริชัย กาญจนวาสิ (อ้างใน อาทิตยา ดวงมณี. 2540 : 53) กล่าวว่า เกณฑ์สามารถจำแนกออกเป็น 2 ประเภท คือ เกณฑ์สัมพัทธ์ (Relative Criterion) และเกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criterion) โดยเกณฑ์สัมพัทธ์เป็นเกณฑ์ที่พัฒนามาจากประสบการณ์ในการเทียบผลระหว่างโครงการ หรือเปรียบเทียบกับผลที่เคยทำมาแล้ว หรือเปรียบเทียบกับปกติวิสัย (norm) ของการจัดโครงการต่างๆ ไป สำหรับเกณฑ์สัมบูรณ์เป็นเกณฑ์ที่พัฒนามาจากหลักเหตุผลเกี่ยวกับมาตรฐานของสิ่งนั้น หรือความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับมาตรฐานอันเป็นที่ยอมรับ หรือคุณภาพของสิ่งนั้นอันเป็นที่ยอมรับของผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ

อุทุมพร จามรมาน (2544 : 35) ได้จำแนกเกณฑ์ออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. เกณฑ์ตามเนื้อหาสาระ (Content Criterion) เป็นการระบุว่า คนมีเนื้อหาอะไรบ้าง นิยมใช้ในเรื่องหลักสูตร ว่านักเรียนที่จบหลักสูตรมีความรู้อะไรบ้าง (ไม่คำนึงถึงระดับความสามารถ)

2. เกณฑ์ตามการปฏิบัติ (Performance Criteria) เป็นการระบุว่า คนสามารถปฏิบัติงานดำเนินงานได้มากน้อยเพียงใด หรือมีความรู้มากน้อยเพียงใด เท่าไร โดยเกณฑ์ตามการปฏิบัติแยกได้ 4 แบบ คือ

1) เกณฑ์ขั้นต่ำ (Minimum Criterion) เป็นการระบุว่า อย่างน้อยที่สุดคนควรทำอะไรได้บ้าง

2) เกณฑ์ขั้นสูง (Maximum Criterion) เป็นการระบุว่า อย่างมากคนควรทำอะไรได้บ้าง

3) เกณฑ์มาตรฐาน (Standard Criterion) เป็นการระบุว่า ตัวเทียบอยู่ระดับที่คนส่วนใหญ่ยอมรับ เป็นค่าตรงกลาง หรืออยู่ระดับกลาง ไม่สูงหรือต่ำ เกณฑ์มาตรฐานส่วนใหญ่ได้จากกลุ่มปกติ (Normative Group) หรือกลุ่มประชากร หรือกลุ่มตัวแทนประชากร

4) เกณฑ์ตามความคาดหวัง (Expected, Predicted Criterion) เป็นการระบุว่า คนที่อยู่ในข่ายที่ศึกษา ควรจะมีผลงาน ปฏิบัติงาน ค่าคะแนน ในระดับใด เช่น ผู้ที่ได้ปริญญาเอกควรมีความสามารถมากกว่าผู้ที่ได้ปริญญาโท และผู้ที่ได้ปริญญาโท ควรมีความสามารถมากกว่าผู้ที่ได้ปริญญาตรี เป็นต้น เกณฑ์ตามความคาดหวังอาจเป็นเกณฑ์มาตรฐานหรือเกณฑ์ขั้นสูงก็ได้

Jasmine (1993 : 9-13) และ Ryan (1994 : 17-29) ได้จำแนกเกณฑ์ในการประเมินออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. เกณฑ์การประเมินในภาพรวม (Holistic Rubric) คือ แนวทางการให้คะแนนโดยพิจารณาจากภาพรวมของชิ้นงาน โดยจะมีคำอธิบายลักษณะของงานในแต่ละระดับไว้อย่างชัดเจน เกณฑ์การประเมินในภาพรวมนี้เหมาะที่จะใช้ในการประเมินทักษะการเขียนที่สามารถที่จะตรวจสอบความต่อเนื่อง ความคิดสร้างสรรค์ และความสละสลวยของภาษาที่เขียนได้ ดังตัวอย่างในตารางที่ 2.6

ตารางที่ 2.6 ตัวอย่างเกณฑ์การประเมินในภาพรวมของทักษะการเขียน

ระดับคะแนน	ลักษณะของงาน
3 (ดี)	<ul style="list-style-type: none"> - เขียนได้ตรงประเด็นตามที่กำหนดไว้ - มีการจัดระบบการเขียน เช่น มีคำนำ เนื้อหา และบทสรุปอย่างชัดเจน - ภาษาที่ใช้ เช่น ตัวสะกด และไวยากรณ์มีความถูกต้องสมบูรณ์ ทำให้ผู้อ่านเข้าใจง่าย - มีแนวคิดที่น่าสนใจ ใช้ภาษาสละสลวย
2 (ผ่าน)	<ul style="list-style-type: none"> - เขียนได้ตรงประเด็นตามที่กำหนดไว้ - มีการจัดระบบการเขียน เช่น มีคำนำ เนื้อหา และบทสรุป - ภาษาที่ใช้ทำให้ผู้อ่านเกิดความสับสน - ใช้ศัพท์ที่เหมาะสม
1 (ต้องปรับปรุง)	<ul style="list-style-type: none"> - เขียนไม่ตรงประเด็น - ไม่มีการจัดระบบการเขียน - ภาษาที่ใช้ทำให้ผู้อ่านเกิดความสับสน - ใช้ศัพท์ที่เหมาะสม
0	ไม่มีผลงาน

เกณฑ์ในการประเมินในภาพรวมส่วนใหญ่จะประกอบด้วย 3 - 6 ระดับ เกณฑ์การประเมิน 3 ระดับ จะเป็นที่นิยมใช้กันมาก เนื่องจากการใช้เกณฑ์ 3 ระดับนั้นจะง่ายต่อการกำหนดรายละเอียด ซึ่งจะยึดเกณฑ์ ค่าเฉลี่ย สูงกว่าค่าเฉลี่ย และต่ำกว่าค่าเฉลี่ย นอกจากง่ายต่อการกำหนดค่าแล้วยังง่ายต่อการตรวจให้คะแนนอีกด้วย เนื่องจากความแตกต่างระหว่างระดับของเกณฑ์ทั้ง 3 ระดับนั้น จะแตกต่างกันอย่างชัดเจน แต่ถ้าใช้ 5 หรือ 6 ระดับ ความแตกต่างระหว่างระดับจะต่างกันเพียงเล็กน้อย ซึ่งทำให้ยากต่อการตรวจคะแนน ถ้าต้องการใช้เกณฑ์ 5 หรือ 6 ระดับ วิธีการที่จะช่วยในการกำหนดเกณฑ์ง่ายขึ้น ผู้สอนอาจจะสุ่มตัวอย่างงานของนักเรียนมาตรวจแล้วแยกเป็น 3 กอง เป็นงานที่มีคุณภาพดี ปานกลาง และไม่ดี แล้วตรวจสอบลักษณะที่เป็นตัวแยกระหว่างงานที่มีคุณภาพไม่ดี ลักษณะเหล่านี้จะมาเป็นรายละเอียดของแต่ละระดับ

2. เกณฑ์การประเมินแบบแยกส่วน (Analytic Rubric) คือ แนวทางการให้คะแนนโดยพิจารณาจากแต่ละส่วนของงาน ซึ่งแต่ละส่วนจะต้องกำหนดแนวทางการให้คะแนนโดยมีคำนิยามหรือคำอธิบายลักษณะของงานในส่วนนั้น ๆ ในแต่ละระดับไว้อย่างชัดเจน ดังแสดงตัวอย่างในตารางที่ 2.7

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับครูใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.7 ตัวอย่างเกณฑ์การประเมินแบบแยกส่วนของการเขียนเชิงสร้างสรรค์

ระดับคะแนน	แนวคิด	การจัดระบบ	การเลือกคำ	โครงสร้างของประโยค	กลไกในการเขียน
4	<ul style="list-style-type: none"> - แนวคิดทั้งหมดใหม่ ริเริ่ม - จุดเน้นสอดคล้องกับชื่อเรื่อง - มีรายละเอียดสนับสนุนแนวคิด 	<ul style="list-style-type: none"> - แนวคิดทั้งหมดมีความต่อเนื่อง - มีจุดเริ่ม ส่วนกลาง ส่วนท้าย - มีการจัดลำดับอย่างมีเหตุผล 	<ul style="list-style-type: none"> - เลือกใช้คำหลากหลายได้อย่างเหมาะสม - คำที่ใช้ขยายแนวคิดได้อย่างชัดเจน 	<ul style="list-style-type: none"> - เขียนได้ชัดเจน - เขียนประโยคได้ครบถ้วนสมบูรณ์ - มีความหลากหลายของความยาวของประโยคที่ใช้ 	<ul style="list-style-type: none"> - คิดน้อยมากหรือไม่มีเลย
3	<ul style="list-style-type: none"> - แนวคิดใหม่มีอยู่บ้าง - จุดเน้นสอดคล้องกับชื่อเรื่อง - มีรายละเอียดสนับสนุนแนวคิดเป็นส่วนใหญ่ 	<ul style="list-style-type: none"> - แนวคิดส่วนใหญ่มีความต่อเนื่อง - มีจุดเริ่ม ส่วนกลาง ส่วนท้าย - มีการจัดลำดับอย่างมีเหตุผล 	<ul style="list-style-type: none"> - การเลือกใช้คำหลากหลายมีอยู่บ้าง - ส่วนใหญ่ใช้คำที่เหมาะสม - คำที่ใช้สนับสนุนแนวคิด 	<ul style="list-style-type: none"> - ประโยคส่วนใหญ่เขียนได้ชัดเจน - เขียนประโยคง่าย ๆ - ความยาวของประโยคที่ใช้มีความหลากหลายบ้าง 	<ul style="list-style-type: none"> - มีที่ผิดพลาดบ้าง
2	<ul style="list-style-type: none"> - แนวคิดใหม่มีน้อย - จุดเน้นไม่สอดคล้องกับชื่อเรื่อง - มีรายละเอียดสนับสนุนแนวคิดค่อนข้างน้อย 	<ul style="list-style-type: none"> - บางแนวคิดมีความต่อเนื่อง - มีจุดเริ่ม ส่วนกลาง ส่วนท้าย - มีการจัดลำดับอย่างมีเหตุผลน้อยมาก 	<ul style="list-style-type: none"> - การเลือกใช้คำพื้น ๆ ขาดความหลากหลาย - บางคำมีความเหมาะสม - คำที่ใช้ไม่ค่อยสนับสนุนแนวคิด 	<ul style="list-style-type: none"> - บางประโยคไม่ชัดเจน - ใช้ประโยคย่อย ๆ - มีความหลากหลายน้อยมาก - ไม่มีความหลากหลาย 	<ul style="list-style-type: none"> - มีที่ผิดพลาดค่อนข้างมาก
1	<ul style="list-style-type: none"> - แนวคิดไม่สมบูรณ์ - ไม่มีจุดเน้น - ไม่มีรายละเอียด 	<ul style="list-style-type: none"> - แนวคิดมีความต่อเนื่องน้อยมาก - ไม่มีจุดเริ่ม ส่วนกลาง ส่วนท้าย - ไม่มีการจัดลำดับอย่างมีเหตุผล 	<ul style="list-style-type: none"> - การเลือกใช้คำไม่เหมาะสม - คำที่ใช้ไม่สนับสนุนแนวคิด 	<ul style="list-style-type: none"> - ประโยคไม่ชัดเจน - ใช้ประโยคย่อย ๆ น้อยมาก - ไม่มีความหลากหลาย 	<ul style="list-style-type: none"> - มีที่ผิดพลาดอย่างร้ายแรงมาก
0	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	

อารีย์ วชิรวารการ (2542 : 172) ได้เสนอแนวทางการสร้างเกณฑ์การประเมินโดยการให้คะแนนแบบรูบริก (Rubric Score) ไว้ดังนี้

1. กำหนดขั้นตอน ลักษณะเด่นของสมรรถภาพหรือจุดประสงค์ที่ต้องการประเมิน
2. เขียนรายการพฤติกรรมบ่งชี้ที่แสดงถึงการบรรลุถึงจุดประสงค์ หรือสมรรถภาพ
3. คัดเลือกรายการพฤติกรรมที่สำคัญ ๆ สามารถสังเกต วัด และตัดสินได้ ซึ่งไม่ควรมีจำนวนมากเกินไป
4. นำรายการที่คัดเลือกไว้มาจัดลำดับความสำคัญตามลำดับพัฒนาการ และกำหนดระดับคุณภาพตามพฤติกรรมที่ปฏิบัติถูกต้อง
5. บรรยายค่าคุณภาพของเกณฑ์การประเมินแต่ละรายการ การบรรยายค่าคุณภาพควรใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ๆ เหมาะสมกับวัย ความสามารถทางการรับรู้

Oosterhof. (อ้างใน บุญเรียง ขจรศิลป์, 2543 : 4-5) ได้แบ่งรูปแบบการให้คะแนนเป็น 3 อย่าง ซึ่งสอดคล้องกับ พรทิพย์ ไชยโส (2541 : 380-388) ที่กล่าวถึงระบบการให้คะแนนหรือเกณฑ์การประเมินในรูปแบบของการประเมินการปฏิบัติ (Performance Assessment) สรุปได้ว่าระบบการให้คะแนนที่นำมาใช้ในการประเมินการปฏิบัติมี 3 ประเภท ซึ่งระบบการให้คะแนนแต่ละประเภทมีข้อดีและข้อจำกัดมากขึ้นในการใช้ในความเหมาะสมสำหรับการให้คะแนนผลงาน กระบวนการคิด การปฏิบัติ และทักษะทางสังคม ดังนี้ คือ แบบตรวจสอบรายการ (Checklists) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) และแบบการให้คะแนนผลรวม (Holistic Scoring)

1. แบบตรวจสอบรายการ (Checklists) ประกอบด้วยรายการพฤติกรรมและคุณลักษณะที่สามารถให้คะแนนได้ 2 แบบ คือ มีหรือไม่มีพฤติกรรมหรือคุณลักษณะเหล่านี้ วิธีการนี้เหมาะกับพฤติกรรมหรือการปฏิบัติที่ซับซ้อน ที่สามารถแบ่งออกเป็นชุดของพฤติกรรมหรือคุณลักษณะย่อย ๆ ได้อย่างชัดเจน เช่น การผ่าตัดกระต่าย การแบ่งครึ่งมูม การทำให้เครื่องซึ่งสมดุล การจัดเตรียมเครื่องบินที่กึ่งเสียง หรือการผูกเชือกทรงเท้าสิ่งเหล่านี้เป็นพฤติกรรมที่ต้องการลำดับขั้นตอนในการแสดงออกที่สามารถบ่งชี้ได้ชัดเจน และกำหนดรายการกระทำ เหล่านั้นลงในแบบตรวจสอบรายการ แบบตรวจสอบรายการสามารถบันทึกได้หลายแบบ เช่น ใช่หรือไม่ใช่ มีหรือไม่มี 0 หรือ 1 คะแนน และอาจจะเพิ่มช่องให้ผู้ประเมินบันทึกได้ว่าไม่มีโอกาสได้สังเกตการปฏิบัตินั้น ในบางกรณีอาจให้คะแนน +1 ในพฤติกรรมทางบวกที่เกิดขึ้น และ -1 สำหรับพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้อง และ 0 ในกรณีที่ไม่มีโอกาสได้สังเกต

2. แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) นำมาใช้เพื่อให้คะแนนคุณลักษณะของการปฏิบัติที่ซับซ้อน มีการตัดสินใจถึงคุณลักษณะเหล่านั้นไม่เพียงแต่มีหรือไม่มีและใช่หรือไม่ใช่เท่านั้น แต่จะต้องให้ผู้ประเมินตัดสินใจถึงระดับของการปฏิบัติที่แสดงออกมาด้วยมาตราส่วนประมาณค่าแบบตัวเลข (Numeric Rating Scales) เป็นวิธีการที่ใช้มากที่สุด รูปแบบของมาตราส่วน

ประมาณค่ารูปแบบนี้ ต้องการให้ผู้สร้างแบบประเมินกำหนดคุณลักษณะ (Trait) ที่สำคัญที่สุดที่จะสังเกตได้จากผลงาน กระบวนการทำงานหรือการปฏิบัติ และในแต่ละคุณลักษณะ ผู้สร้างจะกำหนดตัวเลขแต่ละคุณลักษณะนั้น โดยทั่วไปใช้ 1 ถึง 5 สเกล ซึ่งแสดงระดับของการปฏิบัติในแต่ละคุณลักษณะนั้น โดยผู้สร้างต้องกำหนดเกณฑ์ที่แสดงถึงรายการคุณลักษณะแต่ละส่วนนั้น ตั้งแต่รายการที่มีประสิทธิภาพหรือคุณภาพมากที่สุด จนกระทั่งน้อยที่สุดในแต่ละสเกล ซึ่งผู้กำหนดการให้คะแนนดังกล่าวจะต้องตอบคำถามพื้นฐานการได้มาซึ่งรายการคุณลักษณะ ที่แสดงคุณภาพที่ดีที่สุด ถูกต้องที่สุด จนกระทั่งไม่ดีที่สุดหรือผิดพลาดมากที่สุดว่าคืออะไร และอะไรคือความคลาดเคลื่อนที่จะเกิดขึ้นได้บ้างที่นักเรียนจะได้คะแนนน้อยลงในคุณลักษณะนั้น

3. การให้คะแนนผลรวม (Holistic Scoring) การให้คะแนนแบบนี้ต้องการให้ผู้ประเมินให้ความสนใจที่จะประเมินภาพรวมของการปฏิบัตินั้น และกำหนดคุณภาพหรือคุณค่าของการปฏิบัตินั้นเป็นตัวเลข เมื่อมีคุณภาพก็จะได้คะแนนมากกว่า ซึ่งใช้เพื่อประเมินการสอบเรียงความ รายงาน หรือผลงานทางศิลปะ เช่น งานแสดงการเดินรำหรือการแสดงดนตรี การให้คะแนนผลรวมเป็นระบบการให้คะแนนที่ผู้ให้คะแนน มองภาพคุณภาพรวมของผลงานมากกว่าการมองรายละเอียดในแต่ละคุณลักษณะหรือความสามารถที่กำหนดไว้ในการวัด เหมาะกับการวัดผลงานมากกว่าการปฏิบัติ

การรวมคะแนนจากระบบการให้คะแนนต่าง ๆ ในการประเมินการปฏิบัติต้องการให้นักเรียนได้แสดงออกในพฤติกรรมที่หลากหลาย และในแต่ละพฤติกรรมก็มีระบบการให้คะแนนต่าง ๆ กัน ดังนั้น ผู้ประเมินควรกำหนดระบบการรวบรวมคะแนนจากระบบต่าง ๆ เข้าด้วยกัน

นอกจากนี้ บุญชู ชลชัยเรูย (2544 : 1-8) ได้กล่าวถึง เกณฑ์การให้คะแนน (Rubric) ว่า การประเมินผลการปฏิบัติที่จำเป็นต้องใช้วิธีการสังเกต เพิ่มผลงาน และการปฏิบัติจริง ไม่สามารถให้คะแนนที่เป็นมาตรฐานเหมือนการให้คะแนนการสอบด้วยแบบทดสอบมาตรฐานได้ ความมุ่งหวังที่จะให้เกิดความเป็นธรรมหรือจัดความลำเอียงมิให้เกิดขึ้น ผลการประเมินมีความคงเส้นคงวา เป็นที่น่าเชื่อถือ จึงเป็นไปได้อย่าง “Scoring rubric” เป็นเครื่องมือหรือวิธีการให้คะแนนแบบใหม่ที่ได้รับการพัฒนาขึ้น ด้วยความมุ่งหวังที่จะแก้ปัญหาที่เกิดจากการให้คะแนน ทั้งด้านการสร้างความเป็นธรรม การป้องกันความลำเอียง การสร้างระบบการประเมินที่จะนำไปสู่การพัฒนา การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานผลการปฏิบัติแก่ผู้เกี่ยวข้อง และการเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วม โดยมีสาระที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ความหมายของเกณฑ์การให้คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนน (Rubric) คือ ชุดของเกณฑ์ที่กล่าวถึงคุณภาพหรือกระบวนการที่สร้างขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการให้คะแนน หรือจัดอันดับคุณภาพ ผลงาน การปฏิบัติต่าง ๆ ดังนั้น เกณฑ์การให้คะแนนที่พัฒนาขึ้น จึงไม่เพียงเพื่อใช้ในการให้คะแนนผลการปฏิบัติ หรือผลสัมฤทธิ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ของผู้เรียนเท่านั้น แต่สามารถพัฒนาเพื่อใช้เป็นหลักเทียบเคียง กระบวนการ วิธีการ และผลการปฏิบัติงานในด้านอื่น ๆ ด้วย

ความสำคัญของเกณฑ์การให้คะแนน

การประเมินการปฏิบัติงาน ผลงาน ไม่มีคำตอบถูกหรือคำตอบผิด เหมือนแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ ทำให้การตรวจให้คะแนนมีความเป็นอัตนัย หรือขึ้นอยู่กับตัวผู้ตรวจให้คะแนนมาก การจัดทำเกณฑ์การให้คะแนน หรือ rubric จึงเป็นแนวทางที่จะทำให้การพิจารณาตัดสินประเมิน หรือให้คะแนนมีความยุติธรรมและถูกต้อง นอกเหนือจากการทำหน้าที่เป็นเครื่องมือในการตรวจให้คะแนนที่ดีแล้ว เกณฑ์การให้คะแนนยังมีความสำคัญในมิติอื่น ๆ ดังนี้

1. เป็นเครื่องมือสื่อสารที่มีศักยภาพที่จะช่วยให้ครู ผู้ปกครอง ผู้เรียนหรือผู้เกี่ยวข้องทราบถึงลักษณะสำคัญของผลสัมฤทธิ์ การปฏิบัติ และผลงานที่พึงประสงค์ให้เกิดขึ้นได้ง่ายและชัดเจน
2. ทำให้ผู้สอน ผู้ร่วมงาน มีความเข้าใจและมีภาพของความเป็นเลิศตรงกันและสามารถถ่ายทอดสิ่งนั้นต่อผู้เรียน หรือผู้เกี่ยวข้องได้
3. จะเป็นสิ่งกระตุ้นให้ผู้เรียน/ผู้ปฏิบัติ สร้างผลงาน หรือปฏิบัติงานอย่างดีที่สุด เพราะทราบว่าผลงานที่ดีเยี่ยมหรือเป็นเลิศเป็นอย่างไร จะประเมินอย่างไร ซึ่งจะเป็นหนทางให้ผู้เรียน/ผู้ปฏิบัติได้ประเมิน และพัฒนางานของตนไปสู่คุณภาพที่คาดหวังไว้
4. ช่วยสร้างความเข้าใจที่ชัดเจนแก่ผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับสิ่งที่ประเมินและคุณภาพที่คาดหวัง

ลักษณะสำคัญของเกณฑ์การให้คะแนน

ลักษณะสำคัญของเกณฑ์การให้คะแนน ประกอบด้วยสาระหลัก ดังนี้

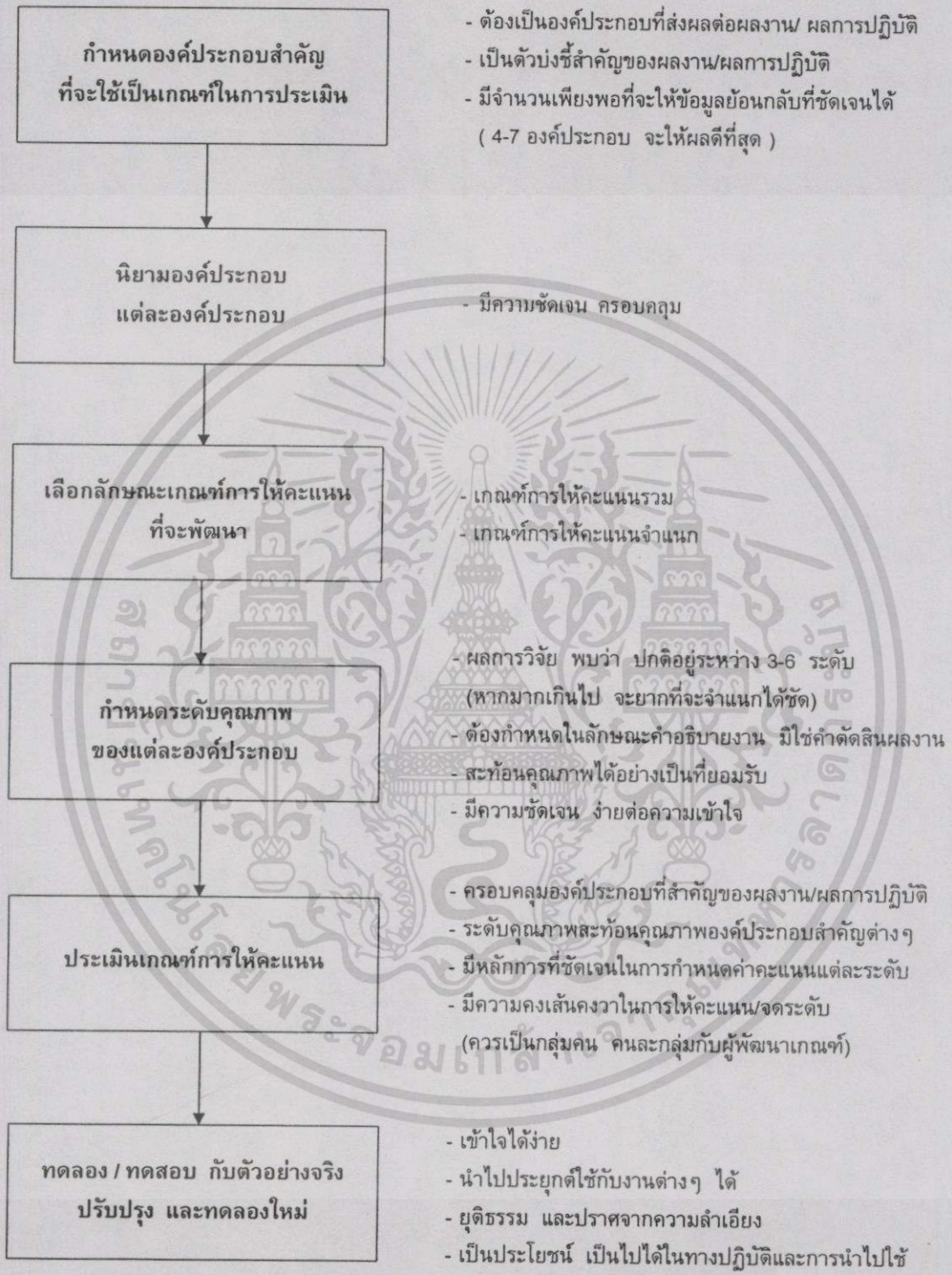
1. มาตรฐานผลสัมฤทธิ์/ผลการปฏิบัติ ที่ต้องการ ที่อยู่ในลักษณะคำอธิบายคุณภาพงาน คุณภาพการปฏิบัติ หรือกระบวนการที่คาดหวังให้เกิดขึ้น
2. ระดับคุณภาพที่ใช้เป็นเกณฑ์การประเมิน หรือให้คะแนนที่จัดเป็นกลุ่มต่าง ๆ ตามระดับคุณภาพงาน/คุณภาพการปฏิบัติ

การพัฒนาเกณฑ์การให้คะแนน

ในการพัฒนาเกณฑ์การให้คะแนน มีขั้นตอนที่สำคัญคือ การกำหนดองค์ประกอบสำคัญ หรือเกณฑ์ที่จะใช้ในการประเมิน การกำหนดระดับคุณภาพของเกณฑ์หรือองค์ประกอบ ซึ่งผู้สร้างจะสามารถพิจารณาดำเนินการได้โดยไม่ยุ่งยากซับซ้อน โดยเสนอแนวทางที่เป็นกระบวนการพัฒนาทั้งระบบจนนำไปสู่ความมั่นใจว่าเกณฑ์การให้คะแนนสามารถนำไปใช้กับการดำเนินงานในวงกว้าง หรืองานที่ต้องการมาตรฐานการให้คะแนน การประเมินที่เคร่งครัด โดยขั้นตอนในการพัฒนาเกณฑ์การให้คะแนนแสดงดังภาพที่ 2.18

ขั้นตอนการพัฒนา

เงื่อนไขการปฏิบัติ

ภาพที่ 2.18 ขั้นตอนการพัฒนาเกณฑ์การให้คะแนน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การนำเกณฑ์การให้คะแนนไปใช้

แม้เกณฑ์การให้คะแนนจะเป็นเครื่องมือที่พัฒนาขึ้นใช้เพื่อช่วยให้การตรวจผลงาน การปฏิบัติ เป็นไปอย่างยุติธรรมคงเส้นคงวาก็ตาม กระบวนการนำเครื่องมือประเภทนี้ไปใช้ถือเป็นสิ่งสำคัญที่ควรได้รับการเอาใจใส่ ทั้งนี้เพราะผู้ใช้จะต้องมีความรู้ความเข้าใจถึงธรรมชาติของเกณฑ์การให้คะแนน เพื่อสามารถนำไปใช้และปรับใช้ได้กับงานต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากในกระบวนการประเมินตรวจให้คะแนนมักมีปัญหา หรือข้อผิดพลาดที่เกิดจากผู้ตรวจให้คะแนนหลายประการที่พึงระมัดระวังมิให้เกิดขึ้น ดังนี้

- 1) ผู้ตรวจให้คะแนนมีแนวโน้มที่จะให้คะแนนยาก หรือง่ายเกินไป ในการตรวจทั้งต่อบุคคล ต่อเกณฑ์ หรือมาตรวัดบางตัว
- 2) ผู้ตรวจให้คะแนนมุ่งพิจารณาเกี่ยวกับภาพลักษณ์ที่ปรากฏของเอกสาร ชิ้นงาน มากกว่าพิจารณาคุณภาพ
- 3) ความเหนื่อยล้าของผู้ให้คะแนน
- 4) ความซ้ำ หรือคล้ายกันของคำตอบ หรือชิ้นงาน
- 5) ผลของลำดับ (Order effect)
- 6) การดูอย่างผิวเผิน แล้วลงสรุปภาพรวมทั้งหมด
- 7) การได้แย้งในบุคลิกภาพ ทัศนคติ ลักษณะของผลงาน ผลการปฏิบัติ ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้ตรวจให้คะแนนไม่ชอบ จำเป็นที่ผู้ตรวจจะต้องมีความหนักแน่น

ตัวอย่างเกณฑ์การให้คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนนที่ได้รับการพัฒนาขึ้นใช้อยู่ขณะนี้ จัดทำเป็น 2 ลักษณะ คือ เกณฑ์การให้คะแนนรวม (holistic scoring) และเกณฑ์การให้คะแนนแบบจำแนก (analytic scoring)

1. เกณฑ์การให้คะแนนรวม การให้คะแนนจะพิจารณาจากผลงาน ผลการปฏิบัติในภาพรวม ปกติจะกำหนดเป็นตัวเลขเพียง 4-6 ระดับ จะใช้กับงานที่ต้องการตรวจให้รวดเร็วสำหรับการประเมินที่ใหญ่จำนวนมาก ๆ

2. เกณฑ์การให้คะแนนแบบจำแนก เกณฑ์การให้คะแนนลักษณะนี้จัดทำขึ้นเพื่อใช้กับงานที่ต้องการพิจารณาในรายละเอียด ทั้งนี้จะมีการจำแนกคุณลักษณะที่จะให้คะแนนเป็นลักษณะย่อยในมิติต่าง ๆ กัน ต้องใช้เวลาในการพัฒนามากกว่าเกณฑ์การให้คะแนนรวม แต่จะให้ข้อมูลสารสนเทศที่เป็นรายละเอียดเหมาะสมกับการใช้เพื่อวินิจฉัยให้รู้จุดอ่อน จุดแข็งต่าง ๆ ที่มีคุณค่าต่อการปรับปรุงพัฒนา เกณฑ์การให้คะแนนแบบจำแนกนี้สามารถนำไปใช้ในการประเมินหลักสูตร และโปรแกรมการเรียนการสอนในจุดที่ต้องการพัฒนาได้เป็นอย่างดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านธุรกิจ ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตัวอย่างเกณฑ์การให้คะแนนรวม (holistic scoring)

ตัวอย่างที่ 1 North Carolina General Rubric for Reading and Social Studies (grade 3-8)
เกณฑ์การให้คะแนนการเรียนสังคมศึกษา ที่กำหนดให้นักเรียนสร้างข้อสรุป
จากตารางเปรียบเทียบข้อมูลของประเทศต่าง ๆ

- 3 คำตอบแสดงข้อสรุปหลายประการที่สมเหตุสมผล และมีความชัดเจน
- 2 คำตอบสรุปความบางส่วนสั้น บางประเด็นขาดความชัดเจนหรือการให้เหตุผล
มีข้อผิดพลาดเล็กน้อย
- 1 คำตอบมีข้อสรุปอย่างน้อย 1 ข้อ แต่ไม่หนักแน่นหรือมีความสับสน
- 0 คำตอบไม่มีข้อสรุป หรือข้อสรุปไม่เหมาะสม หรือไม่สอดคล้องกับงาน

หมายเหตุ : เป็นคำอธิบายระดับคุณภาพ ในลักษณะภาพรวม

ตัวอย่างที่ 2 Kentucky Open-Ended Scoring Guide for Reading

- 4 คำตอบตอบคำถามสำคัญทั้งหมด
- แสดงความเข้าใจที่ลึกซึ้งเกี่ยวกับข้อมูลที่สำคัญ
- เชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศกับความรู้ที่มีมาก่อนได้อย่างสอดคล้อง
- แสดงการตีความ การประเมิน หรือการอ้างสรุป เปรียบเทียบ
- 3 คำตอบตอบคำถามสำคัญได้เกือบทั้งหมด
- แสดงความเข้าใจข้อมูลสำคัญ มองข้ามความคิดสำคัญหรือรายละเอียด
สำคัญบางประการไป หรือมีความเข้าใจผิดในรายละเอียดบางประการ
- 2 คำตอบตอบคำถามเพียงบางคำถาม
- เข้าใจข้อมูลสำคัญบางประการในบทความ แต่ขาดหลักฐานยืนยัน
- 1 คำตอบไม่สอดคล้องกับคำถามหรือผิดพลาดทั้งหมด
- 0 เว้นว่าง / ไม่มีคำตอบ

หมายเหตุ : เกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละระดับ ประกอบด้วยคำอธิบาย/รายการแสดง
คุณภาพงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตัวอย่างที่ 3 Story Retelling Soring Guide (วิชาการอ่าน grade 3)

ใช้สำหรับประเมินทักษะการฟังได้ กรณีผู้สอนอ่านให้นักเรียนฟัง

- 4 มีความเข้าใจอย่างถ่องแท้ โดยตลอด
- จดจำเหตุการณ์ต่าง ๆ ในเรื่องได้แม่นยำ
 - มีสาระสำคัญต่าง ๆ ครบถ้วน
 - การเรียบเรียงประโยชน์ในการนำเสนอดี

ตัวอย่างงาน.....

- 3 มีความเข้าใจอย่างดี
- จดจำเหตุการณ์ต่าง ๆ ในเรื่องได้แม่นยำ แต่ขาดการนำเสนอสาระสำคัญไป 1 ประเด็น

ตัวอย่างงาน.....

- 2 มีความเข้าใจบ้าง
- จดจำเหตุการณ์ในเรื่องได้บ้าง แต่ขาดการนำเสนอสาระสำคัญไป 1 ประเด็น หรือมากกว่านั้น

ตัวอย่างงาน.....

- 1 มีความเข้าใจเพียงเล็กน้อย หรือมีความเข้าใจที่ไม่ถูกต้อง
- จดจำเหตุการณ์ในเรื่องได้บ้าง แต่ขาดการนำเสนอสาระสำคัญไป 1 ประเด็น หรือมากกว่านั้น

ตัวอย่างงาน.....

หมายเหตุ : กำหนดระดับคุณภาพงาน พร้อมเกณฑ์ รวมทั้งยกตัวอย่างงานแต่ละระดับ
คุณภาพ

ที่มา : Lorrie Shepard. University of Colorado, Boulder, Colorado.

ตัวอย่างเกณฑ์การให้คะแนนจำแนก (Analytic scoring)

ตัวอย่างที่ 4 Norwood Park Draft Reading Log Rubric (ระดับอนุบาล – grade 8)

Scale 1 : ความถี่ของการอ่านอิสระ

ยอดเยี่ยม	อ่านประจำทุกวัน เป็นระยะเวลาติดต่อกันนาน ๆ
เชี่ยวชาญ	อ่านเป็นส่วนใหญ่
ฝึกหัด	อ่านบ้างเป็นครั้งคราว
ระยะเริ่มฝึก	นาน ๆ อ่าน

Scale 2 : ระดับความยากของหนังสือที่เลือกอ่าน

ยอดเยี่ยม	อ่านหนังสือระดับยากเท่ากับ หรือยากไปกว่าระดับที่นักเรียนที่อ่านโดยพึ่งตนเองได้อ่าน
เชี่ยวชาญ	อ่านหนังสือระดับยากเท่าที่นักเรียนที่อ่านโดยพึ่งตนเองได้อ่าน
ฝึกหัด	อ่านหนังสือระดับยากเท่ากับ หรือยากน้อยกว่าระดับที่นักเรียนที่อ่านโดยพึ่งตนเองได้อ่าน
ระยะเริ่มฝึก	อ่านหนังสือระดับยากน้อยกว่าระดับที่นักเรียนที่อ่านโดยพึ่งตนเองได้อ่าน

Scale 3 : ความหลากหลายของประเภทหนังสือที่อ่าน

ยอดเยี่ยม	เลือกอ่านหนังสือหลากหลายประเภท
เชี่ยวชาญ	เต็มใจที่จะทดลองอ่านหนังสือประเภทต่าง ๆ
ฝึกหัด	มีการทดลองอ่านหนังสือประเภทต่าง ๆ กันบ้าง
ระยะเริ่มฝึก	มีการทดลองอ่านหรือไม่เคยทดลองอ่านหนังสือประเภทต่าง ๆ กันเลย

Scale 4 : การอ่านอย่างเสร็จสมบูรณ์

ยอดเยี่ยม	อ่านหนังสือที่เลือกอ่านเองเสร็จสมบูรณ์เกือบทั้งหมด
เชี่ยวชาญ	อ่านหนังสือที่ห้องเรียน หรือกลุ่มมอบหมายเสร็จสมบูรณ์หลายเล่ม
ฝึกหัด	อ่านหนังสือที่ห้องเรียน หรือกลุ่มมอบหมายเสร็จสมบูรณ์ประมาณครึ่งหนึ่งของจำนวนหนังสือ และหนังสือที่ห้องเรียน หรือกลุ่มมอบหมายเสร็จสมบูรณ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับครูใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ระยะเริ่มฝึก อ่านหนังสือที่ห้องเรียน หรือกลุ่มมอบหมายเสร็จสมบูรณ์

หมายเหตุ : กำหนดองค์ประกอบสำคัญของสิ่งที่จะประเมิน และจัดระดับคุณภาพแต่ละองค์ประกอบรวมทั้งคำอธิบายคุณภาพการปฏิบัติแต่ละระดับ

ที่มา : Faculty of Norwood Park Elementary School, Chicago, Illinois.

ตัวอย่างที่ 5 แสดงตัวอย่าง Rubric ที่จะนำเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับสิ่งที่จะทำการประเมินและมาตรวัด ดังนี้

- องค์ประกอบที่จะประเมิน
- นิยามองค์ประกอบที่จะประเมิน
- กำหนดคุณลักษณะที่ดีขององค์ประกอบที่จะประเมิน ซึ่งก็คือมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ / ผลการปฏิบัติที่ต้องการ

โดยมีรูปแบบดังแสดงตามตารางที่ 2.8

ตารางที่ 2.8 ตัวอย่างมาตรวัดคุณลักษณะเฉพาะในการประเมินองค์ประกอบของสิ่งที่ต้องการประเมิน

ยอมรับ		ไม่ยอมรับ	
1. คุณลักษณะที่ดีขององค์ประกอบ (มาตรฐานผลสัมฤทธิ์ 1)			
☐ a ระดับคุณภาพ	☐ b ระดับคุณภาพ	☐ c ระดับคุณภาพ	☐ d ระดับคุณภาพ
2. คุณลักษณะที่ดีขององค์ประกอบ (มาตรฐานผลสัมฤทธิ์ 2)			
☐ a ระดับคุณภาพ	☐ b ระดับคุณภาพ	☐ c ระดับคุณภาพ	☐ d ระดับคุณภาพ

ที่มา : Crone-Koshel, L and Tashakkori, A. (2000) Rubric for the Evaluation of School Improvement Plans.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4.4 โมเดลในการกำหนดเกณฑ์

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2524 :49-50) กล่าวถึงโมเดลในการกำหนดเกณฑ์ ไว้ดังนี้

ก. โมเดลความงอกงาม (Growth Model) เป็นการพิจารณาจากความงอกงาม หรือพัฒนาการที่เพิ่มขึ้น เช่น การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนทดสอบหลังเรียนและคะแนนทดสอบก่อนเรียน ในกรณีการตัดสินใจอาจทำได้ 2 ลักษณะ คือ คะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นอย่างน้อยสำคัญทางสถิติหรือไม่ การกำหนดเกณฑ์ในเชิงสถิติเป็นที่ยอมรับสูง แต่อาจมีปัญหว่าความแตกต่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ไม่แตกต่างกันอย่างชัดเจนในพฤติกรรม จุดอ่อนอีกประการหนึ่งคือ เป็นการพิจารณาค่าเฉลี่ยมิได้เน้นเป็นรายบุคคล น่าจะกำหนดโดยพิจารณาเป็นรายบุคคลด้วย และอีกลักษณะหนึ่งคือ การกำหนดช่วงคะแนนที่เพิ่มขึ้น เช่น นักเรียนจะสอบผ่านต้องได้คะแนนเพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่า 10 คะแนน เป็นต้น การกำหนดเกณฑ์ตามวิธีนี้ยากลำบากที่จะทำให้ผู้อื่นยอมรับ ทั้งนี้มีคำถามเกิดขึ้นอีกว่า ถ้านักเรียนมีความรู้พื้นฐานต่างกันควรจะได้รับคะแนนเพิ่มขึ้นต่างกันหรือไม่ถึงจะตัดสินใจผ่าน ทางออกก็คือ กำหนดความรู้ขั้นต่ำที่จำเป็นว่าถ้าใครมีความรู้ขั้นต่ำเหล่านี้ถือว่าผ่านได้โดยไม่พิจารณาพื้นฐานความรู้เดิมเป็นหลักสำคัญ ข้อดีของวิธีนี้เป็นการพิจารณาผลการเรียนเป็นรายบุคคล อาจกำหนดว่าทุกคนต้องได้คะแนนเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 5 คะแนน เป็นต้น

ข. โมเดลสมบูรณ์ (Absolute Model) เป็นการกำหนดโดยหลักเหตุผลแบ่งเป็นในกรณีที่มีหน่วยตามธรรมชาติ เช่น พิมพ์ดีดภาษาไทยได้ 45 คำต่อนาที ออกข้อสอบเลือกตอบที่มีคุณภาพได้ 5 ข้อต่อชั่วโมง วิ่งเร็ว 100 เมตรภายใน 12 วินาที เป็นต้น จะเห็นได้ว่าเกณฑ์เหล่านี้มีอำนาจในการทำนายสูงมาก ผู้ใดที่มีพฤติกรรมผ่านเกณฑ์จะเป็นผู้ที่มีความรู้หรือทักษะในเรื่องเหล่านั้นเป็นอย่างดี โดยสรุปคะแนนที่เป็นเกณฑ์ในกรณีนี้กับพฤติกรรมการปฏิบัติมีความสัมพันธ์กันสูงมาก สำหรับกรณีไม่มีหน่วยตามธรรมชาติ เราก็จะใช้ความเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องหรือผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้กำหนดขึ้น เช่น สัดส่วนที่บ่งชี้ความสำเร็จในแต่ละรุ่นเท่าไร เป็นต้น ควรจะเป็น 1.00 เลขหรือไม่ เราก็ใช้ค่าเฉลี่ยจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเป็นเกณฑ์ในการประเมิน หรืออาจกำหนดโดยอาศัยกฎเกณฑ์หรือค่านิยมของสังคมเป็นหลัก

ค. โมเดลสัมพัทธ์ (Relative Model) เป็นการกำหนดโดยเปรียบเทียบพฤติกรรมของกลุ่ม โดยแบ่งออกเป็น 3 กรณี คือ กรณีการเปรียบเทียบกันเองภายในกลุ่มหรือการเปรียบเทียบกับปกติวิสัย เช่น ผู้ที่จะสอบผ่านต้องได้คะแนนไม่ต่ำกว่า $\bar{X} - 2 \text{ S.E.}$ เป็นต้น อีกกรณีหนึ่งเป็นการเปรียบเทียบกับกลุ่มอื่นที่คล้ายคลึง หรือเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุม เช่น ในการทดลองหลักสูตรใหม่ เกณฑ์ในการพิจารณาคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนหลักสูตรใหม่ จะต้องสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนหลักสูตรเก่าอย่างน้อยสำคัญทางสถิติ เป็นต้น

2.4.5 ตัวอย่างเกณฑ์ในการประเมินคุณภาพและมาตรฐานของสถานศึกษา

ผู้วิจัยได้ศึกษาเกณฑ์ในการประเมินคุณภาพและมาตรฐานของสถานศึกษาประเภทต่าง ๆ โดยนำเสนอเพื่อให้เกิดความเข้าใจ ดังต่อไปนี้

1. การประเมินโรงเรียนอนุบาล

ดวงพร ชินสมบูรณ์ (2522 : 57-68) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การสร้างเกณฑ์ประเมินโรงเรียนอนุบาล” โดยสร้างเกณฑ์ประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนอนุบาล พุทธศักราช 2517 ออกเป็น 4 หมวด คือ อาคารสถานที่และอุปกรณ์ หมวดการบริหารโรงเรียน หมวดการเรียนการสอน และหมวดสวัสดิการและการประชาสัมพันธ์ ซึ่งตัวเลือกในการประเมินแบ่งออกเป็น 5 ระดับ จาก ก ถึง จ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนในการประเมินดังนี้

ถ้าข้อกระทงใดเลือกตัวเลือก ก ให้	1	คะแนน
ถ้าข้อกระทงใดเลือกตัวเลือก ข ให้	2	คะแนน
ถ้าข้อกระทงใดเลือกตัวเลือก ค ให้	3	คะแนน
ถ้าข้อกระทงใดเลือกตัวเลือก ง ให้	4	คะแนน
ถ้าข้อกระทงใดเลือกตัวเลือก จ ให้	5	คะแนน

โดยในแต่ละข้อกระทงมีการอธิบายคุณลักษณะเฉพาะแต่ละตัวเลือกที่แตกต่างกัน ผู้วิจัย จึงยกตัวอย่างข้อกระทงที่ใช้ในการประเมินในหมวดการเรียนการสอน ด้านการวัดผล ทั้งการ ประเมินเชิงคุณลักษณะ และการประเมินเชิงปริมาณ เพื่อให้เกิดความเข้าใจ ดังนี้

1. การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน
 - ก. ครูผู้สอนไม่ได้เป็นผู้วัดและประเมินผลเอง
 - ข. ครูผู้สอนวัดและประเมินผลเอง โดยใช้วิธีการทดสอบ หรือสังเกต
 - ค. ครูนำวิธีการต่าง ๆ ในการวัดและประเมินผลมาใช้ เช่น การสังเกต สัมภาษณ์ ทดสอบ ฯลฯ
 - ง. จัดทำตามข้อ ค. และนำมาวิเคราะห์
 - จ. จัดทำตามข้อ ง. และนำผลที่ได้มาใช้ในการปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ
2. การจัดทำสมุดรายงานผลการเรียนของนักเรียน
 - ก. ไม่มีการจัดทำ
 - ข. ได้จัดทำ และรายงานให้ผู้ปกครองทราบปีละ 1 ครั้ง
 - ค. ได้จัดทำ และรายงานให้ผู้ปกครองทราบปีละ 2 ครั้ง
 - ง. ได้จัดทำ และรายงานให้ผู้ปกครองทราบปีละ 3 ครั้ง
 - จ. ได้จัดทำ และรายงานให้ผู้ปกครองทราบปีละ 4 ครั้งขึ้นไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. การประเมินโรงเรียนประถมศึกษา

กรมสามัญศึกษา (อ้างใน พวงทอง ไสยวรรณ. 2514 : 11-12) ได้ดำเนินงานจัดทำแบบประเมินมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาในปี พุทธศักราช 2507 โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะประมวลข้อเท็จจริงและปัญหาต่าง ๆ สำหรับจัดทำแบบประเมินมาตรฐานประถมศึกษาขึ้น เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการปรับปรุงโรงเรียนประถมศึกษาให้เข้าขั้นมาตรฐาน ก่อนที่จะนำแบบประเมินมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาไปใช้ในปี พุทธศักราช 2511 กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาขึ้น และได้พิมพ์แจกจ่ายไปยังโรงเรียนประถมศึกษาทั่วราชอาณาจักร แล้วจึงนำแบบประเมินมาตรฐานของโรงเรียนประถมศึกษาไปประเมินเพื่อตรวจสอบว่าโรงเรียนประถมศึกษาแต่ละแห่งมีลักษณะและสภาพตามที่กำหนดไว้เป็นเกณฑ์มาตรฐานหรือไม่เพียงไร ผลที่ได้จากการประเมินนี้อาจนำมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงเพิ่มเติม และแก้ไขการจัดการศึกษาให้ดีขึ้น แบบประเมินมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาแบ่งออกเป็น 4 หมวด คือ หมวดอาคารสถานที่ อุปกรณ์ หมวดการบริหารโรงเรียน หมวดการเรียนการสอน และหมวดการจัดบริการและร่วมมือกับชุมชน แต่ละหมวดมีข้อย่อซึ่งมีข้อความบอกลักษณะของคุณภาพที่พึงปรารถนา และมีเกณฑ์ประเมินซึ่งแยกออกเป็นหลายระดับตั้งแต่ต่ำสุดจนถึงสูงสุด ข้อความบางข้อจะบอกได้อย่างชัดเจนและมีสิ่งที่พิจารณาเพียงอย่างเดียว และบางข้อจะบอกคลุมเครือหาไว้กว้าง ๆ ก็จะพิจารณาโดยส่วนรวมทั้งข้อ เพื่อให้เห็นสภาพเด่นชัดขึ้น การให้คะแนนเป็นไปตามอันดับคุณภาพ เรียงจากลักษณะต่ำสุดไปหาลักษณะสูงสุด มีดังนี้

X	หมายถึง	ลักษณะที่ต่างจากธรรมดา ไม่เข้าลักษณะที่จะประเมินได้
0	หมายถึง	ไม่มี ไม่ปรากฏ ไม่ได้ทำ
1	หมายถึง	มี ปรากฏ หรือทำอยู่ในขั้นต่ำสุด หรือน้อยที่สุด
2	หมายถึง	สภาพหรือการปฏิบัติงานที่มีบ้าง แต่ยังไม่ดี ไม่เพียงพอ ค่อนข้างน้อย ค่อนข้างต่ำ
3	หมายถึง	สภาพหรือการปฏิบัติงานที่อยู่ในระดับปานกลาง เพียงพอ พอใช้ได้
4	หมายถึง	สภาพหรือการปฏิบัติงานที่ดี สูงกว่าปานกลาง
5	หมายถึง	สภาพหรือการปฏิบัติงานที่มีมาก ดีมาก สมบูรณ์ และได้ผลดีที่สุด

นอกจากนี้ สุมิตร คุณานุกร และคณะ (2519 : 2-5) ได้สร้างเกณฑ์ประเมินผลโรงเรียนประถมศึกษาขึ้น เพื่อให้เป็นปัจจัยประการหนึ่งที่จะส่งเสริมให้ความมุ่งหมายของการปฏิรูปการศึกษาบรรลุถึงผลสำเร็จอย่างสมบูรณ์ โดยการคัดแปลงหลักการและโครงสร้างของเกณฑ์ประเมินผลโรงเรียนประถมศึกษา (Elementary School Evaluative Criteria) ของ สถาบันศึกษาเพื่อการประเมินผลโรงเรียน (National Study of School Evaluation) แห่งสหรัฐอเมริกา โดยเกณฑ์ที่สร้างขึ้นประกอบไปด้วย 8 หมวด แต่ละหมวดเป็นการประเมินผลโรงเรียนในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ คือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- หมวดที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
- หมวดที่ 2 ปรัชญา ความมุ่งหมาย และข้อผูกพัน
- หมวดที่ 3 โครงสร้างเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้
- หมวดที่ 4 การเรียนรู้ในด้านต่าง ๆ
- หมวดที่ 5 บริการต่าง ๆ สำหรับนักเรียน
- หมวดที่ 6 อาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์
- หมวดที่ 7 การบริหารบุคลากร
- หมวดที่ 8 ข้อมูลส่วนบุคคลของบุคลากร

โดยมีหลักในการประเมินในแต่ละด้าน ของแต่ละหมวด เป็นหลักการที่มีไว้เพื่อให้บุคลากรในโรงเรียนทั้งฝ่ายบริหาร ธุรการ และสอน ใช้เป็นหลักในการพิจารณาโรงเรียนของตนเอง แต่ละหลักการประกอบไปด้วยคำถาม 2 คำถาม คือ ระดับที่ผู้ประเมินเห็นด้วยกับหลักการ และระดับของการปฏิบัติจริงในโรงเรียน คำถามทั้งสองนี้ตอบได้เป็นระดับคะแนน 5 ระดับ คือ

ก. ระดับความเห็นด้วยกับหลักการ หมายความว่า ผู้ประเมินได้อ่านหลักการในแต่ละข้อแล้วมีความเห็นด้วยกับหลักการหรือไม่ มากน้อยเพียงใด ค่าตัวเลขของระดับความเห็นด้วยกับหลักการ มีความหมายดังนี้

- 1 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- 2 = ไม่เห็นด้วย
- 3 = ไม่แน่ใจ
- 4 = เห็นด้วย
- 5 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ข. ระดับการปฏิบัติจริง หมายความว่า หลักการในแต่ละข้อได้มีการปฏิบัติจริง ๆ ในโรงเรียนหรือไม่ ปฏิบัติมากน้อยเพียงใด ในการพิจารณาแต่ละข้อนั้น จะต้องพิจารณาจากสภาพความเป็นจริงที่ปฏิบัติอยู่ และค่าของตัวเลขที่ให้มีความหมายดังนี้

- 1 = ไม่ได้ปฏิบัติ
- 2 = ปฏิบัติเล็กน้อย
- 3 = ปฏิบัติปานกลาง
- 4 = ปฏิบัติค่อนข้างมาก
- 5 = ปฏิบัติอย่างสมบูรณ์

3. การประเมินโรงเรียนมัธยมศึกษา

กรมสามัญศึกษา (อ้างใน สุภาณี เตชะดำรงสิน. 2521 : 17-18) ได้จัดดำเนินการสร้างเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษาขึ้นในปี พ.ศ. 2518 จากผลของการประชุมสัมมนาผู้บริหารและครูโรงเรียนมัธยมศึกษา และได้จัดพิมพ์คู่มือการประเมินมาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษาฉบับทดลองใช้ โดยเจ้าหน้าที่งานมาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา ฝ่ายส่งเสริมโรงเรียน กองการมัธยมศึกษา เป็นผู้จัดทำต้นร่างขึ้น โดยอาศัยหลักเกณฑ์จากเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา คู่มือการประเมินมาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษาแบ่งออกเป็น 9 หมวด คือ หมวดโรงเรียนกับชุมชน หมวดนักเรียน หมวดบุคลากร หมวดอาคารสถานที่ หมวดอุปกรณ์ วัสดุ ครุภัณฑ์ หมวดการเงิน หมวดงานวิชาการ หมวดคลไกในการบริหารโรงเรียน และหมวดงานบริการของโรงเรียน แต่ละหมวดมีข้อกระทงที่มีคำตอบเป็นตัวเลือก 6 ระดับ การให้คะแนนเป็นไปตามอันดับคุณภาพเรียงจากลักษณะต่ำสุดไปหาลักษณะสูงสุด ดังนี้

อันดับคุณภาพ 0	หมายถึง	ไม่มีการจัดทำ
อันดับคุณภาพ 1	หมายถึง	มีปรากฏ หรือมีการจัดทำแต่น้อยมาก
อันดับคุณภาพ 2	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่บ้าง แต่ยังไม่เพียงพอ
อันดับคุณภาพ 3	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง พอใช้
อันดับคุณภาพ 4	หมายถึง	มีการปฏิบัติที่ดี สูงกว่าปานกลาง
อันดับคุณภาพ 5	หมายถึง	มีการปฏิบัติที่ดีมาก ได้ผลดีที่สุด

กรมสามัญศึกษา (อ้างใน ชาญชัย ชอบธรรมสกุล. 2537 : 28) ได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษาในปีพุทธศักราช 2527 ไว้ 6 ด้านด้วยกัน คือ ด้านเกี่ยวกับโรงเรียนกับชุมชน ด้านสภาพของโรงเรียนและการบริหารทั่วไป ด้านงานธุรการ ด้านงานวิชาการ ด้านงานปกครองนักเรียน และด้านงานบริการ ในด้านสภาพของโรงเรียนและการบริหารทั่วไปนั้น ได้กำหนดเกณฑ์ของความเหมาะสมด้านคุณวุฒิของบุคลากรไว้ว่า ในด้านวุฒิทางการศึกษา สำหรับผู้บริหารหรือครูผู้สอนนั้น ควรมีวุฒิการศึกษาอย่างน้อยในระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า ถ้ามีผู้บริหารหรือครูผู้สอนมีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าต่ำกว่าร้อยละ 20 จะได้ 0 คะแนน ถ้ามีวุฒิปริญญาตรีหรือสูงกว่าระหว่างร้อยละ 40 ถึง 59 จะได้ 2 คะแนน ถ้ามีวุฒิปริญญาตรีหรือสูงกว่าระหว่างร้อยละ 60 ถึง 79 จะได้ 3 คะแนน มีวุฒิปริญญาตรีหรือสูงกว่าระหว่างร้อยละ 80 ถึง 99 จะได้ 4 คะแนน และถ้ามีวุฒิปริญญาตรีหรือสูงกว่าร้อยละ 100 จะได้ 5 คะแนน และในด้านงานวิชาการ ได้กำหนดเกณฑ์ของการจัดครูเข้าสอนด้านความเหมาะสมของจำนวนคาบที่สอนไว้ว่า ถ้ามีคาบเวลาสอนโดยเฉลี่ยเกินกว่า 22 คาบ หรือน้อยกว่า 13 คาบ จะได้ 0 คะแนน ถ้ามีคาบเวลาสอนโดยเฉลี่ย 22 คาบหรือ 13 คาบ จะได้ 1 คะแนน ถ้ามีคาบเวลาสอนโดยเฉลี่ย 21 คาบ หรือ 14 คาบ จะได้ 2 คะแนน ถ้ามีคาบเวลาสอนโดยเฉลี่ย 20 คาบ หรือ 15 คาบ จะได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3 คะแนน ถ้ามีคาบเวลาสอนโดยเฉลี่ย 19 คาบ หรือ 16 คาบ จะได้ 4 คะแนน และถ้ามีคาบเวลาสอนโดยเฉลี่ย 17 ถึง 18 คาบ จะได้ 5 คะแนน และในด้านความเหมาะสมของพื้นฐานความรู้ในวิชาที่สอนนั้นได้กำหนดไว้ว่า ถ้าครูผู้สอนสอนตรงตามวุฒิต่ำกว่าร้อยละ 20 จะได้ 0 คะแนน ถ้าสอนตรงตามวุฒิระหว่างร้อยละ 21 ถึง 40 จะได้ 1 คะแนน ถ้าสอนตรงตามวุฒิระหว่างร้อยละ 41 ถึง 60 จะได้ 2 คะแนน ถ้าสอนตรงตามวุฒิระหว่าง 61 ถึง 75 จะได้ 3 คะแนน ถ้าสอนตรงตามวุฒิระหว่างร้อยละ 76 ถึง 90 จะได้ 4 คะแนน และถ้าตรงตามวุฒิระหว่างร้อยละ 91 ถึง 100 จะได้ 5 คะแนน

4. การประเมินโรงเรียนอาชีวศึกษา

สุภาณี เตชะดำรงสิน (2521 : 30) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การสร้างเกณฑ์ประเมินโรงเรียนอาชีวศึกษา แผนกพาณิชย์การ ซึ่งเนื้อหาในแบบประเมินโรงเรียนสร้างขึ้นจากรายละเอียดของเกณฑ์ประเมินโรงเรียน โดยแบ่งออกเป็น 5 หมวด แต่ละหมวดมีข้อกระทงที่บอกลักษณะของโรงเรียนแต่ละกระทงให้เลือกตอบ 5 คำตอบ คือ ก, ข, ค, ง, จ กำหนดคะแนนแต่ละตัวเลือก ดังนี้

อันดับคุณภาพ 1	หมายถึง	ไม่มีการจัด หรือมีการจัด มีการปฏิบัติแต่น้อยมาก
อันดับคุณภาพ 2	หมายถึง	มีการกระทำหรือสัมฤทธิ์ผลในด้านนั้นอยู่ในระดับต่ำ แต่มีการจัดทำมากขึ้นหรือเพิ่มขึ้นจากอันดับคุณภาพ 1
อันดับคุณภาพ 3	หมายถึง	มีการกระทำหรือสัมฤทธิ์ผลในเรื่องนั้นอยู่ในระดับปกติ ที่โรงเรียนส่วนมากปฏิบัติโดยทั่วไป หรือมีการจัดทำมากขึ้นจากอันดับคุณภาพ 2
อันดับคุณภาพ 4	หมายถึง	มีการกระทำหรือสัมฤทธิ์ผลในเรื่องนั้นอยู่ในระดับสูง เป็นที่น่าพอใจ หรือมีการจัดทำมากขึ้นจากอันดับคุณภาพ 3
อันดับคุณภาพ 5	หมายถึง	มีการกระทำหรือสัมฤทธิ์ผลในเรื่องนั้นอยู่ในระดับสูงมาก หรือมีการจัดทำมากขึ้นจากอันดับคุณภาพ 4

5. การประเมินสถาบันอุดมศึกษา

อุทมพร จามรมาน และคณะ (2544 : 242) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ดัชนี เกณฑ์ และวิธีการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในและภายนอกสำหรับสถาบันอุดมศึกษาของไทย” โดยใช้สถาบันอุดมศึกษา 3 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น และวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก เป็นสถาบันอุดมศึกษานำร่องในโครงการวิจัย โดยสถาบันอุดมศึกษานำร่องทั้ง 3 แห่ง สรุปดัชนีและเกณฑ์ประเมินตามองค์ประกอบคุณภาพทั้ง 9 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบ	จำนวนดัชนีประเมิน
1. ปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์ และแผนงาน	3
2. การเรียนการสอน	10
3. กิจกรรมพัฒนานิสิตนักศึกษา	3
4. การวิจัย	4
5. การบริการวิชาการสู่สังคม	4
6. การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม	4
7. การบริหารจัดการ	10
8. การเงินและงบประมาณ	3
9. ระบบและกลไกในการประกันคุณภาพ	6

โดยทุกดัชนีประเมินจะมีเกณฑ์ตัดสิน 5 ระดับ คือ ดีเยี่ยม ดีมาก ดี พอใช้ และต้องปรับปรุง ดังนี้

5	หมายถึง	คุณภาพตามดัชนีและเกณฑ์ระดับสูง
4	หมายถึง	คุณภาพตามดัชนีและเกณฑ์ระดับรองลงมา
3	หมายถึง	คุณภาพตามดัชนีและเกณฑ์ระดับมาตรฐาน
2	หมายถึง	คุณภาพตามดัชนีและเกณฑ์ระดับต่ำ
1	หมายถึง	คุณภาพตามดัชนีและเกณฑ์ระดับต่ำสุด/ต้องปรับปรุง

6. การประเมินโรงเรียนในต่างประเทศ

มหาวิทยาลัยมิชิแกน (University of Michigan) เป็นสถาบันการศึกษาแห่งแรกที่คิดโครงการรับรองวิทยฐานะของโรงเรียนมัธยมศึกษา ตั้งแต่คริสต์ศักราช 1872 เพื่อที่จะส่งเสริมและดำรงรักษามาตรฐานการศึกษา ตลอดจนให้สถาบันการศึกษาได้มีการวัดและประเมินผลงานของตนเอง จนในปีคริสต์ศักราช 1933 ผู้แทนจากสมาคมต่าง ๆ 6 สมาคม คือ สมาคมทางการศึกษาแห่งรัฐนิวอิงแลนด์ (The New England Association of Colleges and Secondary Schools) สมาคมทางการศึกษาแห่งรัฐส่วนกลาง (The Middle States Association of Colleges and Secondary Schools) สมาคมทางการศึกษาแห่งรัฐศูนย์กลางภาคเหนือ (The North Central Association of Colleges and Secondary Schools) สมาคมทางการศึกษาแห่งรัฐภาคใต้ (The Southern Association of Colleges and Secondary Schools) สมาคมทางการศึกษาแห่งรัฐภาคตะวันตกเฉียงเหนือ (The Northwest Association of Colleges and Secondary Schools) และสมาคมทางการศึกษาแห่งรัฐภาคตะวันตก (The Western College Association) ได้ร่วมกันก่อตั้งสมาคมชื่อ The Cooperative Study of Secondary School Standards ซึ่งต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็น National Study of Secondary School Evaluation ในปีคริสต์ศักราช 1959 โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาร่วมกันคือ เพื่อที่จะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตัดสินลักษณะของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ดี เพื่อหาทางปฏิบัติและหาวิธีการวัดผลประสิทธิภาพของโรงเรียน เพื่อกำหนดวิธีการและขบวนการในการพัฒนาโรงเรียนให้ดีขึ้น และเพื่อเป็นแนวทางให้สมาคมการศึกษาของภาคช่วยเราให้โรงเรียนมีการพัฒนา สมาคมนี้นี้ได้ศึกษาลักษณะของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ดี และหาวิธีการที่จะสร้างเกณฑ์ประเมินผลโรงเรียน (Evaluative Criteria) โดยใช้เวลาศึกษา 6 ปี จึงได้พิมพ์เกณฑ์ประเมินผลออกมาในปีคริสต์ศักราช 1939 และได้นำออกมาใช้ครั้งแรกในปีคริสต์ศักราช 1940 โดย Hawkins ได้ศึกษาความเที่ยง (Reliability) ของการประเมินโรงเรียนมัธยมศึกษาที่คัดเลือกมา 25 โรงเรียน และผลการประเมินได้ผลเป็นที่พึงพอใจของคณะกรรมการ ซึ่งเกณฑ์ประเมินผลที่สร้างขึ้นนั้นครอบคลุมลักษณะของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ดี โดยประเมินโรงเรียนในด้านต่าง ๆ ดังนี้ (Grizzell, 1960 : 15-18)

1. โปรแกรมการเรียน (Program of Studies)
2. โปรแกรมการจัดกิจกรรมนักเรียน (Student Activeity Program)
3. บริการอุปกรณ์ประกอบการสอน (Instructional Materials Service)
4. บริการแนะแนว (Guidance Service)
5. บริการเกี่ยวกับสุขภาพ (Health Services)
6. อาคารสถานที่ของโรงเรียน (School Plant)
7. คณะครูและการบริหาร (School Staff and Administration)

แต่ละหัวข้อเหล่านี้จะมีข้อกระทงบอกลักษณะที่ดีของโรงเรียนที่ควรจัดให้ผู้สำรวจให้สัญลักษณ์ตรงตามลักษณะที่เป็นจริง (Check list) ในการประเมินผลจะสรุปออกมาในรูปมาตรา 5 ลักษณะ คือ

- ดีเลิศ : ให้ 5 คะแนน หมายถึง สภาพที่ปรากฏในโรงเรียนเป็นที่น่าพอใจมากที่สุด ทำงานได้ผลดีเลิศ
- ดีมาก : ให้ 4 คะแนน หมายถึง สภาพที่จัดเป็นที่น่าพอใจหรือทำงานได้อย่างดี
- ดี : ให้ 3 คะแนน หมายถึง สภาพที่จัดอยู่ในระดับปานกลางและทำงานได้ดี
- พอใช้ : ให้ 2 คะแนน หมายถึง สภาพที่จัดอยู่ในระดับปานกลางและทำหน้าที่ได้เป็นที่น่าพอใจ
- ไม่พอใช้ : ให้ 1 คะแนน หมายถึง สภาพที่จัดไม่เป็นที่น่าพอใจ
- M : หมายถึง เป็นสภาพการที่ไม่ได้จัด แต่ควรจัดให้มีขึ้น
- N : หมายถึง เป็นสภาพการที่ไม่ได้จัด และไม่ควรจัดให้มีขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เกณฑ์ประเมินผล (Evaluative Criteria) ได้รับความนิยมนำไปใช้ทั่วประเทศในสหรัฐอเมริกา โดยเฉพาะตั้งแต่ปีคริสต์ศักราช 1940 จนถึง ปีคริสต์ศักราช 1960 และได้ทำการปรับปรุงแก้ไข ขอบกว้างของเกณฑ์ประเมินผลในปีคริสต์ศักราช 1960 นอกจากนี้มีการแปลเป็นภาษาต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในประเศนั้น ๆ เช่น ประเทศอินเดีย อียิปต์ คิวบา ญี่ปุ่น เปอร์โตริโก ประเทศใน อเมริกากลางและอเมริกาใต้ และประเทศไทย

กระทรวงศึกษาธิการของฮ่องกง ได้จัดตั้งกองทุนคุณภาพการศึกษา เพื่อส่งเสริมคุณภาพ การศึกษาในด้านต่าง ๆ ทุกระดับการศึกษา โดยมีคณะกรรมการกองทุนคุณภาพการศึกษาทำหน้าที่ ให้คำแนะนำด้านนโยบายและกระบวนการดำเนินงานแก่รัฐบาล ทั้งนี้กระทรวงศึกษาธิการของ ฮ่องกงจะให้สิทธิเสรีภาพแก่คณะกรรมการโรงเรียนในการกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ และวิธีการ บริหารการเรียนการสอน ซึ่งโรงเรียนต้องประเมินตนเองอย่างสม่ำเสมอ โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ และดัชนีชี้วัดที่กระทรวงเป็นผู้กำหนด โรงเรียนที่มีความพร้อมสามารถสมัครรับรางวัลความ เป็นเลิศของโรงเรียนได้ปีละครั้ง โดยรางวัลความเป็นเลิศของโรงเรียนจะให้แก่โรงเรียนซึ่งสามารถ แสดงผลสัมฤทธิ์ และการปฏิบัติที่มีความเป็นเลิศใน 4 ด้าน ของการศึกษา คือ การจัดการและ การจัดการองค์กร การเรียนการสอน การสนับสนุนจุดมุ่งหมายของนักเรียนและโรงเรียน ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนและระดับพัฒนาการของนักเรียน โดยมีรายละเอียดของดัชนีชี้วัดและเกณฑ์ในการ ประเมิน ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543ง : 24-33)

1. การจัดการและการจัดการองค์กร
 - 1.1 การวางแผนและการบริหาร
 - 1.2 การพัฒนาคณาจารย์
 - 1.3 การจัดสรรทรัพยากรในการดำเนินงาน
 - 1.4 กลไกการประเมินและข้อมูลป้อนกลับ
2. การเรียนการสอน
 - 2.1 หลักสูตร
 - 2.2 การเรียนและการสอนในชั้น
 - 2.3 การประเมินผล
3. การสนับสนุนจุดมุ่งหมายของนักเรียนและโรงเรียน
 - 3.1 การเอาใจใส่และให้ความดูแลนักเรียน
 - 3.2 การพัฒนาบุคลากร สังคม และวัฒนธรรม
 - 3.3 การสนับสนุนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ
 - 3.4 การเชื่อมโยงกับผู้ปกครองและชุมชน
 - 3.5 บรรยากาศของโรงเรียน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. ผลสัมฤทธิ์และระดับการพัฒนาของนักเรียน

- 4.1 การพัฒนาด้านจริยธรรมและศีลธรรม
- 4.2 การพัฒนาด้านสติปัญญา
- 4.3 การพัฒนาด้านร่างกายและอารมณ์
- 4.4 การพัฒนาด้านสังคม
- 4.5 การพัฒนาด้านสุนทรียภาพ

เกรด	ผลงาน	ลักษณะงาน
A (+/-)	ดีเลิศ	- ผลการปฏิบัติงานปัจจุบันมีความเป็นเลิศแทบทุกด้าน
B (+/-)	ดี	- โรงเรียนปฏิบัติแทบทุกรายการ - ผลการตรวจสอบดีทุกรายการ
C (+/-)	ปานกลาง	- โรงเรียนปฏิบัติแทบทุกรายการ แต่ยังมีจุดอ่อนของผลงาน - ผลการตรวจสอบเป็นที่ยอมรับได้ทุกรายการ

2.4.6 แนวคิดในการสร้างเกณฑ์การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2524 : 49-50) กล่าวว่า เกณฑ์การประเมินที่ดีควรมีลักษณะท่าทางความสามารถของผู้จัดและผู้เข้าร่วมโครงการ เหมาะสมกับระดับความรู้ของผู้เข้าร่วมโครงการ เป็นที่ยอมรับในหมู่นักวิชาการและมีอำนาจในการทำนายพฤติกรรม

สงขล ลักษณ์ (2544 : 1) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพของสถานศึกษาว่า จุดอ่อนบางประการของการประเมินคุณภาพสถานศึกษาโดยผู้ประเมินนอกสถานศึกษาคือ การขาดเกณฑ์การชี้วัดที่ไว (Sensitive) ต่อการจำแนก (Discriminate) ความแตกต่างระหว่างสถานศึกษาที่มีคุณภาพอย่างแท้จริงกับสถานศึกษาที่ด้อยคุณภาพ

อุทุมพร จามรมาน และคณะ (2544 : 154) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับดัชนีและเกณฑ์การประเมิน สรุปได้ดังนี้

1. ดัชนีประเมินควรมีเกณฑ์ตัดสิน 5 ระดับ โดยเกณฑ์ระดับกลางคือเกณฑ์มาตรฐาน
2. การจัดทำดัชนีประเมินและเกณฑ์ตัดสินผลการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาควรมีรายละเอียดและตรงกับที่สถานศึกษาต้องการ และแต่ละแห่งอาจไม่เหมือนกันก็ได้ ในการกำหนดดัชนีประเมินและเกณฑ์ตัดสินสถานศึกษาแต่ละแห่ง ควรมีแนวทางดังนี้ คือ สอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษา ตรงกับปัญหาของสถานศึกษา สอดคล้องกับปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์ของสถานศึกษา สามารถหาข้อมูลได้ไม่ยาก และไม่ซับซ้อน ยืดหยุ่น ปฏิบัติได้ และปรับเปลี่ยนได้ ดัชนีประเมินและเกณฑ์ตัดสิน ควรมีทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณลักษณะ และควรชี้ทั้งระบบ กลไก และผลสัมฤทธิ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นอกจากนี้ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2544 : 32) ได้เสนอหลักการและแนวทางในการสร้างเกณฑ์และตัวชี้วัด ในการประเมินคุณภาพการศึกษาของไทย ไว้ดังนี้

1. หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินต้องมีความสอดคล้อง (relevance)

อาจพิจารณาได้ในสองด้านสำคัญ คือ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และสอดคล้องกับบริบทของสังคมไทย

1.1 สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ โดยเกณฑ์และวิธีการประเมินคุณภาพของสถานศึกษาที่จะกำหนดขึ้นควรสอดคล้องกับเจตนารมณ์ หลักการ และแนวทางการปฏิรูปตามที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติอย่างครบถ้วน ตัวอย่างเช่น การกำหนดเกณฑ์เพื่อบ่งชี้ว่าสถานศึกษาได้จัดกระบวนการเรียนการสอน เนื้อหาสาระ และกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน มีการกำหนดตัวชี้วัดว่าสถานศึกษาได้จัดกระบวนการเรียนรู้ที่ช่วยฝึกทักษะ กระบวนการคิด และการแก้ไขปัญหาของผู้เรียน หรือการกำหนดวิธีการประเมินที่แสดงให้เห็นว่า สถานศึกษาได้จัดการเรียนการสอน โดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้ง ได้ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา เหตุผลเบื้องหลังข้อเสนอนี้คือ การกำหนดเกณฑ์ในลักษณะดังกล่าวจะเป็นการสร้างกลไกกระตุ้นให้สถานศึกษาแต่ละแห่ง ต้องปรับปรุงคุณภาพของตนเองตามจุดหมาย และแนวทางการปฏิรูปไปโดยปริยาย ซึ่งจะทำให้กระบวนการปฏิรูปการศึกษาเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในระดับปฏิบัติการคือในสถานศึกษาแต่ละแห่ง

1.2 สอดคล้องกับบริบทของสังคมไทย โดยต้องพึงระลึกว่า สภาพของสถานศึกษาในประเทศไทยแตกต่างจากประเทศอื่น หรือแม้แต่สถานศึกษาในเมืองศูนย์กลางความเจริญอย่างกรุงเทพมหานครกับเขตชนบทที่ห่างไกลความเจริญก็ต่างกันไม่น้อย ดังนั้น เกณฑ์และตัวชี้วัดคุณภาพที่กำหนดขึ้นมา จึงควรสอดคล้องกับสภาพบริบททางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย และบริบทท้องถิ่น ไม่ควรนำเกณฑ์มาตรฐานของประเทศอื่นมาใช้ โดยไม่ได้ปรับให้เหมาะสมกับสภาพที่แท้จริงของประเทศไทย เช่น สัดส่วนครูต่อจำนวนนักเรียนที่เหมาะสมของไทยอาจไม่จำเป็นต้องอยู่ที่ 1 : 20 ดังที่ Asian Development Bank กำหนดมาก็ได้ เช่นเดียวกับที่ไม่ควรกำหนดเกณฑ์ประเมินคุณภาพสถานศึกษาในเมืองกับชนบทด้วยมาตรฐานที่เท่ากัน โดยละเลยบริบทและเงื่อนไขความจำกัดที่แตกต่างระหว่างโรงเรียนทั้งสองกลุ่ม

2. เกณฑ์การประเมินและตัวชี้วัดต้องมีความเป็นองค์รวม (holism)

ความเป็นองค์รวม หมายถึง การคำนึงถึงทุกองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่กำลังพิจารณาอยู่ให้ครบถ้วนมากที่สุด ยังสามารถระบุถึงองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องได้ครบถ้วนมากเท่าใด ยิ่งแสดงถึงความเป็นองค์รวมมากขึ้นเท่านั้น ตัวอย่างเช่น หากต้องการพิจารณาหาทางแก้ปัญหา ยาเสพติดในสถานศึกษา เราต้องพยายามคำนึงถึงองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับปัญหานี้ ให้ครอบคลุม เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับครูใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่บนสื่อออนไลน์ ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

องค์ประกอบหลักให้ครบที่สุด ทั้งองค์ประกอบที่เป็นส่วนของสาเหตุแลวิธีแก้ไข เช่น การพิจารณาปัจจัยด้านจิตวิทยา การแพทย์ สังคม ครอบครัว วัฒนธรรม เศรษฐกิจ กฎหมาย ฯลฯ หากยังมีองค์ประกอบใดที่ควรถูกพิจารณาแต่ถูกละเลยอยู่ ย่อมเรียกได้ว่า ยังไม่เกิดองค์รวมในการพิจารณาเรื่องนั้น

ดังนั้น ในการกำหนดเกณฑ์ประเมินและตัวชี้วัดคุณภาพของสถานศึกษา จึงจำเป็นต้องพิจารณาองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นองค์รวม เพื่อช่วยให้สถานศึกษาแต่ละแห่งยกระดับคุณภาพบริการการศึกษาของตนอย่างครบถ้วนทุกด้าน เช่น การคำนึงถึงปัจจัยด้านปรัชญา พันธกิจ และวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน ครู และคณาจารย์ ผู้เรียน กิจกรรมนักเรียนนักศึกษา ระบบการบริหารจัดการ บุคลากรสนับสนุน การวิจัย การบริหารเงินและงบประมาณ แหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม คุณธรรมจริยธรรม เป็นต้น เช่นเดียวกับการกำหนดตัวชี้วัดของแต่ละเกณฑ์ที่ต้องมีความเป็นองค์รวมมากเพียงพอที่จะแสดงให้เห็นตัวชี้วัดคุณภาพของเกณฑ์นั้นได้อย่างครบถ้วน ซึ่งการที่จะได้เกณฑ์และตัวชี้วัดที่สามารถบ่งชี้ถึงคุณภาพของสถานศึกษาอย่างครบถ้วน จำเป็นต้องอาศัยการศึกษาวิจัยอย่างเป็นระบบและมีเหตุผลทางวิชาการ

3. เกณฑ์การประเมินและตัวชี้วัดต้องมีความเที่ยงตรง (validity) ตามหลักวิชาการ เกณฑ์และตัวชี้วัดที่กำหนดขึ้นเพื่อควบคุมมาตรฐานคุณภาพของสถานศึกษา จะมีผลโดยตรงต่อมาตรฐานและทิศทางการพัฒนาสถานศึกษาแต่ละแห่ง โดยเหตุนี้ เกณฑ์และตัวชี้วัดจึงต้องมีความเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ เพื่อให้สถานศึกษาพัฒนาผิดทิศ และป้องกันมิให้สถานศึกษาให้ความสำคัญกับองค์ประกอบที่ไม่ถูกต้อง เกณฑ์และตัวชี้วัดที่มีความเที่ยงตรง หมายถึง เกณฑ์และตัวชี้วัดที่กำหนดขึ้นที่สามารถสะท้อนองค์ประกอบของคุณภาพได้ตรงตามเจตนาที่ต้องการจะประเมิน ตัวอย่างเช่น เกณฑ์ประเมินคุณภาพของอาจารย์ จะต้องสามารถเลือกสรรตัวชี้วัดที่บอกได้ว่า หากอาจารย์มีคุณสมบัติตามตัวชี้วัดเหล่านี้จะแปลว่าอาจารย์มีคุณภาพ หรือหากกำหนดตัวชี้วัดทักษะกระบวนการคิดของผู้เรียน ตัวชี้วัดที่ได้จะต้องแสดงถึงการคิด มิใช่ทักษะการจำ เป็นต้น

เกณฑ์และตัวชี้วัดจะต้องถูกรองรับด้วยหลักวิชาการ เพื่อผลการประเมินจะสะท้อนสภาพคุณภาพที่แท้จริงของสถานศึกษาแต่ละแห่ง กล่าวคือ เกณฑ์และตัวชี้วัดต่าง ๆ ต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของเหตุผลเชิงวิชาการ งานวิจัย หรือทฤษฎีรองรับว่า เกณฑ์และตัวชี้วัดดังกล่าวมีความสัมพันธ์เชิงเหตุผลกับคุณภาพของสถานศึกษาในองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่ง พื้นฐานทางวิชาการจะช่วยป้องกันความผิดพลาดในการประเมินคุณภาพการศึกษาลงได้

2.5 เกณฑ์การประเมินคุณภาพสถานศึกษาสำหรับการประเมินภายนอก ระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2544ฯ : 1-8) ได้กำหนดเกณฑ์การประเมินคุณภาพสถานศึกษาสำหรับการประเมินภายนอก เพื่อใช้ในการประเมินคุณภาพของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีรายละเอียดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. มาตรฐานการศึกษา

การประเมินคุณภาพของสถานศึกษาที่ใช้สำหรับการประเมินภายนอก จะยึดมาตรฐานการศึกษาชาติ : ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งคณะรัฐมนตรีอนุมัติเมื่อปี พ.ศ. 2543 ประกอบด้วยมาตรฐาน 3 ด้าน ได้แก่ มาตรฐานด้านผู้เรียน มาตรฐานด้านกระบวนการ และมาตรฐานด้านปัจจัย มาตรฐานแต่ละด้านประกอบด้วยมาตรฐานย่อย รวมทั้งสิ้น 27 มาตรฐาน แต่ละมาตรฐานประกอบด้วยตัวบ่งชี้ รวมตัวบ่งชี้ที่ต้องทำการประเมินทั้งหมด 113 ตัวบ่งชี้ แต่สำหรับในช่วงปี พ.ศ. 2544-2548 ซึ่งเป็นระยะเริ่มแรกของการประเมินภายนอก สถานศึกษาอาจจะยังไม่คุ้นเคยกับการประเมินภายนอก และอาจมีปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาตนเองให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานทั้ง 27 มาตรฐาน ดังนั้น คณะรัฐมนตรีจึงกำหนดให้มีการประเมินเฉพาะมาตรฐานที่มีความสำคัญมากที่สุดก่อน 14 มาตรฐาน

เนื่องจากหน่วยงานต้นสังกัดที่รับผิดชอบการดูแลการดำเนินงานของสถานศึกษาสังกัดต่าง ๆ ต่างก็มีการพัฒนามาตรฐานการศึกษาเพื่อใช้ในการประเมินผลภายในหรือการประเมินตนเองของสถานศึกษา การกำหนดมาตรฐานหรือตัวบ่งชี้ระหว่างสังกัดต่าง ๆ จึงมีความเหลื่อมล้ำกันและมีจุดเน้นของการพัฒนาแตกต่างกัน เพื่อให้การประเมินภายนอกอยู่ภายใต้เกณฑ์มาตรฐานเดียวกัน สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) จึงมีการกำหนดกรอบมาตรฐานที่จะใช้ในการประเมินสถานศึกษาจำนวน 14 มาตรฐาน 53 ตัวบ่งชี้ ดังกล่าวข้างต้น

ในการกำหนดมาตรฐานและตัวบ่งชี้เพื่อใช้ในการประเมินภายในนั้น พบว่าตัวบ่งชี้บางตัวที่กำหนดโดยหน่วยงานหนึ่งปรากฏอยู่ภายใต้มาตรฐานที่มีชื่อเรียกต่างกับอีกหน่วยงานหนึ่งหรือแตกต่างไปจากมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่จะใช้ในการประเมินภายนอก ทำให้อาจเป็นภาระกับสถานศึกษาในการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self-Study Report = SSR) เสนอหน่วยงานต้นสังกัดและเสนอ สมศ. ประกอบกับเพื่อให้กลุ่มบุคคลทั่วไปหรือสาธารณชนได้เข้าใจในผลการประเมินสถานศึกษาง่ายขึ้น สมศ. จึงเห็นควรให้มีการจัดหมวดหมู่ของการรายงานผลการประเมินใหม่ โดยจำแนกผลการประเมินออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ มาตรฐานเกี่ยวกับผู้เรียน (เหมือนเดิม) มาตรฐานเกี่ยวกับครูซึ่งประกอบด้วยมาตรฐานด้านปัจจัยเกี่ยวกับครูโดยเฉพาะ และมาตรฐานที่เหลือ ได้แก่ มาตรฐานด้านปัจจัยบางมาตรฐาน และมาตรฐานด้านกระบวนการ ซึ่งจะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จัดอยู่ในกลุ่มมาตรฐานที่เกี่ยวกับผู้บริหาร ด้วยเหตุผลที่ว่า การดำเนินงานตามมาตรฐานเหล่านี้สะท้อนถึงความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนั้น ข้อมูลสารสนเทศที่จะรายงานต่อสาธารณชน จึงเป็นข้อมูลที่บ่งบอกถึงคุณภาพของผู้เรียน คุณภาพของครู และคุณภาพของผู้บริหาร ซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มบุคคลหลักที่สำคัญของสถานศึกษา

โดยสรุปการรายงานผลการประเมินตามมาตรฐานการศึกษาจะให้ข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพของผู้เรียน ครู และผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งนี้คุณภาพของครูส่วนหนึ่งจะสะท้อนจากคุณภาพของผู้เรียน และคุณภาพของผู้บริหารส่วนหนึ่งจะสะท้อนจากคุณภาพของผู้เรียนและคุณภาพของบุคลากรในสถานศึกษา ตลอดจนคุณภาพของการบริหารจัดการของผู้บริหารที่จะทำให้เกิดปัจจัยและกระบวนการที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาผู้เรียนได้ตามมาตรฐานที่กำหนด เช่น ความสามารถในการวางระบบโครงสร้างการบริหาร การบริหารด้านหลักสูตร การบริหารด้านการจัดการเรียนการสอน การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน การบริหารด้านสภาพแวดล้อม เป็นต้น

2. หลักการของการประเมิน

การพัฒนาเกณฑ์การประเมินคุณภาพสถานศึกษาสำหรับการประเมินภายนอกมีหลักการดังต่อไปนี้ คือ

1. ในรอบแรกของการประเมินภายนอก (พ.ศ. 2544-2548) เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินภายนอกจะมีเพียงชุดเดียว สำหรับการประเมินสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกแห่ง ทุกสังกัด ทุกขนาด และทุกเขตพื้นที่

2. การเข้าไปประเมินสถานศึกษาในรอบแรก จะเป็นการยืนยันสภาพการดำเนินงานตามข้อมูลหรือร่องรอยหลักฐานที่สถานศึกษาจัดเก็บด้วยวิธีการที่สถานศึกษากำหนดขึ้น และร่องรอยหรือข้อมูลที่ผู้ประเมินภายนอกเก็บเพิ่มเติม โดยจะไม่มี การตัดสินคุณภาพของสถานศึกษาในลักษณะสรุปรวมว่าผ่านหรือไม่ผ่าน รับรองหรือไม่รับรองแต่จะเป็นการให้ข้อมูลเกี่ยวกับจุดแข็ง จุดอ่อนของสถานศึกษาตามมาตรฐานแต่ละตัวโดยหลักการนี้ การประเมินสถานศึกษาจึงมิได้เน้นการเปรียบเทียบหรือแข่งขันกันระหว่างสถานศึกษา แต่เป็นการเปรียบเทียบการดำเนินงานระหว่างมาตรฐานการศึกษาตนเองภายในสถานศึกษานั้น ๆ ข้อมูลที่ได้รับจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงแก้ไขจุดอ่อน และเสริมจุดแข็งของตนเองให้ดียิ่งขึ้น

3. การประเมินภายนอกจะเป็นกระบวนการที่สร้างสรรค์ และเป็นกัลยาณมิตร มิใช่การจับผิดการดำเนินงานของหน่วยงานหรือผู้บริหาร ผลจากการประเมินภายนอกจะนำไปใช้เป็นสารสนเทศประกอบการตัดสินใจของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อหาแนวทางการส่งเสริมหรือสนับสนุนการดำเนินงานของสถานศึกษาให้ได้มาตรฐานทั่วกัน มิได้มีเป้าหมายหลักเพื่อนำไปใช้ในการพิจารณาให้โทษแก่ผู้เกี่ยวข้อง

3. คุณสมบัติของเกณฑ์การประเมิน

เพื่อให้การประเมินคุณภาพสถานศึกษามีมาตรฐานเดียวกัน การพัฒนาเกณฑ์การประเมินคุณภาพสถานศึกษาสำหรับการประเมินคุณภาพภายนอกจึงควรมีคุณสมบัติดังนี้

1. เป็นเกณฑ์การประเมินที่มีความเป็นปรนัย มีความชัดเจน ไม่คลุมเครือ มีความเป็นรูปธรรม ไม่ว่าผู้ประเมินสถานศึกษาจะเป็นใครก็ควรให้ผลการประเมินสอดคล้องกัน
2. เป็นเกณฑ์การประเมินที่ให้ผลการประเมินถูกต้องตามสภาพจริงของสถานศึกษา
3. เป็นเกณฑ์การประเมินที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ง่าย ไม่ยุ่งยากในการเก็บข้อมูล การตีความหมายของข้อมูล และการตัดสินผลการประเมิน
4. เป็นเกณฑ์การประเมินที่พยายามให้มีหลักการที่ง่ายต่อการจดจำ มีความเป็นทั่วไปสูง หลักการที่ใช้ในการพัฒนาเกณฑ์การประเมินจึงมีเพียงหลักการเดียวที่สามารถนำไปใช้ในการประเมินได้ครอบคลุมเกือบทุกมาตรฐาน มิใช่การจัดทำเกณฑ์เพื่อใช้ในการประเมินมาตรฐานหรือตัวบ่งชี้ใดตัวบ่งชี้หนึ่งโดยเฉพาะ
5. เป็นเกณฑ์การประเมินที่มีความยุติธรรม โปร่งใส สามารถใช้ได้กับสถานศึกษาที่มีความหลากหลายทั้งบริบทที่ตั้ง สังกัด และขนาด
6. เป็นเกณฑ์การประเมินที่มีความยืดหยุ่นในทางปฏิบัติ เปิดโอกาสให้สถานศึกษาได้แสดงออกถึงเอกลักษณ์ของการดำเนินงานของตนเอง
7. เป็นเกณฑ์การประเมินที่นำไปสู่การได้ข้อสรุป สำหรับใช้ในการพัฒนาปรับปรุงสถานศึกษา สามารถชี้ถึงจุดแข็งจุดอ่อนของสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม

4. การกำหนดระดับคุณภาพของสถานศึกษา

เนื่องจากการประเมินคุณภาพภายนอกเพิ่งเริ่มมีการดำเนินการเป็นครั้งแรกในประเทศ ทำให้อาจมีข้อจำกัดเกี่ยวกับข้อมูลเส้นฐานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ดังนั้น ในช่วงที่ระบบฐานข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานของสถานศึกษายังไม่ชัดเจน และในช่วงที่ระบบการประเมินภายนอกยังอยู่ระหว่างการพัฒนา การกำหนดระดับคุณภาพของสถานศึกษาจึงเป็นไปอย่างกว้าง ๆ ก่อน เพื่อมิให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการประเมินมากเกินไป ระดับที่ใช้ในการตัดสินคุณภาพจึงกำหนดเพียง 3 ระดับ ในอนาคตหากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษามีระบบฐานข้อมูลที่ดีพอ ก็มีความเป็นไปได้ที่จะมีการปรับระดับคุณภาพหรือเกณฑ์การประเมินให้มีความละเอียดยิ่งขึ้น ระดับคุณภาพทั้ง 3 ระดับ มีความหมายดังนี้ คือ

ระดับ 3 ดี

ระดับ 2 ขึ้นตำที่ยอมรับได้

ระดับ 1 ควรปรับปรุง

5. มิติที่ใช้ในการตัดสินคุณภาพและเกณฑ์การตัดสิน

การประเมินภายนอกเน้นการให้ข้อมูลป้อนกลับที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนากระบวนการดำเนินงานของสถานศึกษา ดังนั้น การจัดระดับคุณภาพของสถานศึกษาจึงขึ้นอยู่กับคุณภาพของการปฏิบัติงาน สถานศึกษาที่มีสัมฤทธิ์ผลของการดำเนินงานก็มีกระบวนการพัฒนาสถานศึกษาที่ชี้ให้เห็นถึงความทุ่มเทพยายามอย่างสูง ควรได้รับการประเมินคุณภาพให้อยู่ในระดับดี ในทางตรงข้ามสถานศึกษาใดที่บุคลากรมิได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาหรือมองเห็นปัญหาที่สมควรได้รับการแก้ไข สถานศึกษานั้นก็ควรต้องได้รับการประเมินคุณภาพในระดับที่ต้องปรับปรุงแก้ไข ด้วยพื้นฐานแนวคิดนี้ มิติที่ใช้ในการจัดคุณภาพจึงจำแนกออกเป็น 3 ประการ ดังต่อไปนี้

1. ความตระหนักถึงความสำคัญ (awareness) ของการพัฒนาการศึกษาให้ได้มาตรฐาน ความเข้าใจในสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น และมีจิตใจที่อยากพัฒนาให้ดีขึ้น
2. ความพยายาม (attempt) มีร่องรอยความพยายามในการปรับปรุง แก้ไข พัฒนาคุณภาพการดำเนินงานของสถานศึกษาให้ดีขึ้น
3. การบรรลุผลตามเกณฑ์ (achievement) ผลการดำเนินงานเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

มิติดังกล่าวข้างต้นทั้ง 3 มิติ จะเป็นตัวกำหนดคุณภาพของสถานศึกษา โดยเกณฑ์การตัดสินคุณภาพของการปฏิบัติงานในแต่ละระดับมีลักษณะดังต่อไปนี้

ระดับ 3 (ดี)	ผลการประเมินได้มาตรฐานคุณภาพในระดับดี (ผลการดำเนินงานได้ตามเกณฑ์ระดับดี)
ระดับ 2 (ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ)	ผลการประเมินได้มาตรฐานคุณภาพระดับผ่าน หรือได้ผลต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานแต่มีร่องรอยความพยายาม (ผลการดำเนินงานผ่านตามเกณฑ์ขั้นต่ำแต่ไม่ถึงระดับดี หรือผลการดำเนินงานไม่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ แต่มีร่องรอยของความพยายาม และความตระหนักถึงความสำคัญ)
ระดับ 1 (ควรปรับปรุง)	ผลการประเมินไม่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ (ผลการดำเนินงานไม่ผ่านเกณฑ์ และไม่มีการพยายาม โดยอาจมีหรือไม่มีร่องรอยของความตระหนักถึงความสำคัญ)

6. แนวคิดการตัดสินระดับสัมฤทธิ์ผล (achievement) ของการดำเนินงาน

หัวใจสำคัญของการพัฒนาเกณฑ์การประเมินคุณภาพของสถานศึกษา อยู่ที่เกณฑ์การตัดสินสัมฤทธิ์ผลของการดำเนินงาน ในการประเมินมาตรฐานต่าง ๆ ทั้ง 14 ด้าน พบว่าลักษณะของมาตรฐานสามารถจัดเป็นกลุ่ม ๆ ได้ 2 ประเภท คือ มาตรฐานที่เกี่ยวกับคุณภาพของบุคคล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และมาตรฐานที่เกี่ยวกับคุณภาพของกระบวนการดำเนินงาน เกณฑ์การประเมินที่กำหนดขึ้นสำหรับ ประเมินมาตรฐานต่าง ๆ กำหนดดังนี้

6.1 คุณภาพของบุคคล

มิติที่ใช้ในการกำหนดระดับของสัมฤทธิ์ผลของการดำเนินงานที่เกี่ยวกับบุคคลมี 2 มิติ ได้แก่ คุณภาพ และปริมาณ โดยบุคคลที่ถูกประเมิน ได้แก่ นักเรียน ครู และผู้บริหาร บุคคล เหล่านี้ต้องมีคุณลักษณะหรือคุณภาพตามตัวบ่งชี้ในระดับดี (ผลการประเมินเทียบเท่าเกรด 3 หรือ 4 จากระบบการให้เกรด 4 ระดับ) หรือมีคุณภาพตามลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่กำหนดจำนวน 8 รายการขึ้นไปจาก 10 รายการ (ได้คะแนน 80% - 100%) จากนั้นจะมีการกำหนดระดับคุณภาพ ของสถานศึกษาตามปริมาณของบุคคลที่มีคุณภาพดี เกณฑ์การตัดสินระดับคุณภาพของกลุ่มบุคคล ต่าง ๆ มีดังนี้

6.1.1 คุณภาพของผู้เรียน

สถานศึกษาที่มีนักเรียนที่มีคุณภาพระดับดีในปริมาณมากถือว่าสถานศึกษานั้นมีผลการ ดำเนินงานด้านสัมฤทธิ์ผลในระดับดี ดังนั้นมาตรฐานคุณภาพแต่ละระดับพิจารณาจากปริมาณของ ผู้เรียนที่มีคุณภาพ ดังต่อไปนี้

- ระดับ 1 ปริมาณของนักเรียนที่มีคุณภาพดีมีค่า $< 50\%$ ของนักเรียนทั้งหมด
- ระดับ 2 ปริมาณของนักเรียนที่มีคุณภาพดีมีค่าระหว่าง $50\% - 74\%$ ของนักเรียนทั้งหมด
- ระดับ 3 ปริมาณของนักเรียนที่มีคุณภาพดีมีค่าตั้งแต่ 75% ขึ้นไป ของนักเรียนทั้งหมด

6.1.2 คุณภาพของครู

สถานศึกษาที่มีครูที่มีคุณภาพระดับดีในปริมาณมาก ถือว่าสถานศึกษามีผลการดำเนินงาน ด้านสัมฤทธิ์ผลในระดับดี ดังนั้นมาตรฐานคุณภาพแต่ละระดับพิจารณาจากปริมาณของครูที่มี คุณภาพ ดังต่อไปนี้

- ระดับ 1 ปริมาณของครูที่มีคุณภาพดีมีค่า $< 50\%$ ของครูทั้งหมด
- ระดับ 2 ปริมาณของครูที่มีคุณภาพดีมีค่าระหว่าง $50\% - 74\%$ ของครูทั้งหมด
- ระดับ 3 ปริมาณของครูที่มีคุณภาพดีมีค่าตั้งแต่ 75% ขึ้นไป ของครูทั้งหมด

6.1.3 คุณภาพของผู้บริหาร

สถานศึกษาที่ผู้บริหารมีคุณสมบัติ/ลักษณะตามตัวบ่งชี้อยู่ในระดับดี (เทียบเท่าเกรด 3 หรือ 4) หรือมีคุณสมบัติที่ดีจำนวน 8 ข้อรายการจากจำนวนข้อที่ประเมิน 10 ข้อ (80% - 100%) ถือว่าสถานศึกษานั้นมีผู้บริหารที่ดีตามมาตรฐานนั้น และหากผู้บริหารสามารถบริหารงานมีปัจจัย ในการจัดการศึกษาได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด ก็จะถือว่าผู้บริหารนั้นมีคุณภาพดี

ตารางที่ 2.9 เกณฑ์การประเมินมาตรฐานเกี่ยวกับผู้เรียน

ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3
สัมฤทธิ์ผลของผู้เรียนไม่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ และไม่มีร่องรอยของความพยายาม โดยอาจมีหรือไม่มีร่องรอยของความตระหนักถึงความสำคัญ	1. สัมฤทธิ์ผลของผู้เรียนผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ หรือ 2. สัมฤทธิ์ผลของผู้เรียนไม่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ แต่มีร่องรอยของความพยายามและความตระหนักถึงความสำคัญ	สัมฤทธิ์ผลของผู้เรียนผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ และอยู่ในระดับดี

ตารางที่ 2.10 เกณฑ์การประเมินมาตรฐานเกี่ยวกับครู

ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3
สัมฤทธิ์ผลของครูไม่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ และไม่มีร่องรอยของความพยายาม โดยอาจมีหรือไม่มีร่องรอยของความตระหนักถึงความสำคัญ	1. สัมฤทธิ์ผลของครูผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ หรือ 2. สัมฤทธิ์ผลของครูไม่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ แต่มีร่องรอยของความพยายาม และความตระหนักถึงความสำคัญ	สัมฤทธิ์ผลของครูผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ และอยู่ในระดับดี

ตารางที่ 2.11 เกณฑ์การประเมินมาตรฐานเกี่ยวกับผู้บริหาร

ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3
การประเมินคุณสมบัติ/คุณลักษณะของผู้บริหาร		
สัมฤทธิ์ผลของผู้บริหารไม่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ และไม่มีร่องรอยของความพยายาม โดยอาจมีหรือไม่มีร่องรอยของความตระหนักถึงความสำคัญ	1. สัมฤทธิ์ผลของผู้บริหารผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ หรือ 2. สัมฤทธิ์ผลของผู้บริหารไม่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ แต่มีร่องรอยของความพยายามและความตระหนักถึงความสำคัญ	สัมฤทธิ์ผลของผู้บริหารผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ และอยู่ในระดับดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.11 (ต่อ)

ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3
การประเมินความสามารถของผู้บริหารในการบริหารให้เกิดปัจจัยตามเกณฑ์		
สัมฤทธิ์ผลของปัจจัยไม่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ และไม่มีร่องรอยของความพยายาม โดยอาจมีหรือไม่มีร่องรอยของความตระหนักถึงความสำคัญ	1. สัมฤทธิ์ผลของปัจจัยผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ หรือ 2. สัมฤทธิ์ผลของปัจจัยไม่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ แต่มีร่องรอยของความพยายามและความตระหนักถึงความสำคัญ	สัมฤทธิ์ผลของปัจจัยผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ และอยู่ในระดับดี
การประเมินความสามารถของผู้บริหารในการบริหารให้เกิดกระบวนการตามเกณฑ์		
สัมฤทธิ์ผลของกระบวนการไม่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ และไม่มีร่องรอยของความพยายาม โดยอาจมีหรือไม่มีร่องรอยของความตระหนักถึงความสำคัญ	1. สัมฤทธิ์ผลของกระบวนการผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ หรือ 2. สัมฤทธิ์ผลของกระบวนการไม่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ แต่มีร่องรอยของความพยายามและความตระหนักถึงความสำคัญ	สัมฤทธิ์ผลของกระบวนการผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ และอยู่ในระดับดี

6.2 คุณภาพของกระบวนการดำเนินงานในสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาที่สามารถบริหารงานให้เกิดกระบวนการตามที่พึงประสงค์ ถือว่าผู้บริหารนั้นมีคุณภาพดี เกณฑ์การตัดสินมีดังต่อไปนี้

- (1) การทำให้เกิดกระบวนการที่พึงประสงค์ในสถานศึกษาถือว่ามียกระดับคุณภาพดี
- (2) กระบวนการดำเนินงานที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา เป็นการดำเนินงานแบบทั้งโรงเรียน (schoolwide) ซึ่งมีคุณสมบัติ 3 ประการ ได้แก่ ความสามารถในการบริหารงานให้เกิดการทำงานแบบมีส่วนร่วม การบริหารให้เกิดความต่อเนื่อง/ความยั่งยืนของการดำเนินงาน การบริหารให้เกิดการเรียนรู้ของบุคลากรในสถานศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6 เทคนิคเดลฟาย

2.6.1 ความเป็นมาของเทคนิคเดลฟาย

เทคนิคเดลฟาย เป็นเทคนิคที่ได้รับการตั้งชื่อตามชื่อของวิหารเดลฟาย อันเป็นวิหารที่ศักดิ์สิทธิ์ในสมัยกรีกโบราณ ที่ถือเป็นศูนย์กลางของความเชื่อถือ และการเดินทางมาขอคำทำนายเกี่ยวกับอนาคตจากเทพเจ้า (เทพอพอลโล) ของผู้คนในสมัยนั้น เทคนิคเดลฟาย ถูกค้นพบและพัฒนาขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2493 (ค.ศ. 1950) โดยนักวิจัยของ The Rand Corporation คือ Olaf Helmer, Norman Dalkey and Nicholas Rescher เพื่อประโยชน์ในการทำนาย วางแผน และตัดสินใจเกี่ยวกับเหตุการณ์ในอนาคตเป็นสำคัญ ต่อมาได้เริ่มพัฒนาขึ้นอย่างเป็นระบบในปี พ.ศ. 2495 เพื่อใช้ในการศึกษาและวิจัยทางการทหารของกองทัพอากาศอเมริกันและได้ถูกปิดเป็นความลับไว้ถึง 10 ปี มาเปิดเผยเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2505 พร้อมทั้งมีการกระจายเรื่องราวเกี่ยวกับเทคนิคเดลฟายอย่างกว้างขวางจากบทความเรื่อง “An Experimental Application of the Delphi Method of the Use of Expert” ที่มี Olaf Helmer and Norman Dalkey เป็นผู้เขียนลงในวารสาร Management Science ปีที่ 9 ฉบับที่ 3 เดือนเมษายน พ.ศ. 2506 จนทำให้เทคนิคเดลฟายเป็นที่รู้จัก และถูกนำมาใช้ในงานวิจัยสาขาต่าง ๆ อย่างแพร่หลาย (ประยูร ศรีประสาธน์. 2523 : 16 ; อาทิตยา ดวงมณี. 2540 : 30)

2.6.2 ความหมายของเทคนิคเดลฟาย

มีผู้รู้หลายท่านได้ให้คำนิยามและความหมายของเทคนิคเดลฟาย ในลักษณะใกล้เคียงกันดังต่อไปนี้

ประยูร ศรีประสาธน์ (2523 : 9) ให้ความหมายของเทคนิคเดลฟายว่า “คือกระบวนการที่จะเสาะหาความคิดเห็นที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มคน เกี่ยวกับความเป็นไปได้ในอนาคตในเรื่องที่เกี่ยวกับเวลา ปริมาณ และ/หรือสภาพการณ์ที่ต้องการจะให้เป็นที่นี้โดยใช้วิธีการเสาะหาความคิดเห็นด้วยการใช้แบบสอบถามแทนการเรียกประชุม”

พงศศิริ ลำลี (2525 : 11) ได้ให้ความหมายของเทคนิคเดลฟายว่า “คือกระบวนการที่จะเสาะหาความคิดเห็นที่สอดคล้องกันของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับความเป็นไปได้ในอนาคตในเรื่องที่เกี่ยวกับเวลา ปริมาณ และ/หรือสภาพการณ์ที่ต้องการจะให้เป็นที่นี้ โดยใช้แบบสอบถาม”

สุวรรณา เชื้อรัตนพงษ์ (2528 : 14) ให้ความหมายของเทคนิคเดลฟายว่า “คือกระบวนการที่รวบรวมความคิดเห็นหรือการตัดสินใจจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สอดคล้อง เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และมีความถูกต้อง น่าเชื่อถือมากที่สุด โดยไม่ต้องนัดกลุ่มผู้เชี่ยวชาญให้มาประชุมกัน แต่ใช้การตอบแบบสอบถามแทน ซึ่งเทคนิคนี้จะทำให้สามารถระดมความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญในที่ต่าง ๆ ได้โดยไม่จำกัด ทั้งยังประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายอีกด้วย นอกจากนี้ก็ยังช่วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ และไม่ตกอยู่ใต้อิทธิพลความคิดเห็นของผู้อื่นหรือของเสียงส่วนใหญ่ในที่ประชุม”

อาทิตยา คววมณี (2540 : 32) ได้ให้ความหมายของเทคนิคเดลฟายไว้ว่า เทคนิคเดลฟายคือ “กระบวนการรวบรวมความคิดเห็น หรือการตัดสินใจอย่างอิสระจากผู้เชี่ยวชาญในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการสื่อสารให้ข้อมูล และผลย้อนกลับ (Feedback) สำหรับผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเพื่อนำมาซึ่งข้อมูลที่เป็นฉันทามติหรือสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (Consensus) ถูกต้อง และมีความน่าเชื่อถือมากที่สุด”

Helmer and Rescher. (อ้างใน พงศ์ศิริ สาลี. 2525 : 11) ให้คำนิยามของเทคนิคเดลฟายว่า “เป็นโครงการจัดทำอย่างละเอียดรอบคอบในการที่จะสอบถามบุคคลด้วยแบบสอบถามในเรื่องต่าง ๆ เพื่อที่จะได้ให้ข้อมูลและความคิดเห็นกลับมา โดยมุ่งที่จะรวบรวมการพิจารณาการตัดสินใจ และสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในเรื่องที่เกี่ยวกับความเป็นไปได้ในอนาคต”

Rasp (1973 : 29-30) ให้ความหมายของเทคนิคเดลฟายว่า “เป็นเทคนิคของการรวบรวมการพิจารณาการตัดสินใจที่มุ่งเพื่อเอาชนะจุดอ่อนของการตัดสินใจแต่เดิม ที่จำเป็นต้องขึ้นอยู่กับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนใดคนหนึ่ง โดยเฉพาะ หรือความคิดเห็นของกลุ่มหรือมติของที่ประชุม”

Linstone and Turoff (1975 : 1) ให้ความหมายของเทคนิคเดลฟายว่า “เป็นกระบวนการที่ใช้ในการสื่อสารระหว่างบุคคลเพื่อการรวบรวมความคิดเห็นการตัดสินใจต่อประเด็นต่าง ๆ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ พร้อมทั้งมีการให้ข้อสรุปและผลย้อนกลับ (Feedback) ให้บุคคลนั้น ๆ ได้พิจารณา”

Thornton. et. al. (1975 : 17) ให้ความหมายของ เทคนิคเดลฟายว่า “เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการแก้ปัญหา และตัดสินใจในสถานการณ์ต่าง ๆ เป็นวิธีการที่จะขัดเกลาและได้รับความความคิดเห็นที่สอดคล้องกันของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง”

จากนิยามและความหมายต่าง ๆ ของ “เทคนิคเดลฟาย” ดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า “เทคนิคเดลฟาย คือ เทคนิคหรือกระบวนการในการรวบรวมข้อมูลเพื่อการลงความเห็นหรือการตัดสินใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง จากกลุ่มบุคคลที่เป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้น ๆ”

2.6.3 คุณลักษณะของเทคนิคเดลฟาย

เกษม บุญอ่อน (2522 : 26-28) ได้กล่าวถึงเทคนิคเดลฟายว่า เทคนิคนี้มุ่งเพื่อเสาะหาความคิดเห็นของกลุ่มด้วยแบบสอบถาม ดังนั้นผู้เชี่ยวชาญจึงจำเป็นต้องตอบแบบสอบถาม ตามที่ผู้วิจัยได้กำหนดขึ้นในแต่ละตอน โดยเทคนิคดังกล่าวมีลักษณะ ดังนี้

1. กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ได้รับเลือกให้มาร่วมในการวิจัย ไม่ต้องเผชิญหน้ากับผู้เชี่ยวชาญคนอื่น ๆ และไม่ทราบว่ามีใครเป็นผู้เชี่ยวชาญบ้างนอกจากผู้วิจัย ทั้งนี้เพื่อเป็นการขจัดอิทธิพล

ผลกระทบของกลุ่ม หรืออิทธิพลของลักษณะเด่นของผู้เชี่ยวชาญบางคนที่จะส่งผลต่อความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนอื่น ๆ

2. เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนตอบแบบสอบถามด้วยความคิดเห็นที่กล้ากรอง อย่างละเอียดรอบคอบ และเพื่อให้คำตอบที่ได้รับมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันยิ่งขึ้น ผู้วิจัยแสดงความคิดเห็นที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นสอดคล้องต้องกันในคำตอบแต่ละข้อของแบบสอบถามที่ตอบไปในครั้งก่อน และความคิดเห็นที่สอดคล้องต้องกันนี้จะแสดงในรูปสถิติ และผู้วิจัยจะจัดส่งไปให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนทราบ เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญจะได้พิจารณาตัดสินใจว่าจะคงคำตอบเดิมหรือจะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงคำตอบเดิมประการใดบ้าง ซึ่งในการเปลี่ยนแปลงคำตอบเดิมนี้ ควรบอกเหตุผลให้ทราบด้วย ดังนั้น การตอบแบบสอบถามแต่ละครั้งของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนนั้น เขาจะทราบว่าความคิดเห็นของเขาเป็นอย่างไร ต่างกับคนอื่นหรือไม่ อย่างไร

3. ใช้สถิติวิเคราะห์ การทำนายของกลุ่มทุก ๆ ครั้ง สถิติที่นำมาใช้ในการพิจารณาคำตอบจากแบบสอบถามรอบที่ 2 และรอบที่ 3 ก็คือสถิติเกี่ยวกับการวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลางอันได้แก่ฐานนิยม มัชยฐาน หรือค่าเฉลี่ย เพื่อแสดงตำแหน่งของความคิดเห็น สำหรับกรณีที่จะพยายามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเวลา ปริมาณ หรือสภาพการณ์ในอนาคต มักใช้มัชยฐาน หรือฐานนิยมมากกว่า

นอกจากนี้ พงศ์ศิริ สำลี (2525 : 12) กล่าวว่า เทคนิคเดลฟายนี้มีประโยชน์มากในการคาดการณ์และวางแผนสำหรับอนาคตโดยเฉพาะในด้านการวางแผนการศึกษา และกล่าวถึงเทคนิคเดลฟายในลักษณะทั่วไป ที่ใกล้เคียงกัน ดังนี้

1. กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีอิสระในการแสดงความคิดเห็น ไม่ต้องเผชิญหน้าและไม่ต้องทราบซึ่งกันและกันว่าผู้เชี่ยวชาญอื่นเป็นใครบ้าง ทั้งนี้ไม่ต้องการให้ความคิดเห็นของคนอื่นมีอิทธิพลหรือมีผลกระทบต่อการศึกษาตัดสินใจของคนใดคนหนึ่ง

2. ผู้เชี่ยวชาญต้องตอบแบบสอบถามตามที่กำหนดให้ครบทุกชั้นตอน

3. เพื่อให้ได้ความคิดเห็นที่ถูกต้องและเชื่อถือได้ จึงมักจะใช้แบบสอบถามโดยวิธีการถามซ้ำหลาย ๆ รอบ

4. ใช้สถิติวิเคราะห์ทุกชั้นตอน เป็นการลดการกระจายของคำตอบของกลุ่มเพื่อให้เกิดความสอดคล้อง ซึ่งสถิติที่นำมาใช้คือสถิติเกี่ยวกับการวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง และการวัดการกระจาย

จากคุณลักษณะของเทคนิคเดลฟายดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าความสำเร็จของการวิจัยโดยอาศัยเทคนิคนี้ ขึ้นอยู่กับผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นผู้ตอบแบบสอบถามเป็นสำคัญ ดังนั้นผู้เชี่ยวชาญที่ได้รับเลือกจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องที่จะศึกษาเป็นอย่างดี จึงจะทำให้ผลการวิจัยถูกต้อง และเชื่อถือได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6.4 กระบวนการวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟาย

สมบูรณั ตันยะ (2524 : 13) กล่าวถึงการวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟายว่า กระบวนการที่สำคัญของการวิจัยโดยอาศัยเทคนิคเดลฟายนั้น อยู่ที่การใช้ชุดของแบบสอบถาม (Questionnaire Series) เนื่องจากเทคนิคเดลฟายเป็นกระบวนการวิจัย ที่ใช้ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเป็นหลัก ดังนั้น เพื่อให้ได้ความคิดเห็นที่ถูกต้องแน่นอน จึงต้องมีการถามย้ำกันหลาย ๆ ครั้ง โดยใช้ชุดของแบบสอบถามดังกล่าว โดยทั่วไปแล้วแบบสอบถามฉบับแรกจะกำหนดให้ผู้เชี่ยวชาญตอบคำถามกว้าง ๆ เกี่ยวกับประเด็นปัญหาที่ผู้วิจัยต้องการทราบ แบบถามฉบับต่อ ๆ มา แต่ละฉบับจะสร้างโดยการปรับปรุงจากแบบสอบถามฉบับก่อน กระบวนการนี้จะสิ้นสุดลงเมื่อได้รับความเห็นที่สอดคล้องกัน หรือเมื่อได้ข้อมูลที่ใช้ได้เพียงพอแล้ว

แบบสอบถามฉบับแรก มักจะเป็นคำถามปลายเปิด (Open-ended) ซึ่งให้ผู้ตอบตอบสนองในประเด็นกว้าง ๆ โดยมีจุดมุ่งหมายของการถามแบบปลายเปิดนี้ เพื่อจะเก็บรวบรวมความคิดเห็นจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

ฉบับที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่พัฒนามาจากคำตอบในแบบสอบถามรอบแรก โดยการนำความคิดเห็นทั้งหมดที่ได้รับจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในแบบสอบถามรอบแรก มาสร้างให้อยู่ในรูปประโยคหรือข้อความที่เกี่ยวกับปัญหา หรือหัวข้อที่ต้องการศึกษา ในแบบสอบถามรอบที่ 2 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญอาจต้องลงมติจัดอันดับความสำคัญ หรือให้เปอร์เซ็นต์ตามความสำคัญในแต่ละประโยค หรือข้อความการตอบอาจจะอยู่ในรูปของการให้เปอร์เซ็นต์หรือเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) หรือเป็นคะแนนก็ได้

ฉบับที่ 3 ผู้วิจัยจะพัฒนาแบบสอบถามรอบที่ 3 ขึ้นมาจากการวิเคราะห์คำตอบในแบบสอบถามรอบที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่ประกอบไปด้วยประโยคหรือข้อความที่เหมือนกับรอบที่ 2 แต่ได้มีการแสดงถึงค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของแต่ละข้อความ รวมถึงตำแหน่งที่ผู้เชี่ยวชาญคนนั้น ๆ ตอบในแบบสอบถามรอบที่ 2 ส่งกลับไปให้ผู้เชี่ยวชาญคนนั้น ได้ตอบกลับมาอีกครั้งหนึ่ง แบบสอบถามในรอบนี้จะแสดงให้เห็นว่า คำตอบเดิมในรอบที่ 2 ของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนเป็นอย่างไร มีความแตกต่างไปจากค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยควอไทล์ของคำตอบทั้งหมดอย่างไรพร้อมกับให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา ว่ามีความเห็นด้วยกับตำแหน่งที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นสอดคล้องต้องกันหรือไม่ โดยการทบทวนพิจารณาคำตอบและทบทวนคำตอบของเขาเองอีกครั้ง ซึ่งอาจจะเปลี่ยนแปลงคำตอบของเขาใหม่ หรือจะยังคงยืนยันในคำตอบเดิมของตนเองก็ได้ ในกรณีที่คำตอบของผู้เชี่ยวชาญคนใดตกอยู่สูงหรือต่ำกว่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ก็จะได้รับคำขอร้องให้แสดงเหตุผลในการตอบด้วย

จุมพล พุทธิทรชีวิน (อ้างใน ศรีรัตน์ จันทรสมวงษ์. 2530 : 62) กล่าวว่า จำนวนรอบและผู้เชี่ยวชาญที่จะใช้ในการวิจัยนั้น ขึ้นอยู่กับความสลับซับซ้อนของเรื่องที่ศึกษา ความเชี่ยวชาญของผู้เชี่ยวชาญและความเป็นเอกพันธ์ของคำตอบของผู้เชี่ยวชาญเป็นประเด็นสำคัญ จึงทำให้ไม่สามารถกำหนดจำนวนรอบที่แน่นอนตายตัวลงไปได้

Rasp. (อ้างใน อาทิตยา ดวงมณี. 2540 : 38) กล่าวว่า ตามปกติเทคนิคเดลฟายนี้จะใช้แบบสอบถาม 4 รอบด้วยกัน แต่ในบางกรณีอาจจะใช้แบบสอบถามเพียง 2-3 รอบเท่านั้น เพราะอาจไม่มีการเปลี่ยนแปลงหรือมีการเปลี่ยนแปลงน้อยมากในคำตอบของผู้เชี่ยวชาญหรือค่าพิสัยระหว่างควอไทล์แคบมาก เมื่อเป็นเช่นนี้กระบวนการวิจัยก็สามารถยุติได้แล้ว ดังนั้น จึงมักจะตัดการส่งแบบสอบถามในรอบที่ 4 แล้วใช้ผลที่ได้ในรอบที่ 3 พิจารณาเสนอผลการวิจัย

2.6.5 สิ่งที่ต้องรู้เกี่ยวกับเทคนิคเดลฟาย

อาทิตยา ดวงมณี (2540 : 33) ได้กล่าวไว้ว่า เทคนิคเดลฟายสามารถนำไปใช้กับโอกาสหรือสถานการณ์ได้หลายกรณีที่ต้องการความสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันระหว่างกลุ่มบุคคลไม่เพียงแต่การทำนายเหตุการณ์ในอนาคต ยังขึ้นกับวัตถุประสงค์ของผู้วิจัยเป็นสำคัญ

Linstone *et.al.* (อ้างใน อาทิตยา ดวงมณี. 2540 : 33) กล่าวว่า จากการใช้เทคนิคเดลฟายถูกนำมาใช้มากในการคาดการณ์หรือการทำนาย เพื่อการวางแผนตัดสินใจในอนาคตนั้น ทำให้คนส่วนใหญ่คิดว่าเทคนิคเดลฟายมีขอบเขตจำกัดอยู่เพียงเท่านั้น แต่ที่จริงแล้วเทคนิคนี้ยังสามารถนำไปใช้กับงานได้อีกหลายแขนง เช่น การจัดลำดับความสำคัญของก่านิยม การสร้างรูปจำลองการจำแนกงบประมาณ ฯลฯ

ส่วนในทางการศึกษาระดับอุดมศึกษานั้น พบว่า เทคนิคเดลฟายถูกนำมาใช้เพื่อเหตุผล 4 ประการใหญ่ ๆ คือ

1. เพื่อพัฒนาเป้าหมายและวัตถุประสงค์
2. เพื่อการปรับปรุงหลักสูตร
3. เพื่อพัฒนาเกณฑ์การประเมิน
4. เพื่อพัฒนาวิธีการวางแผนตามโมเดลของระบบการศึกษา

Turoff. (อ้างใน อาทิตยา ดวงมณี. 2540 : 33) ยังชี้ให้เห็นว่า มีเหตุผลอื่น ๆ ที่ทำให้นำเทคนิคนี้มาใช้สำหรับการศึกษาอีก 2 ประการ คือ ยังไม่มีเทคนิคการวิจัยใดที่แน่ชัดเพื่อศึกษาปัญหาดังกล่าว แต่ประโยชน์ที่ได้รับมาจากการตัดสินใจส่วนบุคคลบนพื้นฐานของกลุ่มร่วมกัน และบุคคลแต่ละคนมีความต้องการที่จะสนับสนุนต่อการทดสอบปัญหาที่กว้าง และมีความสลับซับซ้อน แต่ยังคงขาดการติดต่อสื่อสารที่ดีระหว่างผู้เชี่ยวชาญด้วยกัน และผู้เชี่ยวชาญเหล่านี้ก็ต่างมีภูมิหลังที่แตกต่างกันทั้งทางด้านประสบการณ์และความเชี่ยวชาญด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6.6 ปัญหาที่ควรวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟาย

โดยทั่วไป ผู้ทำการวิจัยจะตัดสินใจใช้เทคนิคนี้เมื่อมีปัญหาบางอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้ (ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. 2535 : 43)

1. ปัญหาที่จะทำการวิจัยไม่มีคำตอบที่ถูกต้องแน่นอน แต่สามารถวิจัยปัญหาได้จากการรวบรวมการตัดสินใจแบบอัตวิสัย (Subjective Judgements) จากผู้เชี่ยวชาญในสาขานั้น ๆ
2. ปัญหาที่จะทำการวิจัยต้องการความคิดเห็นหลาย ๆ ด้าน จากประสบการณ์หรือความรู้ความสามารถของผู้เชี่ยวชาญในสาขานั้น ๆ
3. ผู้ทำการวิจัยไม่ต้องการให้ความคิดเห็นของผู้อื่นแต่ละคนมีผลกระทบ หรือมีอิทธิพลต่อการพิจารณาตัดสินใจปัญหานั้น ๆ
4. การพบปะเพื่อนัดประชุมกลุ่มทำได้ไม่สะดวก เนื่องจากสภาพภูมิศาสตร์ หรือเสียค่าใช้จ่ายและเวลามากเกินไป
5. เมื่อไม่ต้องการเปิดเผยรายชื่อบุคคลในกลุ่ม เพราะความคิดเห็นของคนในกลุ่มเกี่ยวกับการวิจัยมีความขัดแย้งอย่างมาก

2.6.7 ข้อดีและข้อจำกัดของเทคนิคเดลฟาย

ข้อดีของเทคนิคเดลฟาย

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าเทคนิคเดลฟายมีข้อดี (อาทิตยา ควงมณี. 2540 : 34-35) ดังต่อไปนี้

1. สามารถหาความสอดคล้องของความคิดเห็นจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญจำนวนมากได้ โดยไม่ต้องจัดให้มีการประชุมกลุ่ม ทำให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนแสดงความคิดเห็นของตนได้อย่างเต็มที่ที่เป็นอิสระ และไม่ตกอยู่ภายใต้อำนาจทางความคิดหรืออำนาจของเสียงส่วนใหญ่
2. ข้อมูลที่ได้เป็นคำตอบที่น่าเชื่อถือ เพราะเป็นความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้น ๆ อย่างแท้จริง และเป็นข้อมูลที่ได้มาจากการข้ถามหลายรอบ ถือเป็นคำตอบที่ผ่านการกลั่นกรองมาแล้วอย่างรอบคอบ
3. เป็นเทคนิคในการแลกเปลี่ยนการศึกษาความเชี่ยวชาญของผู้เชี่ยวชาญทางตรงโดยที่เขาไม่รู้ตัว เพราะตามกระบวนการของเทคนิควิธี จะช่วยผสมผสานความเชี่ยวชาญของผู้เชี่ยวชาญไปด้วย
4. เป็นเทคนิคที่สามารถรับข้อมูลจากคนจำนวนมากได้ โดยไม่มีข้อจำกัดในเรื่องสภาพภูมิศาสตร์ เวลา กลไกการดำเนินงานง่าย และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานต่ำ
5. ผู้ทำการวิจัยสามารถทราบลำดับความสำคัญของข้อมูลและเหตุผลในการตอบ รวมทั้งความสอดคล้องในเรื่องความคิดเห็นได้เป็นอย่างดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นอกจากนี้ Rasp (1974 : 42) ยังได้กล่าวถึงข้อดีของเทคนิคเคลฟายว่า เทคนิคนี้ทำให้ได้ข้อมูลที่จะทำให้เกิดการพัฒนา เพื่อให้เป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายที่วางไว้ประสบผลสำเร็จได้ เพราะข้อมูลที่ได้นั้นจะแสดงให้เห็นว่าคำตอบของกลุ่มนั้นสนับสนุนหรือคัดค้านข้อตกลงที่จะมีขึ้น และจะแสดงให้เห็นถึงลำดับของความคิดเห็นที่สอดคล้องและไม่สอดคล้องกันด้วย

ข้อจำกัดของเทคนิคเคลฟาย

อาทิตยา คววมณี (2540 : 35-36) กล่าวว่า ถึงแม้เทคนิคเคลฟายจะมีข้อดีหลายประการก็ตาม แต่ก็ยังมีข้อจำกัดที่นำไปใช้ควรระวังหลายประการเช่นกัน ดังนี้

1. การกำหนดกรอบให้ผู้เชี่ยวชาญเป็นการจำกัดกรอบความคิดของผู้เชี่ยวชาญ ทำให้แนวความคิดที่ได้ถูกจำกัดอยู่ในกรอบเฉพาะที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นเท่านั้น
2. การคัดเลือกและเกณฑ์การพิจารณาเลือกผู้เชี่ยวชาญถ้าไม่เหมาะสมจะทำให้ได้ผู้ที่ไม่มีความรู้ หรือผู้เชี่ยวชาญในเรื่องที่ต้องการความคิดเห็นอย่างแท้จริง ทำให้ข้อมูลขาดความน่าเชื่อถือได้
3. ผู้วิจัยขาดความรอบคอบหรือมีความลำเอียงในการพิจารณาวิเคราะห์คำตอบแต่ละรอบ
4. การใช้เวลาในการตอบแบบสอบถามปลายเปิดมากเกินไป และต้องตอบหลาย ๆ รอบเพื่อถ่วงกรองความคิด ทำให้ผู้ตอบรู้สึกเบื่อหน่ายหรือรู้สึกว่าถูกรบกวนมากเกินไป จนอาจจะไม่ได้รับความร่วมมือในการตอบรอบหลัง ๆ
5. การสูญหายระหว่างทางของการส่งแบบสอบถาม หรือไม่ได้รับแบบสอบถามกลับคืนครบในแต่ละรอบ
6. ผลการวิจัยเป็นความรู้สึก (intuition) มากกว่าเป็นวิทยาศาสตร์ (science)

2.6.8 ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เทคนิคเคลฟายใช้ได้ผลอย่างสมบูรณ์

ปัจจัยสำคัญต่าง ๆ ที่จะทำให้สามารถใช้เทคนิคเคลฟายในการวิจัยได้ผลอย่างสมบูรณ์ มีดังนี้ คือ

1. เวลา

ผู้ทำการวิจัยควรมีเวลามากพอที่จะดำเนินการวิจัยด้วยเทคนิควิธีนี้ โดยทั่วไปใช้เวลาประมาณ 2 เดือน จึงเสร็จสิ้นกระบวนการ อาจช้าหรือเร็วกว่านั้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญว่าจะส่งแบบสอบถามแต่ละรอบกลับคืนมาช้าหรือเร็วเพียงใด การเก็บรวบรวมข้อมูลแต่ละรอบผู้วิจัยต้องกำหนดเวลาให้เหมาะสม ไม่เร่งรัดหรือเว้นระยะนานเกินไป เพราะการเว้นระยะนานเกินไป อาจทำให้ผู้เชี่ยวชาญลืม ขาดความต่อเนื่องทางความคิด เสียเวลาในการทบทวน และเกิดความเบื่อหน่ายได้ จำนวนวันที่น้อยที่สุดที่เหมาะสมในการกำหนดตอบกลับแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์ตามที่ได้มีผู้ศึกษาไว้ คือ ช่วง 7 วัน ส่วนการเตือนและการติดตามการตอบกลับของแบบสอบถามนั้น กลุ่มที่ได้รับการเตือนและการติดตามทางโทรศัพท์จะมีอัตราการตอบกลับสูงกว่า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับครูใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กลุ่มที่ได้รับการเตือน และการติดตามด้วยการ์คหรือไปรษณียบัตร ทั้งนี้เนื่องจากสามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้ตอบได้ด้วยน้ำเสียง การทักทาย ตลอดจนเปิดโอกาสให้ซักถามในประเด็นที่ไม่เข้าใจได้ ทำให้ผู้ตอบเกิดความกระตือรือร้นและมีทัศนคติที่ดีต่องานวิจัย (กอบแก้ว ภูติชนารักษ์. 2537 : 56 ; สุวดี ทวีบุตร. 2540 : 68-87)

2. ผู้เชี่ยวชาญ

ชนิตา รักษ์พลเมือง (2531 : 41) กล่าวถึงจำนวนผู้เชี่ยวชาญว่า ถึงแม้จะไม่มีกำหนดตายตัวว่าควรจะใช้จำนวนเท่าใดก็ตาม อย่างน้อยที่สุดในรอบสุดท้ายควรจะมีถึง 10 คน และการเพิ่มจำนวนผู้เชี่ยวชาญจะทำให้ผลที่ได้ที่น่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น การกำหนดจำนวนผู้เชี่ยวชาญถ้าหากผู้เชี่ยวชาญมีความเป็นเอกพันธ์ อาจใช้เพียง 10-15 คน และหากผู้เชี่ยวชาญมีความเป็นวิวิธพันธ์ อาจต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญจำนวนมาก แต่จากการศึกษาของ Macmillan (อ้างใน อาทิตยา ดวงมณี. 2540 : 53) พบว่า หากผู้เชี่ยวชาญมีจำนวนตั้งแต่ 17 คนขึ้นไป อัตราลดลงของความคลาดเคลื่อนจะมีน้อยมากจนคงที่ ดังตารางที่ 2.12

ตารางที่ 2.12 การลดลงของความคลาดเคลื่อนของจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ

จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ (panel size)	การลดลงของ ความคลาดเคลื่อน (error reduction)	การเปลี่ยนแปลงสุทธิ (net change)
1 - 5	1.20 - 0.70	0.50
5 - 9	0.70 - 0.58	0.12
9 - 13	0.58 - 0.54	0.04
13 - 17	0.54 - 0.50	0.04
17 - 21	0.50 - 0.48	0.02
21 - 25	0.48 - 0.46	0.02
25 - 29	0.46 - 0.44	0.02

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (อ้างใน อาทิตยา ดวงมณี. 2540 : 53) กล่าวว่า เทคนิคเดลฟาย ต้องอาศัยความคิดเห็นจากการตอบแบบสอบถาม ฉะนั้นความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ได้รับจะต้องขึ้นอยู่กับความน่าเชื่อถือของผู้ตอบ ว่ามีความรู้ความสามารถเป็นเลิศในสาขานั้น ๆ อย่างแท้จริง หรือเป็นผู้มีส่วนร่วมรับผิดชอบมีประสบการณ์ในประเด็นที่ศึกษา ให้ความร่วมมือด้วยความเต็มใจ ตั้งใจ และยินยอมเสียสละเวลาโดยตลอดงานวิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. แบบสอบถาม

เพื่อให้ได้ความคิดเห็นที่ตรงความเป็นจริงและน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น กระบวนการของเทคนิคเดลฟาย จึงต้องมีการถามย้ำด้วยการส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มผู้เชี่ยวชาญหลายรอบ โดยทั่วไปคือ 3-4 รอบ แบบสอบถามที่ส่งไปให้ผู้เชี่ยวชาญรอบนั้น มี 2 ชนิด คือ แบบสอบถามปลายเปิด และแบบสอบถามปลายปิดชนิดมาตราส่วนประมาณค่า การเก็บรวบรวมข้อมูลรอบแรกใช้แบบสอบถามปลายเปิด ส่วนรอบต่อ ๆ มาใช้แบบสอบถามปลายปิดชนิดมาตราส่วนประมาณค่า ลักษณะของแบบสอบถามแต่ละรอบที่ผู้วิจัยควรเอาใจใส่ คือ ข้อความในแบบสอบถามต้องชัดเจน สละสลวย ง่ายแก่การอ่าน และผู้ตอบแต่ละคนต้องเข้าใจตรงกันในคำถามหรือข้อความเดียวกัน (อาทิตยา ควงมณี. 2540 : 54)

กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบบสอบถามแต่ละรอบ มีดังนี้ (อาทิตยา ควงมณี. 2540 : 39)

รอบที่ 1 แบบสอบถามในรอบแรกมักเป็นคำถามปลายเปิด มีจุดมุ่งหมายเพื่อรวบรวมความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญโดยใช้คำถามอย่างกว้าง ๆ บางครั้งผู้วิจัยอาจสร้างเป็นแบบสอบถามปลายปิดก็ได้ ทั้งนี้เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เชี่ยวชาญ กรณีเช่นนี้ ผู้วิจัยควรเว้นช่องว่างในส่วนท้ายของคำถาม เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมตามต้องการ

รอบที่ 2 แบบสอบถามในรอบที่ 2 จะพัฒนามาจากคำตอบของแบบสอบถามในรอบแรก โดยผู้วิจัยจะรวบรวมความคิดเห็นที่ได้ทั้งหมดสังเคราะห์เข้าด้วยกัน ตัดข้อมูลที่ซ้ำซ้อนออก จากนั้นก็จัดสร้างเป็นแบบสอบถามปลายปิดชนิดมาตราส่วนประมาณค่า ส่งกลับไปยังกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเหล่านั้นอีกครั้งเพื่อลงมติจัดระดับความสำคัญของแต่ละข้อ หากมีคำถามข้อใดที่ไม่ชัดเจน หรือควรมีการแก้ไขสำนวน ผู้เชี่ยวชาญสามารถให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมได้

รอบที่ 3 ผู้วิจัยจะนำคำตอบที่ได้รับจากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดในรอบที่ 2 มาหาค่ามัธยฐาน (Median) ฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) เพื่อนำค่าเหล่านี้ใส่เพิ่มไปในแบบสอบถามรอบที่ 3 ที่มีข้อความคงเดิม โดยแสดงค่าที่คำนวณได้ในรูปของสัญลักษณ์หรือค่าตัวเลข พร้อมทั้งแสดงคำตอบเดิมของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 2 ให้เห็นอีกครั้งในแบบสอบถามรอบที่ 3 ด้วย ทั้งนี้ก็เพื่อส่งกลับไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาใหม่โดยเปรียบเทียบความคิดเห็นของตนเองกับกลุ่มว่าจะยังยืนยันคำตอบเดิมหรือจะปรับเปลี่ยนใหม่หากคำตอบของตนไม่สอดคล้องกับคำตอบของกลุ่ม และถ้าต้องการยืนยันคำตอบเดิมให้แสดงผลประกอบด้วย

รอบที่ 4 ทำตามขั้นตอนเดียวกับรอบที่ 3 แล้วส่งกลับไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาอีกครั้ง ซึ่งโดยทั่วไปมักตัดรอบนี้ออก เพราะความคิดเห็นในรอบที่ 3 และรอบที่ 4 มีความแตกต่างกันน้อยมาก

4. ผู้วิจัย

ผู้ทำการวิจัยต้องมีความละเอียดรอบคอบในการพิจารณาคำตอบ และให้ความสำคัญต่อคำตอบที่ได้รับอย่างเสมอกันทุกข้อ ไม่ว่าผู้ตอบแต่ละคนจะตอบครบทุกข้อหรือไม่ก็ตาม ทั้งนี้เพื่อมิให้พลาดข้อความหรือเหตุผลที่แท้จริงของเรื่องไป รวมทั้งต้องวางตัวเป็นกลาง ไม่มีความลำเอียงหรือนำความคิดเห็นส่วนตัวเข้าไปพิจารณาร่วมด้วย เพราะอาจส่งผลให้ผลการวิจัยเกิดความคลาดเคลื่อน นอกจากนี้ ผู้วิจัยจะต้องอาศัยความอดทนและใช้มนุษยสัมพันธ์อันดีในการให้ได้มาซึ่งข้อมูลครบตามต้องการ (อาทิตยา ดวงมณี. 2540 : 55)

5. เกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาคำเห็นพ้อง (Consensus) ที่เหมาะสม

สำหรับคำตอบที่ได้จากแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ในรอบที่ 2 และรอบที่ 3 นั้น จะนำมาคำนวณหาค่าร้อยละ ค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ เพื่อพิจารณาคำเห็นพ้อง ซึ่งสามารถสรุปเกณฑ์ที่เหมาะสมในการพิจารณาได้ดังนี้ (อาทิตยา ดวงมณี. 2540 : 55)

- ถ้าข้อความใดมีพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50 และค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน ไม่เกิน 1.00 แสดงว่า ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อข้อความนั้นมีความสอดคล้องต้องกันหรือได้รับฉันทามติ

- ถ้าข้อความใดมีพิสัยระหว่างควอไทล์เกิน 1.50 และค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐานเกิน 1.00 หรือกลับกัน แสดงว่า ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อข้อความนั้นไม่สอดคล้องกันหรือไม่ได้รับฉันทามติ

ในด้านของระดับคะแนนฉันทามตินั้น ยังไม่ปรากฏข้อตกลงที่ชัดเจนตายตัว แต่ก็ได้มีการเสนอถึงระดับที่ควรจะเป็น เช่น Flanders (1989) กำหนดไว้ว่า ข้อความใดที่จะถือว่าได้รับฉันทามติก็ต่อเมื่อข้อความนั้นมีผู้ตอบสอดคล้องกัน 60% และ Murry and Hammons (1995) กำหนดไว้ว่า ข้อความใดที่จะถือว่าได้รับฉันทามติได้ก็ต่อเมื่อข้อความนั้นมีผู้ตอบสอดคล้องกันถึง 75 % เป็นต้น (อาทิตยา ดวงมณี. 2540 : 55)

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พวงทอง ไสยวรรณ (2514 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การสร้างเกณฑ์ประเมินผลเพื่อรับรองวิทยฐานะของโรงเรียนมัธยมศึกษา” โดยอาศัยลักษณะของโรงเรียนที่ดี 6 ประการ คือ โปรแกรมการศึกษา โปรแกรมการจัดกิจกรรมนักเรียน การบริการด้านห้องสมุด การแนะแนว ในโรงเรียน อาคารสถานที่ และการบริหาร สร้างเป็นแบบรายการสำรวจจำนวน 152 รายการ โดยให้เลือกตอบ 2 กรณี คือ มีหรือไม่มี หาความตรงของเกณฑ์ประเมินโดยใช้การตัดสินของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเห็นตรงกันร้อยละ 80 ขึ้นไป หากค่าความเที่ยงโดยใช้สูตรคูเคอร์ริชาร์ดสัน หาค่าอำนาจจำแนก โดยใช้สูตรจอห์นสัน ผลการวิจัยปรากฏว่า เหลือข้อกระทงที่มีอำนาจจำแนก ตั้งแต่ .20 ขึ้นไป 90 ข้อ ค่าความเที่ยงภายในเท่ากับ 0.94 ค่าความเที่ยงภายนอกเท่ากับ 0.95 และคะแนนคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพระนคร-ธนบุรี มีค่าเฉลี่ยปานกลางอยู่ระหว่าง 46.26 ถึง 59 แต้ม มีโรงเรียนที่มีคุณภาพต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ 11 โรงเรียน มีคุณภาพเป็นปกติ 9 โรงเรียน และมีคุณภาพสูงกว่าเกณฑ์ปกติ 10 โรงเรียน

สุภาณี เตชะดำรงสิน (2521 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การสร้างเกณฑ์ประเมินโรงเรียนอาชีวศึกษา แผนกพาณิชยการ” ซึ่งครอบคลุมลักษณะที่เป็นคุณภาพที่ดีของโรงเรียน 5 ประการ คือ โปรแกรมการศึกษา อาคารสถานที่และอุปกรณ์ โปรแกรมการจัดกิจกรรมนักเรียน สวัสดิการและบริการโรงเรียน และการบริหาร สร้างเป็นแบบสำรวจ 119 ข้อ แล้วเลือกข้อที่ผู้ทรงคุณวุฒิมากกว่าร้อยละ 80 ขึ้นไปมีความเห็นตรงกันว่าใช้ได้ไว้ 114 ข้อ สร้างแบบประเมินโรงเรียนเป็นแบบกำหนดคำตอบ 5 คำตอบ มีเนื้อหาตามขอบเขตของเกณฑ์ประเมินโรงเรียนจำนวน 338 ข้อ ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิกว่าร้อยละ 80 ขึ้นไป มีความเห็นตรงกันว่าใช้ได้ทั้งหมด เมื่อหาอำนาจจำแนกโดยการทดสอบค่าที ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 แล้วเหลือที่ใช้ได้ 226 ข้อนี้ไปประเมินโรงเรียนอาชีวศึกษา แผนกพาณิชยการ ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่เป็นตัวอย่างประชากร 32 โรงเรียน แล้วนำคะแนนมาวิเคราะห์หาความเที่ยงโดยวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนของฮอยท์ หาอำนาจจำแนกของแบบประเมินโรงเรียนทั้งฉบับ โดยการทดสอบค่าเอฟ หาค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัดของแบบประเมินโรงเรียน และหาค่าเฉลี่ยระดับปานกลางของคุณภาพโรงเรียนอาชีวศึกษา แผนกพาณิชยการ ในกรุงเทพมหานครได้ผลดังนี้

1. แบบประเมินโรงเรียนประกอบด้วยข้อกระทงที่มีความตรง ความเที่ยง และอำนาจจำแนกอยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้ จำนวน 226 ข้อ
2. ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบประเมินโรงเรียน 226 ข้อ ตัดสินด้วยค่าที มีค่าตั้งแต่ 1.86-16.42 แต่ละข้อจำแนกกลุ่มสูงกลุ่มต่ำอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05
3. โดยการทดสอบค่าเอฟ แบบประเมินโรงเรียนทุกฉบับมีอำนาจจำแนกที่ระดับความมี

นัยสำคัญ .01

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. สัมประสิทธิ์ความเที่ยงของแบบประเมินโรงเรียนทั้งชุด มีค่าเท่ากับ 0.98 และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัดเท่ากับ 14.52

5. สัมประสิทธิ์ความเที่ยงของแบบประเมินโรงเรียน

ด้านโปรแกรมการศึกษาเท่ากับ 0.97

ด้านอาคารสถานที่และอุปกรณ์เท่ากับ 0.97

ด้านโปรแกรมการจัดกิจกรรมนักเรียนเท่ากับ 0.92

ด้านสวัสดิการและบริการโรงเรียนเท่ากับ 0.98

ด้านการบริหารเท่ากับ 0.91

6. ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัดของแบบประเมินโรงเรียน

ด้านโปรแกรมการศึกษาเท่ากับ 11.08

ด้านอาคารสถานที่และอุปกรณ์เท่ากับ 4.83

ด้านโปรแกรมการจัดกิจกรรมนักเรียนเท่ากับ 2.21

ด้านสวัสดิการและบริการโรงเรียนเท่ากับ 3.40

ด้านการบริหารเท่ากับ 4.68

7. ค่าเฉลี่ยระดับปานกลางของคุณภาพของโรงเรียนอาชีวศึกษา แผนกพาณิชยการ ในเขตกรุงเทพมหานคร อยู่ระหว่าง 557.72 ถึง 656.78 คะแนน

ค่าเฉลี่ยระดับปานกลางด้านโปรแกรมการศึกษาอยู่ระหว่าง 296.04-348.90 คะแนน

ค่าเฉลี่ยระดับปานกลางด้านอาคารสถานที่และอุปกรณ์อยู่ระหว่าง 97.16 ถึง 114.53

คะแนน

ค่าเฉลี่ยระดับปานกลางด้านโปรแกรมการจัดกิจกรรมนักเรียนอยู่ระหว่าง 15.36 ถึง

21.39 คะแนน

ค่าเฉลี่ยระดับปานกลางด้านสวัสดิการและบริการโรงเรียนอยู่ระหว่าง 71.89 ถึง 90.92

คะแนน

ค่าเฉลี่ยระดับปานกลางด้านการบริหารอยู่ระหว่าง 73.23 ถึง 85.08 คะแนน

ดวงพร ชินสมบูรณ์ (2522 : 68-69) ทำการวิจัยเรื่อง “การสร้างเกณฑ์ประเมินโรงเรียนอนุบาล” โดยใช้เกณฑ์ประเมินโรงเรียนอนุบาลที่สร้างขึ้น ประเมินคุณภาพโรงเรียนอนุบาลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 26 โรงเรียน โดยเลือกตัวเลือกที่ตรงกับลักษณะที่เป็นจริงของโรงเรียนที่ถูกประเมิน นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์หาค่ามัธยิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และช่วงความเชื่อมั่นของมัธยิมเลขคณิตเพื่อหาค่าเฉลี่ยปานกลางของคุณภาพโรงเรียนอนุบาล ซึ่งได้จำแนกออกเป็น 5 หมวด ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. หมวดอาคารสถานที่และอุปกรณ์ ค่าเฉลี่ยปานกลางอยู่ระหว่างคะแนน 42.98 ถึง 51.72 มีโรงเรียนที่มีคุณภาพสูงกว่าค่าเฉลี่ยปานกลางร้อยละ 30.77 และอยู่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยปานกลางร้อยละ 30.77

2. หมวดการบริหารโรงเรียน ค่าเฉลี่ยปานกลางอยู่ระหว่างคะแนน 30.97 ถึง 38.63 มีโรงเรียนที่มีคุณภาพสูงกว่าค่าเฉลี่ยปานกลางร้อยละ 38.46 และอยู่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยปานกลางร้อยละ 34.62

3. หมวดการเรียนการสอน ค่าเฉลี่ยปานกลางอยู่ระหว่างคะแนน 88.89 ถึง 105.65 มีโรงเรียนที่มีคุณภาพสูงกว่าค่าเฉลี่ยปานกลางร้อยละ 38.46 และอยู่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยปานกลางร้อยละ 23.08

4. หมวดสวัสดิการและการประชาสัมพันธ์ ค่าเฉลี่ยปานกลางอยู่ระหว่างคะแนน 38.68 ถึง 45.40 มีโรงเรียนที่มีคุณภาพสูงกว่าค่าเฉลี่ยปานกลางร้อยละ 30.77 และอยู่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยปานกลางร้อยละ 38.46

5. คุณภาพโรงเรียนรวมทุกหมวด ค่าเฉลี่ยปานกลางอยู่ระหว่างคะแนน 198.79 ถึง 240.45 มีโรงเรียนที่มีคุณภาพสูงกว่าค่าเฉลี่ยปานกลางร้อยละ 34.62 และอยู่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยปานกลางร้อยละ 34.62

ปรัชญา วุฒินาถรณ์ (2527 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาเกณฑ์ประเมินโรงเรียนประถมศึกษา สำหรับสภาพท้องถิ่นในเขตการศึกษา 8.” โดยสร้างแบบสอบถามขึ้นจากเอกสาร งานวิจัย ลักษณะของเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา และการสัมภาษณ์ และนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแบบสอบถามที่สร้างขึ้นแล้วนำมาแก้ไข ปรับปรุงและนำไปทดลองใช้ ได้แก่ กลุ่มผู้บริหารการประถมศึกษาอำเภอ กลุ่มอาจารย์ใหญ่และครูฝ่ายปฏิบัติการสอนในเขตอำเภอเมืองและอำเภอเขตชนบท ขัอกระทรวงใดที่มีคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป ถือว่าข้อภระทงนั้นสามารถใช้เป็นเกณฑ์ได้ ผลการวิจัยได้เกณฑ์จำนวน 155 ข้อ

เอนก ศิลปนิลมาลย์ (2530 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาเกณฑ์การประเมินหลักสูตรจริยศึกษาในระดับประถมศึกษา” มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเกณฑ์การประเมินหลักสูตรจริยศึกษาในระดับประถมศึกษา และเพื่อประเมินหลักสูตรจริยศึกษาที่ปรากฏในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 โดยใช้เทคนิคเดลฟาย และใช้ผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 25 คน แสดงความคิดเห็นต่อเกณฑ์ประเมินที่แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ (1) โครงสร้างของหลักสูตร แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ จุดประสงค์ เนื้อหาสาระและประสบการณ์ (2) โอกาสในการเรียนรู้ (3) สิ่งเร้า (4) สภาพการเรียนการสอน (5) การประเมินผล ปรากฏว่า มีเกณฑ์ประเมินที่ผ่านการยอมรับจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้งสิ้น 116 ข้อ เป็นประเด็นเกณฑ์หลัก 28 ข้อ และประเด็นเกณฑ์ย่อย 88 ข้อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วันชัย ศิริชนะ (2536 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับอุดมศึกษาสำหรับสถาบันการศึกษาในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย” การศึกษาใช้แนวการวิจัยเชิงธรรมชาติ โดยใช้รูปแบบวิธีการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิตามแนวคิดของสหรัฐอเมริกา อังกฤษ ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย และสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน พบว่า รูปแบบของระบบการประกันคุณภาพทางการศึกษาของทุกประเทศได้เน้นถึงหลักการในเรื่องความเป็นอิสระ (Autonomy) ควบคู่ไปกับความพร้อมที่จะรับการตรวจสอบจากภายนอก (Accountability) ของสถาบันอุดมศึกษา ทั้งนี้โดยที่แต่ละประเทศมีกลไกการดำเนินการและวิธีการในรายละเอียดที่แตกต่างกันออกไปตามประสบการณ์และจารีตนิยมของตน และได้รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การรับรองวิทยฐานะของหลักสูตรที่ใช้ในการประเมินคุณภาพของสถาบัน การตรวจสอบกลไกการควบคุมคุณภาพและการติดตามผลการปฏิบัติงาน ซึ่งประกอบด้วยเกณฑ์ย่อย ๆ ที่เป็นตัวบ่งชี้สมรรถภาพที่แสดงถึงคุณภาพของการศึกษา ดังนี้ คือ เกณฑ์พิจารณาความพร้อมและขีดความสามารถในด้านการพัฒนา และติดตามการดำเนินงานของหลักสูตร องค์กร และการบริหาร ทรัพยากรการบริหาร ระบบการพัฒนาอาจารย์และบุคลากร การใช้ประโยชน์อาคารสถานที่ และอุปกรณ์ ตลอดจนห้องสมุดการบริการวิชาการ สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักศึกษา การบริการนักศึกษา จำนวนนักศึกษารวม จำนวนผู้สำเร็จการศึกษา และการใช้จ่ายงบประมาณในการดำเนินงาน

ศศิธร ชูตินันทกุล (2536 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การสร้างแบบประเมินและเกณฑ์มาตรฐานในการประเมินโรงเรียนเอกชนที่เปิดสอนคอมพิวเตอร์” โดยใช้เทคนิคเดลฟาย ผู้วิจัยสร้างแบบประเมินจากการกำหนดจุดมุ่งหมายของการประเมิน และศึกษาวิเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตัดสินเกณฑ์มาตรฐาน โดยผู้วิจัยได้สร้างแบบประเมินครอบคลุมประเด็นหลัก 6 ด้าน คือ ด้านปรัชญา แนวนโยบาย ด้านบุคลากร ด้านการบริหาร และการจัดการ ด้านหลักสูตรการเรียนการสอนและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านอาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ ด้านการประชาสัมพันธ์ ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 27 คน พิจารณา 3 รอบ ได้ข้อความที่จะใช้ในการประเมินทั้งหมด 20 ข้อใหญ่ 88 ข้อย่อย หลังจากนั้นนำมาสร้างคู่มือประกอบการประเมิน โดยแต่ละข้อของแบบประเมินจะให้ระดับคะแนนไว้ 4 ระดับ นำคู่มือที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตัดสินใจแต่ละข้อ ว่าโรงเรียนควรผ่านระดับคะแนนใด จึงจะถือว่าผ่านมาตรฐานตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ส่วนเกณฑ์มาตรฐานของแต่ละประเด็นหลักหาได้จากค่าเฉลี่ยในแต่ละประเด็นนั้น แล้วนำแบบประเมินไปทดลองใช้กับโรงเรียนในแต่ละประเด็นนั้น โดยนำไปทดลองใช้กับโรงเรียน 8 โรงเรียน ใช้ผู้ประเมิน 2 คน มีความเชื่อมั่นของแบบประเมินเท่ากับ .95 และค่าความเชื่อมั่นของผู้ประเมินเท่ากับ .85

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สมเกียรติ ทานอก (2539 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาตัวบ่งชี้ร่วมสำหรับเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบความสอดคล้องของโมเดลโครงสร้างเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา กับข้อมูลเชิงประจักษ์ และเพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้ร่วมสำหรับเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งได้ใช้ข้อมูลผลการประเมินมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาตามตัวบ่งชี้ในเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา 6 งาน คือ งานกิจกรรมนักเรียน งานธุรการและการเงิน งานบุคลากร งานอาคารสถานที่ งานวิชาการ และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จากโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ จำนวน 7,435 โรงเรียน มาวิเคราะห์ห่อ้งค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง (Second order confirmatory factor analysis) โดยใช้โปรแกรม LISREL 8.10 พบว่า โมเดลโครงสร้างเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดีมาก แต่ผลจากการพัฒนาตัวบ่งชี้เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาในภาพรวมพบประเด็นที่ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ที่กำหนด โดยผู้ทรงคุณวุฒิและคณะทำงานได้กำหนดน้ำหนักห่อ้งค์ประกอบของงานทั้ง 6 งานไว้ ผู้วิจัยให้ความเห็นในเรื่องดังกล่าวว่า การพัฒนาตัวบ่งชี้ร่วมสำหรับเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาในครั้งนี้ กรอบสมมติฐานที่วางไว้โดยผู้เชี่ยวชาญกับสภาพความเป็นจริงในการบริหารงานโรงเรียนนั้น ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา มีความคิดในการบริหารและการให้ความสำคัญในงานของโรงเรียนที่แตกต่างจากกรอบสมมติฐานที่กำหนดไว้

ตำรวจ บุตราช (2541 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การสร้างเกณฑ์การประเมินการปฏิบัติงานด้านการสอนของครูผู้สอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนชายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม” โดยใช้เทคนิคเดลฟาย กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตรและการสอน และผู้เชี่ยวชาญด้านการสอน จำนวน 20 คน

วิธีดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 สร้างเกณฑ์การประเมินการปฏิบัติงานด้านการสอน โดยศึกษาแนวคิดงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและเกณฑ์การประเมินครูดีเด่น วิเคราะห์งานด้านการสอน แล้วสังเคราะห์ออกมา 3 ขั้นตอน คือ ขั้นเตรียมการก่อนสอน ขั้นปฏิบัติการสอน และขั้นปฏิบัติการหลังการสอน เพื่อทำการร่างเกณฑ์การประเมินการปฏิบัติงานด้านการสอนให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเที่ยงตรง ความครอบคลุมของเกณฑ์การประเมิน ตอนที่ 2 ทำการทดสอบหาค่าความเที่ยงตรงของเกณฑ์การประเมิน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. เกณฑ์การประเมินการปฏิบัติงานด้านการสอน ของครูผู้สอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนชายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม ใช้ประเมินใน 3 ขั้นตอน คือ ขั้นเตรียมการก่อนสอน ขั้นปฏิบัติการสอน และขั้นปฏิบัติการหลังการสอน

2. เกณฑ์การประเมินในขั้นเตรียมการก่อนสอนแบ่งเป็น 3 ด้าน คือ ด้านการเตรียมตัวของครู ด้านการเตรียมนักเรียน และด้านการเตรียมสภาพแวดล้อม

3. เกณฑ์การประเมินในขั้นปฏิบัติการสอนแบ่งเป็น 2 ด้าน คือ ด้านการเตรียมการสอน และด้านการดำเนินการสอน

4. เกณฑ์การประเมินในขั้นปฏิบัติการหลังการสอนแบ่งเป็น 2 ด้าน คือ ด้านการวัดผล และประเมินผล และด้านการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องและพัฒนา

5. ผลการทดสอบหาค่าความเที่ยงตรงของเกณฑ์การประเมิน โดยใช้เกณฑ์การประเมิน การปฏิบัติงานด้านการสอน กับกลุ่มครูผู้สอนดีเด่นครูสภาพ จากครูผู้สอนดีเด่นประเมินตนเองในขั้นเตรียมการก่อนสอน ขั้นปฏิบัติการสอนและขั้นปฏิบัติการหลังการสอน ได้ค่าเฉลี่ย 3.23, 3.17 และ 3.10 ตามลำดับ เมื่อรวมทั้งฉบับได้ค่าเฉลี่ย 3.18 ผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับดี โดยมี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 0.42, 0.47, 0.58 และ 0.44 ตามลำดับ ผลการประเมินทั้ง 3 ขั้นตอน ที่ครูวิชาการประเมินครูดีเด่นได้ค่าเฉลี่ย 2.94, 2.98 และ 2.87 ตามลำดับ เมื่อรวมทั้งฉบับได้ค่าเฉลี่ย 2.95 ผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับดี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 0.62, 0.59, 0.68 และ 0.61 ตามลำดับ ความเชื่อมั่นของแบบประเมินทั้ง 3 ขั้นตอน ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเป็น .935, .962 และ .862 ตามลำดับ

ฉัตรนภา พรหมมา (2542 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาเกณฑ์ประเมิน หลักสูตรสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ของสถาบันราชภัฏ” โดยมีวิธีดำเนินการแบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนแรกเป็นการพัฒนาเกณฑ์ประเมินหลักสูตร โดยใช้เทคนิคเดลฟายกับกลุ่มตัวอย่างผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 22 คน ตอนที่ 2 เป็นการทดลองใช้เกณฑ์ประเมินหลักสูตรวิทยาการคอมพิวเตอร์และหลักสูตรวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการอาหาร ใช้กลุ่มตัวอย่างในสถาบันราชภัฏทั่วประเทศ 8 เขต โดยสุ่มอย่างง่ายจากแต่ละเขตพื้นที่ที่มีการเปิดสอนหลักสูตรวิทยาการคอมพิวเตอร์และหลักสูตร วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการอาหาร ซึ่งได้สถาบันที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทดลองใช้เกณฑ์ประเมิน หลักสูตรวิทยาการคอมพิวเตอร์ 8 แห่ง และสถาบันที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทดลองใช้เกณฑ์หลักสูตร วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการอาหาร 3 แห่ง เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม ความเป็นประโยชน์ และความเป็นไปได้ของเกณฑ์ รวมทั้งหาข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงใช้เกณฑ์

ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาเกณฑ์โดยใช้เทคนิคเดลฟายในตอนที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญให้การยอมรับเกณฑ์ในระดับมากถึงระดับมากที่สุดทุกรายการ และในตอนที่ 2 ผู้มีประสบการณ์ในการทดลองใช้เกณฑ์ส่วนใหญ่เห็นว่าเกณฑ์มีความเหมาะสม เป็นประโยชน์ และเป็นไปได้ ที่ระดับปานกลางถึงระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 83.33-100.00 ผลการปรับปรุงเกณฑ์ช่วยให้ได้เกณฑ์ ประเมินหลักสูตรสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ของสถาบันราชภัฏ จำนวนทั้งสิ้น 101 ข้อ ประกอบด้วย เกณฑ์หลัก 71 ข้อ เกณฑ์ย่อย 30 ข้อ จำแนกตามองค์ประกอบของหลักสูตร 7 ด้าน ได้แก่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร และรายวิชา บังคับสนับสนุนการใช้หลักสูตร การบริหารหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน การฝึกประสบการณ์วิชาชีพและ คุณภาพบัณฑิต โดยเป็นเกณฑ์หลักของแต่ละด้าน จำนวน 7, 11, 15, 9, 12, 6 และ 11 ข้อตามลำดับ เป็นเกณฑ์ย่อย ด้านบังคับสนับสนุนการใช้หลักสูตร ซึ่งเป็นเกณฑ์เฉพาะกรณีหลักสูตรวิทยาการคอมพิวเตอร์ 3 ข้อ เกณฑ์เฉพาะกรณีหลักสูตรวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการอาหาร 4 ข้อ และเป็นเกณฑ์ย่อยด้าน คุณภาพบัณฑิตซึ่งจำแนกเป็นเกณฑ์คุณลักษณะเฉพาะของบัณฑิตหลักสูตรวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการอาหาร 6 ข้อ เกณฑ์คุณลักษณะเฉพาะของบัณฑิตหลักสูตรวิทยาการคอมพิวเตอร์ 7 ข้อ และเกณฑ์ย่อยเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยทั่วไปของบัณฑิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ 10 ข้อ

อุทุมพร จามรมาน และคณะ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ดัชนี เกณฑ์ และวิธีการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในและภายนอกสำหรับสถาบันอุดมศึกษาของไทย” โดยการวิจัยนี้ มุ่งแสวงหาและพัฒนาดัชนีประเมิน เกณฑ์ตัดสินคุณภาพ วิธีประเมินคุณภาพภายในและภายนอกสถาบันอุดมศึกษา ใช้วิธีดำเนินการวิจัยโดยการสัมมนา ประชุม ส่งแบบสอบถาม และทดลอง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ต้องการ และใช้การวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นเนื้อหาและตัวเลข โดยผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ได้จำนวนดัชนีประเมินและเกณฑ์ตัดสินคุณภาพ 5 ระดับ ของมหาวิทยาลัย/วิทยาลัย คณะวิชา สำนัก และภาควิชา ที่มีลักษณะและจำนวนต่างกันตามบทบาทและหน้าที่ของหน่วยงาน
2. ได้รูปแบบรายงานการประเมินตนเองระดับ มหาวิทยาลัย คณะวิชา สำนัก ภาควิชา และได้คู่มือประกันคุณภาพ 5 ระดับ คือ คู่มือประกันคุณภาพ คู่มือปฏิบัติงานของผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ และคู่มือผู้ประเมิน
3. ได้วิธีประเมินคุณภาพตนเอง
4. ได้ความชัดเจนเกี่ยวกับวิธีประเมินคุณภาพ โดยองค์กรภายนอก

Semrow *et. al.* (1982 : 22-36) ได้ทำการพัฒนาเกณฑ์และเครื่องมือประกอบการเพื่อช่วยให้นักประเมินสามารถทำการประเมินสถาบันเพื่อการรับรองวิทยฐานะได้ โดยการวิจัยนั้นแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกมีจุดมุ่งหมายหลักคือ เพื่อเสนอตัวแปรที่ได้รับการจัดอันดับว่ามี ความสำคัญสูง สำหรับที่จะใช้ในการตัดสินเพื่อการรับรองวิทยฐานะของสถาบัน ตัวแปรเหล่านี้ ได้รับการเสนอในรูปคำถาม ข้อความใดที่ได้คะแนนต่ำในการจัดอันดับความสำคัญก็จะถูกตัดทิ้งไป ผลการวิจัยได้ชุดของคำถามที่สอดคล้องกับสภาพของสถาบันจัดได้ 11 กลุ่ม คือ ด้านจุดมุ่งหมาย และภารกิจของสถาบัน ด้านการปกครองสถาบัน การบริหารและการจัดระบบองค์การ บุคลากร งบประมาณ การรับนักศึกษาเข้าเรียน การบริการนักศึกษา ทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ หลักสูตรการสอน การวิจัยและกิจกรรมทางวิชาการอื่น ๆ การประเมินนักศึกษา และการวางแผน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบัน ทั้งนี้ในแต่ละกลุ่มของตัวแปรจะระบุชื่อของตัวแปร แหล่งข้อมูลและคำถามที่ควรพิจารณา สำหรับการวิจัยส่วนที่สองมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญคือ เพื่อเสนอเกณฑ์การประเมินตนเองของสถาบัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

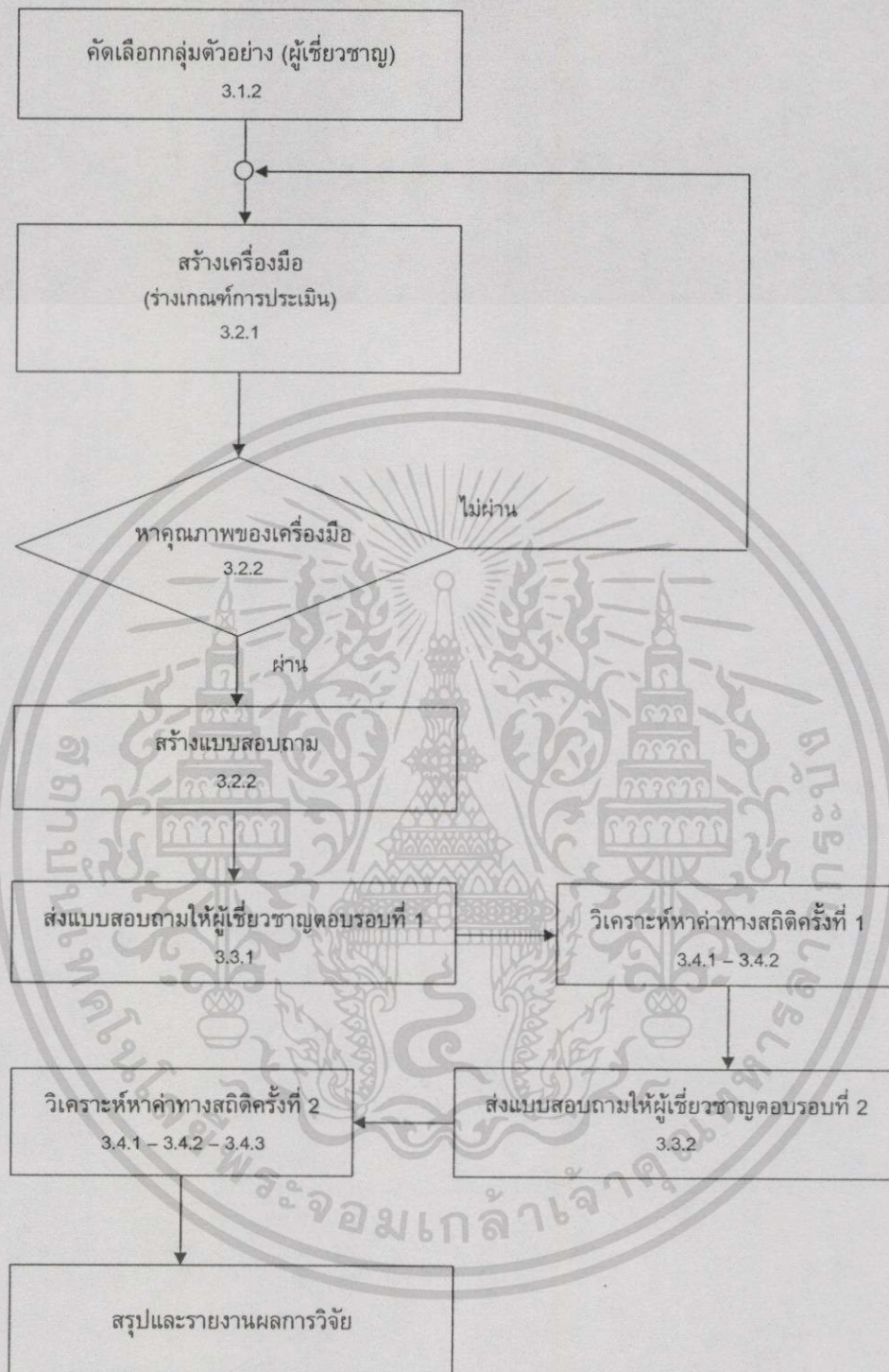
บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งพัฒนาเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพ ภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยประยุกต์ใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) ช่วยในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีลำดับขั้นตอนการดำเนินการดังต่อไปนี้

1. คัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง (ผู้เชี่ยวชาญ)
2. สร้างเครื่องมือ (ร่างเกณฑ์การประเมิน)
3. หาคคุณภาพของเครื่องมือ
4. สร้างแบบสอบถาม
5. ส่งแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญตอบรอบที่ 1
6. วิเคราะห์หาค่าทางสถิติครั้งที่ 1
7. ส่งแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญตอบรอบที่ 2
8. วิเคราะห์หาค่าทางสถิติครั้งที่ 2
9. สรุปและรายงานผลการวิจัย

โดยลำดับขั้นตอนต่าง ๆ ในการดำเนินการแสดงเป็นผังงาน ดังภาพที่ 3.1

ภาพที่ 3.1 ผังงานแสดงขั้นตอนต่าง ๆ ในการดำเนินการวิจัย

โดยขั้นตอนต่าง ๆ ข้างต้น ตามภาพที่ 3.1 มีความสัมพันธ์กับระเบียบวิธีดำเนินการวิจัยตามรายละเอียด ดังต่อไปนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ครอบคลุมประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

3.1.1 ประชากร

คือ ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ซึ่งได้แก่ นักวิชาการ หรือผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ หรือมีประสบการณ์สูงเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

คือ ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา จำนวน 21 คน โดยผู้วิจัยทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ ตามขั้นตอน ดังนี้

1. คัดเลือกผู้เชี่ยวชาญโดยใช้เกณฑ์

ผู้วิจัยทำการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญขั้นต้น จำนวน 3 คน โดยกำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกว่าผู้เชี่ยวชาญต้องมีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่งหรืออย่างน้อย 1 ข้อ ดังนี้ คือ

1.1 เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีความเชี่ยวชาญหรือมีประสบการณ์สูงเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ซึ่งมีวุฒิตั้งแต่ระดับปริญญาโทขึ้นไปทางการศึกษา

1.2 เป็นนักวิชาการ หรือผู้ทรงคุณวุฒิที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ในหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ตั้งแต่ระดับ 7 ขึ้นไป

1.3 เป็นนักวิชาการ หรือผู้ทรงคุณวุฒิที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา หรือผู้เชี่ยวชาญทางด้านมาตรฐานการศึกษาในสังกัดกรมอาชีวศึกษาหรือในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ตั้งแต่ระดับ 7 ขึ้นไป

2. คัดเลือกผู้เชี่ยวชาญโดยใช้เทคนิค Snowball

จากการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญโดยใช้เกณฑ์ข้างต้น ได้ผู้เชี่ยวชาญที่มีคุณสมบัติเหมาะสม จำนวน 3 คน เป็นผู้เสนอชื่อผู้เชี่ยวชาญคนอื่น ๆ ที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดเช่นเดียวกัน ตามวิธีการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญแบบ Snowball Sampling (ฉัตรนภา พรหมมา. 2528 : 123) โดยผู้วิจัยติดต่อชี้แจงรายละเอียดต่าง ๆ ต่อผู้เชี่ยวชาญที่ได้รับการคัดเลือกด้วยตนเอง จนได้ผู้เชี่ยวชาญที่เต็มใจให้ความร่วมมือจำนวนทั้งสิ้น 21 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือสำหรับการประยุกต์ใช้เทคนิคเคลฟายเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยการศึกษารายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับการพัฒนาเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ โดยมีกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย คือ มาตรฐานการศึกษาด้านผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาจะใช้ในการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบแรก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543ก : 8-9)

3.2.1 การสร้างเครื่องมือ

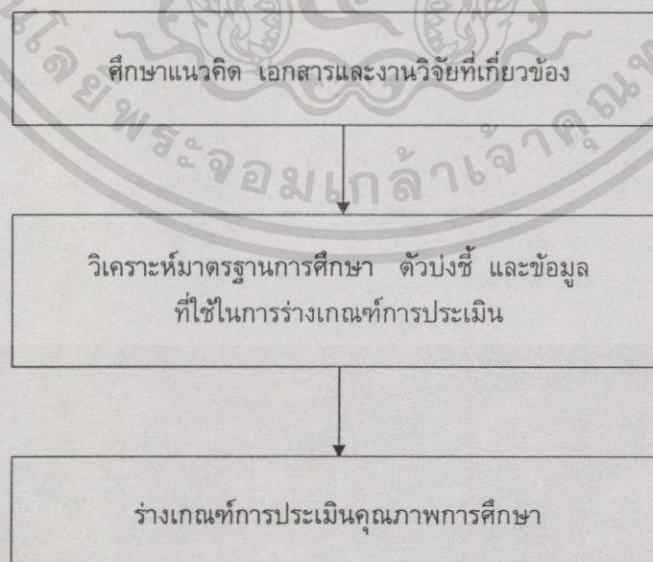
เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ มุ่งพัฒนาเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายใน ดังนั้นผู้วิจัยจึงดำเนินการสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาแนวคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์มาตรฐานการศึกษา ตัวบ่งชี้ และข้อมูลที่ใช้ในการร่างเกณฑ์การประเมิน

ขั้นตอนที่ 3 ร่างเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษา

โดยการดำเนินงานทั้ง 3 ขั้นตอน แสดงดังภาพที่ 3.2

ภาพที่ 3.2 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากภาพที่ 3.2 มีรายละเอียดแต่ละขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาแนวคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เพื่อให้ได้กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการประเมิน และร่างเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษา เพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร วารสาร หนังสือ ตำรา งานวิจัย และแนวคิดเกี่ยวกับเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษา ตลอดจนการประเมินคุณภาพอาชีวศึกษาและการประเมินคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา โดยจะนำกรอบการประเมินหลักคือมาตรฐานการศึกษาด้านผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาในการประเมินคุณภาพภายนอกในครั้งแรกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาใช้ในการวิเคราะห์ และร่างเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากแหล่งข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการประเมินคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ดังนี้

- 1) แนวดำเนินการเพื่อการประกันคุณภาพและการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2541ก : 46-47)
- 2) กรอบการดำเนินงานตรวจสอบเชิงพัฒนาคุณภาพโรงเรียนเพื่อการรับรองมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนเอกชน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2541ข : 9-19)
- 3) เอกสารเสริมคู่มือปฏิบัติงานตรวจสอบคุณภาพโรงเรียนเอกชน เรื่อง สภาพและผลการดำเนินงานที่คาดหวังว่าจะปรากฏอยู่ในโรงเรียนที่มีคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2542ข : 12-16)

โดยมีประเด็นสำคัญที่สามารถนำมาใช้เป็นแนวคิดและวิเคราะห์เพื่อร่างเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งปรากฏอยู่ในแหล่งข้อมูลที่สำคัญทั้ง 3 รายการ ดังกล่าวข้างต้น ดังนี้

1. เกณฑ์และตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน
2. แนวการประเมิน/วินิจฉัย ในการตรวจสอบเชิงพัฒนาคุณภาพโรงเรียน
3. สภาพและผลการดำเนินงานที่คาดหวังว่าจะปรากฏในโรงเรียนที่มีคุณภาพ

ซึ่งมีรายละเอียดดังแสดงในภาคผนวก ง

2. วิเคราะห์มาตรฐานการศึกษา ตัวบ่งชี้ และข้อมูลที่ใช้ในการร่างเกณฑ์การประเมิน

จากกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย คือ มาตรฐานการศึกษาด้านผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบแรกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีจำนวน 7 มาตรฐาน 22 ตัวบ่งชี้ ผู้วิจัยจะใช้เป็นกรอบในการร่างเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาสาระของประเด็นสำคัญต่าง ๆ ข้างต้น กับตัวบ่งชี้ของมาตรฐานการศึกษาที่ใช้เป็นกรอบในการวิจัย เพื่อนำข้อมูลที่มีความสัมพันธ์กับตัวบ่งชี้ต่าง ๆ มาเป็นข้อมูลหลักในการร่างเกณฑ์การประเมิน ดังแสดงในภาคผนวก จ

3. ร่างเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษา

จากการวิเคราะห์มาตรฐานการศึกษา ตัวบ่งชี้ และข้อมูลที่ใช้ในการร่างเกณฑ์การประเมิน ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับตัวบ่งชี้ของมาตรฐานการศึกษา มาเป็นข้อมูลหลักในการร่างเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.2.2 การหาคุณภาพของเครื่องมือ

ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ นั้น ผู้วิจัยจะนำร่างเกณฑ์การประเมินที่ได้จากขั้นตอนดังกล่าวข้างต้น มาปรึกษาอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม เพื่อตรวจสอบพร้อมทั้งนำข้อเสนอแนะต่าง ๆ มาทำการแก้ไขปรับปรุงจนได้เกณฑ์การประเมินที่มีคุณภาพตามกรอบการวิจัย

หลังจากที่ได้เกณฑ์การประเมินที่มีคุณภาพตามกรอบการวิจัยและโดยความเห็นชอบจากอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม ผู้วิจัยจะนำเกณฑ์การประเมินดังกล่าวมาจัดทำเป็นแบบสอบถามเพื่อใช้ในการรวบรวมข้อมูลด้วยเทคนิคเดลฟายจากผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวนทั้งสิ้น 21 คน โดยรูปแบบของแบบสอบถามนั้นแสดงดังตัวอย่างในภาคผนวก ฉ

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจะทำหนังสือถึงผู้เชี่ยวชาญเพื่อขอความร่วมมือในการวิจัย จากงานบัณฑิตศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง และเข้าชี้แจงรายละเอียดต่าง ๆ กับผู้เชี่ยวชาญด้วยตนเอง เพื่อขอความสมัครใจในการตอบแบบสอบถามของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน ให้ได้ผู้เชี่ยวชาญที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยและตอบแบบสอบถามครั้งนี้จำนวน 21 คน หลังจากนั้นผู้วิจัยดำเนินการในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3.1 แบบสอบถามรอบที่ 1 ผู้วิจัยเสนอแบบสอบถามซึ่งเป็นชนิดกึ่งปลายเปิดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ ต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 21 คน เพื่อแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเกณฑ์การประเมินที่ได้จัดทำขึ้นรวมทั้งข้อเสนอแนะต่าง ๆ

3.3.2 แบบสอบถามรอบที่ 2 ผู้วิจัยเสนอแบบสอบถามฉบับเดียวกันกับแบบสอบถามรอบที่ 1 แต่จะแสดงตำแหน่งของค่ามัธยฐาน (Median) และขอบเขตของค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ที่คำนวณได้จากการรวบรวมความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและวิเคราะห์ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามรอบที่ 1 รวมทั้งตำแหน่งของคำตอบที่ผู้เชี่ยวชาญคนนั้น ๆ ตอบในแบบสอบถามรอบที่ 1 เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนได้พิจารณาทบทวนคำตอบเดิมของตนเองโดยแบบสอบถามในรอบนี้จะแสดงให้เห็นว่าคำตอบเดิมของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนเป็นอย่างไร มีความสอดคล้องหรือแตกต่างไปจากค่ามัธยฐานและขอบเขตของค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคำตอบทั้งหมดอย่างไร พร้อมกับพิจารณาว่าตนเองเห็นด้วยกับตำแหน่งที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องต้องกันหรือไม่ หากไม่เห็นด้วยหรือต้องการยืนยันคำตอบเดิมก็ให้แสดงเหตุผลประกอบแล้วตอบกลับมาอีกครั้งหนึ่ง และจะนำข้อมูลที่ได้จากการตอบของผู้เชี่ยวชาญในรอบนี้ มาคำนวณหาค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ และค่าฐานนิยมของแต่ละข้อความอีกครั้ง เพื่อแปลผลสรุปเกณฑ์ที่มีความตรงเชิงสอดคล้อง (Consensual Validity) เป็นเกณฑ์ที่ได้รับการยอมรับจากผู้เชี่ยวชาญว่ามีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้เป็นเกณฑ์การประเมินได้

ในการจัดส่งแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญและการรับแบบสอบถามกลับคืนนั้น ผู้วิจัยจะจัดส่งทางไปรษณีย์หรือจัดส่งและรับกลับคืนด้วยตนเองเป็นบางกรณี เพื่อให้เกิดความสะดวกและรวดเร็วในการดำเนินการในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าวข้างต้นนี้

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้แบบสอบถามทั้งหมด 2 รอบ รอบที่ 1 เป็นแบบสอบถามกึ่งปลายเปิดให้ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และจากคำตอบในรอบที่ 1 นี้ ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์หาค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ พร้อมทั้งแสดงตำแหน่งของค่ามัธยฐาน ขอบเขตของค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ และตำแหน่งของคำตอบของผู้เชี่ยวชาญในแต่ละข้อความ ส่งกลับไปให้ผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาและทบทวนคำตอบเดิมของตนเองอีกครั้ง ซึ่งเป็นแบบสอบถามรอบที่ 2 โดยมีรูปแบบเดียวกันกับแบบสอบถามในรอบที่ 1 คำตอบที่ได้จากแบบสอบถามในรอบที่ 2 นี้ ผู้วิจัยจะนำมาวิเคราะห์หาค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ และค่าฐานนิยม แล้วนำมาแปลผล ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.4.1 มัธยฐาน (Median)

จากแบบสอบถามมาตรฐานส่วนประมาณค่า 5 ระดับ กำหนดระดับคะแนนและความหมาย ดังนี้ (เอนก ศิลปนิลมาลย์. 2530 : 77)

5	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
4	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
3	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
2	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย
1	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยมากที่สุด

คำตอบที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด นำมาคำนวณหาค่ามัธยฐาน และแปลความหมายของค่ามัธยฐาน ดังนี้ (สมคิด พรหมจ้อย. 2534 : 94 ; ฉัตรนภา พรหมมา. 2542 : 42-43)

ค่ามัธยฐานต่ำกว่า 1.50 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งที่จะใช้ข้อความนั้นเป็นเกณฑ์

ค่ามัธยฐานอยู่ระหว่าง 1.50 – 2.49 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญไม่เห็นด้วยที่จะใช้ข้อความนั้นเป็นเกณฑ์

ค่ามัธยฐานอยู่ระหว่าง 2.50 – 3.49 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญไม่แน่ใจที่จะใช้ข้อความนั้นเป็นเกณฑ์

ค่ามัธยฐานอยู่ระหว่าง 3.50 – 4.49 หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยว่าสมควรใช้ข้อความนั้นเป็นเกณฑ์

ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 4.50 ขึ้นไป หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยอย่างยิ่งว่าสมควรใช้ข้อความนั้นเป็นเกณฑ์

ค่ามัธยฐานที่คำนวณได้จะต้องมีค่าตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป จึงจะถือว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยว่าสมควรใช้ข้อความนั้นเป็นเกณฑ์และมีแนวโน้มที่จะสามารถใช้เป็นเกณฑ์การประเมินได้

3.4.2 พิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range)

ถ้าหากค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่คำนวณได้ของข้อความใด มีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.50 แสดงว่าความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อความนั้นสอดคล้องกัน และถ้าค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของข้อความใดที่คำนวณได้ มีค่ามากกว่า 1.50 แสดงว่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อความนั้นไม่สอดคล้องกัน (พงศศิริ ลำลี. 2525 : 21 ; สมคิด พรหมจ้อย. 2534 : 94)

ค่าความสอดคล้องที่กำหนดเป็นเกณฑ์ยอมรับในการวิจัยครั้งนี้ จะต้องมีการพิสัยระหว่างควอไทล์ที่ไม่สูงเกินกว่า 1.50

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.4.3 ฐานนิยม (Mode)

ค่าสัมบูรณ์ของความแตกต่างระหว่างค่ามัธยฐานกับค่าฐานนิยมมีค่าไม่เกิน 1 จึงจะถือว่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อความนั้นสอดคล้องกัน (พงศศิริ ลำลี. 2525 : 21)

เกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาล้นทามติของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ คือ ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50 และค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างค่าฐานนิยมกับค่ามัธยฐานไม่เกิน 1.00 แสดงว่าได้รับล้นทามติหรือความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญสอดคล้องกัน (อาทิตยา ดวงมณี. 2540 : 90)

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสรุปผลการพัฒนาเกณฑ์ประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยจะนำค่าฐานนิยมจากการตอบแบบสอบถามของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 2 มาคำนวณหาผลต่างระหว่างค่ามัธยฐานกับค่าฐานนิยม โดยจะนำข้อความของเกณฑ์การประเมินที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันทั้งค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ และผลต่างระหว่างค่ามัธยฐานกับค่าฐานนิยมมาสรุปเป็นความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จนได้เกณฑ์การประเมินที่มีความตรงเชิงสอดคล้อง จากนั้นผู้วิจัยจึงจะนำเสนอตามกรอบที่วางไว้ข้างต้น

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. ค่ามัธยฐาน (Median)

การคำนวณหาค่ามัธยฐานของแต่ละข้อความใช้สูตรการหาค่ามัธยฐานของข้อมูลที่มีการแจกแจงความถี่ของ Glass and Stanley (1970 : 58-59) ดังนี้

$$\text{สูตร มัธยฐาน} = L + I \left(\frac{\frac{N}{2} - F_1}{F_2} \right)$$

เมื่อ	L	แทน	ขีดจำกัดล่างที่แท้จริงของชั้นคะแนนที่มีมัธยฐานอยู่
	I	แทน	อันตรภาคชั้น
	N	แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมด
	F ₁	แทน	ความถี่สะสมของชั้นคะแนนต่ำสุดถึงชั้นคะแนนที่เป็นขีดจำกัดบนของชั้นก่อนที่มีมัธยฐานตกอยู่
	F ₂	แทน	ความถี่ของคะแนนในชั้นที่มีมัธยฐาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range)

พิสัยระหว่างควอไทล์ คือ ระยะเวลาระหว่างควอไทล์ที่ 3 (Q_3) ถึงควอไทล์ที่ 1 (Q_1) ของคะแนนชุดหนึ่ง ๆ ซึ่งค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ Q ใช้สูตร (บุญเรียง ขจรศิลป์. 2539 : 88) ดังนี้

$$\text{สูตร } Q = Q_3 - Q_1$$

เมื่อ	Q	แทน	ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์
	Q_3	แทน	ควอไทล์ที่ 3
	Q_1	แทน	ควอไทล์ที่ 1

โดยการคำนวณหาค่าควอไทล์ที่ 3 (Q_3) และค่าควอไทล์ที่ 1 (Q_1) นั้นใช้สูตรคล้ายคลึงกับสูตรการหาค่ามัธยฐาน (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2541 : 58) ดังนี้

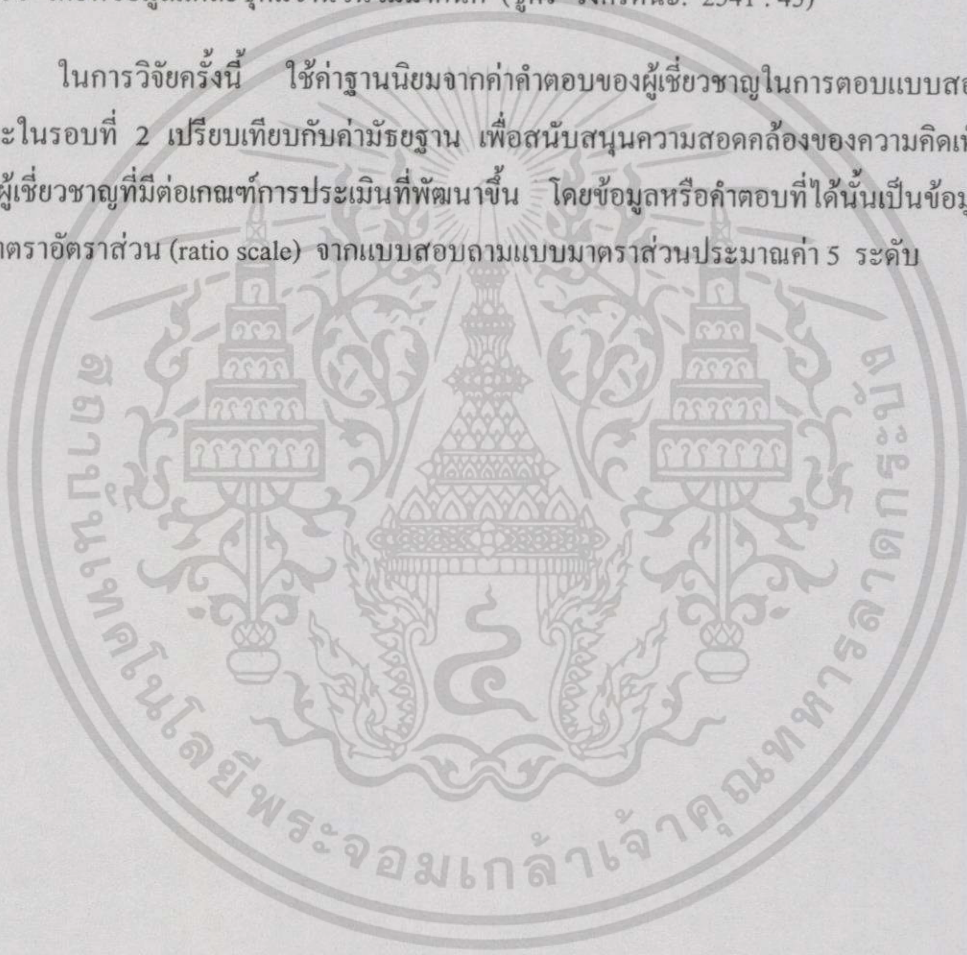
$$\text{สูตร } Q_x = L_0 + i \left(\frac{\frac{NX}{4} - F}{f} \right)$$

เมื่อ	Q_x	แทน	ค่าควอไทล์ที่ต้องการจะหา
	L_0	แทน	ขีดจำกัดล่างที่แท้จริงของชั้นคะแนนที่ควอไทล์นั้นอยู่
	i	แทน	อันตรภาคชั้น
	N	แทน	จำนวนคะแนนทั้งหมด
	F	แทน	ความถี่สะสมก่อนถึงชั้นคะแนนที่ควอไทล์นั้นอยู่
	f	แทน	ความถี่ของชั้นคะแนนที่ควอไทล์นั้นอยู่

3. ค่าฐานนิยม (Mode)

ฐานนิยม คือ ค่าของข้อมูลตัวหนึ่งซึ่งเป็นข้อมูลที่มีความถี่สูงสุด ซึ่งเป็นวิธีในการวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง (measures of central tendency) วิธีหนึ่ง โดยใช้ได้กับข้อมูลที่อยู่ในมาตรานามบัญญัติ (nominal scale) ส่วนข้อมูลที่อยู่ในมาตราอันตรภาคชั้น (interval Scale) หรือมาตราอัตราส่วน (ratio scale) หากจะเลือกใช้ฐานนิยมในการวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลางนั้น ต้องพิจารณาถึงลักษณะของการแจกแจงข้อมูลด้วย และสำหรับข้อมูลที่อยู่ในมาตราเรียงลำดับ (ordinal scale) มักจะใช้ฐานนิยม เมื่อต้องการทราบค่าประมาณของแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลางของข้อมูลชุดหนึ่ง ๆ โดยเร็ว โดยที่ข้อมูลแต่ละชุดมีจำนวนไม่มากนัก (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2541 : 45)

ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้ค่าฐานนิยมจากค่าคำตอบของผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสอบถาม เฉพาะในรอบที่ 2 เปรียบเทียบกับค่ามัธยฐาน เพื่อสนับสนุนความสอดคล้องของความคิดเห็นจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อเกณฑ์การประเมินที่พัฒนาขึ้น โดยข้อมูลหรือคำตอบที่ได้นั้นเป็นข้อมูลที่อยู่ในมาตราอัตราส่วน (ratio scale) จากแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการพัฒนาเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการประยุกต์ใช้เทคนิคเดลฟายช่วยในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อเกณฑ์การประเมินที่พัฒนาขึ้น ซึ่งจะช่วยให้ได้เกณฑ์มาตรฐานที่ผ่านการยอมรับจากผู้เชี่ยวชาญ โดยจำแนกตามมาตรฐานด้านผู้เรียน ของมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีทั้งหมด 7 มาตรฐาน คือ

- มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์
- มาตรฐานที่ 4 มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์
- มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร
- มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
- มาตรฐานที่ 9 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต
- มาตรฐานที่ 10 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี
- มาตรฐานที่ 12 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา

โดยผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อเกณฑ์การประเมินโดยการประยุกต์ใช้เทคนิคเดลฟายรอบที่ 1

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อเกณฑ์การประเมินโดยการประยุกต์ใช้เทคนิคเดลฟายรอบที่ 2

ตอนที่ 3 ผลการพัฒนาเกณฑ์การประเมิน โดยการประยุกต์ใช้เทคนิคเดลฟาย

โดยกำหนดสัญลักษณ์แทนค่าสถิติต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

Md	หมายถึง	ค่ามัธยฐาน
Q	หมายถึง	ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์
Mo	หมายถึง	ค่าฐานนิยม
Imd-Mol	หมายถึง	ค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างค่ามัธยฐานกับค่าฐานนิยม

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อเกณฑ์การประเมินโดยการประยุกต์ใช้เทคนิคเดลฟายรอบที่ 1

การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อเกณฑ์การประเมิน โดยการประยุกต์ใช้เทคนิคเดลฟายรอบที่ 1 เป็นการวิเคราะห์ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์จากคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อเกณฑ์การประเมินในการตอบแบบสอบถามในรอบที่ 1 โดยการพิจารณาความเหมาะสมของข้อความที่ใช้เป็นเกณฑ์การประเมินแต่ละรายการ และนำผลการวิเคราะห์มาใช้เป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถามรอบที่ 2 เพื่อแสดงค่ากลางระดับความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ช่วงความคิดเห็นส่วนใหญ่ของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ และความสอดคล้องของความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ส่งให้ผู้เชี่ยวชาญ ได้พิจารณาทบทวนคำตอบเดิมเปรียบเทียบกับความคิดเห็นส่วนใหญ่ของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสอบถามรอบที่ 1 โดยการเปลี่ยนแปลงคำตอบใหม่หรือยืนยันคำตอบเดิม เพื่อแสดงความคิดเห็นต่อเกณฑ์การประเมินในการตอบแบบสอบถามในรอบที่ 2 โดยผู้วิจัยแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลจำแนกตามมาตรฐานด้านผู้เรียน ของมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีรายละเอียดดังนี้ คือ

ก. มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

ตารางที่ 4.1 แสดงค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์จากคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ต่อเกณฑ์การประเมินรอบที่ 1 : มาตรฐานที่ 1

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อเกณฑ์การประเมิน	Md	Q
ตัวบ่งชี้ที่ 1 มีวินัย มีความรับผิดชอบ ปฏิบัติตนตามระเบียบ และหลักธรรมเบื้องต้นของแต่ละศาสนา	3.85	1.23
ตัวบ่งชี้ที่ 2 ซื่อสัตย์ สุจริต (และมีจรรยาบรรณในวิชาชีพ สำหรับระดับอาชีวศึกษา)	3.69	1.38
ตัวบ่งชี้ที่ 3 มีความเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละ เพื่อส่วนรวม	3.78	1.41
ตัวบ่งชี้ที่ 4 ประหยัด (ใช้สิ่งของและทรัพย์สินทั้งของตนเอง และส่วนรวม ตลอดจนทรัพยากรธรรมชาติ อย่างประหยัด และคุ้มค่า)	4.14	*1.53

* ความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ไม่สอดคล้องกัน

จากตารางที่ 4.1 พบว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสมของข้อความที่ใช้เป็นเกณฑ์การประเมินในแต่ละตัวบ่งชี้ของมาตรฐานที่ 1 แล้วเห็นด้วยว่าสมควรใช้ข้อความนั้นเป็นเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ค่ามัธยฐานอยู่ระหว่าง 3.50 – 4.49) ทุกรายการ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ข้อความของเกณฑ์การประเมินตามตัวบ่งชี้ที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าเห็นด้วยว่าสมควรใช้เป็นเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50) คือ

ตัวบ่งชี้ที่ 1 (ค่ามัธยฐาน 3.85, ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 1.23)

ตัวบ่งชี้ที่ 2 (ค่ามัธยฐาน 3.69, ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 1.38)

ตัวบ่งชี้ที่ 3 (ค่ามัธยฐาน 3.78, ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 1.41)

ข้อความของเกณฑ์การประเมินตามตัวบ่งชี้ที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกันว่าเห็นด้วยว่าสมควรใช้เป็นเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เกิน 1.50) คือ

ตัวบ่งชี้ที่ 4 (ค่ามัธยฐาน 4.14, ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 1.53)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข. มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์

ตารางที่ 4.2 แสดงค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์จากคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ต่อเกณฑ์การประเมินรอบที่ 1 : มาตรฐานที่ 4

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อเกณฑ์การประเมิน	Md	Q
ตัวบ่งชี้ที่ 1 สามารถจำแนกประเภทข้อมูล เปรียบเทียบและมีความคิดรวบยอด	3.92	0.81
ตัวบ่งชี้ที่ 2 สามารถประเมินค่าความน่าเชื่อถือของข้อมูล รู้จักพิจารณาข้อดี-ข้อเสีย ความถูก-ผิด ระบุสาเหตุ-ผล ค้นหาคำตอบ เลือกรวิและมีปฏิภาณในการแก้ปัญหา และตัดสินใจได้อย่างสันติและมีความถูกต้องเหมาะสม	3.81	1.43
ตัวบ่งชี้ที่ 3 มีความคิดริเริ่ม มีจินตนาการ สามารถคาดการณ์และกำหนดเป้าหมายได้	3.58	*1.55

* ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญไม่สอดคล้องกัน

จากตารางที่ 4.2 พบว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสมของข้อความที่ใช้เป็นเกณฑ์การประเมินในแต่ละตัวบ่งชี้ของมาตรฐานที่ 4 แล้วเห็นด้วยว่าสมควรใช้ข้อความนั้นเป็นเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ค่ามัธยฐานอยู่ระหว่าง 3.50 – 4.49) ทุกรายการ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ข้อความของเกณฑ์การประเมินตามตัวบ่งชี้ที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าเห็นด้วยว่าสมควรใช้เป็นเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50) คือ

ตัวบ่งชี้ที่ 1 (ค่ามัธยฐาน 3.92, ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 0.81)

ตัวบ่งชี้ที่ 2 (ค่ามัธยฐาน 3.81, ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 1.43)

ข้อความของเกณฑ์การประเมินตามตัวบ่งชี้ที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกันว่าเห็นด้วยว่าสมควรใช้เป็นเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เกิน 1.50) คือ

ตัวบ่งชี้ที่ 3 (ค่ามัธยฐาน 3.58, ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 1.55)

ค. มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร

ตารางที่ 4.3 แสดงค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์จากคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ต่อเกณฑ์การประเมินรอบที่ 1 : มาตรฐานที่ 5

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อเกณฑ์การประเมิน	Md	Q
ตัวบ่งชี้ที่ 1 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มประสบการณ์/ กลุ่มวิชา/หมวดวิชาที่สำคัญไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ มาตรฐานขั้นต่ำ (คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ สังคมศาสตร์ คอมพิวเตอร์ และวิชาเฉพาะสาขาสำหรับ อาชีวศึกษา)	3.89	1.26
ตัวบ่งชี้ที่ 2 มีความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสาร	3.75	1.33

จากตารางที่ 4.3 พบว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสมของข้อความที่ใช้เป็น
เกณฑ์การประเมินในแต่ละตัวบ่งชี้ของมาตรฐานที่ 5 แล้วมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าเห็นด้วย
ว่าสมควรใช้ข้อความนั้นเป็นเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อประกันคุณภาพภายใน
ของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ค่ามัธยฐานอยู่ระหว่าง 3.50 – 4.49 และ
ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50) ทุกรายการ

ง. มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และ พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ 4.4 แสดงค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์จากคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ต่อเกณฑ์การประเมินรอบที่ 1 : มาตรฐานที่ 6

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อเกณฑ์การประเมิน	Md	Q
<u>ตัวบ่งชี้ที่ 1</u> มีความกระตือรือร้น สนใจการเรียนรู้จากแหล่งต่าง ๆ รู้จักตั้งคำถามเพื่อหาเหตุผล	3.58	1.49
<u>ตัวบ่งชี้ที่ 2</u> รักการอ่าน สามารถใช้ห้องสมุด แหล่งความรู้ และสื่อต่าง ๆ ทั้งในและนอกสถานที่	3.95	1.17
<u>ตัวบ่งชี้ที่ 3</u> สามารถสรุปประเด็นจากการเรียนรู้และ ประสพการณ์ได้อย่างถูกต้องด้วยตนเอง	4.09	1.02

จากตารางที่ 4.4 พบว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสมของข้อความที่ใช้เป็น เกณฑ์การประเมินในแต่ละตัวบ่งชี้ของมาตรฐานที่ 6 แต่มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าเห็นด้วย ว่าสมควร ใช้ข้อความนั้นเป็นเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายใน ของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ค่ามัธยฐานอยู่ระหว่าง 3.50 – 4.49 และ ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50) ทุกรายการ

จ. มาตรฐานที่ 9 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

ตารางที่ 4.5 แสดงค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์จากคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ต่อเกณฑ์การประเมินรอบที่ 1 : มาตรฐานที่ 9

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อเกณฑ์การประเมิน	Md	Q
ตัวบ่งชี้ที่ 1 สามารถทำงานตามลำดับขั้นตอนและผลงานมีประสิทธิภาพ	3.57	1.41
ตัวบ่งชี้ที่ 2 ขยัน อดทน ละเอียดรอบคอบในการทำงาน พัฒนางาน สามารถทำงานอย่างมีความสุขและภูมิใจในผลงานของตนเอง	3.89	1.22
ตัวบ่งชี้ที่ 3 สามารถทำงานเป็นทีม (ช่วยเหลือผู้อื่น ไม่เอาเปรียบ ให้ความร่วมมือ ยอมรับทั้งความคิดเห็นและความสามารถของผู้อื่น ร่วมรับผิดชอบผลงานของกลุ่ม)	4.04	0.75
ตัวบ่งชี้ที่ 4 มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต	3.29	1.50

จากตารางที่ 4.5 พบว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสมของข้อความที่ใช้เป็นเกณฑ์การประเมินในแต่ละตัวบ่งชี้ของมาตรฐานที่ 9 แล้วมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าเห็นด้วยว่าสมควรใช้ข้อความนั้นเป็นเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ค่ามัธยฐานอยู่ระหว่าง 3.50 – 4.49 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50) คือ

ตัวบ่งชี้ที่ 1 (ค่ามัธยฐาน 3.57, ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 1.41)

ตัวบ่งชี้ที่ 2 (ค่ามัธยฐาน 3.89, ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 1.22)

ตัวบ่งชี้ที่ 3 (ค่ามัธยฐาน 4.04, ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 0.75)

ส่วนข้อความของเกณฑ์การประเมินตามตัวบ่งชี้ที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสมแล้วมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าไม่แน่ใจที่จะใช้เป็นเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ค่ามัธยฐานอยู่ระหว่าง 2.50 – 3.49 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50) คือ

ตัวบ่งชี้ที่ 4 (ค่ามัธยฐาน 3.29, ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 1.50)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ฉ. มาตรฐานที่ 10 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี

ตารางที่ 4.6 แสดงค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์จากคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ต่อเกณฑ์การประเมินรอบที่ 1 : มาตรฐานที่ 10

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อเกณฑ์การประเมิน	Md	Q
ตัวบ่งชี้ที่ 1 มีน้ำหนัก ส่วนสูงตามเกณฑ์มาตรฐาน	3.96	0.88
ตัวบ่งชี้ที่ 2 มีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์มาตรฐาน	3.85	1.23
ตัวบ่งชี้ที่ 3 ร่าเริงแจ่มใส มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับครู เพื่อน และบุคคลทั่วไป	4.15	0.88
ตัวบ่งชี้ที่ 4 รู้จักดูแลสุขภาพ และป้องกันตัวเองไม่ให้เกิดอุบัติเหตุ	3.65	1.30
ตัวบ่งชี้ที่ 5 มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโทษของสิ่งเสพติด และสิ่งมอมเมา ไม่เสพสิ่งเสพติดและปลอดจากสิ่งมอมเมา	4.22	1.20

จากตารางที่ 4.6 พบว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสมของข้อความที่ใช้เป็นเกณฑ์การประเมินในแต่ละตัวบ่งชี้ของมาตรฐานที่ 10 แล้วมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าเห็นด้วยว่าสมควรใช้ข้อความนั้นเป็นเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษานັนพื้นฐาน (ค่ามัธยฐานอยู่ระหว่าง 3.50 – 4.49 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50) ทุกรายการ

ข. มาตรฐานที่ 12 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา

ตารางที่ 4.7 แสดงค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์จากคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ต่อเกณฑ์การประเมินรอบที่ 1 : มาตรฐานที่ 12

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อเกณฑ์การประเมิน	Md	Q
ตัวบ่งชี้ที่ 1 มีความชื่นชมและร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา	4.05	1.10

จากตารางที่ 4.7 พบว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสมของข้อความที่ใช้เป็นเกณฑ์การประเมินในตัวบ่งชี้ของมาตรฐานที่ 12 แล้วมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าเห็นด้วยว่าสมควรใช้ข้อความนั้นเป็นเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ค่ามัธยฐานอยู่ระหว่าง 3.50 – 4.49 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อเกณฑ์การประเมินโดยการประยุกต์ใช้เทคนิคเดลฟายรอบที่ 2

การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อเกณฑ์การประเมินโดยการประยุกต์ใช้เทคนิคเดลฟายรอบที่ 2 เป็นการวิเคราะห์ค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ และค่าฐานนิยมจากคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อเกณฑ์การประเมินในการตอบแบบสอบถามในรอบที่ 2 ซึ่งได้ปรับปรุงข้อความของเกณฑ์การประเมินให้มีความเหมาะสมตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญจากการตอบแบบสอบถามในรอบที่ 1 โดยการพิจารณาความเหมาะสมของข้อความที่ใช้เป็นเกณฑ์การประเมินแต่ละรายการ เพื่อแสดงแนวโน้มของข้อความที่จะสามารถใช้เป็นเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ และนำผลการวิเคราะห์มาใช้เป็นข้อมูลในการสรุปผลการพัฒนาเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการประยุกต์ใช้เทคนิคเดลฟาย โดยแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลจำแนกตามมาตรฐานด้านผู้เรียน ของมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีรายละเอียดดังนี้ คือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ก. มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และก่านิยมที่พึงประสงค์

ตารางที่ 4.8 แสดงค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ และค่าฐานนิยมจากคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อเกณฑ์การประเมินรอบที่ 2 : มาตรฐานที่ 1

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อเกณฑ์การประเมิน	Md	Q	Mo
ตัวบ่งชี้ที่ 1 มีวินัย มีความรับผิดชอบ ปฏิบัติตนตามระเบียบ และหลักธรรมเบื้องต้นของแต่ละศาสนา	3.88	0.96	4
ตัวบ่งชี้ที่ 2 ซื่อสัตย์ สุจริต (และมีจรรยาบรรณในวิชาชีพ สำหรับระดับอาชีวศึกษา)	3.77	0.92	4
ตัวบ่งชี้ที่ 3 มีความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละ เพื่อส่วนรวม	3.80	0.84	4
ตัวบ่งชี้ที่ 4 ประหยัด (ใช้สิ่งของและทรัพย์สินทั้งของตนเอง และส่วนรวม ตลอดจนทรัพยากรธรรมชาติ อย่างประหยัด และคุ้มค่า)	4.29	0.99	4

จากตารางที่ 4.8 พบว่าข้อความที่ใช้เป็นเกณฑ์การประเมินในแต่ละตัวบ่งชี้ของมาตรฐานที่ 1 มีแนวโน้มที่จะสามารถใช้เป็นเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ทุกรายการ โดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสมของข้อความที่ใช้เป็นเกณฑ์การประเมินในแต่ละตัวบ่งชี้ของมาตรฐานที่ 1 แล้วมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าเห็นด้วยว่าสมควรใช้ข้อความนั้นเป็นเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ค่ามัธยฐานอยู่ระหว่าง 3.50 – 4.49 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50) และผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่เห็นด้วยว่าข้อความที่ใช้เป็นเกณฑ์การประเมินในแต่ละตัวบ่งชี้ของมาตรฐานที่ 1 มีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้เป็นเกณฑ์การประเมินได้ในระดับมาก (ฐานนิยม 4) ทุกรายการ

ข. มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์

ตารางที่ 4.9 แสดงค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ และค่าฐานนิยมจากคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อเกณฑ์การประเมินรอบที่ 2 : มาตรฐานที่ 4

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อเกณฑ์การประเมิน	Md	Q	Mo
ตัวบ่งชี้ที่ 1 สามารถจำแนกประเภทข้อมูล เปรียบเทียบและมีความคิดรวบยอด	4.00	0.62	4
ตัวบ่งชี้ที่ 2 สามารถประเมินค่าความน่าเชื่อถือของข้อมูล รู้จักพิจารณาข้อดี-ข้อเสีย ความถูกต้อง-ผิด ระบุสาเหตุ-ผล ค้นหาคำตอบ เลือกริธีและมีปฏิภาณในการแก้ปัญหา และตัดสินใจได้อย่างสันติและมีความถูกต้องเหมาะสม	3.89	0.75	4
ตัวบ่งชี้ที่ 3 มีความคิดริเริ่ม มีจินตนาการ สามารถคาดการณ์และกำหนดเป้าหมายได้	3.85	0.90	4

จากตารางที่ 4.9 พบว่าข้อความที่ใช้เป็นเกณฑ์การประเมินในแต่ละตัวบ่งชี้ของมาตรฐานที่ 4 มีแนวโน้มที่จะสามารถใช้เป็นเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ทุกรายการ โดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสมของข้อความที่ใช้เป็นเกณฑ์การประเมินในแต่ละตัวบ่งชี้ของมาตรฐานที่ 4 แล้วมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าเห็นด้วยว่าสมควรใช้ข้อความนั้นเป็นเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ค่ามัธยฐานอยู่ระหว่าง 3.50 – 4.49 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50) และผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่เห็นด้วยว่าข้อความที่ใช้เป็นเกณฑ์การประเมินในแต่ละตัวบ่งชี้ของมาตรฐานที่ 4 มีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้เป็นเกณฑ์การประเมินได้ในระดับมาก (ฐานนิยม 4) ทุกรายการ

ก. มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร

ตารางที่ 4.10 แสดงค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ และค่าฐานนิยมจากคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อเกณฑ์การประเมินรอบที่ 2 : มาตรฐานที่ 5

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อเกณฑ์การประเมิน	Md	Q	Mo
ตัวบ่งชี้ที่ 1 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มประสบการณ์/กลุ่มวิชา/หมวดวิชาที่สำคัญไม่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ (คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ สังคมศาสตร์ คอมพิวเตอร์ และวิชาเฉพาะสาขาสำหรับอาชีวศึกษา)	4.03	0.58	4
ตัวบ่งชี้ที่ 2 มีความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสาร	3.77	0.92	4

จากตารางที่ 4.10 พบว่าข้อความที่ใช้เป็นเกณฑ์การประเมินในแต่ละตัวบ่งชี้ของมาตรฐานที่ 5 มีแนวโน้มที่จะสามารถใช้เป็นเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ทุกรายการ โดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสมของข้อความที่ใช้เป็นเกณฑ์การประเมินในแต่ละตัวบ่งชี้ของมาตรฐานที่ 5 แล้วมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าเห็นด้วยว่าสมควรใช้ข้อความนั้นเป็นเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ค่ามัธยฐานอยู่ระหว่าง 3.50 – 4.49 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50) และผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่เห็นด้วยว่าข้อความที่ใช้เป็นเกณฑ์การประเมินในแต่ละตัวบ่งชี้ของมาตรฐานที่ 5 มีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้เป็นเกณฑ์การประเมินได้ในระดับมาก (ฐานนิยม 4) ทุกรายการ

ง. มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และ
พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ 4.11 แสดงค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ และค่าฐานนิยมจากคะแนนความคิดเห็น
ของผู้เชี่ยวชาญต่อเกณฑ์การประเมินรอบที่ 2 : มาตรฐานที่ 6

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อเกณฑ์การประเมิน	Md	Q	Mo
ตัวบ่งชี้ที่ 1 มีความกระตือรือร้น สนใจการเรียนรู้จากแหล่ง ต่าง ๆ รู้จักตั้งคำถามเพื่อหาเหตุผล	3.85	0.87	4
ตัวบ่งชี้ที่ 2 รักการอ่าน สามารถใช้ห้องสมุด แหล่งความรู้ และสื่อต่าง ๆ ทั้งในและนอกสถานที่	4.15	0.88	4
ตัวบ่งชี้ที่ 3 สามารถสรุปประเด็นจากการเรียนรู้และ ประสบการณ์ได้อย่างถูกต้องด้วยตนเอง	4.20	0.78	4

จากตารางที่ 4.11 พบว่าข้อความที่ใช้เป็นเกณฑ์การประเมินในแต่ละตัวบ่งชี้ของมาตรฐาน
ที่ 6 มีแนวโน้มที่จะสามารถใช้เป็นเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพ
ภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ทุกรายการ โดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
พิจารณาความเหมาะสมของข้อความที่ใช้เป็นเกณฑ์การประเมินในแต่ละตัวบ่งชี้ของมาตรฐานที่ 6
แล้วมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าเห็นด้วยว่าสมควรใช้ข้อความนั้นเป็นเกณฑ์การประเมินคุณภาพ
การศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
(ค่ามัธยฐานอยู่ระหว่าง 3.50 – 4.49 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50) และผู้เชี่ยวชาญ
ส่วนใหญ่เห็นด้วยว่าข้อความที่ใช้เป็นเกณฑ์การประเมินในแต่ละตัวบ่งชี้ของมาตรฐานที่ 6 มีความ
เหมาะสมและสามารถนำไปใช้เพื่อเป็นเกณฑ์การประเมินได้ในระดับมาก (ฐานนิยม 4) ทุกรายการ

จ. มาตรฐานที่ 9 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

ตารางที่ 4.12 แสดงค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ และค่าฐานนิยมจากคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อเกณฑ์การประเมินรอบที่ 2 : มาตรฐานที่ 9

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อเกณฑ์การประเมิน	Md	Q	Mo
ตัวบ่งชี้ที่ 1 สามารถทำงานตามลำดับขั้นตอนและผลงานมีประสิทธิภาพ	3.82	1.05	4
ตัวบ่งชี้ที่ 2 ขยัน อดทน ละเอียดรอบคอบในการทำงาน พัฒนางาน สามารถทำงานอย่างมีความสุขและภูมิใจในผลงานของตนเอง	3.97	0.66	4
ตัวบ่งชี้ที่ 3 สามารถทำงานเป็นทีม (ช่วยเหลือผู้อื่น ไม่เอาเปรียบ ให้ความร่วมมือ ยอมรับฟังความคิดเห็นและความสามารถของผู้อื่น ร่วมรับผิดชอบผลงานของกลุ่ม)	4.05	0.55	4
ตัวบ่งชี้ที่ 4 มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต	3.77	0.92	4

จากตารางที่ 4.12 พบว่าข้อความที่ใช้เป็นเกณฑ์การประเมินในแต่ละตัวบ่งชี้ของมาตรฐานที่ 9 มีแนวโน้มที่จะสามารถใช้เป็นเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ทุกรายการ โดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสมของข้อความที่ใช้เป็นเกณฑ์การประเมินในแต่ละตัวบ่งชี้ของมาตรฐานที่ 9 แล้วมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าเห็นด้วยว่าสมควรใช้ข้อความนั้นเป็นเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ค่ามัธยฐานอยู่ระหว่าง 3.50 – 4.49 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50) และผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่เห็นด้วยว่าข้อความที่ใช้เป็นเกณฑ์การประเมินในแต่ละตัวบ่งชี้ของมาตรฐานที่ 9 มีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้เป็นเกณฑ์การประเมินได้ในระดับมาก (ฐานนิยม 4) ทุกรายการ

ฉ. มาตรฐานที่ 10 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี

ตารางที่ 4.13 แสดงค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ และค่าฐานนิยมจากคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อเกณฑ์การประเมินรอบที่ 2 : มาตรฐานที่ 10

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อเกณฑ์การประเมิน	Md	Q	Mo
ตัวบ่งชี้ที่ 1 มีน้ำหนัก ส่วนสูงตามเกณฑ์มาตรฐาน	4.13	0.70	4
ตัวบ่งชี้ที่ 2 มีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์มาตรฐาน	4.11	0.75	4
ตัวบ่งชี้ที่ 3 ร่าเริงแจ่มใส มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับครู เพื่อน และบุคคลทั่วไป	4.12	0.62	4
ตัวบ่งชี้ที่ 4 รู้จักดูแลสุขภาพ และป้องกันตัวเองไม่ให้เกิดอุบัติเหตุ	3.93	0.70	4
ตัวบ่งชี้ที่ 5 มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโทษของสิ่งเสพติด และสิ่งมอมเมา ไม่เสพสิ่งเสพติดและปลอดจากสิ่งมอมเมา	4.23	0.92	4

จากตารางที่ 4.13 พบว่าข้อความที่ใช้เป็นเกณฑ์การประเมินในแต่ละตัวบ่งชี้ของมาตรฐานที่ 10 มีแนวโน้มที่จะสามารถใช้เป็นเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ทุกรายการ โดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญพิจารณาค่าความเหมาะสมของข้อความที่ใช้เป็นเกณฑ์การประเมินในแต่ละตัวบ่งชี้ของมาตรฐานที่ 10 แล้วมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าเห็นด้วยว่าสมควรใช้ข้อความนั้นเป็นเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ค่ามัธยฐานอยู่ระหว่าง 3.50 – 4.49 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50) และผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่เห็นด้วยว่าข้อความที่ใช้เป็นเกณฑ์การประเมินในแต่ละตัวบ่งชี้ของมาตรฐานที่ 10 มีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้เป็นเกณฑ์การประเมินได้ในระดับมาก (ฐานนิยม 4) ทุกรายการ

ข. มาตรฐานที่ 12 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา

ตารางที่ 4.14 แสดงค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ และค่าฐานนิยมจากคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อเกณฑ์การประเมินรอบที่ 2 : มาตรฐานที่ 12

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อเกณฑ์การประเมิน	Md	Q	Mo
ตัวบ่งชี้ที่ 1 มีความชื่นชมและร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา	4.16	0.65	4

จากตารางที่ 4.14 พบว่าข้อความที่ใช้เป็นเกณฑ์การประเมินในตัวบ่งชี้ของมาตรฐานที่ 12 มีแนวโน้มที่จะสามารถใช้เป็นเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ โดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสมของข้อความที่ใช้เป็นเกณฑ์การประเมินในตัวบ่งชี้ของมาตรฐานที่ 12 แล้วมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าเห็นด้วยว่าสมควรใช้ข้อความนั้นเป็นเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ค่ามัธยฐานอยู่ระหว่าง 3.50 – 4.49 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50) และผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่เห็นด้วยว่าข้อความที่ใช้เป็นเกณฑ์การประเมินในตัวบ่งชี้ของมาตรฐานที่ 12 มีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้เพื่อเป็นเกณฑ์การประเมินได้ในระดับมาก (ฐานนิยม 4)

ตอนที่ 3 ผลการพัฒนาเกณฑ์การประเมินโดยการประยุกต์ใช้เทคนิคเดลฟาย

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสรุปผลการพัฒนาเกณฑ์การประเมินโดยการประยุกต์ใช้เทคนิคเดลฟาย เป็นการวิเคราะห์ค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ และค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างค่ามัธยฐานกับค่าฐานนิยม จากผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อเกณฑ์การประเมินโดยการประยุกต์ใช้เทคนิคเดลฟายรอบที่ 2 ตามเกณฑ์การพิจารณาที่กำหนดไว้ คือ ข้อความของเกณฑ์การประเมินมีค่ามัธยฐานตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป โดยมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50 และค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างค่ามัธยฐานกับค่าฐานนิยมไม่เกิน 1.00 จึงจะถือว่าผ่านการยอมรับจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญว่ามีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้เพื่อเป็นเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้

ตารางที่ 4.15 แสดงค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ค่าฐานนิยม ค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างค่ามัธยฐานกับค่าฐานนิยม และผลการพัฒนาเกณฑ์การประเมิน โดยการประยุกต์ใช้เทคนิคเดลฟายจากคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อเกณฑ์การประเมิน : มาตรฐานที่ 1

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อเกณฑ์การประเมิน	Md	Q	Mo	Md-Mo	ผลการพัฒนาเกณฑ์
<u>ตัวบ่งชี้ที่ 1</u> มีวินัย มีความรับผิดชอบ ปฏิบัติตนตามระเบียบ และหลักธรรมเบื้องต้นของแต่ละศาสนา	3.88	0.96	4	0.12	เหมาะสมและใช้เป็นเกณฑ์การประเมินได้
<u>ตัวบ่งชี้ที่ 2</u> ซื่อสัตย์ สุจริต (และมีจรรยาบรรณในวิชาชีพ สำหรับระดับอาชีวศึกษา)	3.77	0.92	4	0.23	เหมาะสมและใช้เป็นเกณฑ์การประเมินได้
<u>ตัวบ่งชี้ที่ 3</u> มีความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละ เพื่อส่วนรวม	3.80	0.84	4	0.20	เหมาะสมและใช้เป็นเกณฑ์การประเมินได้
<u>ตัวบ่งชี้ที่ 4</u> ประหยัด ใช้สิ่งของและทรัพย์สินทั้งของตนเอง และส่วนรวม ตลอดจนทรัพยากรธรรมชาติ อย่างประหยัด และคุ้มค่า	4.29	0.99	4	0.29	เหมาะสมและใช้เป็นเกณฑ์การประเมินได้

จากตารางที่ 4.15 พบว่าข้อความที่ใช้เป็นเกณฑ์การประเมินในแต่ละตัวบ่งชี้ของมาตรฐานที่ 1 ผ่านการยอมรับจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญว่ามีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้เป็นเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ (มัธยฐานตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป, พิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50 และค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยมไม่เกิน 1.00) ทุกรายการ

ตารางที่ 4.16 แสดงค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ค่าฐานนิยม ค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างค่ามัธยฐานกับค่าฐานนิยม และผลการพัฒนาเกณฑ์การประเมิน โดยการประยุกต์ใช้เทคนิคเดลฟายจากคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อเกณฑ์การประเมิน : มาตรฐานที่ 4

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อเกณฑ์การประเมิน	Md	Q	Mo	Md-Mo	ผลการพัฒนาเกณฑ์
ตัวบ่งชี้ที่ 1 สามารถจำแนกประเภทข้อมูล เปรียบเทียบและมีความคิดรวบยอด	4.00	0.62	4	0.00	เหมาะสมและใช้เป็นเกณฑ์การประเมินได้
ตัวบ่งชี้ที่ 2 สามารถประเมินค่าความน่าเชื่อถือของข้อมูล รู้จักพิจารณาข้อดี-ข้อเสีย ความถูกต้อง-ผิด ระบุสาเหตุ-ผล ค้นหาคำตอบ เลือกวิธีและมีปฏิภาณในการแก้ปัญหา และตัดสินใจได้อย่างสันติและมีมีความถูกต้องเหมาะสม	3.89	0.75	4	0.11	เหมาะสมและใช้เป็นเกณฑ์การประเมินได้
ตัวบ่งชี้ที่ 3 มีความคิดริเริ่ม มีจินตนาการ สามารถคาดการณ์และกำหนดเป้าหมายได้	3.85	0.90	4	0.15	เหมาะสมและใช้เป็นเกณฑ์การประเมินได้

จากตารางที่ 4.16 พบว่าข้อความที่ใช้เป็นเกณฑ์การประเมินในแต่ละตัวบ่งชี้ของมาตรฐานที่ 4 ผ่านการยอมรับจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญว่ามีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้เป็นเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษามัธยมศึกษาขั้นพื้นฐานได้ (มัธยฐานตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป, พิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50 และค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยมไม่เกิน 1.00) ทุกรายการ

ตารางที่ 4.17 แสดงค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ค่าฐานนิยม ค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างค่ามัธยฐานกับค่าฐานนิยม และผลการพัฒนาเกณฑ์การประเมิน โดยการประยุกต์ใช้เทคนิคเดลฟายจากคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อเกณฑ์การประเมิน : มาตรฐานที่ 5

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อเกณฑ์การประเมิน	Md	Q	Mo	Md-Mol	ผลการพัฒนาเกณฑ์
ตัวบ่งชี้ที่ 1 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มประสบการณ์/ กลุ่มวิชา/หมวดวิชาที่สำคัญไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ มาตรฐานขั้นต่ำ (คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ สังคมศาสตร์ คอมพิวเตอร์ และวิชาเฉพาะสาขาสำหรับ อาชีวศึกษา)	4.03	0.58	4	0.03	เหมาะสมและใช้เป็นเกณฑ์การประเมินได้
ตัวบ่งชี้ที่ 2 มีความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสาร	3.77	0.92	4	0.23	เหมาะสมและใช้เป็นเกณฑ์การประเมินได้

จากตารางที่ 4.17 พบว่าข้อความที่ใช้เป็นเกณฑ์การประเมินในแต่ละตัวบ่งชี้ของมาตรฐานที่ 5 ผ่านการยอมรับจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญว่ามีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้เป็นเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ (มัธยฐานตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป, พิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50 และค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยมไม่เกิน 1.00) ทุกรายการ

ตารางที่ 4.18 แสดงค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ค่าฐานนิยม ค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างค่ามัธยฐานกับค่าฐานนิยม และผลการพัฒนาเกณฑ์การประเมิน โดยการประยุกต์ใช้เทคนิคเคลฟายจากคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อเกณฑ์การประเมิน : มาตรฐานที่ 6

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อเกณฑ์การประเมิน	Md	Q	Mo	Md-Mo	ผลการพัฒนาเกณฑ์
<u>ตัวบ่งชี้ที่ 1</u> มีความกระตือรือร้น สนใจการเรียนรู้จากแหล่งต่าง ๆ รู้จักตั้งคำถามเพื่อหาเหตุผล	3.85	0.87	4	0.15	เหมาะสมและใช้เป็นเกณฑ์การประเมินได้
<u>ตัวบ่งชี้ที่ 2</u> รักการอ่าน สามารถใช้ห้องสมุด แหล่งความรู้ และสื่อต่าง ๆ ทั้งในและนอกสถานที่	4.15	0.88	4	0.15	เหมาะสมและใช้เป็นเกณฑ์การประเมินได้
<u>ตัวบ่งชี้ที่ 3</u> สามารถสรุปประเด็นจากการเรียนรู้และประสบการณ์ได้อย่างถูกต้องด้วยตนเอง	4.20	0.78	4	0.20	เหมาะสมและใช้เป็นเกณฑ์การประเมินได้

จากตารางที่ 4.18 พบว่าข้อความที่ใช้เป็นเกณฑ์การประเมินในแต่ละตัวบ่งชี้ของมาตรฐานที่ 6 ผ่านการยอมรับจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญว่ามีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้เป็นเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ (มัธยฐานตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป, พิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50 และค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยมไม่เกิน 1.00) ทุกรายการ

ตารางที่ 4.19 แสดงค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ค่าฐานนิยม ค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างค่ามัธยฐานกับค่าฐานนิยม และผลการพัฒนาเกณฑ์การประเมิน โดยการประยุกต์ใช้เทคนิคเคลฟายจากคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อเกณฑ์การประเมิน : มาตรฐานที่ 9

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อเกณฑ์การประเมิน	Md	Q	Mo	Md-Mol	ผลการพัฒนาเกณฑ์
<u>ตัวบ่งชี้ที่ 1</u> สามารถทำงานตามลำดับขั้นตอนและผลงานมี ประสิทธิภาพ	3.82	1.05	4	0.18	เหมาะสมและใช้เป็นเกณฑ์การประเมินได้
<u>ตัวบ่งชี้ที่ 2</u> ขยัน อดทน ละเอียดรอบคอบในการทำงาน พัฒนางาน สามารถทำงานอย่างมีความสุขและ ภูมิใจในผลงานของตนเอง	3.97	0.66	4	0.03	เหมาะสมและใช้เป็นเกณฑ์การประเมินได้
<u>ตัวบ่งชี้ที่ 3</u> สามารถทำงานเป็นทีม (ช่วยเหลือผู้อื่น ไม่ เอาเปรียบ ให้ความร่วมมือ ยอมรับฟังความ คิดเห็นและความสามารถของผู้อื่น ร่วม รับผิดชอบผลงานของกลุ่ม)	4.05	0.55	4	0.05	เหมาะสมและใช้เป็นเกณฑ์การประเมินได้
<u>ตัวบ่งชี้ที่ 4</u> มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต	3.77	0.92	4	0.23	เหมาะสมและใช้เป็นเกณฑ์การประเมินได้

จากตารางที่ 4.19 พบว่าข้อความที่ใช้เป็นเกณฑ์การประเมินในแต่ละตัวบ่งชี้ของมาตรฐานที่ 9 ผ่านการยอมรับจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญว่ามีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้เป็นเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ (มัธยฐานตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป, พิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50 และค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยมไม่เกิน 1.00) ทุกรายการ

ตารางที่ 4.20 แสดงค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ค่าฐานนิยม ค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างค่ามัธยฐานกับค่าฐานนิยม และผลการพัฒนาเกณฑ์การประเมิน โดยการใช้เทคนิคเคลฟายจากคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อเกณฑ์การประเมิน : มาตรฐานที่ 10

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อเกณฑ์การประเมิน	Md	Q	Mo	Md-Mo	ผลการพัฒนาเกณฑ์
ตัวบ่งชี้ที่ 1 มีน้ำหนัก ส่วนสูงตามเกณฑ์มาตรฐาน	4.13	0.70	4	0.13	เหมาะสมและใช้เป็นเกณฑ์การประเมินได้
ตัวบ่งชี้ที่ 2 มีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์มาตรฐาน	4.11	0.75	4	0.11	เหมาะสมและใช้เป็นเกณฑ์การประเมินได้
ตัวบ่งชี้ที่ 3 ร่าเร็งแจ่มใส มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับครู เพื่อน และบุคคลทั่วไป	4.12	0.62	4	0.12	เหมาะสมและใช้เป็นเกณฑ์การประเมินได้
ตัวบ่งชี้ที่ 4 รู้จักดูแลสุขภาพ และป้องกันตัวเองไม่ให้เกิด อุบัติภัย	3.93	0.70	4	0.07	เหมาะสมและใช้เป็นเกณฑ์การประเมินได้
ตัวบ่งชี้ที่ 5 มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโทษของสิ่งเสพติด และสิ่งมอมเมา ไม่เสพสิ่งเสพติดและปลอดจากสิ่งมอมเมา	4.23	0.92	4	0.23	เหมาะสมและใช้เป็นเกณฑ์การประเมินได้

จากตารางที่ 4.20 พบว่าข้อความที่ใช้เป็นเกณฑ์การประเมินในแต่ละตัวบ่งชี้ของมาตรฐานที่ 10 ผ่านการยอมรับจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญว่ามีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้เป็นเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษานานาชาติ (มัธยมศึกษาตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป, พิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50 และค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยมไม่เกิน 1.00) ทุกรายการ

ตารางที่ 4.21 แสดงค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ค่าฐานนิยม ค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างค่ามัธยฐานกับค่าฐานนิยม และผลการพัฒนาเกณฑ์การประเมิน โดยการประยุกต์ใช้เทคนิคเดลฟายจากคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อเกณฑ์การประเมิน : มาตรฐานที่ 12

เกณฑ์การประเมิน	Md	Q	Mo	lMd-Mol	ผลการพัฒนาเกณฑ์
ตัวบ่งชี้ที่ 1 มีความชื่นชมและร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา	4.16	0.65	4	0.16	เหมาะสมและใช้เป็นเกณฑ์การประเมินได้

จากตารางที่ 4.20 พบว่าข้อความที่ใช้เป็นเกณฑ์การประเมินในตัวบ่งชี้ของมาตรฐานที่ 12 ผ่านการยอมรับจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญว่ามีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้เป็นเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ (มัธยฐานตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป, พิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50 และค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยมไม่เกิน 1.00)

โดยมีรายละเอียดของเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่พัฒนาโดยการประยุกต์ใช้เทคนิคเดลฟายและผ่านการยอมรับจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญว่ามีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้เป็นเกณฑ์การประเมินได้ ดังแสดงในภาคผนวก ฉ

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เกี่ยวกับมาตรฐานด้านผู้เรียน

5.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

5.2.1 ประชากร

คือ ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ซึ่งได้แก่ นักวิชาการ หรือผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ หรือมีประสบการณ์สูงเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

5.2.2 กลุ่มตัวอย่าง

คือ ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา จำนวน 21 คน โดยผู้วิจัยทำการคัดเลือกตามวิธีการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญแบบ Snowball Sampling (ฉัตรนภา พรหมมา. 2528 : 123) โดยกำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกว่าผู้เชี่ยวชาญต้องมีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่งหรืออย่างน้อย 1 ข้อ ดังนี้

1. เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีความเชี่ยวชาญหรือมีประสบการณ์สูงเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ซึ่งมีวุฒิตั้งแต่ระดับปริญญาโทขึ้นไปทางการศึกษา
2. เป็นนักวิชาการ หรือผู้ทรงคุณวุฒิที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ในหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ตั้งแต่ระดับ 7 ขึ้นไป
3. เป็นนักวิชาการ หรือผู้ทรงคุณวุฒิที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา หรือผู้เชี่ยวชาญทางด้านมาตรฐานการศึกษาในสังกัดกรมอาชีวศึกษาหรือในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ตั้งแต่ระดับ 7 ขึ้นไป

5.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษาระดับพื้นฐาน โดยการประยุกต์ใช้เทคนิคเดลฟายช่วยในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 2 รอบ ดังนี้

แบบสอบถามรอบที่ 1 เป็นแบบสอบถามชนิดกึ่งปลายเปิดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ เพื่อรวบรวมคะแนนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ของผู้เชี่ยวชาญต่อเกณฑ์การประเมิน

แบบสอบถามรอบที่ 2 เป็นแบบสอบถามชนิดเดียวกันกับแบบสอบถามรอบที่ 1 โดยปรับปรุงแก้ไขข้อความของเกณฑ์การประเมินตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ รวมทั้งแสดงค่ามัธยฐาน ขอบเขตพิสัยระหว่างควอไทล์ และค่าคำตอบเดิมจากการตอบแบบสอบถามในรอบที่ 1 เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาทบทวน พร้อมทั้งแสดงความคิดเห็นต่อเกณฑ์การประเมินอีกครั้งเพื่อเปลี่ยนแปลงคำตอบใหม่หรือยืนยันคำตอบเดิม

5.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัย ได้ทำหนังสือถึงผู้เชี่ยวชาญเพื่อขอความร่วมมือในการวิจัย จากงานบัณฑิตศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง และเข้าชี้แจงรายละเอียดต่าง ๆ กับผู้เชี่ยวชาญด้วยตนเอง เพื่อขอความสมัครใจในการตอบแบบสอบถามของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน จนได้ผู้เชี่ยวชาญที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยและตอบแบบสอบถามครั้งนี้จำนวน 21 คน

ในการจัดส่งแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญและการรับแบบสอบถามกลับคืน ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามและรับคืนด้วยตนเอง และจัดส่งทางไปรษณีย์เฉพาะผู้เชี่ยวชาญบางคนที่อยู่ไกล โดยผู้วิจัยได้ติดต่อกับผู้เชี่ยวชาญทางโทรศัพท์และโทรสารเป็นบางกรณีเพื่อให้เกิดความสะดวกรวดเร็วในการดำเนินการวิจัย

5.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อเกณฑ์การประเมินโดยการประยุกต์ใช้เทคนิคเดลฟายรอบที่ 1 เป็นการวิเคราะห์ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์จากคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อเกณฑ์การประเมินในการตอบแบบสอบถามในรอบที่ 1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อเกณฑ์การประเมิน โดยการประยุกต์ใช้เทคนิคเดลฟายรอบที่ 2 เป็นการวิเคราะห์ค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ และค่าฐานนิยม จากคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อเกณฑ์การประเมินในการตอบแบบสอบถามในรอบที่ 2

ตอนที่ 3 ผลการพัฒนาเกณฑ์การประเมิน โดยการประยุกต์ใช้เทคนิคเดลฟาย เป็นการวิเคราะห์ค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ และค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างค่ามัธยฐานกับค่าฐานนิยม จากผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อเกณฑ์การประเมิน โดยการประยุกต์ใช้เทคนิคเดลฟายรอบที่ 2 เพื่อสรุปผลการพัฒนาเกณฑ์การประเมิน โดยการประยุกต์ใช้เทคนิคเดลฟาย จากการตอบแบบสอบถามของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 2

การวิจัยครั้งนี้กำหนดให้เกณฑ์การประเมินที่มีค่ามัธยฐานตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป โดยมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์มีค่าไม่เกิน 1.50 และค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างค่ามัธยฐานกับค่าฐานนิยมมีค่าไม่เกิน 1 จึงจะถือเป็นเกณฑ์ที่มีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้เป็นเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้

5.6 สรุปผลการวิจัย

การดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เกี่ยวกับมาตรฐานด้านผู้เรียน โดยการประยุกต์ใช้เทคนิคเดลฟายช่วยในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 21 คน จากการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นต่อเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 2 รอบ โดยการพิจารณาความเหมาะสมของข้อความที่ใช้เป็นเกณฑ์การประเมินซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 22 รายการ ครอบคลุมตัวบ่งชี้ของมาตรฐานด้านผู้เรียนทั้ง 22 ตัวบ่งชี้ จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า เกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับมาตรฐานด้านผู้เรียน ที่พัฒนาขึ้นโดยการประยุกต์ใช้เทคนิคเดลฟาย เป็นเกณฑ์การประเมินที่มีความตรงเชิงสอดคล้อง (Consensual Validity) ที่ผ่านการยอมรับจากผู้เชี่ยวชาญว่ามีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้เป็นเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ทุกรายการ

5.7 อภิปรายผล

จากการดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน เกี่ยวกับมาตรฐานด้านผู้เรียน และผลการวิจัยตามที่ได้กล่าวสรุปไว้ข้างต้น ผู้วิจัยพบว่ามีประเด็นสำคัญที่อาจเกี่ยวข้องกับความสำเร็จของการดำเนินการวิจัยและผลการวิจัยที่ทำให้ได้เกณฑ์การประเมินที่ผ่านการยอมรับจากผู้เชี่ยวชาญที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยว่ามีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้เป็นการประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานได้ทุกรายการตามวัตถุประสงค์ของวิจัย ดังนี้

1. แนวคิดที่ใช้ในการพัฒนาเกณฑ์การประเมิน

การวิจัยเพื่อพัฒนาเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำมาตรฐานด้านผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบแรกระดับการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543ก : 6) ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติร่วมกับหน่วยงานและกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องพัฒนาขึ้น เพื่อใช้เป็นกรอบในการประเมินคุณภาพภายนอก และเป็นแนวทางให้หน่วยงานและสถานศึกษามุ่งพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ โดยมีเนื้อหาสาระที่สอดคล้องกับความมุ่งหมายและหลักการ รวมทั้งแนวทางในการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นองค์กรมหาชน จะเป็นผู้ทำหน้าที่ในการประเมินสถานศึกษาแต่ละแห่งตามที่ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มาเป็นกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย โดยเกณฑ์ที่พัฒนาขึ้นมีลักษณะเป็นเกณฑ์การประเมินในภาพรวม (Holistic Rubric) 4 ระดับครอบคลุมตัวบ่งชี้ของมาตรฐานด้านผู้เรียนทั้ง 22 ตัวบ่งชี้ เพื่อให้ได้เกณฑ์การประเมินที่สามารถสะท้อนและจำแนกคุณภาพผู้เรียนได้อย่างชัดเจนตามความคาดหวังของการประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งลักษณะของเกณฑ์การประเมินดังกล่าวนี้ สอดคล้องกับ อุทุมพร จามรมาน (2544 : 35) ที่กล่าวถึงเกณฑ์ตามความคาดหวัง (Expected, Predicted Criterion) ไว้ว่า เป็นการระบุว่าคนที่อยู่ในข่ายที่ศึกษา ควรจะมีผลงาน ปฏิบัติงาน หรือค่าคะแนนในระดับใด ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเกี่ยวกับเกณฑ์การให้คะแนน จาก “Rubric for the Evaluation of School Improvement Plans” ของ Crone-Koshel and Tashakkori. (อ้างใน บุญชู ชลชัยธร. 2544 : 7) ซึ่งเป็นเกณฑ์การประเมินในภาพรวมที่กำหนดระดับคุณภาพขององค์ประกอบที่ต้องการประเมินไว้ 4 ระดับ โดยมีการกำหนดข้อความอธิบายระดับคุณภาพที่เป็นระบบอย่างชัดเจนสำหรับเกณฑ์การประเมินทุกรายการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับเกณฑ์การประเมินคุณภาพของบุคคล จาก “แนวคิดการตัดสินระดับสัมฤทธิ์ผล (achievement) ของการดำเนินงาน” ที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การศึกษา (2544 : 4-5) จะใช้เป็นแนวทางในการประเมินคุณภาพของสถานศึกษาสำหรับการประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งกำหนดระดับคุณภาพในการประเมินคุณภาพของสถานศึกษาไว้ 3 ระดับ คือ 3 (ดี) 2 (ขั้นต่ำที่ยอมรับได้) และ 1 (ควรปรับปรุง) โดยมีแนวคิดเกี่ยวกับเกณฑ์การประเมินคุณภาพของผู้เรียนว่า ต้องมีคุณลักษณะหรือคุณภาพตามตัวบ่งชี้ของเกณฑ์การประเมินในระดับดี โดยมีผลการประเมินเทียบเท่าระดับ 3 หรือ 4 จากระบบการให้เกรดหรือระดับคุณภาพ 4 ระดับ เพื่อพิจารณาปริมาณหรือจำนวนของผู้เรียนที่มีคุณภาพระดับดีในการตัดสินใจระดับสัมฤทธิ์ผลการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพของสถานศึกษา มาเป็นแนวคิดในการกำหนดระดับคุณภาพของเกณฑ์การประเมิน ซึ่งสอดคล้องกับ บุญชู ชลชัยเกียรติ (2544 : 3) ที่เสนอขั้นตอนในการพัฒนาเกณฑ์ว่า การกำหนดระดับคุณภาพของเกณฑ์ต้องมีความชัดเจน ง่ายต่อความเข้าใจ และโดยปกติระดับคุณภาพจะอยู่ระหว่าง 3 – 6 ระดับ หากมากเกินไปจะยากในการจำแนกระดับคุณภาพได้ชัดเจน และ Jasmine and Ryan. (อ้างใน บุญเรียง ขจรศิลป์. 2543 : 2) ที่กล่าวถึงเกณฑ์การประเมินในภาพรวมว่าส่วนใหญ่จะประกอบด้วย 3 – 6 ระดับ แต่หากใช้เกณฑ์การประเมิน 5 หรือ 6 ระดับ ความแตกต่างของระดับคุณภาพจะต่างกันเพียงเล็กน้อย ทำให้ยากต่อการประเมินหรือการตรวจให้คะแนน ซึ่งจากกรอบแนวคิดหลักของการวิจัยในการพัฒนาเกณฑ์การประเมินและแนวคิดในการกำหนดระดับคุณภาพของเกณฑ์การประเมินที่ใช้ในการพัฒนาเกณฑ์การประเมินดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยมีแนวทางในการกำหนดระดับคุณภาพและคำอธิบายระดับคุณภาพของเกณฑ์การประเมินที่เป็นระบบและมีความชัดเจน

2. การกำหนดระดับคุณภาพและคำอธิบายระดับคุณภาพของเกณฑ์การประเมิน

จากแนวทางในการกำหนดระดับคุณภาพและคำอธิบายระดับคุณภาพของเกณฑ์การประเมินซึ่งมีลักษณะเป็นเกณฑ์การประเมินโดยภาพรวม 4 ระดับ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของแนวคิดหลักที่ใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย คือ มาตรฐานด้านผู้เรียนของมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบแรกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กับแหล่งข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการประเมินคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนได้ใช้เป็นกรอบในการตรวจสอบและรับรองมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดร่วมกับปัจจัยพื้นฐานอื่น ๆ ตามสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาแต่ละแห่ง ซึ่งได้แก่ แนวดำเนินการเพื่อการประกันคุณภาพและการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2541ก : 46-47) กรอบการดำเนินงานตรวจสอบเชิงพัฒนาคุณภาพโรงเรียนเพื่อการรับรองมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนเอกชน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2541ข : 9-19) และเอกสารเสริมคู่มือปฏิบัติงานตรวจสอบคุณภาพโรงเรียนเอกชน เรื่อง สภาพและผลการดำเนินงานที่คาดหวังว่าจะปรากฏอยู่ในโรงเรียนที่มีคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2542ข : 12-16) โดยมีประเด็นสำคัญที่นำมาใช้เป็น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แนวคิดในการกำหนดระดับคุณภาพและคำอธิบายระดับคุณภาพของเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ คือ เกณฑ์และตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน แนวการประเมิน/วินิจฉัยในการตรวจสอบเชิงพัฒนาคุณภาพโรงเรียน และ สภาพและผลการดำเนินงานที่คาดหวังว่าจะปรากฏในโรงเรียนที่มีคุณภาพ โดยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนนั้น ได้มีการกำหนดคุณลักษณะของผู้เรียนที่มีคุณภาพในด้านต่าง ๆ รวมทั้งแนวทางในการตรวจสอบและประเมินคุณภาพผู้เรียนไว้อย่างชัดเจน โดยคุณลักษณะของผู้เรียนบางประการที่ได้กำหนดไว้ในแหล่งข้อมูลดังกล่าวนั้นมีความสัมพันธ์และสอดคล้องกับตัวบ่งชี้ของมาตรฐานด้านผู้เรียนที่ใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยสามารถนำมาใช้เป็นแนวคิดในการกำหนดระดับคุณภาพและคำอธิบายระดับคุณภาพของเกณฑ์การประเมินได้อย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการปฏิบัติงานของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาในการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพและขอรับรองมาตรฐานการศึกษาที่ผ่านมา

5.8 ข้อเสนอแนะ

5.8.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

เนื่องจากผลการวิจัยครั้งนี้ ได้เกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เกี่ยวกับมาตรฐานด้านผู้เรียน ซึ่งเป็นที่ยอมรับร่วมกันจากผู้เชี่ยวชาญว่าเป็นเกณฑ์ที่มีความเหมาะสม จึงสามารถนำเกณฑ์นี้ไปใช้เป็นแนวทางในการประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งควรมีการดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. ควรมีการเตรียมความพร้อมของครู-อาจารย์ และบุคลากรต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้มีความรู้ ความเข้าใจ เพื่อสร้างความตระหนักและเห็นความสำคัญของการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียน
2. ควรจัดทำคู่มือการใช้เกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนอย่างละเอียดชัดเจน เพื่ออำนวยความสะดวกและความเข้าใจและสะดวกต่อการนำไปใช้
3. ควรมีการปรับปรุงรายละเอียดของเกณฑ์การประเมิน โดยการจัดทำเกณฑ์การประเมินแบบแยกย่อย (Analytic Rubric) ซึ่งอาจมอบหมายให้มีคณะกรรมการดำเนินการในเรื่องดังกล่าว โดยให้บุคคลที่เป็นผู้แทนจากฝ่ายต่าง ๆ ที่มีความรู้ มีประสบการณ์ด้านการประเมิน และมีส่วนเกี่ยวข้องหรือมีหน้าที่ในการรับผิดชอบคุณภาพของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ ที่สอดคล้องตามตัวบ่งชี้และมาตรฐานด้านผู้เรียน ร่วมกันจัดทำและพิจารณาความเหมาะสมเพื่อให้ได้เกณฑ์การประเมินแบบแยกย่อย ที่มีความชัดเจนสอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินโดยภาพรวมแต่ละรายการ และมีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. ควรจัดประชุม อบรม ซึ่งแจกจ่ายละเอียดเกี่ยวกับการดำเนินงานในการใช้เกณฑ์การประเมินให้ครู-อาจารย์ และบุคคลที่เกี่ยวข้องทราบ เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องอย่างทั่วถึงกัน

5.8.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เกี่ยวกับมาตรฐานด้านปัจจัย และมาตรฐานด้านกระบวนการ

2. ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนหรือสถานศึกษาที่จัดการศึกษาประเภทต่างๆ ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนหรือสถานศึกษา โดยมีลักษณะเป็นเกณฑ์การประเมินแบบแยกย่อย (Analytic Rubric)

4. ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาหรือประเมินผลการใช้เกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

5. ในการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเกณฑ์การประเมินคุณภาพผู้เรียน ควรมีการศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะหรือพฤติกรรมของผู้เรียนเพิ่มเติมให้มากขึ้น

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2539. การประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. 2542. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.
กรุงเทพฯ : กรมอาชีวศึกษา.
- กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. 2544. “รายงานการส่งเสริมและการดำเนินการประกัน
คุณภาพภายในของสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา.” กรุงเทพฯ : กรมอาชีวศึกษา.
เอกสารอัคราณา.
- กอบแก้ว ภูติชนารักษ์. 2537. “ผลของเทคนิคการเตือนและการติดตามที่มีต่ออัตราการตอบกลับ
และความจริงใจในการตอบแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์ของครูมัธยมในเขต
กรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กุลชลี เจริญกุล. 2535. “การพัฒนาแบบวัดภาคปฏิบัติวิชาอาชีพพลศึกษา : ระดับมัธยมศึกษา
ตอนต้น.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2544. “ข้อเสนอ 10 ประการ เพื่อประสิทธิผลของการประเมินคุณภาพ
การศึกษา (1).” การศึกษาวรรณ. 21(85) : 32.
- เกษม บุญอ่อน. 2522. “เทคนิคในการวิจัย.” วารสารครูปริทัศน์. 10 : 26-28.
- เข้มทอง สิริแสงเลิศ. 2540. “การวิเคราะห์ระบบประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษา
เอกชน กรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จรวพร ธรณินทร์. 2539. “การประกันคุณภาพการศึกษา.” วารสารการศึกษาเอกชน. 7(67) : 19-20
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. 2535. การวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟาย. ใน รวมบทความที่เกี่ยวกับการวิจัยทาง
การศึกษา (เล่ม 2). (ม.ป.ท.)
- ฉัตรนภา พรหมมา. 2528. “การพัฒนาเกณฑ์ประเมินภารกิจของภาควิชาคณิตศาสตร์ในวิทยาลัย
ครู.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฉัตรนภา พรหมมา. 2542. “รายงานการวิจัย เรื่อง การพัฒนาเกณฑ์ประเมินหลักสูตรสาขาวิชา
วิทยาศาสตร์ของสถาบันราชภัฏ.” อุดรคติ : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏอุดรคติ.
เอกสารอัคราณา.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ชนิดา รักษ์พลเมือง. การวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟาย. ใน การวิเคราะห์นโยบายทางการศึกษา. (ม.ป.ท.), 2531.
- ชาญชัย ขอบธรรมสกุล. 2537. “การพัฒนารูปแบบการประเมินคุณภาพโปรแกรมพลศึกษาสำหรับ โรงเรียนมัธยมศึกษา.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต ภาควิชาพลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2541. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร : เทพเนรมิตการพิมพ์.
- ดวงพร ชินสมบุรณ์. 2522. “การสร้างเกณฑ์ประเมินโรงเรียนอนุบาล.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ต่อศักดิ์ ประศาสนศิลป์. 2544. “เกาะติดทิศทางแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 9.” วิทยาจารย์. 99 (12) : 36-39.
- บุญชู ชลชัยเกียรติ. 2544. “เอกสารประกอบการอบรมเชิงปฏิบัติการการจัดทำเกณฑ์การประเมิน (scoring rubrics) สำหรับนักเรียน นักศึกษา และสถานศึกษา เพื่อรับรางวัลพระราชทาน เรื่อง เกณฑ์การให้คะแนน (Rubric).” กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ. เอกสารอัดสำเนา.
- บุญเรียง ขจรศิลป์. 2539. วิธีวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : พี.เอ็น. การพิมพ์.
- บุญเรียง ขจรศิลป์. 2543. “เกณฑ์การประเมิน (Rubric Assessment).” ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. เอกสารอัดสำเนา.
- ปนัดดา เจียรกุล และคณะ. 2541. “รายงานผลการสัมมนา เรื่อง การนิเทศการศึกษา : กลยุทธ์เพื่อการประกันคุณภาพ.” กรุงเทพฯ : สาขาวิชานิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. เอกสารอัดสำเนา.
- ประยูร ศรีประสาธน์. 2523. “เทคนิคการวิจัยแบบเดลฟาย.” วารสารการศึกษาแห่งชาติ. 14 (2) : 49-60.
- ปรัญา วุฒิอาภรณ์. 2527. “การพัฒนาเกณฑ์ประเมินโรงเรียนประถมศึกษา สำหรับสภาพท้องถิ่น ในเขตการศึกษา 8.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ผดุงชัย ภูพัฒน์. 2544. “เอกสารประกอบการสอนวิชาการประเมินและกิจกรรมอาชีพศึกษา เรื่อง หลักการวัดและประเมินผล.” กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. เอกสารอัดสำเนา.
- พงษ์ศิริ สำลี. 2525. “แนวโน้มของการศึกษานอกระบบโรงเรียนของประเทศไทยในอนาคต.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- พรทิพย์ ไชยโส. 2541. “การประเมินการปฏิบัติ.” สารการศึกษา “การเรียนการสอน”
กรุงเทพฯ : กองทุน ศ.ดร.อุบล เรียงสุวรรณ.
- พวงทอง ไชยวรรณ. 2514. “การสร้างเกณฑ์ประเมินผลเพื่อรับรองวิทยฐานะของโรงเรียนมัธยมศึกษา.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พัลลวี จริตธรรม. 2538. “การพัฒนาเกณฑ์การประเมินความถูกต้องของการออกเสียง “ร” และ “ล”
ในภาษาไทย.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2544. เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดการเรียนการสอน
อาชีวศึกษา 22306 หน่วยที่ 8-15. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- วันชัย ศิริชนะ. 2536. “การพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา สำหรับ
สถาบันอุดมศึกษาในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศศิธร ชูตินันทกุล. 2536. “การสร้างแบบประเมินและเกณฑ์มาตรฐานในการประเมินโรงเรียน
เอกชนที่เปิดสอนคอมพิวเตอร์.” วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผล
การศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ศรียรัตน์ จันทร์สมวงศ์. 2530. “อนาคตภาพของหอพักนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยใน
พ.ศ. 2540.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศักดิ์ชาย เพชรชวข. 2541. “การพัฒนาตัวบ่งชี้รวมคุณภาพการศึกษาของคณะครุศาสตร์ในสถาบัน
ราชภัฏ.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. 2537. ทฤษฎีการประเมิน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- สงบ ลักษณ์ะ. 2544. “เอกสารประกอบการอบรมเชิงปฏิบัติการการจัดทำเกณฑ์การประเมิน
(scoring rubrics) สำหรับนักเรียน นักศึกษา และสถานศึกษา เพื่อรับรางวัลพระราชทาน
เรื่อง แนวคิดบางประการเรื่องการประเมินคุณภาพสถานศึกษา.” กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ.
เอกสารอัดสำเนา.
- สมเกียรติ ทานอก. 2539. “การพัฒนาตัวบ่งชี้รวมสำหรับเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา.”
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- สมคิด พรหมชัย. 2534. “การพัฒนากระบวนการประเมินตนเองสำหรับศูนย์ประสานงานการศึกษา
นอกโรงเรียนระดับอำเภอ.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวัดและ
ประเมินผลการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมบูรณ์ ดันยะ. 2524. “การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อสร้างเสริมสมรรถภาพด้านการสอน
ของครูประจำการระดับประถมศึกษา.” ปรินญาณิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. 2524. การประเมินโครงการประชุม : หลักการและการประยุกต์ใช้.
พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. 2541. วิธีวิทยาการประเมินทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภาณี เตชะดำรงสิน. 2521. “การสร้างเกณฑ์ประเมินโรงเรียนอาชีวศึกษา แผนกพาณิชย์การ.”
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุมิตร คุณานุกร และคณะ. 2519. เกณฑ์ประเมินผลโรงเรียนประถมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 1.
กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- สุวรรณ เชื้อรัตนพงศ์. 2528. “การวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟาย.” วารสารการศึกษาแห่งชาติ.
19 : 69-77.
- สุวดี ทวีบุตร. 2540. “การเปรียบเทียบผลการสร้างฉันทมติและระดับการให้ความร่วมมือของ
ผู้เชี่ยวชาญระหว่างการใช้เทคนิคเดลฟายแบบเดิมและเทคนิคเดลฟายแบบปรับปรุง.”
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. 2543. มาตรฐานการศึกษาเพื่อ
การประเมินคุณภาพภายนอก : ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. 2543. แนวทางการประกัน
คุณภาพภายในสถานศึกษา : เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก. กรุงเทพฯ : สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. 2543. รายงานการวิจัย เรื่อง
การวิจัยและพัฒนากระบวนการประเมินผลภายในของสถานศึกษา. [Online]. Available :
http://www.thaiqa.org/pub/rd_qa_in/research_qa_in.pdf.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. 2543. รางวัลความเป็นเลิศของ
ครูและโรงเรียนในฮ่องกง. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานรัฐมนตรี. 2544. สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. [Online]. Available : <http://www.onec.go.th/index-html>.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ. 2541. แนวดำเนินการเพื่อการประกันคุณภาพและการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ. 2541. กรอบการดำเนินงานตรวจสอบเชิงพัฒนาคุณภาพโรงเรียน เพื่อการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ. 2541. “แนวโน้มการอาชีวศึกษาเอกชน ปีการศึกษา 2541.” กรุงเทพฯ : กองโรงเรียนอาชีวศึกษา. เอกสารอัดสำเนา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ. 2542. คู่มือปฏิบัติงานตรวจสอบคุณภาพโรงเรียนเอกชน. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ. 2542. เอกสารเสริมคู่มือปฏิบัติงานตรวจสอบคุณภาพโรงเรียนเอกชน เรื่อง สภาพและผลการดำเนินงานที่คาดหวังว่าจะปรากฏอยู่ในโรงเรียนที่มีคุณภาพ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ. 2544. ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาเอกชน. [Online]. Available : <http://www.opec.go.th/renew/law.html>.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2544. กรอบการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2544. เกณฑ์การประเมินคุณภาพสถานศึกษาสำหรับการประเมินภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา.
- ตำรา บุดราช. 2541. “การสร้างเกณฑ์การประเมินการปฏิบัติงานด้านการสอนของครูผู้สอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม.” วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อาทิตยา ดวงมณี. 2540. “การพัฒนาตัวบ่งชี้ร่วมสำหรับความเป็นเลิศทางวิชาการของสาขาวิชาทางการวิจัยการศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

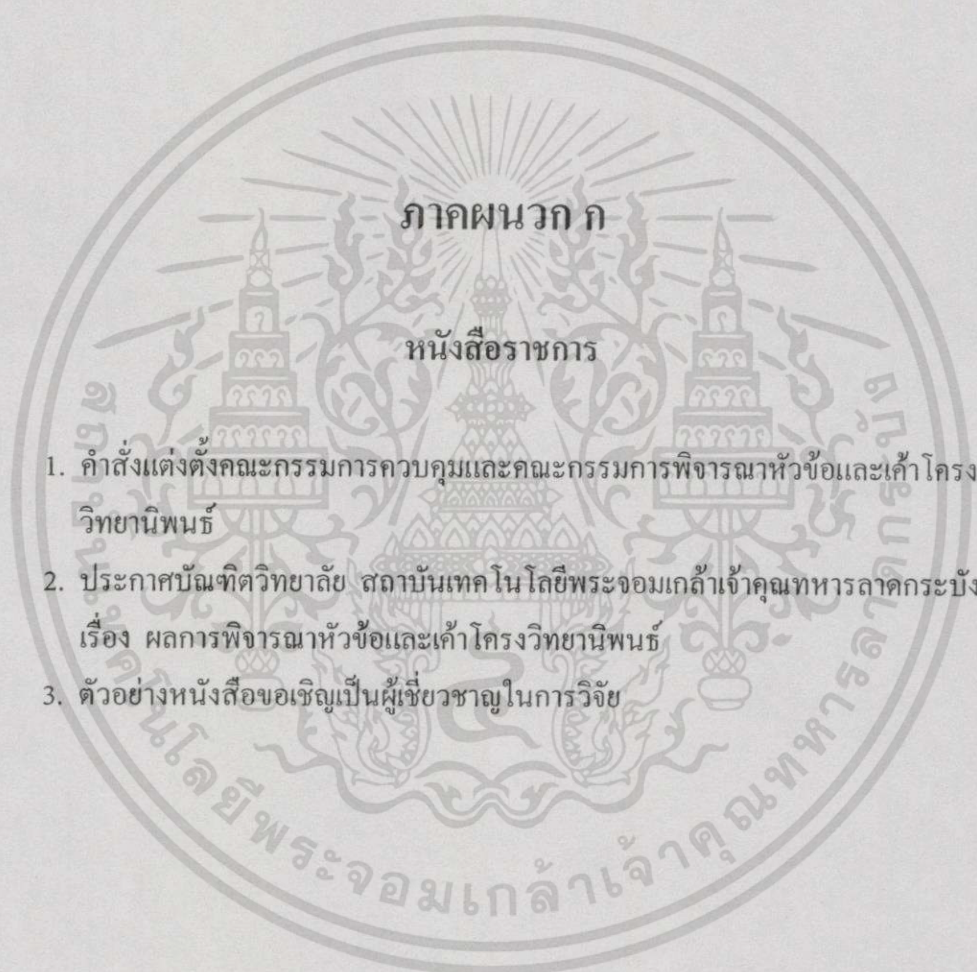
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- อารีย์ วชิรวราการ. 2542. การวัดและการประเมินผลการเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 1. สถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์.
- อุทุมพร จามรมาน และคณะ. 2544. “รายงานวิจัย เรื่อง ดัชนี เกณฑ์ และวิธีการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในและภายนอกสำหรับสถาบันอุดมศึกษาไทย.” กรุงเทพฯ. เอกสารอัดสำเนา.
- เอนก ศิลปนิลมาลย์. 2530. “การพัฒนาเกณฑ์ประเมินหลักสูตรจรรยาศึกษาในระดับประถมศึกษา.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Crone-Koshel, L. and Tashakkori, A. 2000. **Rubric for the Evaluation of School Improvement Plans.** Louisiana : The Louisiana Department of Education.
- Glass, V. and Stanley, C. 1970. **Statistical Methods in Education and Psychology.** Englewood Cliff, N.J. : Prentice Hall.
- Grizzell, E.D. 1960. “Accreditation of Secondary School.” **Encyclopedia of Educational Research.** 3 : 15-18.
- Jasmine, J. 1993. **Portfolio and Other Assessment.** Huntington Beach : Teacher Created Materials, Inc.
- Rasp, Jr. 1973. “Delphi : A Decision – maker’s dream.” **Education School.** 29 (July) : 29-30.
- Rasp, Jr. 1974. “Delphi : A strategy for Decision Implementation.” **Educational Planning** 1 (October) : 42.
- Ryan, C.D. 1994. **Authentic Assessment.** Westminster : Teacher Created Materials, Inc.
- Thornton. *et. al.* 1975. “Decision Making with Delphi – Techniques, Bayesian procedure and Monte Carlo Simulation.” **Planning and Changing.** 6 : 17.
- Linstone, H.A. and Turoff, M. 1975. **The Delphi Method : Techniques and Applications.** New York : Addison-Wesley Publishing Company.
- Semrow, J. *et. al.* 1982. **A Guide for Self-study and Evaluation.** Chicaco : North Central Association of Colleges and School.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก

- ภาคผนวก ก หนังสือราชการ
- ภาคผนวก ข รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการวิจัย
- ภาคผนวก ค มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบแรก
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (มาตรฐานด้านผู้เรียน)
- ภาคผนวก ง ข้อมูลที่ใช้เป็นแนวคิดในการร่างเกณฑ์การประเมิน
- ภาคผนวก จ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษา ตัวบ่งชี้ และข้อมูล
ที่ใช้เป็นแนวคิดในการร่างเกณฑ์การประเมิน
- ภาคผนวก ฉ ตัวอย่างแบบสอบถามรอบที่ 1
- ภาคผนวก ช ตัวอย่างแบบสอบถามรอบที่ 2
- ภาคผนวก ซ คณะแนวความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อเกณฑ์การประเมินทั้ง 2 รอบ
- ภาคผนวก ฅ เกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของ
โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่พัฒนาโดยการ
ประยุกต์ใช้เทคนิคเดลฟาย

1. คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์
2. ประกาศบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เรื่อง ผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์
3. ตัวอย่างหนังสือขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการวิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำสั่งคณะกรรมการคุศาสตรอุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ที่ ๔๙๓ / 2544

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและ
เค้าโครงวิทยานิพนธ์ ของ นายวรวิทย์ กองกระโทก

เพื่อให้การเรียบเรียงวิทยานิพนธ์ของ นายวรวิทย์ กองกระโทก เป็นไปด้วยความเรียบร้อย
และมีประสิทธิภาพจึงแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อควบคุมและพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์
ดังต่อไปนี้

1. คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ดร.ผดุงชัย	กัญวัฒน์	ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์
ดร.คมศรี	วงษ์รักษา	ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม

2. คณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์

ผศ.ดร.เลิศศักดิ์	กลิ่นหอม	ประธานกรรมการ
รศ.ดร.สมพร	ไชยะ	กรรมการ
ผศ.ดร.อำนาจ	ตั้งเจริญชัย	กรรมการ
ดร.ผดุงชัย	กัญวัฒน์	กรรมการ
ดร.คมศรี	วงษ์รักษา	กรรมการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ตั้ง ณ วันที่ ๔ พฤศจิกายน พ.ศ. 2544

(รองศาสตราจารย์ รวีวรรณ ชินะตระกูล)

คณบดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประกาศบัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
เรื่อง ผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ขอประกาศรายชื่อหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ หลักสูตรครุศาสตร์ อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา ที่ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการดังนี้

นายวรวิทย์ กองกระโทก รหัสประจำตัว 43064729 ให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การพัฒนาเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (A DEVELOPMENT OF CRITERIA FOR INTERNAL QUALITY ASSURANCE IN PRIVATE VOCATIONAL SCHOOLS ON BASIC EDUCATION)" โดยมี ดร.ผดุงชัย ภูพัฒน์ เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ดร.คมศร วงษ์รักษา เป็นอาจารย์ผู้ควบคุม วิทยานิพนธ์ร่วม

ซึ่งได้รับอนุมัติเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2544

ทั้งนี้ให้นักศึกษาค้นคว้าและเขียนวิทยานิพนธ์ โดยปรึกษากับอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ให้เสร็จสิ้นภายในเวลาที่กำหนดในระเบียบของบัณฑิตวิทยาลัย

ประกาศ ณ วันที่ ๒๐ พฤศจิกายน พ.ศ.2544

(รศ.ดร.บุญวัฒน์ อัดชู)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ทม 1504/4982

คณะกรรมการอำนวยการ

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

27 พฤศจิกายน 2544

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ดร.สวัสดิ์ อุดมโกชน์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายวรวิทย์ กองกระโทก นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน เอกชนอาชีวศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” คณะกรรมการอำนวยการ จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ และขอความอนุเคราะห์ท่านได้เสนอชื่อผู้เชี่ยวชาญเพิ่มเติม จำนวน 3 คน

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ตามเห็นสมควร และขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 327-1199, 7373000 ต่อ 3692

โทรสาร. 3269040

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ทม 1504/

0565

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๙ กุมภาพันธ์ 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน รศ.ดร.อรุณี อ่อนสวัสดิ์

ด้วย นายวรวิทย์ กองกระโทก นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
อาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพ
ภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม จึงขอเชิญ
ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ตามเห็นสมควร และขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่ง
มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ รวีวรรณ ชินะตระกูล)

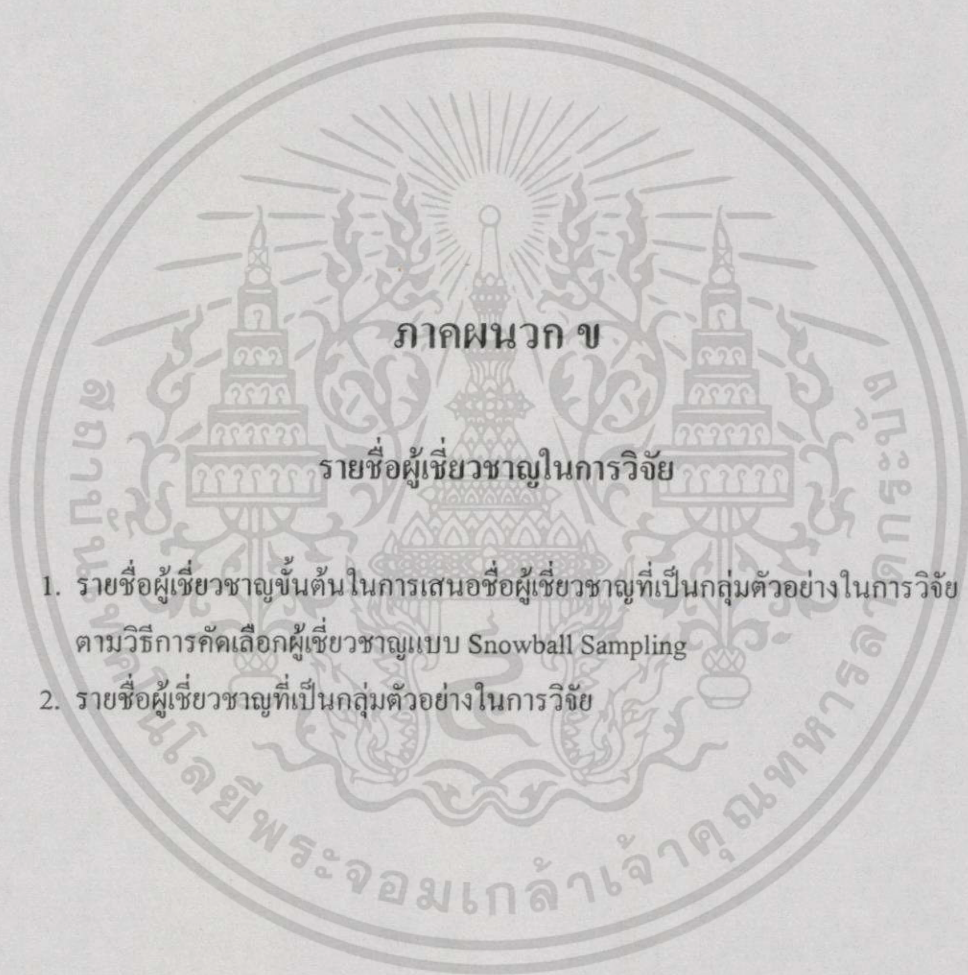
คณบดี คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 3271199, 7373000 ต่อ 3692

โทรสาร. 3269040

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. รายชื่อผู้เข้าร่วมงานขั้นต้นในการเสนอชื่อผู้เข้าร่วมงานที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยตามวิธีการคัดเลือกผู้เข้าร่วมงานแบบ Snowball Sampling
2. รายชื่อผู้เข้าร่วมงานที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญขั้นต้นในการเสนอชื่อผู้เชี่ยวชาญที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย
ตามวิธีการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญแบบ Snowball Sampling

1. ดร.สวัสดิ์ อุดมโกชน์

อธิการวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก

ที่ปรึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

ที่ปรึกษาสมาคมโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย

อดีตเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

2. ดร.กรรณิการ์ ภิญญาคง

ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านส่งเสริมมาตรฐานการศึกษา

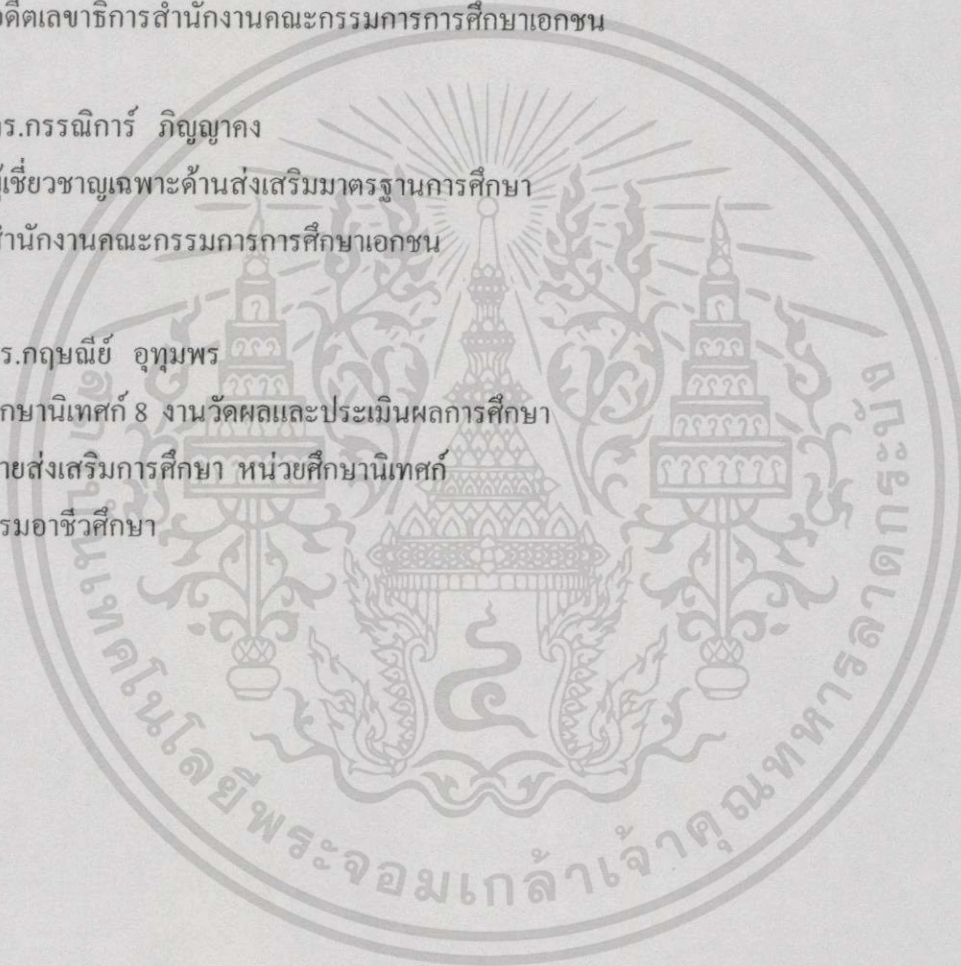
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

3. ดร.กฤษณีย์ อุทุมพร

ศึกษานิเทศก์ 8 งานวัดผลและประเมินผลการศึกษา

ฝ่ายส่งเสริมการศึกษา หน่วยศึกษานิเทศก์

กรมอาชีวศึกษา

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

1. รศ.ดร.เปรี๊ยะ กิจรัตน์ภร
รองศาสตราจารย์ประจำคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม
อธิการบดีสถาบันราชภัฏพระนคร
2. รศ.ดร.อรุณี อ่อนสวัสดิ์
หัวหน้าภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยนเรศวร
3. รศ.ดวงเดือน เทศวานิช
ประธานกรรมการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู
สำนักงานโครงการบัณฑิตศึกษา สถาบันราชภัฏพระนคร
4. ผศ.ดร.วรรณวิภา จัตูชัย
ผู้อำนวยการสำนักวิจัย
สถาบันราชภัฏสวนดุสิต
5. ผศ.ดร.สมบูรณ์ ตันยะ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำโปรแกรมวิชาการวัดผลการศึกษา
คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครราชสีมา
6. ผศ.ดร.อรสา โกศลนันทกุล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำคณะครุศาสตร์
สถาบันราชภัฏเพชรบุรีวิทยาเขตกรณี่ ในพระบรมราชูปถัมภ์
7. ดร.บุญชู ชลัยเจียร
ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านพัฒนาเครื่องมือวัดผล
กรมวิชาการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

8. ดร.อารมณฺ์ จินดาพันธ์

ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านส่งเสริมมาตรฐานการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

9. ดร.สมกุต ถาวรกิจ

ผู้อำนวยการกลุ่มคุณภาพการศึกษา
ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการศึกษา ฝ่ายแผนงาน
สำนักมาตรฐานการศึกษา สำนักงานสถาบันราชภัฏ

10. ดร.อรุณี สำเภาทอง

ผู้อำนวยการสำนักงานประกันคุณภาพการศึกษา
ผู้ช่วยอธิการบดี ฝ่ายประกันคุณภาพการศึกษา
สถาบันราชภัฏพระนคร

11. ดร.กฤษณีย์ อุทุมพร

ศึกษานิเทศก์ 8 งานวัดผลและประเมินผลการศึกษา
ฝ่ายส่งเสริมการศึกษา หน่วยศึกษานิเทศก์
กรมอาชีวศึกษา

12. ดร.วดาภรณ์ พูลผลอำนาจ

ศึกษานิเทศก์ 7
หน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11

13. ดร.เพชรรา พิพัฒน์สันติกุล

นักวิชาการศึกษา 7 สำนักพัฒนาการฝึกหัดครู
สำนักงานสถาบันราชภัฏ

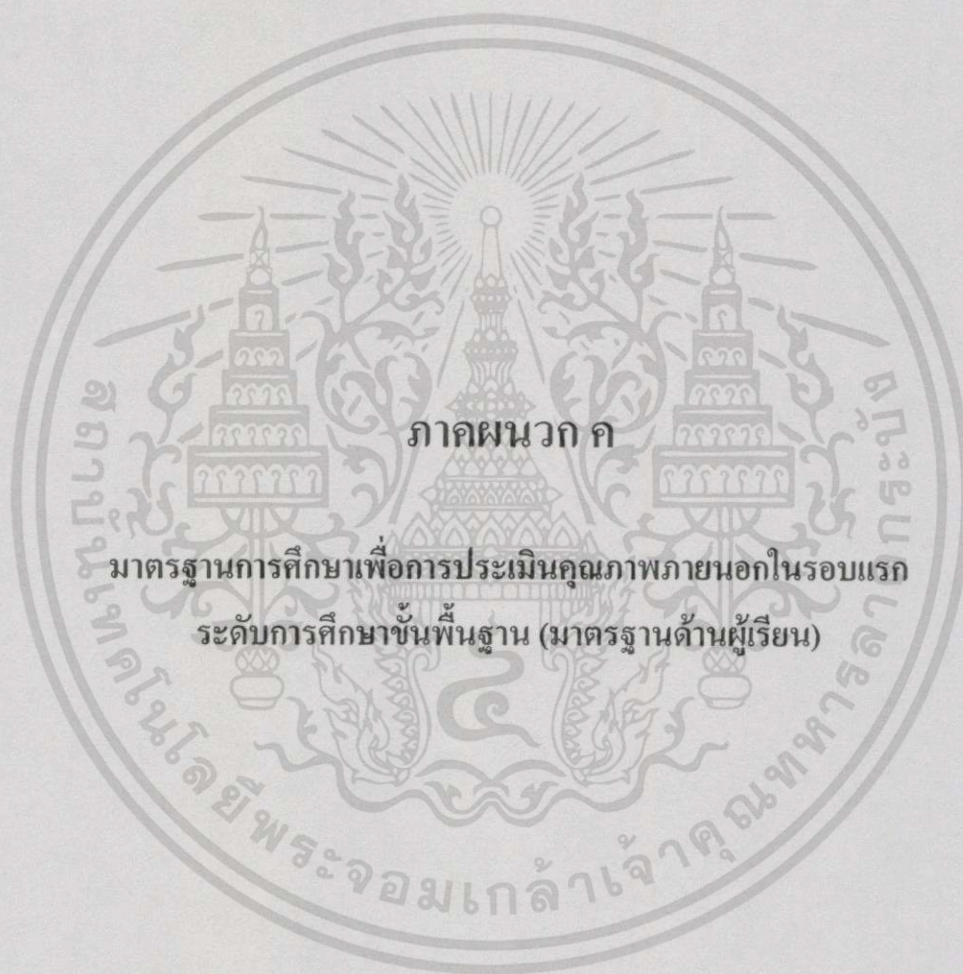
14. ดร.ทิวัดต์ มณีโชติ

นักวิชาการศึกษา 7 สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

15. ดร.เสรี ปรีดาศักดิ์
เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 7 ว. กองนโยบายและแผน
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
16. ดร.องอาจ พงษ์พิสุทธิบุบผา
อาจารย์ 2 ระดับ 7
วิทยาลัยอาชีวศึกษารนบุรี
17. ดร.ญาณภัทร สีหมงคผล
อาจารย์ 2 ระดับ 7
วิทยาลัยเทคนิคนครราชสีมา
18. นายสำรวม พฤกษ์เสถียร
ผู้อำนวยการกองโรงเรียนอาชีวศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
19. นางสาวไพรวลัย พิทักษ์สาธิต
นักวิชาการสอบ 8 ฝ่ายพัฒนามาตรฐานการศึกษา
สำนักงานทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ
20. นางธีรพร สัตยานนท์
หัวหน้ากลุ่มมาตรฐานการศึกษา กองโรงเรียนอาชีวศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
21. นางสาวก้านทิพย์ ชาติวงศ์
นักวิชาการศึกษา 7 ว. กองโรงเรียนอาชีวศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบแรก
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (มาตรฐานด้านผู้เรียน)
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543ก : 8-9)

มาตรฐานด้านผู้เรียน

มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

- ตัวบ่งชี้
1. มีวินัย มีความรับผิดชอบ ปฏิบัติตนตามระเบียบและหลักธรรมเบื้องต้นของแต่ละศาสนา
 2. ซื่อสัตย์ สุจริต (และมีจรรยาบรรณในวิชาชีพสำหรับระดับอาชีวศึกษา)
 3. มีความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละเพื่อส่วนรวม
 4. ประหยัด (ใช้สิ่งของและทรัพย์สินทั้งของตนเองและส่วนรวม ตลอดจนทรัพยากรธรรมชาติ อย่างประหยัดและคุ้มค่า)

มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดได้ตรง และมีความวิสัยทัศน์

- ตัวบ่งชี้
1. สามารถจำแนกประเภทข้อมูล เปรียบเทียบและมีความคิดรวบยอด
 2. สามารถประเมินค่าความน่าเชื่อถือของข้อมูล รู้จักพิจารณาข้อดี-ข้อเสีย ความถูก-ผิด ระบุสาเหตุ-ผล ค้นหาคำตอบ เลือกวิธีและมีปฏิภาณในการแก้ปัญหา และตัดสินใจได้อย่างสันติและมีความถูกต้องเหมาะสม
 3. มีความคิดริเริ่ม มีจินตนาการ สามารถคาดการณ์และกำหนดเป้าหมายได้

มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร

- ตัวบ่งชี้
1. มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มประสบการณ์/กลุ่มวิชา/หมวดวิชาที่สำคัญไม่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ (คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ สังคมศาสตร์ คอมพิวเตอร์ และวิชาเฉพาะสาขาสำหรับอาชีวศึกษา)
 2. มีความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสาร

มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

- ตัวบ่งชี้
1. มีความกระตือรือร้น สนใจการเรียนรู้จากแหล่งต่าง ๆ รู้จักตั้งคำถามเพื่อหาเหตุผล
 2. รักการอ่าน สามารถใช้ห้องสมุด แหล่งความรู้และสื่อต่าง ๆ ทั้งในและนอกสถานศึกษา
 3. สามารถสรุปประเด็นจากการเรียนรู้และประสบการณ์ได้อย่างถูกต้องด้วยตนเอง

มาตรฐานที่ 9 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

- ตัวบ่งชี้
1. สามารถทำงานตามลำดับขั้นขั้นตอนและผลงานมีประสิทธิภาพ
 2. ขยัน อดทน ละเอียดรอบคอบในการทำงาน พัฒนางาน สามารถทำงานอย่างมีความสุขและภูมิใจในผลงานของตนเอง
 3. สามารถทำงานเป็นทีม (ช่วยเหลือผู้อื่น ไม่เอาเปรียบ ให้ความร่วมมือ ยอมรับฟังความคิดเห็นและความสามารถของผู้อื่น ร่วมรับผิดชอบผลงานของกลุ่ม)
 4. มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

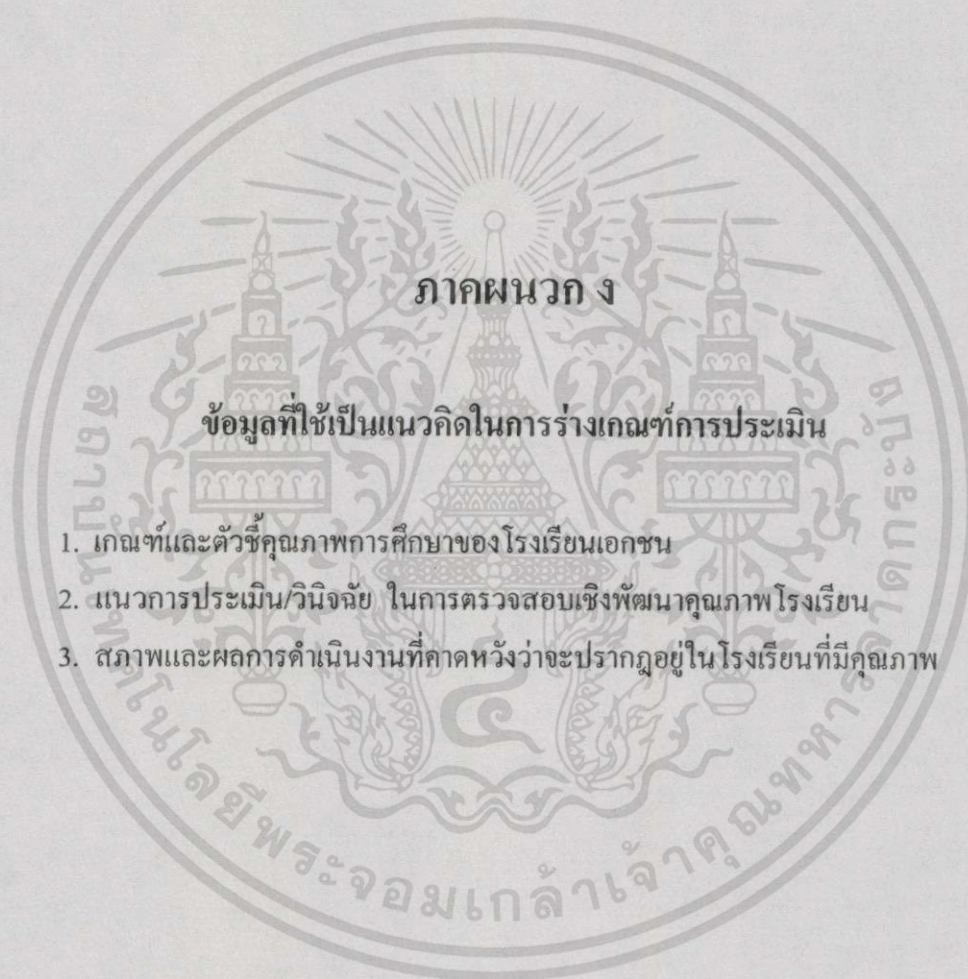
มาตรฐานที่ 10 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี

- ตัวบ่งชี้
1. มีน้ำหนัก ส่วนสูงตามเกณฑ์มาตรฐาน
 2. มีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์มาตรฐาน
 3. ร่าเริงแจ่มใส มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับครู เพื่อและบุคคลทั่วไป
 4. รู้จักดูแลสุขภาพ และป้องกันตัวเองไม่ให้เกิดอุบัติเหตุ
 5. มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโทษของสิ่งเสพติดและสิ่งมอมเมา ไม่เสพสิ่งเสพติด และปลอดจากสิ่งมอมเมา

มาตรฐานที่ 12 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา

- ตัวบ่งชี้
1. มีความชื่นชมและร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. เกณฑ์และตัวชี้คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2541ก : 46-47)

ปัจจัย 7

สัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน (ระดับอาชีวศึกษา)

สัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน หมายถึง ผลของการเรียนรู้หรือพัฒนาการโดยรวมที่เกิดขึ้นจริงของผู้เรียนตามที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

เกณฑ์	ตัวชี้คุณภาพ
1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในชั้นสุดท้ายของผู้เรียนที่จบหลักสูตรอยู่ในระดับสูง	1. ร้อยละ 50 ของผู้จบหลักสูตรแต่ละระดับ ได้คะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 2.5
2. ความก้าวหน้าทางการเรียนรู้ของผู้เรียนได้แก่ตามศักยภาพของคน	1. ผู้เรียนแต่ละคนมีความสามารถทางการเรียนที่แสดงออกโดยเฉลี่ยสูงขึ้นเป็นไปตามเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด 2. มีผลงานที่แสดงความก้าวหน้าของผู้เรียนแต่ละคน / กลุ่ม
3. ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร	1. ผู้เรียนมีความสนใจมุ่งมั่น อุตสาหะ และกระตือรือร้นต่อการเรียนและพัฒนาผลการเรียนของตน สามารถแสวงหาและพัฒนาความรู้ได้ด้วยตนเอง 2. ผู้เรียนมีทักษะพื้นฐานในการทำงาน/มีทักษะและจรรยาบรรณในสาขาวิชาชีพที่เรียน 3. ผู้เรียนมีความประพฤติดี มีวินัยสุภาพ อ่อนน้อมเห็นความสำคัญของการรักษาสภาพแวดล้อม 7. ผู้เรียนมีสัมพันธภาพที่ดีต่อเพื่อน ๆ ครู และบุคลากรอื่นในโรงเรียน 8. ผู้เรียนมีความรับผิดชอบและปฏิบัติหน้าที่ได้เหมาะสมกับวัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. แนวการประเมิน/วินิจฉัย ในการตรวจสอบเชิงพัฒนาคุณภาพโรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ได้กำหนดประเด็น แนวการประเมิน/วินิจฉัย และแหล่งข้อมูลหลัก เพื่อเป็นแนวทางในการตรวจสอบของแต่ละขอบข่ายหลัก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2541ข : 9-19) ดังนี้

ระดับคุณภาพของผู้เรียนที่เกิดขึ้นจริง (สัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน)

หัวข้อ	ประเด็น	แนวการประเมิน/วินิจฉัย	แหล่งข้อมูลหลัก
1. ระดับการพัฒนาและความก้าวหน้า หมายถึง พัฒนาการโดยรวมที่เกิดขึ้นจริง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในแต่ละระดับ/สาขาวิชาและหลักสูตร	1. ผู้เรียนมีพัฒนาการโดยรวม/ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเหมาะสมกับวัยหรือไม่ เพียงใด	การประเมินจะต้องเน้นที่พัฒนาการโดยรวมที่เกิดขึ้นจริงของเด็กแต่ละคน (holistic assessment) หรือการประเมินผลการเรียนรู้ที่แสดงออกถึงความรู้ความเข้าใจ ความสามารถในการแต่ละด้าน/วิชาว่าอยู่ในระดับสูงกว่าเกณฑ์ที่มี เช่น เกณฑ์ระดับกลุ่มโรงเรียน/จังหวัด/เขต/ประเทศ หรือ ไม่ ซึ่งอาจพิจารณา ดังนี้ ❖ อาชีวศึกษา : พิจารณาผลการเรียนรู้ตามจุดหมายของหลักสูตร แต่ละรายวิชา แต่ละชั้นปี และ วินิจฉัยผลผู้จบหลักสูตร ปวช. ปีที่ 3/ปวส. ปีที่ 2 ในแต่ละสาขาวิชาว่ามีคะแนนผลสัมฤทธิ์เฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 2.5 เป็นจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของผู้จบ	1. แผนการประกันคุณภาพการศึกษาหรือธรรมนูญโรงเรียน 2. รายงานความก้าวหน้า 3. รายงานผลการเรียน 4. แฟ้มประวัติของเด็ก/ผู้เรียน 5. บันทึกการประเมินของเด็ก/ผู้เรียนเป็นรายบุคคล 6. การสังเกตพฤติกรรมของเด็ก/ผู้เรียน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อ	ประเด็น	แนวการประเมิน/วินิจฉัย	แหล่งข้อมูลหลัก
	<p>2. พัฒนาการหรือความก้าวหน้าของผู้เรียนรายบุคคลอยู่ในเกณฑ์ดีขึ้นตามความสามารถของแต่ละบุคคลเพียงใด</p> <p>3. ผู้เรียนทุกคนหรือทุกกลุ่มมีพัฒนาการ</p>	<p>การประเมินจะต้องเน้นที่พัฒนาการของแต่ละบุคคลว่าผู้เรียนแต่ละคน ตั้งแต่แรกเข้า จนถึงปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น/มีการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพตามวัย และความสามารถของแต่ละบุคคล ซึ่งอาจพิจารณา ดังนี้</p> <p>❖ ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา : พิจารณาพัฒนาการของผู้เรียนแต่ละคน ตั้งแต่แรกเข้าจนถึงปัจจุบัน และวินิจฉัยว่าผู้เรียน ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 มีพัฒนาการเพิ่มขึ้นทุกปี เช่น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับสูงขึ้นทุกปี เป็นต้น</p> <p>การประเมินควรเน้นที่ผลการเรียนรู้/ผลงานของผู้เรียนทุกคนหรือทุกกลุ่ม (เช่น กลุ่มเก่ง กลุ่มปานกลาง กลุ่ม</p>	<p>7. แฟ้มสะสมงานของโรงเรียน ครูผู้เรียน</p> <p>8. การสัมภาษณ์เด็ก/ผู้เรียน ครู และผู้ปกครอง/ชุมชน</p> <p>9. ผลงานของเด็ก/ผู้เรียน</p>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่บนสื่อออนไลน์
 ไม่วากรรมใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อ	ประเด็น	แนวการประเมิน/วินิจฉัย	แหล่งข้อมูลหลัก
	<p>ก้าวหน้าในระดับที่คาดหวังหรือดีกว่าที่คาดหวังเพียงใด</p>	<p>อ่อน กลุ่มที่มีความต้องการพิเศษทางการศึกษา) ว่าแต่ละคน/กลุ่มมีพัฒนาการเป็นไปตามที่คาดหวังหรือดีกว่า เช่น กลุ่มเก่งสามารถเข้าแข่งขันทักษะวิชาการ/วิชาชีพระดับจังหวัดหรือระดับเขตได้ กลุ่มอ่อนสามารถทำงาน/เรียนรู้ได้โดยอิสระได้มากขึ้นในเวลารวดเร็วขึ้น เป็นต้น</p>	
<p>4. ผู้เรียนที่จบชั้นสูงสุดของแต่ละระดับ/ประเภทวิชา/สาขาวิชา/หลักสูตรมีความรู้ความสามารถที่จะเรียนต่อหรือฝึกปฏิบัติในระดับที่สูงขึ้นหรือสามารถออกไปประกอบอาชีพได้</p>	<p>4. ผู้เรียนที่จบชั้นสูงสุดของแต่ละระดับ/ประเภทวิชา/สาขาวิชา/หลักสูตรมีความรู้ความสามารถที่จะเรียนต่อหรือฝึกปฏิบัติในระดับที่สูงขึ้นหรือสามารถออกไปประกอบอาชีพได้</p>	<p>การประเมินควรพิจารณาความสำเร็จของผู้เรียนที่จบชั้นสูงสุดของแต่ละระดับ/ประเภทวิชา/สาขาวิชา/หลักสูตรว่าไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 สามารถเข้าเรียนต่อหรือฝึกปฏิบัติในระดับที่สูงขึ้น หรือออกไปประกอบอาชีพได้</p>	
<p>5. โรงเรียนสามารถรักษาระดับคุณภาพ (ระดับสูง/เยี่ยม) ของผู้เรียนไว้ได้อย่างต่อเนื่องหรือไม่</p>	<p>5. โรงเรียนสามารถรักษาระดับคุณภาพ (ระดับสูง/เยี่ยม) ของผู้เรียนไว้ได้อย่างต่อเนื่องหรือไม่</p>	<p>การประเมินควรพิจารณาจากผลงาน/ความสำเร็จของผู้เรียนในแต่ละปีว่าสามารถรักษาระดับคุณภาพที่เป็นที่ยอมรับของชุมชน/สังคม หรือที่เป็นจุดเน้นของโรงเรียนเอาไว้ได้อย่างต่อเนื่องทุกปี เช่น โรงเรียนมีจุดเน้นที่ผู้เรียนต้องมีความรู้ทางด้านภาษา</p>	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อ	ประเด็น	แนวการประเมิน/วินิจฉัย	แหล่งข้อมูลหลัก
<p>2. เจตคติ พฤติกรรม และบุคลิกภาพ หมายถึง การแสดง ออกทาง ด้านเจตคติ ที่ดีต่อการ เรียนรู้และ ต่อสิ่ง ต่างๆ รอบ ด้าน และ ลักษณะ ของพฤติ กรรมที่พึง ประสงค์</p>	<p>1. ผู้เรียนแสดง ความสนใจต่อ การเรียนและมี สมรรถนะอยู่ กับการเรียนรู้ และพัฒนา ศักยภาพเพื่อ การเรียนรู้ด้วย ตนเองดีเพียงใด</p>	<p>อังกฤษเป็นเลิศ จนเป็นที่ยอมรับของ ชุมชน/สังคม ว่าถ้าต้องการให้บุตร หลานของตนเก่งภาษาอังกฤษแล้ว จะต้องส่งบุตรหลานเข้าเรียนใน โรงเรียนนี้ ทั้งนี้ ผู้ประเมินควร ตรวจสอบคุณภาพดังกล่าวย้อนหลัง ไปหลายๆ ปี ประกอบการพิจารณา ด้วย</p> <p>การประเมินควรเน้นพฤติกรรม การแสดงออกของผู้เรียน ที่บ่งบอกถึง ความสนใจที่จะเรียนรู้โดยอาจ พิจารณาจากพฤติกรรมของผู้เรียน ใน ความตั้งใจ/ความสนใจต่อการเรียน การเข้าร่วม กิจกรรมและผลงานที่ปรากฏซึ่งแสดง ออกถึงความสนใจ ความพึงพอใจ ความมุ่งมั่น ความอดสาหะพยายามที่ จะให้การเรียนรู้มีสัมฤทธิ์ผล โดย พิจารณาแฟ้มสะสมงาน (Portfolio) ชิ้นงานที่ทำ ความสม่ำเสมอของการ มาเรียน การเข้าชั้นเรียน ความตั้งใจ เรียน ความเต็มใจทำงานตามที่ได้รับ มอบหมาย ความกระตือรือร้นในการ ศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม ความรู้สึกสนุกสนานกับกิจกรรมที่ โรงเรียนจัดให้หรือที่ตนริเริ่ม และมี ความพยายามในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น จากการเรียน เป็นต้น และวินิจฉัย ว่าผู้เรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80</p>	<p>1. หลักสูตร 2. ธรรมเนียม โรงเรียน 3. รายงานความ ก้าวหน้าของ โรงเรียน 4. แบบสอบถาม ผู้เรียน ผู้ปกครอง ครู 5. สมุดรายนงาน ประจำตัว นักเรียน 6. แฟ้มสะสมงาน ของผู้เรียน 7. พฤติกรรมของ ผู้เรียนภายใน และภายนอก ห้องเรียน 8. รายงานความ ประพฤติของ</p>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อ	ประเด็น	แนวการประเมิน/วินิจฉัย	แหล่งข้อมูลหลัก
	<p>2. ผู้เรียนมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อน ๆ กับครูและบุคคลอื่น ๆ ในโรงเรียนเพียงใด</p>	<p>มีพฤติกรรมดังกล่าวอยู่ในระดับที่คาดหวังหรือดีกว่า</p> <p>การประเมินควรเน้นที่พฤติกรรมของผู้เรียนที่แสดงออกทางสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น ทั้งในและนอกห้องเรียน โดยอาจจะพิจารณากิจกรรมที่ก่อให้เกิดบรรยากาศที่ดีต่อการเรียนการสอนและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดให้มีขึ้น เช่น การร่วมมือกันของผู้เรียนในการผลิตผลงานกลุ่ม</p> <p>ครู ผู้บริหารให้การส่งเสริมสนับสนุนการทำกิจกรรม ผู้เรียนแสดงความมีน้ำใจ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ความรัก ความสามัคคีที่ต่อกัน ตลอดจนมีความสุขความพึงพอใจที่ได้ร่วมกันทำกิจกรรม การเรียนการสอนต่าง ๆ เป็นต้น และวินิจฉัยว่าผู้เรียนไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80 มีพฤติกรรมเหล่านั้นในทางบวก ในระดับที่คาดหวังหรือดีกว่า</p>	<p>ผู้เรียน</p> <p>9. บันทึกการลงโทษผู้เรียนของฝ่ายปกครอง</p> <p>10. บันทึกรายงานต่าง ๆ ของครูแนะแนว</p> <p>ครูประจำชั้น/ที่ปรึกษา</p> <p>11. สถิติการมาเรียน/การเข้าชั้นเรียน</p> <p>12. การสัมภาษณ์/สอบถามผู้เรียน ครูผู้บริหารผู้ปกครอง</p> <p>13. การพิจารณาผลงานของผู้เรียน</p> <p>14. การพิจารณาความประพฤติของผู้เรียน</p> <p>15. การตรวจสอบสมุดบันทึก/</p>
	<p>3. ผู้เรียนประพฤติตนอยู่ในระเบียบวินัยของโรงเรียนและไม่ขัดต่อระเบียบประเพณีของสังคมดีเพียงใด</p>	<p>การประเมินควรเน้นพฤติกรรมที่แสดงถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยพิจารณาจากหลักฐานที่ปรากฏซึ่งบ่งบอกถึงการได้รับการยอมรับจากบุคคล/องค์กร/หน่วยงาน/สมาคม ที่เกี่ยวข้อง เช่น เกียรติบัตร รางวัล จริยศึกษา สมุดรายงานประจำตัวของ</p>	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อ	ประเด็น	แนวการประเมิน/วินิจฉัย	แหล่งข้อมูลหลัก
	<p>4. ผู้เรียนมีบุคลิกภาพเป็นไปตามวัยที่เหมาะสมของแต่ละคนดีเพียงพอ</p>	<p>นักเรียน รวมทั้งพิจารณาการแสดงออกของผู้เรียนว่ามีวินัย มีความสุภาพ อ่อนน้อม มีมารยาท มีความสนใจในการเรียน การปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ มีความตระหนักในเรื่องการรักษาสภาพแวดล้อม ยาเสพติด การพนัน การเห็นคุณค่าและรักษาทรัพย์สินสมบัติและทรัพยากรของโรงเรียนอย่างไรและวินิจฉัยว่าผู้เรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 มีพฤติกรรมดังกล่าวอยู่ในระดับที่คาดหวังหรือดีกว่า</p> <p>การประเมินควรพิจารณาจากการแสดงออกของผู้เรียนในขณะที่เรียน ทำงาน เล่นและทำกิจกรรมอื่น ๆ ว่าบ่งบอกถึงการมีพัฒนาการที่เป็นไปตามวัย เป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น และรู้จักยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน เช่น ความเป็นประชาธิปไตย ความเป็นผู้นำ ยอมรับและชื่นชมในคุณงามความดีของบุคคลอื่นที่ปรากฏชัดเจน เคารพและเห็นคุณค่าของผู้อื่นและของตนเอง ปฏิบัติงานตามคุณธรรมจริยธรรมของสังคม และวินิจฉัยว่าผู้เรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 มีบุคลิกภาพในเรื่องเหล่านั้น ในระดับที่คาดหวังหรือดีกว่า</p>	<p>รายงานต่าง ๆ ของโรงเรียน เช่น สถิติการมาเรียน การเข้าชั้นเรียน รายงานผลกิจกรรม นักเรียน/นักศึกษา</p> <p>16. การสังเกตพฤติกรรมจริงของผู้เรียนขณะเรียน ทำงาน เล่น ฯลฯ</p>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อ	ประเด็น	แนวการประเมิน/วินิจฉัย	แหล่งข้อมูลหลัก
	<p>5. ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ คิคริเริ่ม มีทักษะพื้นฐานในการทำงาน/มีทักษะและจรรยาบรรณในสาขาวิชาชีพที่เรียน และเต็มใจรับความรับผิดชอบเพียงใด</p>	<p>ควรพิจารณาจากการแสดงออกของผู้เรียน ในขณะที่เรียน ทำงาน เล่น และกิจกรรมอื่น ๆ ในชีวิตประจำวันว่า ผู้เรียนมีความกล้าที่จะเผชิญปัญหาอุปสรรค และสามารถแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ได้เต็มศักยภาพ มีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่กระทำลงไป และสิ่งที่เกิดขึ้น มีความตรงต่อเวลา ไม่ขาดการเรียน/ไม่เข้าชั้นเรียนสาย โดยไม่จำเป็น รวมทั้งพิจารณาจากพฤติกรรมขณะที่ทำงาน พิจารณาคู่ชั้นตอน วิธีการทำงานที่ได้รับมอบหมายจนเป็นผลสำเร็จ และผลงานของนักเรียนที่บ่งบอกถึงลักษณะความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เป็นงานที่มีคุณภาพทั้งผลงานส่วนบุคคลและผลงานกลุ่ม และวินิจฉัยว่าผู้เรียน ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 มี พฤติกรรมดังกล่าวในระดับที่คาดหวังหรือดีกว่า</p>	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. สภาพและผลการดำเนินงานที่คาดหวังว่าจะปรากฏอยู่ในโรงเรียนที่มีคุณภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2542ข : 12-16)

คุณภาพของผู้เรียนที่เกิดขึ้นจริง

สัมฤทธิ์ผลของผู้เรียนระดับอาชีวศึกษา (ปัจจัย 7)

เกณฑ์คุณภาพ	ตัวชี้คุณภาพ	สิ่งที่ควรปรากฏในโรงเรียนที่มีคุณภาพ
1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในชั้นสุดท้ายของผู้เรียนที่จบหลักสูตรอยู่ในระดับสูง	1. ร้อยละ 50 ของผู้จบหลักสูตรแต่ละระดับได้คะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 2.5	1. ผู้จบหลักสูตรแต่ละสาขาวิชาแต่ละระดับ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ได้ระดับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 2.5 หรือเป็นไปตามเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด
2. ความก้าวหน้าทางการเรียนรู้ของผู้เรียนเต็มตามศักยภาพของตน	1. ผู้เรียนแต่ละคนมีความสามารถทางการเรียนที่แสดงออกโดยเฉลี่ยสูงขึ้นเป็นไปตามเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด 2. มีผลงานที่แสดงความก้าวหน้าของผู้เรียนแต่ละคน/กลุ่ม	1. ผลการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคนตามเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนดดีขึ้น โดยต่อเนื่อง 2. ผู้เรียนแต่ละคน/กลุ่มมีผลงาน/ชิ้นงาน/Portfolio ที่ผู้เรียนเป็นผู้วางแผนลงมือทำและประเมิน และผู้เรียนมีความภาคภูมิใจ
3. ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร	1. ผู้เรียนมีความสนใจ มุ่งมั่น อุตสาหะและกระตือรือร้นต่อการเรียนและพัฒนาผลการเรียนของตน สามารถแสวงหาและพัฒนาความรู้ได้ด้วยตนเอง 2. ผู้เรียนมีทักษะพื้นฐานในการทำงาน/มีทักษะและจรรยาบรรณในสาขาวิชาชีพที่เรียน	1. ผู้เรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 มีพฤติกรรมทางการเรียนต่อไปนี้ที่แสดงออกเป็นประจำ เช่น 1) มาเรียนสม่ำเสมอ (ดูจากสถิติการมาเรียนของผู้เรียนโดยเฉลี่ยสูงกว่าร้อยละ 90 ของเวลาเรียนทั้งหมด) 2) เข้าชั้นเรียนตรงเวลา 3) มีส่วนร่วมในชั้นเรียนอย่างกระฉับกระเฉง (actively) 4) เต็มใจทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย/อาสาทำงานด้วยความเต็มใจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยนาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เกณฑ์คุณภาพ	ตัวชี้คุณภาพ	สิ่งที่ควรปรากฏในโรงเรียนที่มีคุณภาพ
	<p>3. ผู้เรียนมีความประพฤติดี มีวินัยสุภาพ อ่อนน้อม เห็นความสำคัญของการรักษาสภาพแวดล้อม</p> <p>4. ผู้เรียนมีสัมพันธภาพที่ดี ต่อเพื่อน ๆ ครู และ บุคลากรอื่นในโรงเรียน</p> <p>5. ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ และปฏิบัติหน้าที่ได้ เหมาะสมกับวัย</p>	<p>5) กระตือรือร้นในการศึกษาหาความรู้ เพิ่มเติมจากห้องสมุดหรือ แหล่งต่าง ๆ</p> <p>6) มีความพยายามแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเรียน</p> <p>7) จัดทำเพิ่มสะสมผลงาน/ชิ้นงาน/โครงการได้ด้วยตนเอง</p> <p>2. ผู้เรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 มี พฤติกรรมการทำงานที่เหมาะสมกับระดับ/วัย เช่น</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) รู้และเข้าใจลำดับขั้นตอน/แผนของงาน 2) ละเอียครอบคอบ ขยัน อดทน 3) สามารถทำงานเป็นทีม 4) มีความสามารถในการจัดการ 5) มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต 6) มีสำนึกที่ดีต่อ ชุมชน สังคม และ สิ่งแวดล้อม <p>3. ผลงานส่วนบุคคล/กลุ่มของผู้เรียน หรือผู้จบหลักสูตร ได้มาตรฐานตามเกณฑ์ของงานนั้น ๆ</p> <p>4. ผู้เรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 มี พฤติกรรมที่บ่งบอกถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ในเรื่องต่อไปนี้ อย่าง ต่อเนื่อง เช่น</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ประพฤติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมและหลักศาสนาที่ตนนับถือ 2) มีระเบียบวินัยในตนเองและ ส่วนรวม

เอกสารนี้เป็นเอกสารสงวนลิขสิทธิ์สำหรับโรงเรียนเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

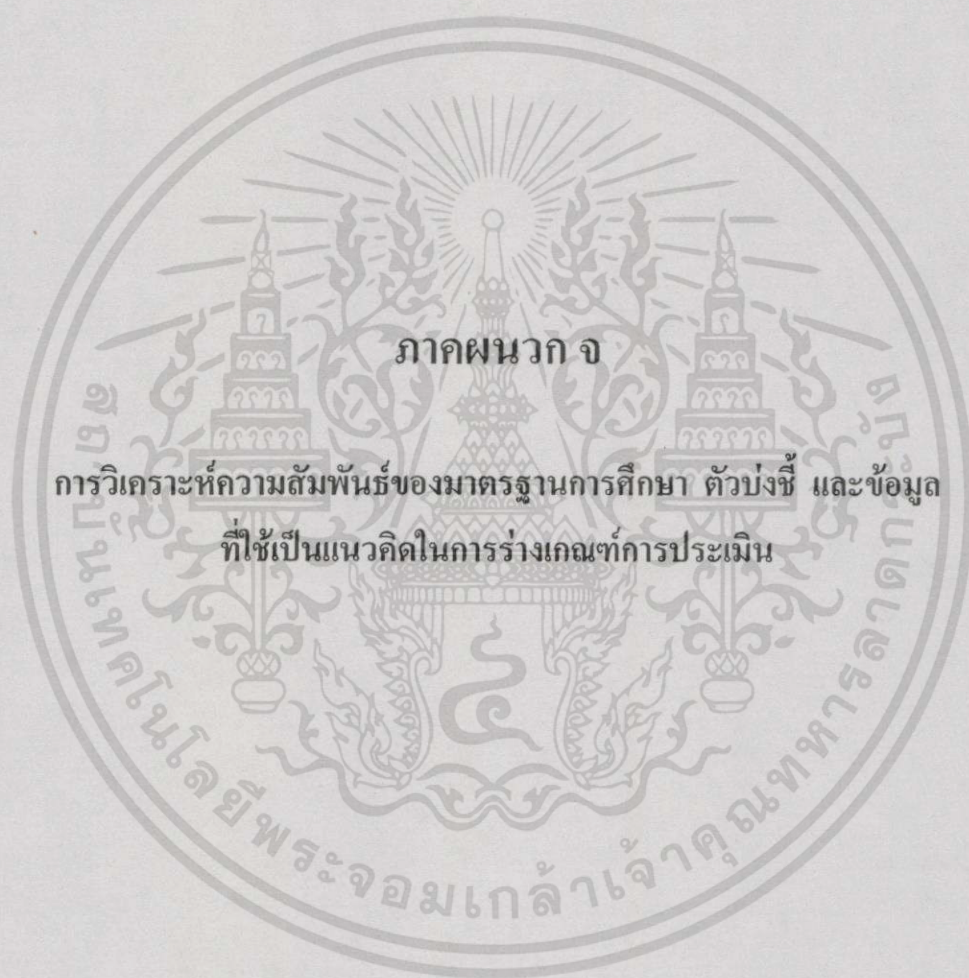
เกณฑ์คุณภาพ	ตัวชี้คุณภาพ	สิ่งที่ควรปรากฏในโรงเรียนที่มีคุณภาพ
		<p>3) เคารพต่อกฎ ระเบียบของโรงเรียน สังคมและสิ่งแวดล้อม</p> <p>4) เห็นคุณค่าและการรักษาทรัพย์สิน สมบัติและทรัพยากรของโรงเรียน ชุมชน และสิ่งแวดล้อม</p> <p>5) ไม่มีปัญหาเรื่องสารเสพติดและ อบายมุข</p> <p>5. ผู้เรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 มี ปฏิสัมพันธ์ที่ดีทั้งในและนอก ห้องเรียนในเรื่องต่อไปนี้อย่างต่อเนื่อง เช่น</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่น และสร้างสรรค์ 2) ทำกิจกรรมต่าง ๆ ของหมู่คณะ อย่างรับผิดชอบร่วมกัน 3) อยู่ร่วมกันโดยไม่ทะเลาะวิวาท หรือขัดแย้งกับเพื่อน ครู บุคลากร อื่นในโรงเรียน 4) ร่วมกิจกรรมที่ก่อให้เกิด บรรยากาศที่ดีต่อการเรียนการ สอน และการดำเนินกิจกรรม ต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดให้มีขึ้น เช่น กิจกรรมวันสำคัญ ๆ อย่าง สม่ำเสมอ <p>6. ผู้เรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 มี พฤติกรรมที่แสดงถึงความรับผิดชอบ และปฏิบัติหน้าที่ได้เหมาะสมกับวัย ต่อไปนี้อย่างต่อเนื่อง เช่น</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ทำงาน (เรียนและกิจกรรมอื่น) ด้วยความตั้งใจสามารถเผชิญ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เกณฑ์คุณภาพ	ตัวชี้คุณภาพ	สิ่งที่ควรปรากฏในโรงเรียนที่มีคุณภาพ
		<p>ปัญหาอุปสรรคและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ได้เต็มตามศักยภาพ</p> <p>2) ตรงต่อเวลา ทำงาน/ปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จตามเป้าหมายทันเวลา</p> <p>3) รับผิดชอบต่อสิ่งที่กระทำลงไป หรือสิ่งที่เกิดขึ้น</p>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของมาตรฐานการศึกษา ตัวบ่งชี้ และข้อมูล ที่ใช้เป็นแนวคิดในการร่างเกณฑ์การประเมิน

จากแหล่งข้อมูลและประเด็นสำคัญที่สามารถนำมาใช้เป็นแนวคิดและวิเคราะห์เพื่อร่าง
เกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ

1. เกณฑ์และตัวชี้คุณภาพการศึกษาของ โรงเรียนเอกชน
2. แนวการประเมิน/วินิจฉัย ในการตรวจสอบเชิงพัฒนาคุณภาพโรงเรียน
3. สภาพและผลการดำเนินงานที่คาดหวังว่าจะปรากฏใน โรงเรียนที่มีคุณภาพ

ผู้วิจัยกำหนดให้หมายเลขลำดับของประเด็นสำคัญข้างต้น แทนแหล่งที่มาของข้อมูลที่ใช้
ในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ดังกล่าว และเครื่องหมาย ✓ แสดงถึงความสัมพันธ์กับตัวบ่งชี้ที่
ใช้เป็นกรอบในการวิจัย โดยความสัมพันธ์แสดงดังตาราง

มาตรฐานการศึกษา	แหล่งที่มาของข้อมูล		
	1	2	3
มาตรฐานด้านผู้เรียน			
มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ที่พึงประสงค์			
ตัวบ่งชี้ที่ 1 มีวินัย มีความรับผิดชอบ และ ปฏิบัติตน ตามระเบียบและหลักธรรมเบื้องต้นของ แต่ละศาสนา	✓	✓	✓
ตัวบ่งชี้ที่ 2 ซื่อสัตย์สุจริต และมีจรรยาบรรณใน วิชาชีพ	✓		✓
ตัวบ่งชี้ที่ 3 มีความเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละเพื่อส่วนรวม	✓	✓	✓
ตัวบ่งชี้ที่ 4 ประหยัด (ใช้ทรัพย์สินทั้งของตนเอง และส่วนรวม ตลอดจนทรัพยากรธรรมชาติ อย่างประหยัด และคุ้มค่า)		✓	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มาตรฐานการศึกษา	แหล่งที่มาของข้อมูล		
	1	2	3
<p>มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิด ไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์</p> <p>ตัวบ่งชี้ที่ 1 สามารถจำแนกประเภทข้อมูล เปรียบเทียบและมีความคิดรวบยอด</p> <p>ตัวบ่งชี้ที่ 2 สามารถประเมินค่าความน่าเชื่อถือของข้อมูล รู้จักพิจารณาข้อดี-ข้อเสีย ความถูก-ผิด ระบุสาเหตุ-ผล ค้นหาคำตอบ เลือกรวิธีและมีปฏิภาณในการแก้ปัญหา และตัดสินใจได้อย่างสันติและมีความถูกต้องเหมาะสม</p> <p>ตัวบ่งชี้ที่ 3 มีความคิดริเริ่ม มีจินตนาการ สามารถคาดการณ์และกำหนดเป้าหมายได้</p>		✓	✓
<p>มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร</p> <p>ตัวบ่งชี้ที่ 1 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่ม ประสบการณ์/กลุ่มวิชา/หมวดวิชาที่สำคัญ ไม่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ (คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ สังคมศาสตร์ คอมพิวเตอร์ และวิชาเฉพาะสาขาสำหรับอาชีวศึกษา)</p> <p>ตัวบ่งชี้ที่ 2 มีความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสาร</p>	✓	✓	✓

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มาตรฐานการศึกษา	แหล่งที่มาของข้อมูล		
	1	2	3
<p>มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง</p> <p>ตัวบ่งชี้ที่ 1 มีความกระตือรือร้น สนใจการเรียนรู้จากแหล่งต่าง ๆ รู้จักตั้งคำถามเพื่อหาเหตุผล</p> <p>ตัวบ่งชี้ที่ 2 รักการอ่าน สามารถใช้ห้องสมุด แหล่งความรู้และสื่อต่าง ๆ ทั้งในและนอกสถานศึกษา</p> <p>ตัวบ่งชี้ที่ 3 สามารถสรุปประเด็นจากการเรียนรู้และประสบการณ์ได้อย่างถูกต้องด้วยตนเอง</p>	<p>✓</p>	<p>✓</p> <p>✓</p>	<p>✓</p> <p>✓</p>
<p>มาตรฐานที่ 9 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต</p> <p>ตัวบ่งชี้ที่ 1 สามารถทำงานตามลำดับขั้นตอน และผลงานมีประสิทธิภาพ</p> <p>ตัวบ่งชี้ที่ 2 ขยัน อดทน ละเอียดรอบคอบในการทำงาน พัฒนางาน สามารถทำงานอย่างมีความสุข และภูมิใจในผลงานของตนเอง</p> <p>ตัวบ่งชี้ที่ 3 สามารถทำงานเป็นทีม (ช่วยเหลือผู้อื่น ไม่เอาเปรียบ ให้ความร่วมมือ ยอมรับฟังความคิดเห็นและความสามารถของผู้อื่น ร่วมรับผิดชอบผลงานของกลุ่ม)</p> <p>ตัวบ่งชี้ที่ 4 มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต</p>	<p>✓</p>	<p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p>	<p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มาตรฐานการศึกษา	แหล่งที่มาของข้อมูล		
	1	2	3
<p>มาตรฐานที่ 10 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี</p> <p>ตัวบ่งชี้ที่ 1 มีน้ำหนัก ส่วนสูงตามเกณฑ์มาตรฐาน</p> <p>ตัวบ่งชี้ที่ 2 มีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์</p> <p>มาตรฐาน</p> <p>ตัวบ่งชี้ที่ 3 ร่าเริงแจ่มใส มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับครู เพื่อนและบุคคลทั่วไป</p> <p>ตัวบ่งชี้ที่ 4 รู้จักดูแลสุขภาพ และป้องกันตัวเอง ไม่ให้เกิดอุบัติเหตุ</p> <p>ตัวบ่งชี้ที่ 5 มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโทษของสิ่งเสพติดและสิ่งมอมเมา ไม่เสพสิ่งเสพติด และปลอดจากสิ่งมอมเมา</p>		<p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p>	<p>✓</p>
<p>มาตรฐานที่ 12 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา</p> <p>ตัวบ่งชี้ที่ 1 มีความชื่นชมและร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา</p>			

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถามรอบที่ 1

ความคิดเห็นต่อเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษา เพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การวิจัยนี้มุ่งพัฒนาเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งจะช่วยให้ได้เกณฑ์มาตรฐานที่สถานศึกษาสามารถนำไปใช้หรือปรับใช้ในการประเมินตนเองเพื่อการประกันคุณภาพภายใน และเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการประเมิน โดยภายนอกได้

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้เทคนิคเดลฟายเพื่อช่วยรวบรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ที่มีต่อเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่พัฒนาขึ้น โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นดังกล่าวจากท่าน จำนวน 2 รอบ

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความกรุณาในการตอบแบบสอบถามจากท่านครบทั้ง 2 รอบ และ ขอความกรุณาโปรดตอบแบบสอบถามรอบที่ 1 นี้ ภายใน 1 สัปดาห์ ซึ่งมีความจำเป็นและมีความหมายอย่างยิ่งต่อการวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

วรวิทย์ กองกระโทก

นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

คำชี้แจง

แบบสอบถามรอบที่ 1

1. แบบสอบถามรอบนี้ มุ่งรวบรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความเหมาะสมของเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นแบบสอบถามกึ่งปลายเปิด แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับครอบคลุมตัวบ่งชี้ตามมาตรฐานด้านผู้เรียน ของมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบแรกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 7 มาตรฐาน 22 ตัวบ่งชี้

2. เกณฑ์การประเมิน เป็นเกณฑ์การประเมินในภาพรวม (Holistic Rubric) มี 4 ระดับ คือ 1, 2, 3 และ 4

3. ให้ท่านโปรดพิจารณาข้อความของเกณฑ์การประเมินในแต่ละตัวบ่งชี้ พร้อมทั้งแสดงความคิดเห็นของท่านว่า มีความคิดเห็นอย่างไรว่าข้อความนั้น ๆ มีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินได้ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ระดับความคิดเห็นรอบที่ 1 ซึ่งตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยใช้เกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

5	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
4	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
3	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
2	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย
1	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยมากที่สุด

4. หากท่านพิจารณาแล้วเห็นว่าเกณฑ์การประเมินในตัวบ่งชี้ใดไม่ครอบคลุม หรือสมควรปรับปรุงแก้ไข กรุณาเสนอรายละเอียดหรือข้อความที่ท่านพิจารณาว่าเหมาะสมในการใช้เป็นเกณฑ์การประเมินเพิ่มเติม ลงในช่อง ข้อเสนอแนะ ในตอนท้าย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถามรอบที่ 2

ความคิดเห็นต่อเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษา เพื่อการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

แบบสอบถามฉบับนี้ ผู้วิจัยได้แสดงความสอดคล้องของความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อเกณฑ์การประเมินในแต่ละตัวบ่งชี้ โดยได้ระบุคำมีชยฐาน และขอบเขตของคำพิสัยระหว่างควอไทล์ที่คำนวณได้ พร้อมทั้งระบุค่าระดับความคิดเห็นของท่านจากการตอบแบบสอบถามในรอบที่ 1 ซึ่งกำหนดสัญลักษณ์และความหมาย ดังต่อไปนี้

* หมายถึง คำมีชยฐาน แสดงค่ากลางระดับความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

[] หมายถึง ขอบเขตของคำพิสัยระหว่างควอไทล์ แสดงช่วงความคิดเห็นส่วนใหญ่ของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

① หมายถึง ค่าระดับความคิดเห็นของท่านจากการตอบแบบสอบถามรอบที่ 1

จุดมุ่งหมายของแบบสอบถามรอบที่ 2 ฉบับนี้ เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านได้ทบทวนคำตอบเดิมในรอบที่ 1 โดยอาจเปลี่ยนแปลงคำตอบใหม่ หรือยืนยันคำตอบเดิมอีกครั้ง โดยการเปรียบเทียบกับคำมีชยฐาน และขอบเขตของคำพิสัยระหว่างควอไทล์ ที่ได้มาจากคำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความกรุณาในการตอบแบบสอบถามรอบ 2 นี้ ภายใน 1 สัปดาห์ และขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

รววิทย์ กองกระโทก

นักศึกษาลัทธิศาสตร์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำชี้แจง

แบบสอบถามรอบที่ 2

1. แบบสอบถามในรอบนี้ ผู้วิจัยได้แก้ไขปรับปรุงข้อความของเกณฑ์การประเมินในแต่ละรายการ (ตัวบ่งชี้) ให้เหมาะสมและมีความชัดเจนยิ่งขึ้น ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสอบถามรอบที่ 1

2. ขอความกรุณาให้ท่าน โปรดพิจารณาทบทวนคำตอบที่แสดงความคิดเห็นของท่านที่มีต่อเกณฑ์การประเมินในแต่ละตัวบ่งชี้อีกครั้ง โดยเปรียบเทียบคำตอบเดิมของท่านในการแสดงความคิดเห็นในรอบที่ 1 (●) กับค่ามัธยฐาน (*) และขอบเขตของค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (—) ซึ่งแสดงค่ากลางและช่วงความคิดเห็นส่วนใหญ่ของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ระบุไว้ เพื่อพิจารณาในการเปลี่ยนแปลงคำตอบใหม่ หรือยืนยันคำตอบเดิม

3. ถ้าหากท่านต้องการ เปลี่ยนแปลงคำตอบใหม่ กรุณาเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นรอบที่ 2 เพื่อแสดงความคิดเห็นของท่านว่า มีความคิดเห็นอย่างไรว่าข้อความนั้น ๆ มีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินได้ โดยใช้เกณฑ์พิจารณาดังนี้

5	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
4	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
3	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
2	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย
1	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยมากที่สุด

4. ในกรณีที่ท่านต้องการ ยืนยันคำตอบเดิม กรุณาเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นรอบที่ 2 ให้ตรงตามคำตอบเดิม หรือเว้นไว้ (ถือว่ายืนยันคำตอบเดิม)

5. คำตอบของท่านในรอบนี้ ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงคำตอบใหม่ หรือยืนยันคำตอบเดิม หากมีคำตอบใดที่ไม่อยู่ในขอบเขตของค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (ไม่สอดคล้องกับความคิดเห็นส่วนใหญ่ของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ) กรุณาเขียนคำอธิบายประกอบเพื่อแสดงเหตุผลหรือความคิดเห็นของท่านเพิ่มเติมลงในช่อง ข้อเสนอแนะ ในตอนท้าย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(ตัวอย่าง)

มาตรฐานที่ (0) ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ และมีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเรื่องที่ศึกษา

ตัวบ่งชี้ที่ (00) ตอบคำถามได้ถูกต้องหลังจากการอ่านด้วยตนเองในระหว่างเรียน

ระดับ	เกณฑ์การประเมิน
1	ตอบคำถามไม่ได้ หรือตอบไม่ตรงประเด็น
2	ตอบคำถามได้ถูกต้องเพียงบางส่วนแต่ไม่ตรงตามประเด็นที่สำคัญ
3	ตอบคำถามได้ถูกต้องและตรงตามประเด็นที่สำคัญเป็นส่วนใหญ่
4	ตอบคำถามได้ถูกต้องทั้งหมด ตรงตามประเด็นที่สำคัญและอธิบายคำตอบ หรือแสดงเหตุผลเพิ่มเติมได้

ระดับความคิดเห็นรอบที่ 1				
5	4	3	2	1
	*			
	①			

ระดับความคิดเห็นรอบที่ 2				
5	4	3	2	1
	✓			

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

คำอธิบาย ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเกณฑ์การประเมินของตัวบ่งชี้ที่ (00) ในรอบที่ 2 โดยการเปรียบเทียบคำตอบเดิมของตนกับความคิดเห็นส่วนใหญ่ของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญจากการตอบแบบสอบถามในรอบที่ 1 แล้วยืนยันคำตอบเดิม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อเกณฑ์การประเมินรอบที่ 1

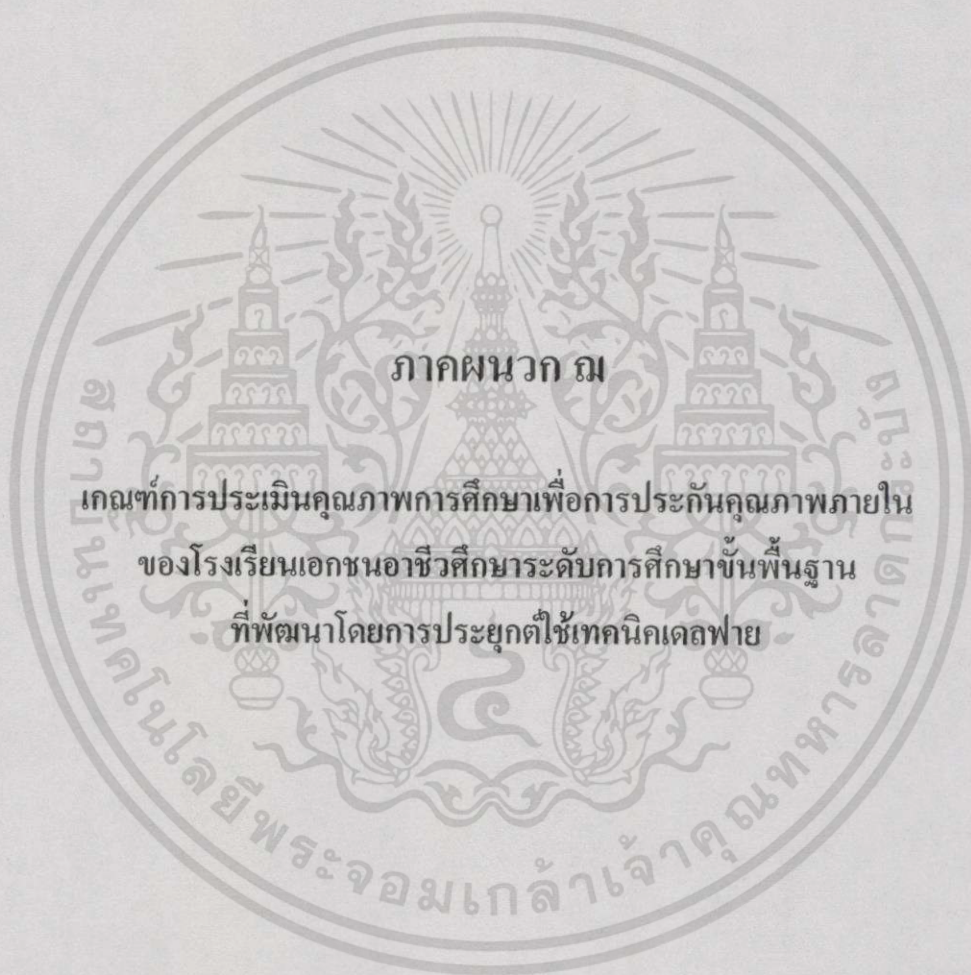
เกณฑ์การประเมิน	ระดับความคิดเห็น					Md	Q3	Q1	Q
	5	4	3	2	1				
มาตรฐานที่ 1									
ตัวบ่งชี้ที่ 1	4	10	5	1	1	3.85	4.38	3.15	1.23
ตัวบ่งชี้ที่ 2	4	8	7	2	-	3.69	4.34	2.96	1.38
ตัวบ่งชี้ที่ 3	4	9	5	2	1	3.78	4.36	2.95	1.41
ตัวบ่งชี้ที่ 4	8	7	4	2	-	4.14	4.84	3.31	1.53
มาตรฐานที่ 4									
ตัวบ่งชี้ที่ 1	3	13	3	2	-	3.92	4.33	3.52	0.81
ตัวบ่งชี้ที่ 2	5	8	6	2	-	3.81	4.47	3.04	1.43
ตัวบ่งชี้ที่ 3	5	6	8	2	-	3.58	4.46	2.91	1.55
มาตรฐานที่ 5									
ตัวบ่งชี้ที่ 1	5	9	6	1	-	3.89	4.47	3.21	1.26
ตัวบ่งชี้ที่ 2	3	10	5	3	-	3.75	4.28	2.95	1.33
มาตรฐานที่ 6									
ตัวบ่งชี้ที่ 1	5	6	9	1	-	3.58	4.46	2.97	1.49
ตัวบ่งชี้ที่ 2	5	10	4	2	-	3.95	4.48	3.31	1.17
ตัวบ่งชี้ที่ 3	6	11	4	-	-	4.09	4.63	3.61	1.02
มาตรฐานที่ 9									
ตัวบ่งชี้ที่ 1	4	7	8	2	-	3.57	4.32	2.91	1.41
ตัวบ่งชี้ที่ 2	5	9	7	-	-	3.89	4.47	3.25	1.22
ตัวบ่งชี้ที่ 3	4	14	2	1	-	4.04	4.41	3.66	0.75
ตัวบ่งชี้ที่ 4	2	7	7	3	2	3.29	4.04	2.54	1.50
มาตรฐานที่ 10									
ตัวบ่งชี้ที่ 1	4	12	2	2	1	3.96	4.40	3.52	0.88
ตัวบ่งชี้ที่ 2	4	10	5	2	-	3.85	4.38	3.15	1.23
ตัวบ่งชี้ที่ 3	6	13	2	-	-	4.15	4.63	3.75	0.88
ตัวบ่งชี้ที่ 4	2	10	6	2	1	3.65	4.18	2.88	1.30
ตัวบ่งชี้ที่ 5	8	9	4	-	-	4.22	4.84	3.64	1.20
มาตรฐานที่ 12									
ตัวบ่งชี้ที่ 1	6	10	4	1	-	4.05	4.63	3.53	1.10

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อเกณฑ์การประเมินรอบที่ 2

เกณฑ์การประเมิน	ระดับความคิดเห็น					Md	Q	Mo	Md-Mol
	5	4	3	2	1				
มาตรฐานที่ 1									
ตัวบ่งชี้ที่ 1	3	12	5	1	-	3.88	0.96	4	0.12
ตัวบ่งชี้ที่ 2	1	13	7	-	-	3.77	0.92	4	0.23
ตัวบ่งชี้ที่ 3	-	15	4	2	-	3.80	0.84	4	0.20
ตัวบ่งชี้ที่ 4	8	12	1	-	-	4.29	0.99	4	0.29
มาตรฐานที่ 4									
ตัวบ่งชี้ที่ 1	2	17	2	-	-	4.00	0.62	4	0.00
ตัวบ่งชี้ที่ 2	2	14	5	-	-	3.89	0.75	4	0.11
ตัวบ่งชี้ที่ 3	2	13	5	1	-	3.85	0.90	4	0.15
มาตรฐานที่ 5									
ตัวบ่งชี้ที่ 1	2	18	1	-	-	4.03	0.58	4	0.03
ตัวบ่งชี้ที่ 2	1	13	7	-	-	3.77	0.92	4	0.23
มาตรฐานที่ 6									
ตัวบ่งชี้ที่ 1	2	13	6	-	-	3.85	0.87	4	0.15
ตัวบ่งชี้ที่ 2	6	13	2	-	-	4.15	0.88	4	0.15
ตัวบ่งชี้ที่ 3	6	15	-	-	-	4.20	0.78	4	0.20
มาตรฐานที่ 9									
ตัวบ่งชี้ที่ 1	3	11	7	-	-	3.82	1.05	4	0.18
ตัวบ่งชี้ที่ 2	2	16	3	-	-	3.97	0.66	4	0.03
ตัวบ่งชี้ที่ 3	2	19	-	-	-	4.05	0.55	4	0.05
ตัวบ่งชี้ที่ 4	1	13	7	-	-	3.77	0.92	4	0.23
มาตรฐานที่ 10									
ตัวบ่งชี้ที่ 1	5	15	1	-	-	4.13	0.70	4	0.13
ตัวบ่งชี้ที่ 2	5	14	2	-	-	4.11	0.75	4	0.11
ตัวบ่งชี้ที่ 3	4	17	-	-	-	4.12	0.62	4	0.12
ตัวบ่งชี้ที่ 4	2	15	4	-	-	3.93	0.70	4	0.07
ตัวบ่งชี้ที่ 5	7	13	1	-	-	4.23	0.92	4	0.23
มาตรฐานที่ 12									
ตัวบ่งชี้ที่ 1	5	16	-	-	-	4.16	0.65	4	0.16

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

**เกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายใน
ของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ที่พัฒนาโดยการประยุกต์ใช้เทคนิคเดลฟาย**

มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

ตัวบ่งชี้ที่ 1 มีวินัย มีความรับผิดชอบ ปฏิบัติตนตามระเบียบและหลักธรรมเบื้องต้นของแต่ละศาสนา

ระดับ	เกณฑ์การประเมิน
1	ไม่ปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ทั้งที่เป็นหน้าที่ส่วนตัว หน้าที่ส่วนรวมหรือหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้งไม่เข้าร่วมกิจกรรมหรือไม่ประพฤติตนตามระเบียบวินัยของโรงเรียน ระเบียบประเพณีของสังคมและหลักธรรมเบื้องต้นของศาสนาที่ตนนับถือ หรือมีการปฏิบัติที่แสดงออกถึงการขาดระเบียบวินัย ขาดความรับผิดชอบในทุกด้าน
2	ปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ บ้างเพียงเล็กน้อย ทั้งที่เป็นหน้าที่ส่วนตัว หน้าที่ส่วนรวมหรือหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้งการเข้าร่วมกิจกรรมหรือการประพฤติตนตามระเบียบวินัยของโรงเรียน ระเบียบประเพณีของสังคมและหลักธรรมเบื้องต้นของศาสนาที่ตนนับถือ หรือมีการปฏิบัติที่แสดงออกถึงการขาดระเบียบวินัย ขาดความรับผิดชอบเป็นส่วนใหญ่
3	ปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ได้ดีเหมาะสมกับวัยเป็นส่วนใหญ่ ทั้งที่เป็นหน้าที่ส่วนตัว หน้าที่ส่วนรวม หรือหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้งการเข้าร่วมกิจกรรมหรือการประพฤติตนตามระเบียบวินัยของโรงเรียน ระเบียบประเพณีของสังคมและหลักธรรมเบื้องต้นของศาสนาที่ตนนับถือ หรือปฏิบัติอย่างเป็นปกติด้วยความเต็มใจเหมาะสมกับวัยในทุกด้าน โดยอาจมีข้อบกพร่องบ้างแต่เป็นส่วนน้อย
4	ปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ได้ดีเหมาะสมกับวัยทุกด้าน ทั้งที่เป็นหน้าที่ส่วนตัว หน้าที่ส่วนรวม และหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้งการเข้าร่วมกิจกรรมและการประพฤติตนตามระเบียบวินัยของโรงเรียน ระเบียบประเพณีของสังคมและหลักธรรมเบื้องต้นของศาสนาที่ตนนับถือ หรือปฏิบัติได้เป็นแบบอย่างที่ดี เป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น หรือได้รับรางวัลในด้านใดด้านหนึ่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตัวบ่งชี้ที่ 2 **ข้อสัตย์ สุจริต (และมีจรรยาบรรณในวิชาชีพสำหรับระดับอาชีวศึกษา)**

ระดับ	เกณฑ์การประเมิน
1	ไม่มีความซื่อสัตย์ สุจริต ต่อตนเองและผู้อื่น ทั้งในการเรียน การปฏิบัติหน้าที่และ กิจกรรมต่าง ๆ ไม่รับผิดชอบต่อสิ่งที่ตนกระทำหรือสิ่งที่เกิดขึ้นซึ่งตนมีส่วนร่วม และไม่มิจรรยาบรรณในสาขาวิชาชีพที่เรียนตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
2	มีความซื่อสัตย์ สุจริต เฉพาะในการเรียน การปฏิบัติหน้าที่และกิจกรรมต่าง ๆ ที่ เป็นส่วนตน รับผิดชอบต่อสิ่งที่ตนกระทำหรือสิ่งที่เกิดขึ้นซึ่งตนมีส่วนร่วมในบาง เรื่องแต่เป็นส่วนน้อย และขาดจรรยาบรรณในสาขาวิชาชีพที่เรียนตามจุดมุ่งหมาย ของหลักสูตรในหลาย ๆ เรื่อง
3	มีความซื่อสัตย์ สุจริต ต่อตนเองและผู้อื่น ทั้งในการเรียน การปฏิบัติหน้าที่และ กิจกรรมต่าง ๆ รับผิดชอบต่อสิ่งที่ตนกระทำหรือสิ่งที่เกิดขึ้นซึ่งตนมีส่วนร่วมหรือ มีความเกี่ยวข้อง และมีจรรยาบรรณในสาขาวิชาชีพที่เรียนตามจุดมุ่งหมายของ หลักสูตรเป็นส่วนใหญ่
4	มีความซื่อสัตย์ สุจริต ต่อตนเองและผู้อื่น ทั้งในการเรียน การปฏิบัติหน้าที่และ กิจกรรมต่าง ๆ รับผิดชอบต่อสิ่งที่ตนกระทำลงไปหรือสิ่งที่เกิดขึ้นซึ่งตนมีส่วนร่วม หรือมีความเกี่ยวข้องทั้งหมด และมีจรรยาบรรณในสาขาวิชาชีพที่เรียนครบถ้วนตาม จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตัวบ่งชี้ที่ 3 มีความเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละเพื่อส่วนรวม

ระดับ	เกณฑ์การประเมิน
1	ไม่เคารพ ไม่ยอมรับ ไม่เห็นคุณค่าและไม่ชื่นชมในผลงานหรือคุณงามความดี ไม่เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ไม่เสียสละ และไม่มีน้ำใจกับผู้อื่น ทั้งในการเรียนและการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นส่วนรวม
2	เคารพ ยอมรับ เห็นคุณค่าและชื่นชมในผลงานหรือคุณงามความดี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ และมีน้ำใจกับบุคคลเพียงบางคนหรือบางกลุ่มที่มีความสนิทสนมคุ้นเคย ทั้งในการเรียนและการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นส่วนรวม
3	เคารพ ยอมรับ เห็นคุณค่าและชื่นชมในผลงานหรือคุณงามความดี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ และมีน้ำใจกับผู้อื่นเป็นส่วนใหญ่ ทั้งในการเรียนและการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นส่วนรวม
4	เคารพ ยอมรับ เห็นคุณค่าและชื่นชมในผลงานหรือคุณงามความดี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ และมีน้ำใจกับบุคคลทุกคนทุกกลุ่ม ทั้งในการเรียนและการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นส่วนรวม โดยอาสาหรือทำความดีด้วยความเต็มใจ ไม่คำนึงถึงเพศ วัย และความแตกต่างของบุคคลในด้านต่าง ๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตัวบ่งชี้ที่ 4 ประหยัด (ใช้สิ่งของและทรัพย์สินทั้งของตนเองและส่วนรวม ตลอดจนทรัพยากร
ธรรมชาติ อย่างประหยัด และคุ้มค่า)

ระดับ	เกณฑ์การประเมิน
1	ใช้สิ่งของและทรัพย์สินต่าง ๆ ทั้งทรัพย์สินส่วนตัวและทรัพย์สินที่เป็นส่วนรวม ทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งวัสดุอุปกรณ์ในการเรียน การปฏิบัติงานและกิจกรรมต่าง ๆ อย่างฟุ่มเฟือยและสิ้นเปลือง โดยไม่คำนึงถึงความคุ้มค่าและสภาพแวดล้อมของโรงเรียนและชุมชน
2	ใช้สิ่งของและทรัพย์สินส่วนตัวอย่างประหยัด แต่ใช้ทรัพย์สินที่เป็นส่วนรวม ทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งวัสดุอุปกรณ์ในการเรียน การปฏิบัติงานและกิจกรรมต่าง ๆ อย่างฟุ่มเฟือยและสิ้นเปลือง โดยไม่คำนึงถึงความคุ้มค่าและสภาพแวดล้อมของโรงเรียนและชุมชน
3	ใช้สิ่งของและทรัพย์สินต่าง ๆ ทั้งทรัพย์สินส่วนตัวและทรัพย์สินที่เป็นส่วนรวม ทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งวัสดุอุปกรณ์ในการเรียน การปฏิบัติงานและกิจกรรมต่าง ๆ อย่างประหยัดและคุ้มค่า โดยคำนึงถึงสภาพแวดล้อมของโรงเรียนและชุมชน
4	ใช้สิ่งของและทรัพย์สินต่าง ๆ ทั้งทรัพย์สินส่วนตัวและทรัพย์สินที่เป็นส่วนรวม ทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งวัสดุอุปกรณ์ในการเรียน การปฏิบัติงานและกิจกรรมต่าง ๆ อย่างประหยัดและคุ้มค่า โดยคำนึงถึงสภาพแวดล้อม และช่วยรักษาทรัพย์สินสมบัติและทรัพยากรต่าง ๆ ของโรงเรียนและชุมชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์

ตัวบ่งชี้ที่ 1 สามารถจำแนกประเภทข้อมูล เปรียบเทียบและมีความคิดรวบยอด

ระดับ	เกณฑ์การประเมิน
1	ไม่สามารถระบุ จำแนก และเปรียบเทียบความแตกต่างหรือความสัมพันธ์ของข้อมูลประเภทต่าง ๆ ได้
2	ระบุ จำแนก เปรียบเทียบความแตกต่างหรือความสัมพันธ์ของข้อมูลได้บางประเภท แต่ไม่สามารถสร้างข้อสรุปที่มีเหตุผลแสดงถึงการมีความคิดรวบยอดได้
3	ระบุ จำแนก เปรียบเทียบความแตกต่างหรือความสัมพันธ์ของข้อมูลประเภทต่าง ๆ ได้เป็นส่วนใหญ่ และสามารถสร้างข้อสรุปที่มีเหตุผลแสดงถึงการมีความคิดรวบยอดได้
4	ระบุ จำแนก เปรียบเทียบความแตกต่างหรือความสัมพันธ์ของข้อมูลได้ทุกประเภท หรือได้เป็นส่วนใหญ่ โดยสามารถสร้างข้อสรุปที่มีเหตุผลแสดงถึงการมีความคิดรวบยอด และนำข้อมูลเหล่านั้นไปใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตัวบ่งชี้ที่ 2 สามารถประเมินค่าความน่าเชื่อถือของข้อมูล รู้จักพิจารณาข้อดี-ข้อเสีย ความถูกต้อง-ผิด ระบุสาเหตุ-ผล ค้นหาคำตอบ เลือกวิธีและมีปฏิภาณในการแก้ปัญหา และตัดสินใจ ได้อย่างสันติและมีความถูกต้องเหมาะสม

ระดับ	เกณฑ์การประเมิน
1	ไม่สามารถระบุสาเหตุ-ผล สรุปหรือประเมินค่า รวมทั้งไม่สามารถพิจารณาความถูกต้อง-ผิด ข้อดี-ข้อเสียของข้อมูลประเภทต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจหรือแก้ปัญหาใด ๆ ได้
2	ระบุสาเหตุ-ผล สรุปหรือประเมินค่า พิจารณาความถูกต้อง-ผิด ข้อดี-ข้อเสียของข้อมูลได้บางประเภท และนำไปใช้ในการตัดสินใจหรือแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้เป็นส่วนน้อยหรือได้เป็นบางประเด็น บางกรณี
3	ระบุสาเหตุ-ผล สรุปหรือประเมินค่า พิจารณาความถูกต้อง-ผิด ข้อดี-ข้อเสียของข้อมูลประเภทต่าง ๆ ได้เป็นส่วนใหญ่ และนำไปใช้ในการตัดสินใจหรือแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้
4	ระบุสาเหตุ-ผล สรุปหรือประเมินค่า พิจารณาความถูกต้อง-ผิด ข้อดี-ข้อเสียของข้อมูลได้ทุกประเภทหรือเป็นส่วนใหญ่ และนำไปใช้ในการตัดสินใจหรือแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ โดยมีปฏิภาณในการตัดสินใจหรือเลือกวิธีในการแก้ไขปัญหา ข้อบกพร่อง หรืออุปสรรคต่าง ๆ อย่างถูกต้องเหมาะสม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตัวบ่งชี้ที่ 3 มีความคิดริเริ่ม มีจินตนาการ สามารถคาดการณ์และกำหนดเป้าหมายได้

ระดับ	เกณฑ์การประเมิน
1	ไม่สามารถวางแผนและกำหนดเป้าหมายในการปฏิบัติงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเองได้
2	วางแผนในการปฏิบัติงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ได้บางกรณีหรือเฉพาะงานที่ง่าย แต่ไม่สามารถกำหนดเป้าหมายหรือผลสำเร็จของงานได้ หรือมีการกำหนดเป้าหมายที่ไม่ชัดเจน
3	วางแผนในการปฏิบัติงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเองได้ โดยมีการกำหนดเป้าหมายหรือผลสำเร็จของงานที่ชัดเจน และสามารถวางแผนในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในการปฏิบัติงานแต่ละอย่างได้
4	วางแผนในการปฏิบัติงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง โดยมีการกำหนดเป้าหมายหรือผลสำเร็จของงานที่ชัดเจน สามารถวางแผนในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในการปฏิบัติงานแต่ละอย่างได้ และมีผลงานที่มีคุณภาพที่บ่งบอกถึงการมีความคิดสร้างสรรค์หรือจินตนาการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร

ตัวบ่งชี้ที่ 1 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มประสบการณ์/กลุ่มวิชา/หมวดวิชาที่สำคัญไม่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ (คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ สังคมศาสตร์ คอมพิวเตอร์ และวิชาเฉพาะสาขาสำหรับอาชีวศึกษา)

ระดับ	เกณฑ์การประเมิน
1	มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของรายวิชาที่สำคัญในหมวดวิชาพื้นฐาน หมวดวิชาชีพเฉพาะสาขา และรายวิชาทางด้านคอมพิวเตอร์ ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำทุกรายวิชา
2	มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของรายวิชาที่สำคัญในหมวดวิชาพื้นฐาน หมวดวิชาชีพเฉพาะสาขา และรายวิชาทางด้านคอมพิวเตอร์ สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำเพียงบางรายวิชาหรือเป็นส่วนน้อย
3	มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของรายวิชาที่สำคัญในหมวดวิชาพื้นฐาน หมวดวิชาชีพเฉพาะสาขา และรายวิชาทางด้านคอมพิวเตอร์ สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำหลายรายวิชาหรือเป็นส่วนใหญ่
4	มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของรายวิชาที่สำคัญในหมวดวิชาพื้นฐาน หมวดวิชาชีพเฉพาะสาขา และรายวิชาทางด้านคอมพิวเตอร์ สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำทุกรายวิชา

ตัวบ่งชี้ที่ 2 มีความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสาร

ระดับ	เกณฑ์การประเมิน
1	ไม่สามารถสื่อสารกับผู้อื่นให้เข้าใจความหมายหรือจุดประสงค์ได้ดี ทั้งในการเรียน การพบปะพูดคุย และการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น หรือใช้ภาษาที่ไม่สุภาพ ไม่ถูกต้องเหมาะสมกับบุคคลในระดับต่าง ๆ
2	สามารถสื่อสารกับผู้อื่นให้เข้าใจความหมายหรือจุดประสงค์ได้ดีเฉพาะกับบุคคลเพียงบางคนบางกลุ่มหรือที่สนิทสนมคุ้นเคย ทั้งในการเรียน การพบปะพูดคุย และการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น หรือใช้ภาษาที่ไม่สุภาพ ไม่ถูกต้องเหมาะสมกับบุคคลบางคนบางกลุ่ม หรือบางกรณี
3	สามารถสื่อสารกับผู้อื่นให้เข้าใจความหมายหรือจุดประสงค์ได้ดีกับบุคคลทุกคนทุกกลุ่ม ทั้งในการเรียน การพบปะพูดคุย และการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น และใช้ภาษาที่สุภาพ ถูกต้องเหมาะสมกับบุคคลในระดับต่าง ๆ ได้เป็นส่วนใหญ่
4	สามารถสื่อสารกับผู้อื่นให้เข้าใจความหมายหรือจุดประสงค์ได้ดีกับบุคคลทุกคนทุกกลุ่ม ทั้งในการเรียน การพบปะพูดคุย และการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น และใช้ภาษาที่สุภาพ ถูกต้องเหมาะสมกับบุคคลทุกระดับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง
อย่างต่อเนื่อง

ตัวบ่งชี้ที่ 1 มีความกระตือรือร้น สนใจการเรียนรู้จากแหล่งต่าง ๆ รู้จักตั้งคำถามเพื่อหาเหตุผล

ระดับ	เกณฑ์การประเมิน
1	ขาดความกระตือรือร้น ไม่สนใจ และไม่ตั้งใจในการเรียนภายในชั้นเรียน การฝึกปฏิบัติ การร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดให้ มีนอกเวลาเรียน และการเรียนรู้จากแหล่งความรู้อื่น
2	มีความกระตือรือร้น สนใจและตั้งใจเรียนเฉพาะการเรียนภายในชั้นเรียน แต่ขาดความกระตือรือร้น ไม่สนใจ และไม่ตั้งใจในการฝึกปฏิบัติ การร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดให้ มีนอกเวลาเรียน และการเรียนรู้จากแหล่งความรู้อื่น หรือมีความกระตือรือร้น และให้ความสนใจในบางเรื่อง บางกรณี แต่เป็นส่วนน้อย
3	มีความกระตือรือร้น สนใจและตั้งใจในการเรียนภายในชั้นเรียน การฝึกปฏิบัติ การร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดให้ มีนอกเวลาเรียน และการเรียนรู้จากแหล่งความรู้อื่น รู้จักสังเกตและตั้งคำถามเพื่อหาเหตุผลในสิ่งต่าง ๆ
4	มีความกระตือรือร้น สนใจและตั้งใจในการเรียนภายในชั้นเรียน การฝึกปฏิบัติ การร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดให้ มีนอกเวลาเรียน และการเรียนรู้จากแหล่งความรู้อื่น รู้จักสังเกตและตั้งคำถามเพื่อหาเหตุผลในสิ่งต่าง ๆ มีความพยายามในการค้นคว้าหาคำตอบ คำอธิบาย และความรู้เพิ่มเติมได้ด้วยตนเอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตัวบ่งชี้ที่ 2 รักการอ่าน สามารถใช้ห้องสมุด แหล่งความรู้และสื่อต่าง ๆ ทั้งในและนอกสถานที่

ระดับ	เกณฑ์การประเมิน
1	ไม่ใช้บริการห้องสมุด ศูนย์บริการ แหล่งความรู้และสื่อต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เพื่อยืมหรืออ่านหนังสือประเภทต่าง ๆ
2	ใช้บริการห้องสมุด ศูนย์บริการ แหล่งความรู้และสื่อต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เพื่อยืมหรืออ่านหนังสือประเภทต่าง ๆ เป็นครั้งคราว หรือเมื่อต้องการทำงานบางอย่างที่ได้รับมอบหมาย
3	ใช้บริการห้องสมุด ศูนย์บริการ แหล่งความรู้และสื่อต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เพื่อยืมหรืออ่านหนังสือประเภทต่าง ๆ บ่อยครั้ง หรือเพื่อค้นคว้าสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนอยู่เสมอ
4	ใช้บริการห้องสมุด ศูนย์บริการ แหล่งความรู้และสื่อต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เพื่อยืมหรืออ่านหนังสือประเภทต่าง ๆ เป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ หรือเพื่อค้นคว้าสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน และเพื่อเพิ่มพูนความรู้ในด้านต่าง ๆ อยู่เสมอ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตัวบ่งชี้ที่ 3 สามารถสรุปประเด็นจากการเรียนรู้และประสบการณ์ได้อย่างถูกต้องด้วยตนเอง

ระดับ	เกณฑ์การประเมิน
1	ไม่สามารถสรุปสิ่งต่าง ๆ จากการเรียนในชั้นเรียนและการเรียนรู้จากแหล่งต่าง ๆ ด้วยตนเองได้อย่างถูกต้อง ทั้งการตอบคำถาม นำเสนอ อภิปรายหรือการทดสอบด้วยวิธีต่าง ๆ
2	สามารถสรุปสิ่งต่าง ๆ จากการเรียนในชั้นเรียนและการเรียนรู้จากแหล่งต่าง ๆ ด้วยตนเองได้ถูกต้องเพียงเล็กน้อย หรือการสรุปไม่มีความชัดเจน ไม่สมเหตุสมผล และไม่สอดคล้องกับประเด็นสำคัญของแต่ละเรื่อง ทั้งการตอบคำถาม นำเสนอ อภิปรายหรือการทดสอบด้วยวิธีต่าง ๆ
3	สามารถสรุปสิ่งต่าง ๆ จากการเรียนในชั้นเรียนและการเรียนรู้จากแหล่งต่าง ๆ ด้วยตนเองได้ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่ หรือการสรุปมีความชัดเจน สมเหตุสมผล และสอดคล้องกับประเด็นสำคัญของแต่ละเรื่อง ทั้งการตอบคำถาม นำเสนอ อภิปรายหรือการทดสอบด้วยวิธีต่าง ๆ
4	สามารถสรุปสิ่งต่าง ๆ จากการเรียนในชั้นเรียนและการเรียนรู้จากแหล่งต่าง ๆ ด้วยตนเองได้ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่ หรือการสรุปมีความชัดเจน สมเหตุสมผล และสอดคล้องกับประเด็นสำคัญของแต่ละเรื่อง ทั้งการตอบคำถาม นำเสนอ อภิปรายหรือการทดสอบด้วยวิธีต่าง ๆ และมีผลงานที่แสดงถึงความรู้ความเข้าใจจากการเรียนรู้และประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ ของตนเอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มาตรฐานที่ 9 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

ตัวบ่งชี้ที่ 1 สามารถทำงานตามลำดับขั้นตอนและผลงานมีประสิทธิภาพ

ระดับ	เกณฑ์การประเมิน
1	ไม่สามารถปฏิบัติงานต่าง ๆ ได้ถูกต้องตามลำดับขั้นตอน มีการปฏิบัติงานผิดพลาดและเกิดความเสียหายอยู่เสมอ ผลงานที่ได้ไม่มีคุณภาพและประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานของงานนั้น ๆ
2	ปฏิบัติงานได้ถูกต้องตามลำดับขั้นตอนเฉพาะงานบางประเภทที่มีการกำหนดวิธีการหรือขั้นตอนที่ชัดเจน มีการปฏิบัติงานผิดพลาดหรือเกิดความเสียหายอยู่บ้าง ผลงานที่ได้ไม่มีคุณภาพและประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานของงานนั้น ๆ
3	ปฏิบัติงานต่าง ๆ ได้ถูกต้องตามลำดับขั้นตอนเป็นส่วนใหญ่ โดยไม่เกิดความผิดพลาดหรือความเสียหายใด ๆ ผลงานที่ได้มีคุณภาพและประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานของงานนั้น ๆ
4	ปฏิบัติงานทุกประเภทได้ถูกต้องตามลำดับขั้นตอน โดยไม่เกิดความผิดพลาดหรือความเสียหายใด ๆ มีความสามารถในการจัดการและแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงาน ผลงานที่ได้มีคุณภาพและประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานหรือสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานของงานนั้น ๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตัวบ่งชี้ที่ 2 ขยัน อดทน ละเอียดยรอบคอบในการทำงาน พัฒนางาน สามารถทำงานอย่างมีความสุขและภูมิใจในผลงานของตนเอง

ระดับ	เกณฑ์การประเมิน
1	ไม่ขยัน ไม่อดทน ขาดความละเอียดรอบคอบในการทำงาน และไม่มีพัฒนางานของตนเอง ทั้งในการเรียนและการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ
2	ขยัน อดทน แต่ขาดความละเอียดรอบคอบในการทำงาน และไม่มีพัฒนางานของตนเองหรือมีเป็นส่วนน้อย ทั้งในการเรียนและการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ
3	ขยัน อดทน และละเอียดรอบคอบในการทำงาน สามารถทำงานอย่างมีความสุข และมีการพัฒนางานของตนเองอยู่เสมอ ทั้งในการเรียนและการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ
4	ขยัน อดทน และละเอียดรอบคอบในการทำงาน สามารถทำงานอย่างมีความสุข มีการพัฒนางานของตนเองอยู่เสมอ และภูมิใจในผลงานของตนเอง ที่ได้วางแผนลงมือปฏิบัติ ประเมินคุณภาพหรือผลสำเร็จของงานด้วยตนเอง ทั้งในการเรียนและการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตัวบ่งชี้ที่ 3 สามารถทำงานเป็นทีม (ช่วยเหลือผู้อื่น ไม่เอาเปรียบ ให้ความร่วมมือ ยอมรับฟังความคิดเห็นและความสามารถของผู้อื่น ร่วมรับผิดชอบผลงานของกลุ่ม)

ระดับ	เกณฑ์การประเมิน
1	ไม่ยอมรับฟังความคิดเห็น ไม่ยอมรับความสามารถ ไม่ช่วยเหลือ ไม่ให้ความร่วมมือ และเอาัดเอาเปรียบผู้อื่น ในการทำงานและการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ
2	ยอมรับฟังความคิดเห็น ยอมรับความสามารถ ให้ความช่วยเหลือ และให้ความร่วมมือเฉพาะผู้ที่มีความสนิทสนมคุ้นเคยหรือมีความคิดเห็นตรงกัน ในการทำงานและการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ
3	ยอมรับฟังความคิดเห็น ยอมรับความสามารถ ให้ความช่วยเหลือ และให้ความร่วมมือผู้อื่นเป็นส่วนใหญ่ ในการทำงานและการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ มีน้ำใจ มีความเป็นประชาธิปไตย และมีความรับผิดชอบในการผลิตผลงานร่วมกับผู้อื่น
4	ยอมรับฟังความคิดเห็น ยอมรับความสามารถ ให้ความช่วยเหลือ และให้ความร่วมมือกับบุคคลทุกคนทุกกลุ่ม ในการทำงานและการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ มีน้ำใจ มีความเป็นประชาธิปไตย มีความรับผิดชอบในการผลิตผลงานร่วมกับผู้อื่น และมีความเป็นผู้นำหรือเป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตัวบ่งชี้ที่ 4 มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

ระดับ	เกณฑ์การประเมิน
1	ไม่ชื่นชม ไม่สนใจ ไม่เห็นคุณค่าและความสำคัญ หรือไม่ต้องการประกอบอาชีพสุจริตที่ต้องทำงานหนักหรือต้องอาศัยความพยายาม ความอดทน มีรายได้หรือค่าตอบแทนน้อย
2	มีความชื่นชม สนใจ เห็นคุณค่าและความสำคัญ หรือต้องการประกอบอาชีพสุจริตเฉพาะที่ตรงตามสาขาวิชาที่เรียน หรือเฉพาะอาชีพที่คาดหวัง ที่มีความมั่นคง มีรายได้หรือค่าตอบแทนสูง
3	มีความชื่นชม สนใจ เห็นคุณค่าและความสำคัญ หรือต้องการประกอบอาชีพสุจริตที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ หรืออาชีพอิสระอื่นๆ ที่สามารถสร้างรายได้ให้กับตนเองหรือครอบครัวได้
4	มีความชื่นชม สนใจ เห็นคุณค่าและความสำคัญ หรือต้องการประกอบอาชีพสุจริตทุกประเภท ที่สามารถสร้างรายได้ให้กับตนเองหรือครอบครัวได้ โดยไม่คำนึงถึงความยากลำบาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มาตรฐานที่ 10 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี

ตัวบ่งชี้ที่ 1 มีน้ำหนัก ส่วนสูงตามเกณฑ์มาตรฐาน

ระดับ	เกณฑ์การประเมิน
1	มีน้ำหนักและส่วนสูงผิดปกติหรือแตกต่างไปจากเกณฑ์มาตรฐานที่เหมาะสมกับเพศและวัยของคน ทั้งสองด้าน
2	มีน้ำหนัก หรือส่วนสูงผิดปกติแตกต่างไปจากเกณฑ์มาตรฐานที่เหมาะสมกับเพศและวัยของคน ในด้านใดด้านหนึ่ง
3	มีน้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์มาตรฐานที่เหมาะสมกับเพศและวัยของคน หรือแตกต่างไปจากเกณฑ์มาตรฐานบ้างเพียงเล็กน้อยในด้านใดด้านหนึ่ง
4	มีน้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์มาตรฐานที่เหมาะสมกับเพศและวัยของคนสมบูรณ์ทุกด้าน และมีพัฒนาการที่ดีตามเพศและวัยอย่างต่อเนื่อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตัวบ่งชี้ที่ 2 มีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์มาตรฐาน

ระดับ	เกณฑ์การประเมิน
1	มีสมรรถภาพทางกายไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่เหมาะสมกับเพศและวัยของตนทุกด้าน หรือหลายด้านเป็นส่วนใหญ่ ไม่สามารถปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ได้เหมาะสมกับเพศและวัยของตน
2	มีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์มาตรฐานที่เหมาะสมกับเพศและวัยของตนเพียงบางด้านแต่เป็นส่วนน้อย ไม่สามารถปฏิบัติกิจกรรมบางอย่างได้เหมาะสมกับเพศและวัยของตน
3	มีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์มาตรฐานที่เหมาะสมกับเพศและวัยของตนเป็นส่วนใหญ่ สามารถปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ได้เหมาะสมกับเพศและวัยของตน
4	มีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์มาตรฐานที่เหมาะสมกับเพศและวัยของตนสมบูรณ์ทุกด้าน สามารถปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ได้เหมาะสมกับเพศและวัยของตน มีพัฒนาการด้านสมรรถภาพทางกายที่ดีเหมาะสมกับเพศและวัยอย่างต่อเนื่อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตัวบ่งชี้ที่ 3 ร่าเริงแจ่มใส มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับครู เพื่อนและบุคคลทั่วไป

ระดับ	เกณฑ์การประเมิน
1	ขาดความร่าเริงแจ่มใส ไม่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อน ๆ ครู และบุคลากรอื่นทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ขาดมารยาทที่เหมาะสมและมีปัญหาขัดแย้งกับผู้อื่น
2	ร่าเริงแจ่มใสและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อน ๆ ครู บุคลากรอื่นเฉพาะที่มีความสนิทสนมคุ้นเคยเพียงบางคนบางกลุ่ม ขาดมารยาทที่เหมาะสมกับบุคคลบางคนบางกลุ่ม
3	ร่าเริงแจ่มใสและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลส่วนใหญ่ ทั้งเพื่อน ๆ ครู และบุคลากรอื่นทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน มีมารยาทที่เหมาะสมกับบุคคลส่วนใหญ่
4	ร่าเริงแจ่มใสและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลทุกกลุ่มทุกระดับ ทั้งเพื่อน ๆ ครู และบุคลากรอื่นทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน มีมารยาทที่เหมาะสมกับบุคคลทุกกลุ่มทุกระดับ เป็นที่ยอมรับของผู้อื่นหรือบุคคลส่วนใหญ่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตัวบ่งชี้ที่ 4 รู้จักดูแลสุขภาพ และป้องกันตัวเองไม่ให้เกิดอุบัติเหตุ

ระดับ	เกณฑ์การประเมิน
1	ไม่ดูแลรักษาสุขภาพและป้องกันตนเองจากอุบัติเหตุ ประมาท มีปัญหาทางด้านสุขภาพหรือเกิดอุบัติเหตุร้ายแรง หรือบ่อยครั้ง
2	ขาดการดูแลรักษาสุขภาพและป้องกันตนเองจากอุบัติเหตุอย่างสม่ำเสมอ เกิดอุบัติเหตุหรือมีปัญหาทางด้านสุขภาพที่ไม่ร้ายแรง หรือไม่เกิดขึ้นบ่อย แต่บ่งบอกถึงความประมาทหรือขาดลักษณะนิสัยในการดูแลสุขภาพและป้องกันตนเองที่ดี
3	ดูแลรักษาสุขภาพและป้องกันตนเองจากการเกิดอุบัติเหตุอยู่เสมอ ไม่เกิดอุบัติเหตุและไม่มีปัญหาทางด้านสุขภาพ หรือเกิดจากสาเหตุอื่นที่ไม่สามารถป้องกันได้ แต่เข้ารับการรักษาในสถานพยาบาลต่างๆ อย่างถูกต้องเหมาะสม
4	ดูแลรักษาสุขภาพและป้องกันตนเองจากการเกิดอุบัติเหตุอยู่เสมอ ไม่เกิดอุบัติเหตุและไม่มีปัญหาทางด้านสุขภาพ ทำกิจกรรมนันทนาการต่างๆ ที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพ และร่างกายอย่างสม่ำเสมอ มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตัวบ่งชี้ที่ 5 มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโทษของสิ่งเสพติดและสิ่งมอมเมา ไม่เสพสิ่งเสพติด และปลอดจากสิ่งมอมเมา

ระดับ	เกณฑ์การประเมิน
1	ไม่มีความรู้ความเข้าใจ ไม่ตระหนักถึงพิษภัยและโทษของสิ่งเสพติด การพนัน และสิ่งมอมเมาต่าง ๆ เป็นผู้ขาย เสพสิ่งเสพติด เล่นการพนัน หรือจัดแหล่งมั่วสุม
2	มีความรู้ความเข้าใจ ตระหนักถึงพิษภัยและโทษของสิ่งเสพติด การพนัน และสิ่งมอมเมาต่าง ๆ น้อย ปิดบังผู้กระทำผิด หรือพบเห็นแล้วไม่แจ้งให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ
3	มีความรู้ความเข้าใจ ตระหนักถึงพิษภัยและโทษของสิ่งเสพติด การพนัน และสิ่งมอมเมาต่าง ๆ ไม่ยุ่งเกี่ยวและไม่มีปัญหาในเรื่องสารเสพติดและอบายมุขต่าง ๆ แจ้งให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบเมื่อพบเห็นผู้กระทำผิด
4	มีความรู้ความเข้าใจ ตระหนักถึงพิษภัยและโทษของสิ่งเสพติด การพนัน และสิ่งมอมเมาต่าง ๆ เป็นอย่างดี ไม่ยุ่งเกี่ยวและไม่มีปัญหาในเรื่องสารเสพติดและอบายมุขต่าง ๆ แจ้งให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบเมื่อพบเห็นผู้กระทำผิด และมีส่วนร่วมในการรณรงค์ต่อต้าน หรือแก้ปัญหาเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวในทางใดทางหนึ่ง

มาตรฐานที่ 12 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา

ตัวบ่งชี้ที่ 1 มีความชื่นชมและร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา

ระดับ	เกณฑ์การประเมิน
1	ไม่สนใจ ไม่เข้าร่วมกิจกรรมใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับศิลปะ ดนตรี และกีฬา ทั้งกิจกรรมที่ตนมีส่วนร่วม กิจกรรมที่โรงเรียนหรือหน่วยงานอื่นจัดให้มีในโอกาสต่าง ๆ หรือไม่มีผลงานใด ๆ ที่บ่งบอกถึงความชื่นชม ความสนใจในกิจกรรมทุกด้าน
2	ให้ความสนใจ และเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศิลปะ ดนตรี และกีฬา เพียงบางด้านหรือบางโอกาสแต่เป็นส่วนน้อย ทั้งกิจกรรมที่ตนมีส่วนร่วม กิจกรรมที่โรงเรียนหรือหน่วยงานอื่นจัดให้มีในโอกาสต่าง ๆ หรือมีผลงานที่บ่งบอกถึงความชื่นชม ความสนใจในกิจกรรมเพียงบางด้านแต่เป็นส่วนน้อย
3	ให้ความสนใจ และเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศิลปะ ดนตรี และกีฬา เป็นส่วนใหญ่หรือในหลาย ๆ โอกาส ทั้งกิจกรรมที่ตนมีส่วนร่วม กิจกรรมที่โรงเรียนหรือหน่วยงานอื่นจัดให้มีในโอกาสต่าง ๆ หรือมีผลงานที่บ่งบอกถึงความชื่นชม ความสนใจในกิจกรรมแต่ละด้านที่เหมาะสมตามโอกาสและวัยเป็นส่วนใหญ่
4	ให้ความสนใจ และเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศิลปะ ดนตรี และกีฬา ในทุกด้านหรือทุกโอกาส ทั้งกิจกรรมที่ตนมีส่วนร่วม และกิจกรรมที่โรงเรียนหรือหน่วยงานอื่นจัดให้มีในโอกาสต่าง ๆ หรือมีผลงานที่บ่งบอกถึงความชื่นชม ความสนใจในกิจกรรมทุกด้านอย่างชัดเจน

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ - สกุล	นายวรวิทย์ กองกระโทก
วัน เดือน ปี เกิด	30 พฤษภาคม 2517
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 57 หมู่ 4 ตำบลพลับพลา อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา 30190
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนเทคโนโลยีชนะพลชั้นมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
ตำแหน่ง	อาจารย์ประจำแผนกวิชาช่างไฟฟ้ากำลัง รักษาราชการหัวหน้าฝ่ายวิจัยและมาตรฐานการศึกษา (1 พฤษภาคม 2545)
ประวัติการศึกษา	ปีการศึกษา 2540 สำเร็จการศึกษา วิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมไฟฟ้า จากสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นครราชสีมา ปีการศึกษา 2544 สำเร็จการศึกษา ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา จากสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้